

Ready Reference

Europejski glosariusz edukacyjny

Tom 3

Nauczyciele

Education and Culture

Socrates

Eurydice

EURYDICE

Europejska Sieć Informacji o Edukacji

Seria: *Ready Reference*

Europejski glosariusz edukacyjny

Tom 3

NAUCZYCIELE

EURYDICE
Europejska Sieć Informacji o Edukacji

Publikacja tłumaczona z języka angielskiego.

Tytuł oryginału: **European Glossary on Education. Vol. 3. Teaching Staff**

Bruksela: Europejskie Biuro Eurydice, 2001
ISBN 2-87116-333-2

Polską wersję opracował zespół w składzie:

Anna Smoczyńska
Magdalena Górowska-Fells
Michał Chojnacki

Publikacja sfinansowana ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu SOCRATES

@ Copyright for the Polish edition

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
00-551 Warszawa
ul. Mokotowska 43

Warszawa 2003

ISBN 83-87716-86-3

Z wyjątkiem celów komercyjnych, reprodukcja dozwolona pod warunkiem podania źródła.

Spis treści

Przedmowa	5
Wprowadzenie	7
Uwagi dla użytkowników	11
Część I: Glosariusz	15
Część II: Tablice zbiorcze	169
 Unia Europejska	
• Belgia	
Wspólnota Francuska	171
Wspólnota Niemieckojęzyczna	172
Wspólnota Flamandzka	173
• Dania	174
• Niemcy	175
• Grecja	176
• Hiszpania	177
• Francja	179
• Irlandia	180
• Włochy	181
• Luksemburg	182
• Holandia	183
• Austria	184
• Portugalia	185
• Finlandia	186
• Szwecja	187
• Zjednoczone Królestwo	
Anglia, Walia i Irlandia Północna	188
Szkocja	190
 Kraje EFTA/EOG	
• Islandia	191
• Lichtenstein	192
• Norwegia	193
 Kraje kandydujące do UE	
• Bułgaria	194
• Republika Czeska	195
• Estonia	196
• Cypr	197
• Łotwa	198
• Litwa	199
• Węgry	200
• Malta	201
• Polska	202
• Rumunia	204
• Słowenia	205
• Słowacja	206
 Podziękowania	 209

Przedmowa

Każdy system edukacji stosuje własną terminologię na określenie cech charakterystycznych dla jego organizacji i funkcjonowania. Próbując zrozumieć, jak działają różne systemy w Europie, co jest niezbędne z punktu widzenia dokonywania wiarygodnych porównań, musimy zmierzyć się z problemem terminologii. Precyzyjne zdefiniowanie używanych terminów jest zatem kwestią zasadniczą z punktu widzenia lepszego porozumiewania się i lepszej współpracy pomiędzy poszczególnymi krajami Europy.

Próbując wyjść naprzeciw tej potrzebie, Sieć Eurydice podjęła parę lat temu inicjatywę opracowania nowej serii wydawniczej zatytułowanej „*Europejski glosariusz edukacyjny*”. Tom pierwszy, dotyczący egzaminów, świadectw i tytułów kwalifikacyjnych, ukazał się w roku 1999, tom drugi natomiast, poświęcony nazewnictwu placówek edukacyjnych, w roku 2000.

Zdając sobie sprawę z wagi problematyki związanej z nauczycielami, Sieć Eurydice postanowiła właśnie im poświęcić trzeci tom *Glosarisa*. W porównaniu z tomem drugim, który obejmował 29 krajów Europy (15 państw członkowskich Unii Europejskiej, 3 kraje EFTA/EOG oraz 11 krajów kandydujących do UE), tom niniejszy został poszerzony o Malte.

Książka prezentuje szczegółową terminologię używaną na określenie kadry nauczycielskiej w poszczególnych krajach Europy. Są to terminy przyjęte oficjalnie, powszechnie stosowane oraz specyficzne dla danego systemu edukacji. Czytelnicy mogą w dowolny sposób wybierać interesujące ich definicje, poszerzając w ten sposób swą wiedzę o pozycji nauczyciela mierzonej jego wykształceniem, rodzajem zatrudnienia, statusem, metodami oceny i możliwościami awansu. Materiał informacyjny do tego tomu został wstępnie zgromadzony w oparciu o dossier krajowych systemów, które są opracowywane i aktualizowane corocznie przez Krajowe Biura Eurydice dla potrzeb EURYBASE, bazy danych o systemach edukacyjnych, jak również na podstawie innych publikacji Sieci.

Tytułem wstępu zamieściliśmy uwagi dla użytkowników *Glosarisa*. Zawarliśmy w nich niezbędne wyjaśnienia dotyczące różnych zagadnień występujących w obrębie haseł.

Przygotowania do czwartego tomu *Glosarisa*, którego publikację przewidujemy na koniec roku 2002, są niemal zakończone. Tom czwarty będzie zawierał terminy określające kadrę kierowniczą w oświacie, jak również inspektorów, ewaluatorów, doradców i konsultantów.

Europejskie Biuro Eurydice pragnie przekazać podziękowania biurom krajowym za ich bezcenny wkład w zawartość niniejszej publikacji, jak również za wysoką jakość i rzetelność przekazywanych informacji. Europejskie Biuro Eurydice pozostaje jednak w pełni odpowiedzialne za prezentację materiału, układ treści i opracowanie redakcyjne tomu.

Przekazując niniejszy tom *Glosarisa* do rąk czytelników zainteresowanych komparatystyką lub pracą translatorską wyrażamy nadzieję, iż przyczyni się on do zwiększenia przejrzystości systemów edukacji w Europie.

Luce Pépin
Dyrektor Europejskiego Biura Eurydice
Listopad 2001

Wprowadzenie

Na podstawie charakteru wykonywanej pracy, kadre w oświacie można podzielić na **trzy podstawowe kategorie**:

- 1) kadra **bezpośrednio** odpowiedzialna za proces dydaktyczny:
 - a. nauczyciele teoretycznych/praktycznych przedmiotów nauczania;
 - b. asystenci nauczyciela / personel wspomagający;
- 2) kadra **pośrednio** odpowiedzialna za proces dydaktyczny:
 - a. kadra zarządzająca placówkami kształcenia (np. dyrektorzy szkół);
 - b. kadra odpowiedzialna za kontrolę jakości kształcenia (np. inspektorzy)
 - c. kadra odpowiedzialna za doradztwo i konsultacje (np. doradcy metodyczni, *professeurs de remédiation*)
- 3) personel **administracyjny** (sekretarki, księgowe), **medyczny** (szkolne służby medyczne), personel odpowiadający za **logistykę i nadzór** (obsługa kserografów, nadzór nad sprzętem), **personel obsługi** (kucharki, kierowcy, etc).

Trzeci tom *Europejskiego glosariusza edukacyjnego* zawiera blisko **600** narodowych terminów stosowanych w roku szkolnym 2000/01 na określenie **kategorii pierwszej**, tj. **kadry dydaktycznej**. Pozostałe dwie kategorie nie zostały uwzględnione, nawet jeśli należący do nich pracownicy zajmują się w pewnym zakresie również pracą dydaktyczną. Kadra kierownicza, personel odpowiedzialny za kontrolowanie jakości kształcenia oraz doradcy i konsultanci zostaną zaprezentowani w czwartym tomie *Glosariusza*. Zatem niniejszy tom jest poświęcony wyłącznie nauczycielom, tj. osobom bezpośrednio odpowiedzialnym za pracę dydaktyczną w obrębie systemu edukacji.

Dla celów niniejszego glosariusza termin „kadra dydaktyczna” oznacza wszystkich wykwalifikowanych **nauczycieli bezpośrednio odpowiedzialnych za pracę z uczniem/studentem** - na wszystkich poziomach edukacji (według kategoryzacji zawartej w międzynarodowej klasyfikacji ISCED z 1997 roku) oraz we wszystkich typach szkół (ogólnokształcące, zawodowe, techniczne, specjalne, etc.)

Zawarte tutaj terminy określają wszystkich nauczycieli wykonujących powyższe zadania, niezależnie od posiadanego wykształcenia czy stopnia naukowego.

Do tej kategorii nauczycieli zaliczamy:

- nauczycieli przedmiotów zintegrowanych, nauczycieli przedmiotu oraz nauczycieli praktycznych przedmiotów nauczania [w systemie edukacji młodzieży];
- nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów nauczania w systemie oświaty dorosłych;
- akademicką kadre dydaktyczną;
- asystentów nauczycieli szkolnych oraz asystentów akademickich.

Natomiast nauczyciele zajmujący się organizacją zajęć pozaszkolnych, nauczyciele pracujący w internatach, ośrodkach rekreacyjnych itp. nie zostali uwzględnieni w niniejszej publikacji.

W związku z tym, że personel przedszkola (odpowiednik poziomu 0 według klasyfikacji ISCED) często należy do różnych kategorii zawodowych, w glosariuszu znaleźli się ci pracownicy, których odpowiedzialność nie ogranicza się do sprawowania opieki, ale obejmuje również działalność dydaktyczną.

Personel biblioteczny został włączony do niniejszego tomu wyłącznie w takich przypadkach, gdy - poza czynnościami administracyjnymi i pomocą udzielaną uczniom/studentom w zakresie korzystania z zasobów bibliotecznych - wykonuje obowiązki o charakterze wspierającym proces dydaktyczny (wspomaganie lekcji czytania lub innych zajęć), lub też prowadzi lekcje w ramach określonych przedmiotów (np. technologie informacyjne).

Nauczyciele specjalizujący się w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi troski oraz ich asystenci zostali również włączeni do glosariusza.

Kadra dydaktyczna zatrudniona w sektorze oświaty dorosłych została uwzględniona w glosariuszu tylko wtedy, gdy treści programowe oraz nadawane kwalifikacje były równorzędne tym, z którymi mamy do czynienia w edukacji dzieci i młodzieży.

Spośród kadry akademickiej uwzględnieni zostali wyłącznie pracownicy zajmujący się dydaktyką – personel naukowo-badawczy nie został włączony.

W pełnym zakresie została uwzględniona kadra dydaktyczna zatrudniona w placówkach kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Specjaliści określonych zawodów oraz artyści, będący członkami stowarzyszeń zawodowych lub twórczych i zatrudnieni jako nauczyciele zajęć praktycznych/artystycznych w placówkach szkolnych (w szkołach zawodowych lub szkołach artystycznych) zostali wyłączeni z zestawu haseł do niniejszego glosariusza (np. *maîtres de stage*).

Glosariusz uwzględnia terminy określające **kategorie awansu zawodowego** nauczycieli.

Glosariusz ogranicza się do nazewnictwa związanego z kadrami nauczycielskimi zatrudnionymi w sektorze **szkół publicznych** oraz tych **niepublicznych**, które posiadają **uprawnienia szkół publicznych**.

W krajach charakteryzujących się zdecentralizowanym systemem edukacji terminologia używana na określenie poszczególnych kategorii nauczycieli jest bardzo różnorodna. Dlatego też w przypadku niektórych krajów zestaw terminów może wydawać się niepełny [nie uwzględniający wszystkich wariantów].

W celu ułatwienia dostępu do informacji, hasła dotyczące nauczycieli zostały zaprezentowane w dwóch częściach.

W **części pierwszej** czytelnik znajdzie **wszystkie** terminy używane na określenie nauczycieli na poszczególnych poziomach kształcenia we **wszystkich** krajach, przedstawione **w porządku alfabetycznym**. Wykaz alfabetyczny zawiera terminy główne, powszechnie używane skróty oraz terminy synonimiczne. Oprócz definicji, na każde hasło składa się oznaczenie kraju, z którego dany termin pochodzi, najczęściej spotykane formy gramatyczne oraz poziom kształcenia, którego dotyczy termin podstawowy.

Część druga zawiera **tablice zbiorcze** dla każdego kraju. Terminy zostały zaklasyfikowane do poszczególnych poziomów kształcenia za pomocą Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Wykształcenia UNESCO (ISCED 97), z wyłączeniem terminów określających kadrę zatrudnioną w instytucjach oświaty dorosłych, których nie przypisano do poszczególnych poziomów. Kraje zaprezentowano w kolejności przyjętej przez Unię Europejską. W tablicach znajdują się wyłącznie terminy główne. Skróty oraz synonimy zostały umieszczone w nawiasach. Dodatkowo, poniżej tablic zbiorczych, zaprezentowano pewne szczegółowe informacje, pozwalające lepiej zrozumieć specyfikę danego kraju.

Zaletą tego podwójnego układu haseł jest zapewnienie lepszego dostępu do informacji. Jeśli czytelnikowi znane jest brzmienie danego hasła, będzie on posługiwał się częścią alfabetyczną w poszukiwaniu definicji i pozostałych form gramatycznych. Jeśli natomiast jest zainteresowany zestawem terminów używanych w danym kraju, posłuży się określoną tablicą zbiorczą z części drugiej, a następnie dopiero prześledzi definicje znajdujące się w części alfabetycznej.

Na końcu publikacji umieszczono diagramy ilustrujące struktury systemów edukacji w krajach objętych Siecią Eurydice. Mamy nadzieję, że pozwoli to czytelnikowi na lepsze zrozumienie funkcjonowania poszczególnych systemów.

Uwagi dla użytkowników

- **Terminy podstawowe w wersji oryginalnej**

Terminy występują w mianowniku liczby pojedynczej, w oficjalnym języku danego kraju. Jeżeli termin posiada różne formy rodzaju, pokazane są obydwie formy, przy czym najpierw rodzaj męski (np. *Lehrer/in, instituteur/trice*). W przypadku terminów greckich i bułgarskich dokonano transliteracji na alfabet rzymski, a terminy greckie lub w cyrylicy podano w nawiasach.

Nie uwzględniono specjalizacji przedmiotowych. Na przykład belgijski *agrégé de l'enseignement secondaire supérieur* (wykwalifikowany nauczyciel szkoły średniej drugiego stopnia) został uwzględniony jako termin nadrzędny, natomiast pominięto terminy szczegółowe, takie jak *agrégé en physique, agrégé en mathématiques*, etc. Jednak biorąc pod uwagę fakt, iż w większości języków określenie specjalizacji przedmiotowej występuje przed lub po terminie nadrzędnym używanym na określenie nauczyciela, przy terminie nadrzędnym umieszczono symbol (+), który oznacza, że możliwe jest rozszerzenie frazy, a więc uszczegółowienie terminu. Na przykład w przypadku Belgii, termin nadrzędny *agrégé de l'enseignement secondaire supérieur* (+) oznacza, że dany nauczyciel może być określany jako *agrégé en mathématiques, agrégé histoire*, etc.

Tam, gdzie tytuł/stopień akademicki odnosi się do określonego zakresu obowiązków dydaktycznych, termin taki został uwzględniony w Glosariuszu (na przykład *régent, professeur des écoles*, ale już nie *doktor, magister*, etc.)

Terminy potoczne zostały uwzględnione w przypadku, kiedy są oficjalnie uznane i powszechnie stosowane, a więc mogą pojawiać się w tekstach oryginalnych poświęconych edukacji w danym kraju.

Informacje o terminach używanych poprzednio na określenie nauczyciela pojawiają się tylko wtedy, kiedy takie terminy mogą nadal występować w narodowych dokumentach o edukacji. Odpowiednio terminy nowe, powstałe w roku

szkolnym 2001/02, zostały włączone do Glosariusza.

Ten sam termin w różnych krajach może mieć różne znaczenie. Dlatego czytelnik powinien wybrać definicję tego kraju, który go interesuje. Nazwa kraju występuje zawsze pod hasłem głównym.

Tam, gdzie jeden termin występuje na określenie różnych kategorii nauczycieli, utworzono jedno hasło, ale w definicji podano różne zakresy i znaczenia tego terminu.

Powszechnie używane skróty oraz synonimy stanowią samodzielne hasła, ale opatrzone są odnośnikami do pełnych haseł głównych.

- **Formy gramatyczne**

W kategorii tej wykazano najczęściej pojawiające się w tekstach warianty gramatyczne haseł głównych (formy deklinacji, formy liczby mnogiej, z wyjątkiem rzeczowników angielskich i francuskich, gdzie liczbę mnogą tworzy się przez dodanie „S”). Podanie wariantów gramatycznych umożliwia dotarcie do haseł głównych i definicji nawet wtedy, gdy ich pisownia znacznie się różni. W przypadku haseł głównych będących skrótami nie podano wariantów gramatycznych.

W przypadku języków, w których występuje znaczna liczba wariantów fleksyjnych, jak fiński, węgierski lub języki słowiańskie, ograniczono się jedynie do podania tematu i opatrzenia go gwiazdką (*), co pozwala czytelnikowi na rozpoznanie niezmiennej części wyrazu. Przykładowo podane są jedna lub dwie formy deklinacji.

- **Poziomy edukacji**

Większość nauczycieli pracuje na jednym poziomie edukacji i może być w związku z tym odpowiednio zaklasyfikowana. Jednak pewne kategorie nauczycieli mogą występować na różnych poziomach szkolnictwa (na przykład *Lehrer/in für sonderpädagogische Lehrämter* posiada kwalifikacje do pracy zarówno w szkole podstawowej, jak i w szkołach średnich). W takim przypadku wymienione są wszystkie poziomy. Kiedy określona kategoria

nauczyciela występuje na jednym tylko poziomie, wymieniony został ten jeden poziom.

Definicje poszczególnych poziomów kształcenia zostały zaczerpnięte z Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Wykształcenia UNESCO (ISCED 1997) i przytoczone poniżej. Więcej informacji na temat ISCED 97 można uzyskać pod adresem internetowym: http://unesco-stat.unesco.org/en/act/act_p/isced.html

- **Edukacja przedszkolna (ISCED 0)** rozpoczyna się zwykle w wieku 3 lat i trwa od 2 do 3 lat, zależnie od wieku, w którym rozpoczyna się obowiązek szkolny. Poziom ten określa się jako pierwszą fazę zorganizowanej nauki. (Od kadry wymaga się poświadczonych kwalifikacji nauczycielskich lub innych specjalistycznych kwalifikacji pedagogicznych.)
- **Kształcenie na poziomie szkoły podstawowej (ISCED 1)** rozpoczyna się zwykle pomiędzy 5 a 7 rokiem życia i trwa od 4 do 6 lat.
- **Kształcenie na poziomie szkoły średniej pierwszego stopnia (ISCED 2)** obejmuje zwykle 3 do 4 lat na podbudowie szkoły podstawowej. Jest to zazwyczaj szkoła ogólnokształcąca, choć w niektórych krajach na tym poziomie wprowadza się kształcenie techniczne lub zawodowe. Przygotowuje uczniów do rynku pracy lub też do kontynuacji kształcenia w szkołach średnich drugiego stopnia.

W przypadku tych krajów, w których obowiązek szkolny realizuje się w ramach tzw. jednolitej struktury [przedłużonej szkoły podstawowej], gdzie nie ma wyraźnego przejścia pomiędzy poziomem ISCED 1 i ISCED 2, wszystkich nauczycieli tych szkół zaklasyfikowano do obydwu poziomów.

- **Kształcenie na poziomie szkoły średniej drugiego stopnia (ISCED 3)** obejmuje zwykle 2 do 5 lat i ma charakter profilowany. Na tym poziomie występują ogólne, techniczne i zawodowe ścieżki kształcenia. Warunkiem przyjęcia jest ukończenia szkoły średniej pierwszego stopnia. Celem kształcenia na tym poziomie jest przygotowanie uczniów do podjęcia pracy

zawodowej lub też do kontynuacji nauki na szczeblu szkolnictwa wyższego.

- **Kształcenie na poziomie policealnym (ISCED 4)** obejmuje kursy ogólnokształcące lub zawodowe, które nie należą do szkolnictwa wyższego, a w wielu krajach warunkiem przyjęcia nie jest nawet pełne wykształcenie średnie kandydatów. Kształcenie na tym poziomie ma charakter bardziej zaawansowany i bardziej specjalistyczny niż kształcenie na poziomie średnim. Jest to najczęściej kształcenie techniczne lub zawodowe, którego czas trwania waha się od 6 miesięcy do 2 lub 3 lat.
- **Kształcenie na poziomie szkoły wyższej (ISCED 5 i 6)** odbywa się w wyższych szkołach zawodowych, uniwersytetach oraz na studiach podyplomowych i doktoranckich. Warunkiem przyjęcia jest zwykle co najmniej pomyślne ukończenie szkoły średniej drugiego stopnia.

W przypadku, gdy jakiś termin oznacza wyłącznie nauczyciela pracującego w sektorze oświaty dorosłych, fakt ten jest odnotowany w definicji, a wskazane poziomy edukacji obejmują ISCED 1 do 5.

• Definicje

Definicja objaśnia termin w obrębie **poszczególnych kategorii nauczycieli**, podając zwięzły opis cech charakterystycznych. Niektóre terminy występujące w tekstach definicji zostały zachowane w językach oryginalnych – są to terminy specjalistyczne, niezbędne do pełnego zrozumienia kontekstu, jak na przykład nazwy tytułów kwalifikacyjnych czy też placówek kształcenia. Po więcej szczegółów charakterystycznych dla tych terminów odsyłamy czytelnika do tomu 1 i 2 „*Europejskiego glosariusza edukacyjnego*” [w wersji angielskiej, francuskiej lub niemieckiej]. Terminy w wersji oryginalnej oznaczono kursywą. Te spośród nich, które odnoszą się do kadry zarządzającej oświatą lub kadry sprawującej nadzór, wchodzi w skład Tomu 4, mającego ukazać się drukiem pod koniec 2002 roku.

W stosunku do terminów występujących w obrębie niniejszego tomu „*Glosariusza*” zastosowano system odsyłaczy (►).

DEFINIOWANE ASPEKTY

Każda definicja zawiera informacje dotyczące następujących zagadnień:

- ◆ **typ szkoły** [w jakiej pracuje nauczyciel] – ogólnokształcąca, techniczna, zawodowa, artystyczna, specjalna – oraz **wiek uczniów** (rozpiętość wieku dla poziomów ISCED 0 do 4 oraz wiek rozpoczynania nauki dla poziomów 5 i 6);
 - ◆ **kształcenie nauczyciela:** wymagania przy naborze do placówek kształcących nauczyciela, poziom tego kształcenia (policealny, wyższy zawodowy, wyższy uniwersytecki), jego czas trwania oraz ewentualne wynagrodzenie przewidziane na jakimś jego etapie; w przypadku występowania kilku różnych ścieżek kształcenia, podawana jest najbardziej typowa; nie podaje się treści nauczania ani przedmiotów zawartych w programach; jeśli w przypadku poziomów ISCED 5 i 6 nie przewiduje się kształcenia specjalistycznego, podany jest tylko stopień/ tytuł uzyskiwany na zakończenie studiów na tych poziomach;
 - ◆ **specjalizacja:** nauczyciel przedmiotów zintegrowanych, nauczyciel przedmiotu, nauczyciel specjalizujący się w kilku przedmiotach, nauczyciel specjalizujący się w kształceniu integracyjnym (w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi);
 - ◆ **posiadane kwalifikacje:** dyplom/świadectwo uzyskane po zakończeniu etapu kształcenia (jego nazwa podana w języku oryginalnym);
 - ◆ **procedura/y/ naboru:** w celu uproszczenia definicji wyróżniono dwie podstawowe procedury selekcji i naboru do zawodu nauczycielskiego:
 - 1) **nabór/selekcja na szczeblu krajowym/regionalnym** (w drodze egzaminów konkursowych lub przy pomocy krajowych list uprawnionych kandydatów);
 - 2) **nabór otwarty** – selekcja i decyzja na szczeblu lokalnym (lokalne władze oświatowe, szkoła, dyrektor szkoły). W tym przypadku wyszczególniono odpowiedzialny organ władzy. Ta metoda naboru opiera się na analizie CV, dyplomów/świadectw, długości stażu zawodowego, a także na wywiadach, ogłoszeniach w prasie. etc.
 - ◆ **zakres odpowiedzialności:** dydaktyka lub asystowanie w procesie dydaktycznym oraz/lub inne zadania (na przykład pełnienie funkcji kierowniczej, prowadzenie badań naukowych na poziomie szkolnictwa wyższego, etc.);
 - ◆ **rodzaj umowy o pracę i status prawny:** pracownik służby cywilnej zatrudniony na czas nieokreślony, zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, etc.;
 - ◆ **mianowanie:** osoba/organ władzy upoważniona do nadawania aktu mianowania;
 - ◆ **pracodawca:** osoba/organ władzy (rząd centralny, władze regionalne, lokalne, etc.) odpowiedzialna za wypłacanie wynagrodzeń;
 - ◆ **organ odpowiedzialny za ocenę nauczyciela:** wymieniono tylko osoby/organy odpowiedzialne za ocenę nauczycieli na szczeblu placówki oświatowej lub bezpośrednio wyższych władz oświatowych (np. inspektor, dyrektor szkoły, *Provincial State Office*);
 - ◆ **możliwość awansu:** odnoszą się wyłącznie do nauczycieli pozostających w swoim zawodzie, a awans przysługuje w wyniku pozytywnej oceny pracy, na skutek ukończonych kursów doskonalenia zawodowego oraz/lub w rezultacie podwyższenia kwalifikacji w trakcie wykonywania zawodu. Awans zawodowy, który następuje automatycznie wraz z wysługą lat nie jest tutaj brany pod uwagę (z wyjątkiem szkolnictwa wyższego). Możliwość awansu jest w definicji określona za pomocą odsyłacza (►) do terminu/terminów oznaczających wyższe kategorie w hierarchii stanowisk nauczycielskich.
- Definicje nie zawierają informacji na temat umów międzynarodowych pomiędzy Unią Europejską a krajami EFTA/EOG dotyczących uznawalności/ekwiwalencji dyplomów.

Przykład definicji

Professeur/e des écoles

Kraj: Francja

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *école maternelle* lub *école élémentaire* dla uczniów w wieku odpowiednio od 2 do 6 i od 6 do 11 lat. Do przystąpienia do krajowego egzaminu konkursowego na to stanowisko wymagany jest stopień na poziomie licencjatu (*licence* lub równorzędny), do którego kandydaci przygotowują się w *institut universitaire de formation des maîtres* (IUFM lub wyższa szkoła pedagogiczna). Kandydaci, którzy zdali z wynikiem pozytywnym egzamin organizowany na poziomie regionalnym przez *académies* (filie departamentów ministerstwa edukacji), są mianowani na nauczycieli stażystów i przechodzą na drugi rok studiów w IUFM, gdzie podejmują roczne studia interdyscyplinarne w dziedzinie kształcenia zintegrowanego, otrzymując za to wynagrodzenie. Kandydaci, którzy ukończyli studia z wynikiem pozytywnym są uznani za pełnokwalifikowanych nauczycieli i otrzymują *Certificat d'aptitude au professorat des écoles* (CAPE) oraz mają zapewnione stałe zatrudnienie. Nauczyciele tej kategorii są przydzielani do danej szkoły przez *recteur d'académie* (dyrektora *académie*), gdzie są zatrudniani jako pracownicy państwowi o statusie pracowników służby cywilnej. Inspektor *inspecteur de l'éducation nationale* (IEN) jest odpowiedzialny za ocenę nauczycieli tej kategorii. Nauczyciele, którzy posiadają CAPSAIS (*Certificat d'aptitude aux actions pédagogiques spécialisées d'adaptation et d'intégration scolaire*) mogą również uczyć w szkołach specjalnych i w *sections d'enseignement général et professionnel adaptés* (SEGPA, lub klasy specjalne, ogólne i zawodowe) w *collèges*. Poprzednia forma: ► *Instituteur/trice*.

Opisując warunki przyznawania awansu w tej kategorii nauczyciela, zawarto w definicji następujące informacje:

- ◆ odniesienie do terminu określającego pozycję nauczyciela przed awansem za pomocą odsyłacza (►);
- ◆ formy doskonalenia zawodowego oraz/lub oceny niezbędne do awansu;

◆ organ/poziom decyzyjny
zawierający awans;

- ◆ nowe warunki pracy: przedstawiono zmiany związane z awansem, jak zmiana uposażenia, statusu czy czasu pracy, jak też zmiany związane z przyjęciem nowych zadań, dodatkowych w stosunku do dydaktyki (np. funkcja doradcy, obowiązki kierownicze, etc.)

Część I – Glosariusz

A a

Adiunkt

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Adiunkci, adiunkt*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Pracownik instytucji szkolnictwa wyższego dla młodzieży w wieku powyżej 19 roku życia. Od kandydatów na to stanowisko wymagane jest posiadanie stopnia *doktora habilitowanego*, *doktora* lub równorzędnego. Oprócz pracy dydaktycznej, nauczyciele tej kategorii obowiązani są prowadzić badania naukowe, podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz uczestniczyć w pracach organizacyjnych uczelni. *Adiunktów* mianuje *rektor* uczelni, po zakwalifikowaniu w drodze konkursu otwartego, a zatrudnia uczelnia na czas nieokreślony. Kandydaci ze stopniem *doktora* są obowiązani uzyskać stopień *doktora habilitowanego* w okresie 9 lat od momentu zatrudnienia na stanowisku *adiunkta*. Pracownicy akademicy na stanowisku adiunkta podlegają okresowej ocenie co 4 lata lub na wniosek *dziekana*. Kryteria i procedury oceny określone są w statucie uczelni. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Adjunkt

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Adjunkten, adjunker, adjunkterne

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja:

- Tytuł używany na określenie ► *Gymnasielærer* w pierwszych latach pracy po ukończeniu szkoły wyższej.
- Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego, typu zawodowego, dla młodzieży w wieku powyżej 19 roku życia. Do objęcia tego stanowiska – jednorazowo na okres dwóch lat, jednak nie więcej niż trzy razy - wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu *candidatu*, a zakres zadań dotyczy wyłącznie dydaktyki. Po pomyślnym przejściu procedury oceny – *lektorbedømmelse* - nauczyciel może być mianowany na stanowisko ► *Lektor*.

- Nauczyciel akademicki na uniwersytecie (dla młodzieży w wieku powyżej 19 roku życia). Do stałego zatrudnienia wymagany jest stopień doktora. Oprócz pracy dydaktycznej (włączając nadzorowanie i prowadzenie egzaminów), nauczyciel ten ma w zakresie swoich obowiązków prowadzenie badań naukowych. W początkowym okresie zatrudnienia powierza mu się obowiązki dydaktyczne, które następnie podlegają kontroli i są przedmiotem pisemnej oceny formułowanej przez *lektor* lub ► *Professor*. Nauczyciela tej kategorii zatrudnia się na okres 3 lat, po czym można go awansować na stanowisko *lektor* lub *professor*.

Na poziomie szkolnictwa wyższego nauczycieli tych mianuje się po zakwalifikowaniu w wyniku otwartego naboru i zatrudnia na podstawie umowy grupowej (ang. *group contract*).

Adjunkt

Kraj: Szwecja

Formy gramatyczne: Adjunkter

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Pracownik uniwersytetu lub kolegium uniwersyteckiego dla młodzieży w wieku powyżej 19 roku życia, do obowiązków którego należy praca dydaktyczna, praca naukowa oraz praca administracyjna w proporcjach zależnych od potrzeb konkretnej placówki. Kandydaci powinni mieć ukończone studia wyższe i posiadać stopień *grundläggande*, jak również poświadczone kwalifikacje pedagogiczne. Pracowników na to stanowisko kwalifikuje uczelnia, a mianuje rektor (*rektor*), który może przekazać swoje uprawnienia w tym zakresie swoim podwładnym. W uniwersytetach i kolegiach sektora publicznego są zatrudniani przez państwo na czas nieokreślony lub, w niektórych przypadkach, na czas określony. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Professor*.

Aðjúnkt

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Aðjúnktar

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zatrudniony na czas nieokreślony, w niepełnym wymiarze godzin, w *háskóli*, placówce kształcącej młodzież powyżej 20 roku życia. Warunkiem zatrudnienia (mianowania) jest posiadanie stopnia *meistaragráða* lub równorzędnego. W większości przypadków obowiązki ograniczają się do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Nauczyciel ten może ubiegać się o awans na stanowisko ► *Lektor*, a zasady aplikowania różnią się w zależności od placówki. *Aðjúnktar* mianuje dziekan wydziału (*deildarforseti*). Są oni urzędnikami państwowymi ze statusem pracowników służby cywilnej. Stanowiska nie muszą być ogłaszane w prasie, chociaż w pewnych okolicznościach istnieje taki wymóg. W sektorze prywatnym szkolnictwa nauczycieli tych zatrudnia sama placówka. Każda placówka posiada własny system ewaluacji, w ramach którego zarówno studenci, jak i przedstawiciele wydziału dokonują oceny nauczycieli. Termin powszechnie używany: ► *Háskólakennari*.

Adjunkt (+)

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Adjunkten, adjunkt *

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel *grunnskole* (placówki kształcącej młodzież w wieku od 6 do 16 roku życia) oraz *videregående skole* (młodzież w wieku od 16 do 19/20 roku życia), który uzyskał wykształcenie specjalisty przedmiotowego (zwykle w zakresie dwóch lub trzech przedmiotów) w trakcie studiów na uniwersytecie lub w kolegium uniwersyteckim (*høgskole*). Do podjęcia studiów wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vitnemål fra videregående skole*). Nauczyciel ten posiada również przygotowanie do pracy w szkołach specjalnych. Kształcenie trwa 4 lata i kończy się uzyskaniem stopnia uniwersyteckiego lub tytułu *høgskole* (na przykład *candidatus/ta mag./agric./pharm./odont.* etc.). Oprócz tego studenci muszą dodatkowo odbyć roczne studia z teorii i praktyki pedagogicznej. Przygotowanie nauczycieli (*adjunkt*) dla drugiego cyklu *grunnskole* może być również zorganizowane na zasadzie czteroletnich

studiów w *høgskole*, na które składa się zarówno część teoretyczna, jak i praktyczna. Nauczyciele *grunnskole* są mianowani i zatrudniani przez lokalne władze oświatowe. Na poziomie szkół średnich 2 stopnia nauczycieli mianuje i zatrudnia hrabstwo/region. Informacje dot. statusu i oceny – patrz: ► *Førskolelærer*.

Advanced skills teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia, Walia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Stanowisko w hierarchii awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych jako ► *Classroom teacher* (nauczycieli przedmiotów zintegrowanych lub nauczycieli przedmiotu) w przedszkolu (*nursery school*), szkole podstawowej i średniej (dla dzieci w wieku – odpowiednio – 3-5, 4/5-11 oraz 11-16/18). Jest to stanowisko nowe, wprowadzone w celu stworzenia warunków awansu zawodowego dla wyróżniających się *classroom teachers*, którzy wolą pozostać przy pracy dydaktycznej niż awansować na stanowiska kierownicze. Ich głównym zadaniem jest nauczanie, chociaż mogą także pełnić funkcje dodatkowe, jak dzielenie się z kolegami sprawdzonymi rozwiązaniami czy wspieranie rozwoju zawodowego innych nauczycieli. Stanowiska w ramach kategorii *advanced skills teacher* (AST) są tworzone w szkołach przez organy prowadzące, a kandydaci na nie muszą osiągnąć punkt 9 w skali wynagrodzeń dla *classroom teachers* oraz przejść pomyślnie przez procedurę oceny AST, przeprowadzaną przez zewnętrznych ewaluatorów. Ponowna ocena na stanowisku AST jest niezbędna po upływie 5 lat. Informacje dot. kształcenia, kwalifikacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Classroom teacher*. Skrót: AST.

Agrégé/e de l'enseignement secondaire inférieur (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel trzyletniej szkoły średniej 1 stopnia (dla uczniów w wieku 12 do 15 lat), dwóch pierwszych etapów (*degrés*) ścieżki kwalifikacyjnej/orientacyjnej w szkolnictwie średnim (dla uczniów pomiędzy 12 a 16 rokiem życia), lub trzeciego etapu, tj. szkolnictwa zawodowego, w zależności od

posiadanej specjalizacji. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści przedmiotu w *institut pédagogique* (w instytucie pedagogicznym) *Haute École*. Do podjęcia trwających 3 lata studiów (szkolnictwo wyższe „krótkiego” cyklu) wymagane jest posiadanie *certificat d’enseignement secondaire supérieur* (CESS). Na studia te składają się kształcenie ogólne (merytoryczne), przygotowanie pedagogiczne oraz okresy praktyki szkolnej. Absolwenci uzyskują dyplom *agrégé/e de l’enseignement secondaire inférieur* (AESI). Posiadanie tytułu *agrégé de l’enseignement secondaire* jest wymagane do objęcia stanowiska *maître spécial* w zakresie języków obcych lub wychowania fizycznego w szkolnictwie podstawowym. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Instituteur/trice maternel/le*. Synonim: ► *Régent/e* (+).

Agrégé/e de l’enseignement secondaire supérieur (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel szkoły średniej 2 stopnia dla uczniów między 15 a 18 rokiem życia, posiadający przygotowanie specjalisty przedmiotu. Kształcenie odbywa się głównie na uniwersytetach oraz w kilku *Hautes Écoles*, w ramach „długiego” cyklu szkolnictwa wyższego (w zakresie zarządzania, ekonomii, nauk społecznych, nauk artystycznych i technicznych, etc.). Nauczyciele tej kategorii mogą również podejmować pracę w szkołach średnich 1 stopnia, w ramach ścieżki kwalifikacyjnej/orientacyjnej, jak również w szkołach policealnych. Ich kształcenie ma charakter etapowy – najpierw zdobywają tytuł *licence* (po 4 lub 5 latach studiów uniwersyteckich), który potwierdza ich przygotowanie merytoryczne w określonej dziedzinie, a następnie dyplom *agrégé de l’enseignement secondaire supérieur* (AESS), który jest formalnym potwierdzeniem przygotowania pedagogicznego. Nie określa się wyraźnie czasu, w jakim należy ten dyplom uzyskać. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Instituteur/trice maternel/le*.

Aineenopettaja (+)

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Aineenopettajat, aineenopettaj*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach *perusopetus, lukio* (dla uczniów odpowiednio w wieku 7-16 i 16-19 lat), który może być również zatrudniony w sektorze oświaty dorosłych. Nauczyciel ten, będąc absolwentem studiów uniwersyteckich, jest wykwalifikowanym specjalistą w określonym przedmiocie nauczania. Studia mają charakter teoretyczny i praktyczny, trwają od 5 do 6 lat i prowadzą do uzyskania dyplomu *maisterintutkinto*. Do podjęcia tych studiów wymagane jest świadectwo *yliopilastutkintotodistus*. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez lokalne władze oświatowe. Informacje dot. rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Luokanopettaja* (+). Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Ämneslärare*.

Akademiehrer/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Akademiehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w wyższych szkołach zawodowych (*Pädagogische Akademie, Berufspädagogische Akademie, Religionspädagogische Akademie*) dla młodzieży powyżej 18 roku życia. Aby podjąć pracę badawczą lub dydaktyczną, nauczyciel tej kategorii powinien posiadać dyplom pedagogiczny *Lehramtsprüfung*, co najmniej 4-letni staż nauczycielski w odpowiedniej dyscyplinie w szkolnictwie obowiązkowym, oraz opublikować pracę naukową z zakresu tej dyscypliny. Aby prowadzić zajęcia ze studentami kierunków pedagogicznych dla nauczycieli szkół średnich 1 stopnia w zakresie takich przedmiotów, jak pedagogika, psychologia, nauki społeczne, nauczyciel tej kategorii powinien legitymować się doktoratem, posiadać co najmniej 4-letni staż nauczycielski w szkolnictwie obowiązkowym, oraz opublikować pracę naukową w zakresie nauczanej dyscypliny. Nauczycieli tej kategorii zatrudnia i mianuje Austriackie Federalne Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury, które jest odpowiedzialne za nabór kadry dydaktycznej w *Akademien* (nie ma obowiązku organizowania egzaminu konkursowego). Nauczyciele tej kategorii, jeśli nie posiadają

jeszcze statusu pracowników służby cywilnej, podpisują umowę (na czas określony lub nieokreślony), a następnie, po upływie 4 do 10 lat, otrzymują status pracownika służby cywilnej. Ocena jest dokonywana wspólnie przez samych nauczycieli, dyrektora wydziału (*Abteilungsleiter/in*), dyrektora akademii (*Akademiedirektor/in*), oraz odpowiedni *Fachabteilung* centralnych władz oświatowych (Austriackiego Federalnego Ministerstwa Edukacji, Nauki i Kultury).

Allmennlærer

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Allmennlæreren, -lærer*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *grunnskole* (dla uczniów w wieku 6 do 16 lat), również w szkołach specjalnych, posiadający kwalifikacje nauczyciela przedmiotów zintegrowanych; wykształcenie uzyskuje w tych kolegiach uniwersyteckich (*høgskole*), które specjalizują się w kształceniu nauczycieli. Do podjęcia nauki w tych kolegiach wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vitnemål fra videregående skole*). Nauka trwa 4 lata i składa się z części teoretycznej i praktycznej. Pomyślne ukończenie studiów prowadzi do uzyskania dyplomu nauczyciela przedmiotów zintegrowanych (*allmennlærervitnemål*). Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Førskolelærer*.

Amanuensis

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Amanuensen, amanuens*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin używany poprzednio na określenie ► *Universitetslektor*.

Ammatillisten opintojen opettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Ammatillisten opintojen opettaja, ammatillisten opintojen opettaj*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkole *ammattillinen oppilaitos* dla uczniów w wieku 16 – 19 lat i słuchaczy w sektorze oświaty dorosłych. Wykształcony jako specjalista zawodowych przedmiotów nauczania w placówkach

ammattillinen opettajakorkeakoulu. O przyjęcie do tych placówek mogą ubiegać się kandydaci posiadający dyplom *ylioppilastutkintotodistus*, a kształcenie w nich składa się z części praktycznej i teoretycznej, trwa od 3½ do 4½ lat, i jest zakończone uzyskaniem dyplomu *maisterintutkinto* lub *ammattikorkeakoulututkinto*. Nauczycieli tych zatrudnia się w wyniku naboru otwartego, a wymagania dotyczą posiadania 3-letniego stażu w pokrewnej dziedzinie oraz przygotowania pedagogicznego w wymiarze 35 punktów (w przybliżeniu jeden rok akademicki). Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Luokanopettaja* (+). Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Lärare i yrkesämnen*.

Ämneslärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Aineenopettaja* (+).

Anaplirotis/tria Kathigitis/tria

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Anaplirotes/tries
Kathigites/tries

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel uniwersytetu (*panepistimio*) lub wyższej szkoły technicznej (*Technologico Ekpaideftiko Idryma*, TEI), dla studentów powyżej 18 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać doktorat (*didaktoriko diploma*). Do zatrudnienia na uniwersytecie wymagany jest co najmniej czteroletni staż nauczycielski oraz przynajmniej dwie publikacje w naukowych czasopismach, podczas gdy do zatrudnienia w wyższych szkołach technicznych – pięcioletni staż nauczycielski i publikacje naukowe. Nauczyciele tej kategorii mają w zakresie swoich obowiązków również pracę naukową i po upływie trzech lat pracy mają prawo do ubiegania się o awans na stopień ► *Kathigitis/tria*. Na uniwersytetach mianuje ich dziekan (*prytanis*), a w wyższych szkołach technicznych rektor (*Proedros*), na wniosek zarządu. Zawiera się z nimi umowę o pracę na czas nieokreślony. Nauczyciele w tej kategorii posiadają status pracowników służby cywilnej i nie podlegają specjalnym procedurom oceny.

Andragog/inja

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Andragogi/inje, andragog*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Synonim terminu ► *Organizator/ica izobraževanja odraslih*.

APT

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Assistant principal teacher*.

Apulaisopettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Apulaisopettajat, apulaisopettaj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na wydziałach medycznych uniwersytetu, dla studentów powyżej 19 roku życia, który dzieli obowiązki pomiędzy pracę dydaktyczną i pracę naukową. Kandydaci na to stanowisko muszą legitymować się dyplomem *lisensiaatintutkinto* lub dyplomem *tohtorintutkinto*, posiadać dobre przygotowanie pedagogiczne oraz – tam, gdzie to konieczne – posiadać doświadczenie praktyczne w danej specjalności. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professori*. Synonim: ► *Kliininen opettaja*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Biträdande lärare*.

Arod(amat) mācības skolotājs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Arod(amat) mācības skolotāji/as

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły zawodowej (*arodpamatizglītības, arodizglītības un vidējās profesionālās izglītības iestādes*) dla uczniów pomiędzy 15 a 21 rokiem życia. Nie istnieje odrębny system kształcenia tych nauczycieli, którzy są specjalistami w określonych dziedzinach (po ukończeniu 4-5 lat nauki na podbudowie szkoły średniej 1 stopnia) oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne. Placówki szkolnictwa wyższego (pięcioletnie)

organizują specjalne programy przygotowania pedagogicznego dla nauczycieli, którzy ukończyli zawodową szkołę średnią 2 stopnia. Programy te mają na celu przekazywanie wiedzy ogólnej z zakresu pedagogiki i psychologii i kończą się świadectwem potwierdzającym kwalifikacje nauczyciela zawodu (*arodpedagoga profesionālā kvalifikācija*). Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

As.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Asistent/ka*.

Asist.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Asistent/ka*.

Asistent

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Asistenti

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent profesora (► *Professor*). Stanowisko to może objąć osoba ze stopniem magistra (*magistur*) lub doktora (*doktor*). Limit wieku na to stanowisko wynosi 35 lat w przypadku *magistur* oraz 40 lat w przypadku *doktor*, a kandydat musi mieć udokumentowane osiągnięcia naukowe. Nauczyciele na tym stanowisku zajmują się pracą dydaktyczną i naukową. Są mianowani przez rektora (*rector*) na podstawie konkursu i zatrudniani przez uczelnię na okres trzech lat, przy czym kontrakt można odnawiać maksymalnie do 9 lat (dla magistrów) oraz 12 lat (dla doktorów). Co trzy lata podlegają ocenie zarządu uczelnianego.

Asistent/ă universitar/ă

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Asistenți universitari, asistente universitare

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w placówkach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Wymagania niezbędne do mianowania na to stanowisko to posiadanie przez kandydata *diploma de licența* lub równorzędnego oraz

dwuletniego stażu pracy w szkole wyższej w charakterze ► *Preparator universitar*, albo czteroletniego stażu pracy w szkole średniej lub policealnej. Pracownicy tej kategorii są mianowani przez *rector* na podstawie konkursu organizowanego przez uczelnię. Mają obowiązki dydaktyczne i związane z pracą naukową (a także prowadzenie seminariów i zajęć praktycznych). Zatrudnia ich macierzysta instytucja na podstawie umowy o pracę (maksymalnie na okres 10 lat). Po zdaniu odpowiednich egzaminów, pracownicy ci mogą być awansowani na stanowisko ► *Lector universitar*. Komisje powołane przez uniwersyteckie senaty dokonują oceny ich pracy, stosując kryteria ustalone przez Narodową Radę ds. Akredytacji Akademickich Tytułów, Dyplomów i Świadectw.

Asistent/ka

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Asistenti/tky, asistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w instytucji szkolnictwa wyższego (*vysoké školy*), dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Wymagania dot. kwalifikacji są zwykle takie same, jak na stanowisku ► *Lektor/ka*. Obowiązki obejmują pracę dydaktyczną i naukową, wykonywaną pod kierunkiem dyrektora instytutu, który zwykle posiada tytuł ► *Profesor/ka*. Pracownicy tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Odborný/ná asistent/ka*. Są mianowani przez dziekana (*děkan/ka*) wydziału, w wyniku organizowanego przez uczelnię naboru otwartego, a zatrudniani na podstawie umowy o pracę. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Profesor/ka*.

Asistent/ka

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Asistenti/tky, asistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w instytucji szkolnictwa wyższego (*univerzita* lub *vysoká škola*), dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest ukończenie trwających 4 do 6 lat studiów uniwersyteckich, zakończonych uzyskaniem dyplomu *magister*, *inžinier* lub *doktor*. Obowiązkiem nauczycieli tej kategorii jest prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz pracy naukowej. Po pomyślnym przejściu procedury

oceny, prowadzonej przez dyrektora instytutu (*vedúci katedry*), nauczyciele ci mogą być awansowani na stanowisko ► *Odborný/á asistent/ka*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Odborný asistent*. Termin ogólny: ► *Učiteľ/ka na vysokej škole*.

Asistent/ka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Asistenti/tke, asistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela akademickiego, pracujący pod kierunkiem ► *Visokošolski/ke učitelj/ice* w instytucji szkolnictwa wyższego, skupiającej studentów powyżej 19 roku życia. Powinien posiadać pierwszy stopień akademicki (odpowiadający tytułowi *profesor/ica* (+), *univerzitetni/na diplomirani/na* (+) lub *akademski/ka* (+) w odpowiedniej dyscyplinie naukowej) oraz przejawiać wybitne uzdolnienia w dziedzinie nauk ścisłych czy humanistycznych. Tytuł asystenta przyznaje się na okres 3 lat, po czym – dzięki pozytywnej ocenie pracy dydaktycznej i naukowej – można go odnowić na kolejne 3 lata. Na kolejną kadencję (po upływie 6 lat), pracownicy tej kategorii muszą posiadać stopień *magisterij* (lub mieć udokumentowany dorobek w pracy artystycznej), a na kadencję czwartą (po upływie 9 lat) - *doktorat znanosti* (lub mieć udokumentowany dorobek w pracy artystycznej). Tytuł jest nadawany przez *senat* wyższej uczelni, zgodnie z ustaloną procedurą prawną (procedura mianowania znana pod nazwą *habilitacija*). Tytuł ten można również cofnąć. Pracownicy tej kategorii asystują w procesie dydaktycznym i w pracy naukowej. Są mianowani przez rektora uniwersytetu (*rektor/ica univerze*) lub dziekana (*dekan/ica*), jeśli instytucja nie jest częścią uniwersytetu (*samostojni visokošolski zavod*), zgodnie z procedurą naboru otwartego. W uczelniach publicznych posiadają status pracowników służby cywilnej i podlegają ocenie macierzystej instytucji. *Asistent/ka* posiadający *doktorat znanosti* może awansować na stanowisko ► *Docent/ka*. Skróty: ► *As.*, ► *Asist.* Termin ogólny: ► *Visokošolski/ke sodelavci/vke*.

Asistentas/tė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Asistentai/tės

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w *kolegija*, *universitetas* lub *akademija*, szkołach wyższych dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Nauczyciele tej kategorii, prowadzący głównie zajęcia praktyczne, są również kształceni w instytucjach szkolnictwa wyższego, jako specjaliści w danej dziedzinie. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać stopień magistra (*magistras*) oraz 3 lata stażu pracy w odpowiedniej dziedzinie. Selekcja na to stanowisko odbywa się w drodze konkursu organizowanego przez daną uczelnię i pozostaje w gestii rektora (*rektorius*). Nauczycieli tych zatrudnia się w charakterze pracowników służby cywilnej, na okres nie dłuższy niż 5 lat, po czym można ich awansować na stanowisko ► *Lektorius/rė*. Ocenę przeprowadza uczelnia, zgodnie z przyjętymi przez siebie procedurami.

Asistents/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Asistenti/es

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent wykonujący swoje obowiązki pod kierunkiem ► *Profesors* w instytucjach szkolnictwa wyższego, dla studentów powyżej 18 roku życia. Od kandydatów wymagane jest posiadanie co najmniej stopnia magistra (*maģistra grāds*). Pracownicy tej kategorii posiadają wyłącznie obowiązki dydaktyczne. Są wybierani – w drodze konkursu – przez komisję wydziałową lub radę instytutu na 6 lat. Mogą awansować na stanowisko ► *Docents/e* lub ► *Lektors/e*. Zatrudnia ich dziekan wydziału (*dekāns*) lub dyrektor instytutu (*institūta direktors*). Informacje dot. oceny – patrz: ► *Profesors/e*.

Asociētais profesors/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Asociētie/ās profesori/es

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*augstskola*, *universitāte*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Wybrani na to stanowisko mogą być kandydaci posiadający stopień doktora habilitowanego (*habilitētā doktora grāds*) lub, w przypadku pierwszej kadencji, stopień doktora. W wyższych szkołach zawodowych (*profesionālās augstākās izglītības iestādēs*) o stanowisko to mogą ubiegać się kandydaci posiadający stopień

doktora oraz 5 lat stażu pracy w danej dziedzinie (specjalności). Oprócz nauczania, pracownicy ci wykonują prace naukowe oraz sprawują funkcje kierownicze. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Profesors/e*. Termin ogólny: ► *Pasniedzējs/a*.

Assistant

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin używany poprzednio na określenie ► *Maître assistant*.

Assistant lecturer

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent na uniwersytecie lub politechnice (*Institute of Technology*) dla studentów powyżej 17/18 roku życia, do obowiązków którego należy prowadzenie pracy dydaktycznej i naukowej. Stanowisko to stanowi najniższy szczebel w hierarchii awansu. Chociaż ustalenie wymagań kwalifikacyjnych pozostaje w gestii poszczególnych uczelni, na ogół wymagane minimum dotyczy posiadania stopnia *honours* [stopień *bachelor* z wyróżnieniem] oraz odpowiedniego stażu pracy. Nauczycieli tych można awansować na stanowisko ► *Lecturer*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor*.

Assistant lecturer

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/ policealne/wyższe

Definicja: Nauczyciel w *junior college* (szkoła średnia 2 stopnia dla uczniów w wieku 16-18 lat) oraz na Uniwersytecie Maltańskim, dla studentów powyżej 18 roku życia. Kandydaci na to stanowisko, którzy zwykle posiadają stopień *bachelor* z wyróżnieniem pierwszego lub drugiego stopnia, są wybierani w drodze egzaminu konkursowego organizowanego przez Uniwersytet, oraz na podstawie rekomendacji odpowiedniej komisji selekcyjnej. Pracownicy tej kategorii, do obowiązków których należy głównie praca dydaktyczna, są mianowani przez Radę Uniwersytetu i zatrudniani na czas określony lub nieokreślony. Uniwersytet nie posiada formalnych podstaw do

przeprowadzania oceny ich pracy. Począwszy od roku szkolnego 2001/02, pracownicy ci mogą również zatrudniać się w kolegiach zawodowych (dla studentów w wieku 16-21 lat), gdzie otrzymują mianowanie oraz umowę o pracę na czas określony lub nieokreślony.

Assistant Principal

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Kategoria awansu zawodowego dla tych nauczycieli, którzy pracują jako ► *Mainstream class teacher*, ► *Temporary teacher* (+) (mianowani na czas trwania umowy o pracę), w szkołach podstawowych, oraz jako ► *Teacher* w szkołach średnich. Poza obowiązkami dydaktycznymi, nauczyciele ci wykonują dodatkowo obowiązki o charakterze administracyjnym, które przekraczają obowiązki ► *Special duties teacher*. Wybierani są w drodze wewnętrznego konkursu i mianowani przez zarząd szkoły, który ustala zakres obowiązków. Posiadają status pracowników sektora publicznego, ale nie urzędników służby cywilnej.

Assistant principal teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Kategoria awansu zawodowego dla tych nauczycieli, którzy pracują jako ► *Teacher* w szkole średniej. Awansowani nauczyciele pełnią drugą co do ważności funkcję w dużych grupach przedmiotowych w szkole, lub funkcję kierownika w małych grupach, lub też funkcję doradcy. Skrót: APT.

Assistant teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel na wszystkich poziomach edukacji szkolnej, o przygotowaniu zbliżonym do ► *Classroom teacher*, ale posiadający kwalifikacje akademickie przysługujące raczej uprawnienia do nauczania (*eligibility to teach*) niż status wykwalifikowanego nauczyciela (*Qualified Teacher Status*), jak to ma miejsce w Anglii i

Walii. Przygotowanie do zawodu odbywa się na 3 etapach: kształcenie na poziomie wyższym, okres stażu ze statusem nauczyciela początkującego (► *Beginning teacher*) oraz faza „wczesnego rozwoju zawodowego”. Nabór, awans i ocena odbywają się zgodnie z zasadami zbliżonymi do tych, które stosuje się w odniesieniu do *classroom teachers*; jednak nauczycieli tych zatrudnia zarząd szkoły (*board of governors* lub *Education and Library Board*, w zależności od rodzaju szkoły). Termin równorzędny w Anglii i Walii: *Classroom teacher*. Uwaga: W najnowszych oficjalnych dokumentach termin *assistant teacher* jest zastępowany przez *qualified teacher*, w odniesieniu do nauczycieli innych niż *principals* oraz *vice-principals*.

Assistent

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Assistendid, assisten*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*ülikool* or *rakenduskõrgkool*), dla studentów powyżej 18 roku życia. Od kandydatów wymagane jest ukończenie szkoły wyższej. Pracownicy tej kategorii stanowią kadrę pomocniczą, przy czym posiadane przez nich kwalifikacje umożliwiają im prowadzenie seminariów, zajęć praktycznych i in. Są wybierani przez komisję uczelnianą i, po spełnieniu wszystkich wymagań, mogą ubiegać się o etat. Więcej informacji – patrz: ► *Professor*.

Assistent

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Assistent/er

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Assistentti*.

Assistent

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Assistenten, assistent*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel asystujący nauczycielom następujących kategorii: ► *Adjunkt*, ► *Allmennlærer*, ► *Faglærer* (+), ► *Førskolelærer*, ► *Lektor*. Do jego obowiązków

należy wykonywanie prac pomocniczych (wspomaganie nauczycieli) w zakresie pracy dydaktycznej oraz zadań pozadydaktycznych. Do jego zatrudnienia nie stosują się żadne wymagania specjalne. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Førskolelærer*.

Assistent in opleiding

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Assistenten in opleiding

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent ds. pracy naukowej na uniwersytecie (dla studentów powyżej 18 roku życia). Poza prowadzeniem badań związanych z przygotowywaniem pracy doktorskiej (co jest ich podstawowym obowiązkiem), pracownicy tej kategorii mogą również zajmować się pracą dydaktyczną. Od kandydatów wymaga się ukończenia studiów wyższych (*getuigsschrift van het – met goed gevolg afgelegd – afsluitend examen wetenschappelijk onderwijs*). Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Assistent/e

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Formy gramatyczne: Assistenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja:

- Pracownik wspomagający nauczycieli akademickich następujących kategorii: ► *Docent/e*, ► *Hoofddocent/e*, ► *Hoogleraren* oraz ► *Gewoon hoogleraren*, w szkołach wyższych (*hogescholen*), oferujących studia dwustopniowe dla studentów powyżej 18 roku życia. Pracownicy tej kategorii wykonują pracę dydaktyczną, naukową oraz pełnią funkcje doradcze pod kierunkiem nauczycieli w/w kategorii; po uzyskaniu zatrudnienia na czas nieokreślony mogą awansować do kategorii ► *Werkleider*. Informacje dot. kwalifikacji, mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Praktijklector*. Część pracowników w kategorii *assistent* może posiadać tytuł ► *praktijkassistent*.
- Pracownik wspomagający *zelfstandig*, niezależną kadre pracowników akademickich na uniwersytetach. Obowiązki pracowników tej kategorii dotyczą pracy naukowej związanej z przygotowywaniem doktoratem.

Pracowników tych zatrudnia się na dwa lata, przy czym kontrakt można dwukrotnie odnawiać. Informacje dot. mianowania, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Praktijklector*. Po uzyskaniu stopnia doktora, pracownik może awansować na stanowisko ► *Doctor-assistent/e*.

Assistente

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Assistentes

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w instytucji szkolnictwa wyższego: *ensino superior universitário* (uniwersytet) lub *ensino superior politécnico* (politechnika), dla studentów w wieku powyżej 18 roku życia. W przypadku uniwersytetów, pracowników tych rekrutuje się spośród ► *Assistente estagiário/a*, którzy posiadają co najmniej 2 lata stażu pracy dydaktycznej, lub spośród absolwentów ze stopniem magistra (*mestrado*), lub też spośród tych, którzy pomyślnie zdali testy z zakresu wiedzy merytorycznej i pedagogicznej. W przypadku politechniki (*ensino superior politécnico*), pracowników tej kategorii zatrudnia się w drodze naboru otwartego, biorąc pod uwagę kandydatów posiadających stopień *licenciatura*. Do zakresu obowiązków pracowników tej kategorii należy nauczanie przedmiotów praktycznych bądź teoretycznych/praktycznych, prowadzenie zajęć laboratoryjnych lub zajęć w terenie, na poziomie przygotowującym do stopnia *licenciatura*, lub do dalszych studiów pod kierunkiem ► *Professor/a catedrático/ca* czy ► *Professor/a coordenador/a*. Ci spośród tej grupy pracowników, którzy uzyskają stopień doktora (*doutoramento*) lub równorzędny, mogą zostać zatrudnieni na stanowisku ► *Professor/a auxiliar*. W uczelniach publicznych są urzędnikami państwowymi ze statusem pracowników służby cywilnej. Zatrudnia ich rada uczelni – na uniwersytecie na okres 6 lat (z możliwością przedłużenia o kolejne 2 lata), na politechnice na 3 lata (z możliwością jednorazowego przedłużenia na ten sam okres).

Assistente convidado/da

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Assistentes convidados/das

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w szkole wyższej: *ensino superior universitário* (uniwersytet) lub *ensino superior politécnico* (politechnika), dla studentów powyżej 18 roku życia. Od kandydatów wymagane jest posiadanie stopnia *licenciatura* lub równorzędnego, oraz co najmniej 4 lata stażu pracy naukowej lub zawodowej, w dziedzinach związanych z nauczaniem przedmiotami. Pracownicy ci pracują pod kierunkiem ► *Professor/a catedrático/ca* lub ► *Professor/a coordenador/a*. Po uzyskaniu pozytywnej decyzji rady uczelnianej, podpisują roczny kontrakt, który następnie można kilkakrotnie odnawiać na okres 3 lat.

Assistente estagiário/a

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Assistentes estagiários/as

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w instytucji szkolnictwa wyższego: *ensino superior universitário* (uniwersytet) lub *ensino superior politécnico* (politechnika), dla studentów powyżej 18 roku życia. Stopień *licenciatura*, z oceną co najmniej „dobry”, lub stopień równorzędny, jest wymagany na to stanowisko. Do zakresu obowiązków pracowników tej kategorii należy nauczanie przedmiotów praktycznych, prowadzenie zajęć laboratoryjnych lub zajęć w terenie, na poziomie przygotowującym do stopnia *licenciatura*. Pracownicy ci mogą być zatrudniani na stanowisku ► *Assistente* po uzyskaniu stopnia *mestrado* lub na podstawie pozytywnych wyników uzyskanych w trakcie egzaminu sprawdzającego przygotowanie merytoryczne i pedagogiczne (*provas de aptidão pedagógica e capacidade científica*). W obydwu wypadkach mianowani są na 4 lata, co odpowiada rocznej umowie o pracę, trzykrotnie odnawialnej. Mianowanie następuje na podstawie decyzji rady naukowej uczelni.

Assistentti

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Assistentti, assistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent na uniwersytecie, uczelni skupiającej studentów powyżej 19 roku życia, którego zakres obowiązków obejmuje zarówno pracę dydaktyczną, jak i naukową. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać dyplom *maisterintutkinto*. Informacje dot. rekrutacji,

mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professori*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Assistant*.

Assistenzprofessor/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Assistenzprofessor/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie, uczelni skupiającej studentów powyżej 18 roku życia, którego obowiązkiem jest prowadzenie wykładów z określonej dziedziny. Nauczyciel ten nie obronił jeszcze pracy habilitacyjnej (*Habilitation*). Ukończył studia uniwersyteckie i obronił pracę doktorską (posiada stopień doktora – *Doktor*). Jego zakres obowiązków obejmuje pracę dydaktyczną i pracę naukową. Nauczycieli tej kategorii mianuje rektor uniwersytetu (*Rektor/in*), w drodze naboru otwartego (decyzję podejmuje uniwersytecka komisja – *Personalkommission*). Uniwersytet zatrudnia ich na czas nieokreślony, ze statusem pracowników służby cywilnej. Za ich ocenę odpowiada dyrektor instytutu (*Institutsvorstand/ständin*).

Associate professor

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie, uczelni skupiającej studentów powyżej 17/18 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać stopień *honours* [stopień *bachelor* z wyróżnieniem], odpowiednie kwalifikacje w danej dziedzinie, znaczący staż w pracy naukowej oraz określoną ilość publikacji. Informacje dot. zakresu obowiązków, mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Professor*.

Associate professor

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na Uniwersytecie Maltańskim, dla studentów powyżej 18 roku życia, do obowiązków którego należy praca dydaktyczna i praca naukowa. Kandydaci na to stanowisko, którzy posiadają tytuł *Doctor* oraz znaczące osiągnięcia naukowe, są zatrudniani na mocy zaleceń komisji selekcyjnej. Wakujące etaty można

ogłaszać w prasie. Nauczycieli akademickich mianuje Rada Uniwersytetu i zatrudnia na czas nieokreślony lub na 4 lata. Na Uniwersytecie nie istnieją formalne procedury oceny nauczycieli akademickich.

AST

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia, Walia)
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Skrót terminu ► *Advanced skills teacher*.

Asystent

Kraj: Polska
Formy gramatyczne: Asystenci, asystent*
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Nauczyciel akademicki w placówkach szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia.

- W szkole wyższej na stanowisku tym można zatrudnić osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra (po 5 latach studiów uniwersyteckich) lub równorzędny tytuł zawodowy, chociaż możliwe jest również zatrudnienie studentów 2 ostatnich lat w charakterze asystentów stażystów, w myśl zapisów zawartych w statucie uczelni. Oprócz pracy dydaktycznej, nauczyciele tej kategorii obowiązani są prowadzić badania naukowe, podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz uczestniczyć w pracach organizacyjnych uczelni. Asystentów mianuje rektor uczelni, po zakwalifikowaniu w drodze konkursu otwartego. Osobę, która nie odbyła stażu asystenckiego, mianuje się po raz pierwszy na stanowisko asystenta na okres 1 roku. Asystentów zatrudnia uczelnia na czas nieokreślony, przy czym łączny okres zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nie mającej stopnia naukowego doktora nie powinien przekraczać 8 lat. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Adiunkt*.
- W wyższej szkole zawodowej na stanowisku tym można zatrudnić osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równorzędny tytuł zawodowy. Dodatkowe wymagania mogą być określone w statucie wyższej szkoły zawodowej. Asystenci są obowiązani prowadzić pracę dydaktyczną oraz uczestniczyć w pracach organizacyjnych

uczelni. Mogą również uczestniczyć w pracach badawczych. Nauczyciele akademicy uczelni zawodowej są zatrudniani na podstawie umowy o pracę przez rektora, na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Profesor*.

Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

ATER

Kraj: Francja
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Skrót terminu ► *Attaché/e temporaire d'enseignement et de recherche*.

Attaché/e temporaire d'enseignement et de recherche

Kraj: Francja
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Tymczasowo zatrudniony pracownik instytucji szkolnictwa wyższego, skupiającej młodzież powyżej 18 roku życia, który wykonuje te same zadania co ► *Maître de conférence*. Stanowisko to obejmują doktoranci lub osoby już posiadające stopień doktora, a przygotowujące się do egzaminu konkursowego na pracownika akademickiego. Selekcji kandydatów dokonuje komisja złożona ze specjalistów z danej uczelni. Rektor uczelni mianuje i zatrudnia pracowników tej kategorii na 1 do 3 lat, przy czym umowa o pracę jest corocznie odnawiana. Pracownicy ci nie podlegają procedurom oceny. Skrót: ► ATER.

Auklėtojas/ja

Kraj: Litwa
Formy gramatyczne: Auklėtojai/jos
Poziom: Przedszkole
Definicja: Nauczyciel w placówkach *lopšelis-darželis*, *darželis*, lub *darželis-mokykla*, skupiających dzieci w wieku 1½ do 6/7 lat. Nauczycieli tej kategorii (nauczyciele wychowania przedszkolnego) kształci się w *aukštesnioji pedagogikos mokykla* lub w szkołach wyższych typu uniwersyteckiego. Świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*) jest wymagane od kandydatów na trwające 3 do 4 lat studia pedagogiczne, na które składa się teoria i praktyka pedagogiczna, prowadząca do dyplomu ukończenia kolegium (*aukštesniojo mokslo diplomas*), dyplomu

ukończenia szkoły wyższej (*aukštojo mokslo diplomas* lub *diplomas*), lub dyplomu na poziomie licencjatu (*bakalauro diplomas*). Nauczycieli tej kategorii zatrudnia się w drodze otwartego naboru na czas nieokreślony, ze statusem *auklėtojas*, co może nastąpić dopiero po 6 miesiącach stażu. Mianuje ich dyrektor placówki (*direktorius*), zatrudniając – w charakterze pracowników służby cywilnej – lokalne władze oświatowe, a ocenia specjalna komisja szkolna (*pedagogų atestacinė komisija*). Informacje dot. możliwości awansu – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*, ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*, ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*.

Ayudante

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Ayudantes

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w placówkach: *facultades*, *escuelas técnicas superiores* lub *escuelas universitarias*, skupiających młodzież w wieku powyżej 18

roku życia. Żeby uzyskać zatrudnienie w *escuelas universitarias*, nauczyciele ci muszą posiadać stopień naukowy *Licenciado*, *Arquitecto* lub *Ingeniero* (lub stopień *Diplomado*, *Arquitecto Técnico* czy *Ingeniero Técnico* uprawniający do nauczania niektórych przedmiotów). Żeby uzyskać zatrudnienie w *escuelas técnicas superiores* lub w *facultades*, muszą posiadać stopień naukowy *Licenciado*, *Arquitecto* lub *Ingeniero* oraz zaawansowane studia doktoranckie i co najmniej dwuletni staż w pracy naukowej. Niezależnie od pracy badawczej związanej z własnym rozwojem naukowym, pracownicy ci wykonują inne zadania wymienione w statucie uczelni. Uczelnia zatrudnia ich na następujących stanowiskach: *Ayudantes de facultad*, *Ayudantes de escuela universitaria* lub *Ayudantes de escuela técnica superior*. Umowa o pracę jest zwykle zawierana maksymalnie na okres 2 lat, z możliwością jednokrotnego odnowienia na co najmniej 3 lata. Mianowania dokonuje uprawniony organ uczelni, a oceny - *Consejo de Universidades*.

B b

Barnskötare

Kraj: Szwecja

Poziom: Przedszkole

Definicja: Opiekun w przedszkolu (*förskola*) lub oddziałach przedszkolnych (*förskoleklass*), dla dzieci w wieku od 1 do 6 lat. Podstawowym zadaniem pracowników tej kategorii jest zapewnianie opieki dzieciom – poprzez zabawę i zajęcia edukacyjne. Opiekunów przedszkolnych kształci się w szkołach średnich 2 stopnia. Kandydatom do tych szkół nie stawia się żadnych szczególnych wymagań, a nauka w nich ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 3 lata i prowadzi do uzyskania dyplomu *barn- och fritidsprogrammet*. Opiekunów przedszkolnych mianuje dyrektor placówki (*rektor*), a zatrudniają lokalne władze oświatowe na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Nie istnieją procedury formalnej oceny pracowników tej kategorii, a dyrektor przedszkola pełni w stosunku do nich funkcję doradcy i opiekuna ich rozwoju zawodowego.

Barntädgårdslärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Lastentarhanopettaja*.

Beginning teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel początkujący, należący do kategorii ► *Assistant teacher*, który po ukończeniu studiów odbywa staż w placówce szkolnej, co jest traktowane jako druga faza przygotowania zawodowego (trzecia faza to „wczesny rozwój zawodowy”). Odpowiednik w Anglii: ► *Newly qualified teacher*.

Behavioural support

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Synonim terminu: ► *Special educational needs auxiliary support*.

Bendrojo lavinimo dalyko/kų mokytojas/ja (+)

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Bendrojo lavinimo dalyko/kų mokytojai/jos

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w następujących typach szkół: *pagrindinė mokykla*, *vidurinė mokykla* oraz *gimnazija* (dla młodzieży w wieku odpowiednio 9/10 do 16/17 lat, 16/17 do 18/19 lat oraz 14/15 do 18/19 lat). Nauczycieli tej kategorii kształci się jako specjalistów przedmiotu w kolegium pedagogicznym (*aukštesnioji pedagogikos mokykla*) lub na uniwersytecie – jeżeli mają pracować w *pagrindinė mokykla*, oraz na uniwersytecie – jeżeli mają podjąć pracę w *vidurinė mokykla*. Kandydaci na studia nauczycielskie muszą posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*) oraz uzyskać pomyślny wynik z testu sprawdzającego przydatność do zawodu (organizowanego zarówno w *aukštesnioji pedagogikos mokykla* jak i na uniwersytecie). Kształcenie ma charakter praktyczny i teoretyczny, trwa od 3 do 4 lat i prowadzi do dyplomu ukończenia kolegium (*aukštesniojo mokyklos diplomas*), dyplomu ukończenia studiów wyższych (*aukštojo mokslo diplomas* lub *diplomas*) lub dyplomu licencjata (*bakalauro diplomas*). Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Auklėtojas/ja*. Informacje dot. możliwości awansu – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*, ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*, ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*.

Berufsschullehrer/in (+)

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Berufsschullehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w obowiązkowej szkole zawodowej w systemie dualnym (*Berufsschulen*), dla uczniów w wieku 15 do 18 lat. Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących lub teoretycznych przedmiotów zawodowych muszą posiadać świadectwo zawodowej matury (np. w dziedzinie techniki czy handlu) oraz 2 lata stażu pracy w dziedzinie odpowiadającej profilowi wykształcenia. Od nauczycieli praktycznych przedmiotów zawodowych wymaga się *Meisterprüfungszeugnis* oraz 6 lat stażu pracy w odpowiedniej dziedzinie. Od wszystkich nauczycieli wymaga się ukończenia trwającego 6 tygodni szkolenia w *Berufspädagogische Akademie* lub w instytucie doskonalenia nauczycieli (*Berufspädagogisches Institut*), co powinno nastąpić w ciągu pierwszych 2 lat pracy w szkole, a następnie ukończenia rocznych studiów w *Berufspädagogische Akademie*. Uzyskane kwalifikacje pedagogiczne noszą nazwę *Diplompädagog/e/in für das Lehramt an Berufsschulen*. Nauczycieli tych zatrudnia *Bundesland*, a mianuje regionalna rada szkół (*Landesschulrat*) lub władze regionalne (*Landesregierung*) poprzez departament odpowiedzialny za procedury naboru kadry nauczycielskiej. Oceny tych nauczycieli dokonuje inspektor ds. szkół zawodowych (*Berufsschulinspektor/in*) oraz dyrektor szkoły (*Direktor/in an Berufsschulen*).

Bildlärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotów plastycznych i rysunku w *grundskola* lub *gymnasieskola* dla uczniów w wieku, odpowiednio, 7-16 i 16-19 lat, lub w publicznych ośrodkach kształcenia dorosłych (dla osób dorosłych powyżej 20 roku życia). Nauczycieli tych kształci się jako specjalistów przedmiotu na uniwersytetach lub w kolegiach. Od kandydatów na studia wymaga się świadectwa *slutbetyg från gymnasieskolan*. W kształceniu tym można wyróżnić dwie opcje: W ramach pierwszej opcji przyszli nauczyciele studiują *bildlärarprogrammet* (specjalny program zawierający specjalizację), który trwa

3 lata i prowadzi do dyplomu *bildlärarexamen*. W ramach drugiej opcji studenci przygotowują się do pracy w starszych klasach *grundskola* (4-4½ roku) lub w *gymnasieskola* (4½-5 lat). W przypadku drugiej opcji, studenci muszą wybrać kombinację dwóch przedmiotów (plastyka oraz inny przedmiot). Począwszy od 1 lipca 2001 roku wprowadzono nowy, ujednolicony stopień kwalifikacji nauczyciela tej kategorii, zastępujący dawny *bildlärarexamen*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Biträdande lärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu: ► *Apulaisopettaja*.

Buitengewoon hoogleraar

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Buitengewoon hoogleraren, buitengewoon hooglerars

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie (dla studentów powyżej 18 roku życia), zatrudniony w niepełnym wymiarze godzin. Reprezentuje ten sam poziom kwalifikacji co ► *Gewoon hoogleraar*. Więcej informacji – patrz: ► *Gewoon hoogleraar*.

BVE-docent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: BVE-docenten

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotu w średnich szkołach zawodowych (*Regionaal opleidingencentrum*), dla uczniów w wieku 16-18/20 lat. Nauczyciele posiadający kwalifikacje ► *Leraar voortgezet onderwijs*, jak również absolwenci innych profili kształcenia w ramach *hbo*, mogą być zatrudnieni na tym stanowisku, pod warunkiem, że – dotyczy to drugiego przypadku – posiadają świadectwo z przygotowania pedagogicznego (*bewijs van pedagogisch didactische bekwaamheid*), nadawane po ukończeniu rocznych studiów pedagogicznych połączonych z pracą w szkole. Aby uczyć przedmiotów zawodowych, nauczyciel musi posiadać odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub staż pracy w odpowiedniej dziedzinie. Nauczyciele

posiadający tytuł *BVE-docent* mogą awansować po raz pierwszy bez zmiany tytułu, po czym, w drugiej fazie, mogą awansować na stanowisko ► *Coördinerend BVE-docent*, z czym wiążą się zwiększone obowiązki. W sektorze prywatnym finansowanym przez państwo nauczycieli tych zatrudnia zarząd szkoły, w wyniku naboru

otwartego. Oceny nauczycieli tej kategorii dokonuje pracodawca. Chociaż ich umowa o pracę opiera się na legislacji dot. sektora prywatnego, posiadają status pracowników służby cywilnej, co stanowi element istotny z punktu widzenia prawa emerytalnego.

C c

Catedrático/ca (con condición de)

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Catedráticos/cas (con condición de)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla nauczycieli, urzędników służby cywilnej, w następujących kategoriach: ► *Profesor/a de Enseñanza Secundaria (+)*, ► *Profesor/a de Artes Plásticas y Diseño*, ► *Profesor/a de Escuela Oficial de Idiomas*. Do awansu wymagane jest co najmniej 8 lat stażu pracy w odpowiednim sektorze służby cywilnej i odpowiedniej specjalizacji. Awansu dokonuje się na wniosek samych nauczycieli, w oparciu o wyniki procedury selekcyjnej na szczeblu regionalnym, na którą składa się konkurs oraz egzamin. W przypadku konkursu bierze się pod uwagę takie czynniki, jak staż pracy w szkole, kwalifikacje zawodowe, ukończone kursy doskonalenia zawodowego oraz inna aktywność zawodowa (publikacje, etc.) Egzamin polega na zaprezentowaniu i omówieniu wybranego tematu z obszaru specjalizacji zawodowej nauczyciela. Władze Wspólnoty Autonomicznej decydują o przyznaniu tego awansu oraz związanej z nim podwyżce płac, jak również o zmianie tytułu, jakim będzie posługiwał się awansowany nauczyciel: np. *Profesor de Enseñanza Secundaria con condición de Catedrático*, *Profesor de Artes Plásticas y Diseño con condición de Catedrático*, *Profesor de Escuelas Oficiales de Idiomas con condición de Catedrático*.

Catedrático/ca de escuela universitaria

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Catedráticos/cas de escuela universitaria

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w *escuelas universitarias* lub *facultades*, dla studentów powyżej 18 roku życia. Do jego obowiązków należy praca dydaktyczna i naukowa, a warunkiem wstępnym jest posiadanie stopnia

Doctor. Informacje dot. naboru, mianowania, statusu, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Catedrático/ca de Universidad*.

Catedrático/ca de Música y Artes Escénicas

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Catedráticos/cas de Música y Artes Escénicas

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego, specjalizujący się w dziedzinie muzyki, tańca i sztuki dramatycznej, instytucji przyjmujących studentów powyżej 18 roku życia. Ubiegając się o awans na to stanowisko nauczyciel musi posiadać tytuł ► *Profesor/a de Música y Artes Escénicas* oraz pomyślnie przejść przez procedury selekcji. Oceny nauczycieli tej kategorii dokonuje *Inspector de Educación*.

Catedrático/ca de Universidad

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Catedráticos/cas de Universidad

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w *facultades* lub *escuelas técnicas superiores* dla studentów powyżej 18 roku życia. Do jego obowiązków należy praca dydaktyczna i naukowa, a warunkiem wstępnym do objęcia tego stanowiska jest posiadanie stopnia *Doctor* oraz zajmowanie podobnego stanowiska w innej uczelni, lub co najmniej trzyletni staż pracy na stanowisku ► *Profesor/a Titular de Universidad* lub ► *Catedrático/ca de escuela universitaria*. Nauczycieli tych zatrudnia się na podstawie wyników organizowanego przez każdą uczelnię egzaminu konkursowego. Aktu mianowania dokonuje *Rector de Universidad*. W sektorze publicznym posiadają status urzędników służby cywilnej. Zatrudnia ich uczelnia, a ocenia *Consejo de Universidades* oraz *Comisión Nacional de Evaluación de la Actividad Investigadora*.

Chargé d'éducation

Kraj: Luksemburg

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w liceum ogólnokształcącym lub technicznym (*lycéés*), dla uczniów między 12 a 19 rokiem życia. Jest przygotowany do nauczania kilku przedmiotów w obrębie określonej grupy tematycznej. Warunkiem objęcia tego stanowiska jest ukończenie studiów wyższych, bez konieczności zdobycia przygotowania pedagogicznego. Nauczycieli tej kategorii zatrudnia Ministerstwo Edukacji na czas określony, stosując zasady naboru otwartego. Nie istnieją szczególne procedury oceny nauczycieli *chargés d'éducation*.

Chargé de cours

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie lub w wyższej szkole zawodowej, dla studentów powyżej 18 roku życia. Warunkiem objęcia stanowiska *chargé de cours* jest posiadanie stopnia doktora albo przygotowywanie pracy doktorskiej. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy wyłącznie praca dydaktyczna. Istnieją możliwości awansu na stanowisko ► *Professeur* (w uniwersytetach i *Hautes Écoles*) lub na stanowisko ► *Professeur ordinaire* (wyłącznie w uniwersytetach). Za nabór nauczycieli tej kategorii odpowiada zarząd instytucji zatrudniającej. Zatrudnienie następuje na czas określony, po czym możliwe jest mianowanie na czas nieokreślony (w przypadku uniwersytetów – razem z awansem na stanowisko *professeur ordinaire*). Ministerstwo Edukacji Francuskiej Wspólnoty Belgii jest odpowiedzialne za ocenę pracy nauczycieli akademickich (wyłącznie w odniesieniu do „krótkiego” cyklu szkolnictwa wyższego, podczas gdy kształcenie „długiego” cyklu lub kształcenie uniwersyteckie nie podlegają inspekcji).

Chargé de cours

Kraj: Luksemburg

Poziom: Szkolnictwo policealne/wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie i na politechnice (*Centre universitaire* oraz *Institut Supérieur de*

Technologie), uczelniach skupiających studentów powyżej 19 roku życia. Nauczyciele tej kategorii rekrutują się spośród ► *Professeur d'enseignement secondaire* (+) lub kadry uniwersyteckiej nie posiadającej przygotowania pedagogicznego (np. prawnicy, ekonomiści, lekarze, etc.). Do ich zadań należy wyłącznie praca dydaktyczna. Zatrudniani są na podstawie umowy o pracę na czas określony. Dodatkowe informacje – patrz: ► *Professeur d'enseignement secondaire*.

Chargé de direction d'une classe

Kraj: Luksemburg

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel wspomagający nauczyciela kategorii ► *Instituteur/trice* na poziomie edukacji przedszkolnej, który może go zastępować w czasie jego nieobecności. Może również nauczać plastyki, muzyki lub wychowania fizycznego. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia oraz dyplom ukończenia trwającego 3 tygodnie kursu organizowanego przez inspektorat ds. szkolnictwa podstawowego (*collège des inspecteurs de l'enseignement primaire*). Przyjmowani są do pracy w wyniku otwartego naboru oraz zatrudniani przez lokalne władze oświatowe na czas określony. Nie istnieją procedury oceny nauczycieli tej kategorii.

Childcare worker

Kraj: Irlandia

Poziom: Przedszkole

Definicja: Asystent nauczyciela klasy przedszkolnej (specjalnego programu dla dzieci w wieku 3 do 4 lat, funkcjonującego przy wybranych szkołach podstawowych w obszarach defaworyzowanych). W każdej klasie przedszkolnej zatrudniony jest ► *Mainstream class teacher* oraz jego asystent, wykwalifikowany *childcare worker*. Od kandydatów na to stanowisko wymagane jest co najmniej roczne przygotowanie na poziomie policealnym, zakończone uzyskaniem kwalifikacji uznawanych przez *National Vocational Certificate: Community & Health Services (NCVA)*, lub kwalifikacje równorzędne. Do obowiązków tych nauczycieli należy opieka nad dziećmi, pomaganie im w nauce oraz asystowanie nauczycielowi w prowadzeniu dokumentacji. Zatrudnia ich

szkoła w wyniku otwartego naboru, a zatwierdza (mianuje) organ prowadzący szkołę. Posiadają status pracowników sektora publicznego, lecz nie urzędników służby cywilnej.

Classroom assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia, Walia, Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Synonim terminu ► *Teaching assistant*.

Classroom assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Asystent nauczyciela ► *Teacher* w szkołach podstawowych (*primary schools*). Do objęcia tego stanowiska nie są wymagane żadne kwalifikacje formalne, chociaż lokalne władze oświatowe zalecają, by *classroom assistants* przeszli nieformalny staż. Pracownicy tej kategorii są obowiązani pomagać nauczycielom w wykonywaniu wszystkich zadań, z wyjątkiem pracy dydaktycznej. Są zatrudniani przez lokalne władze oświatowe, w wyniku naboru otwartego, najczęściej na jeden semestr, chociaż istnieje możliwość zatrudnienia na tym stanowisku na czas nieokreślony. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Teacher*.

Classroom teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia, Walia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w przedszkolu (*nursery school*), szkole podstawowej i średniej (dla dzieci w wieku, odpowiednio, 3-4/5, 4/5-11 oraz 11-16/18 lat). *Classroom teacher* dla przedszkola i szkoły podstawowej uzyskuje kwalifikacje nauczyciela przedmiotów zintegrowanych, w następstwie trwających 3 lub 4 lata studiów, łączących przygotowanie pedagogiczne ze studiami merytorycznymi, prowadzącymi do stopnia *Bachelor of Education* (B.Ed.), *Bachelor of Arts* (BA) lub *Bachelor of Science* (B.Sc.), według równoległego modelu kształcenia nauczycieli, oraz do tytułu *Qualified Teacher Status* (QTS). Alternatywna ścieżka kształcenia, zgodna z

etapowym modelem kształcenia, jest mniej popularna w odniesieniu do nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych i opiera się na trwających 1 rok studiach podyplomowych, prowadzących do świadectwa *Postgraduate certificate in Education* (PGCE). Nauczyciele kategorii *classroom teachers* w szkołach średnich posiadają kwalifikacje specjalistów przedmiotowych; większość z nich kończy trwające 3 do 4 lat studia wyższe w określonej dyscyplinie, prowadzące do stopnia BA lub B.Sc., a następnie roczne studia podyplomowe z zakresu pedagogiki, prowadzące do uzyskania świadectwa PGCE (etapowy model kształcenia nauczycieli) oraz tytułu QTS. Przyszłym nauczycielom kształcącym się na studiach podyplomowych przysługuje stypendium, z możliwością przedłużenia poza okres studiów, w zależności od sytuacji materialnej. W Anglii do ukończenia rocznego stażu wymagany jest status ► *Newly qualified teacher*. Nauczyciele kategorii *classroom teachers* przyjmowani są do pracy na zasadach naboru otwartego przez organ prowadzący szkołę oraz dyrektora szkoły (*headteacher*), a zatrudniani przez organ prowadzący szkołę lub lokalne władze oświatowe (*local education authority*), w zależności od kategorii szkoły. Nauczycieli tych uważa się za pracowników sektora publicznego bez statusu urzędników służby cywilnej. Umowa o pracę jest zwykle zawierana na czas nieokreślony, na pełen etat, choć zdarzają się – w zależności od potrzeb szkoły – umowy o pracę w niepełnym wymiarze, na czas określony. Za ocenę pracy poszczególnych nauczycieli odpowiada dyrektor (*headteacher*), a za ocenę szkoły – krajowe organy ds. inspekcji. Przyznanie nauczycielom kategorii *classroom teachers* wyższego wynagrodzenia zależy od wykazywanego przez nich poziomu kompetencji, osiągnięć i zaangażowania. Możliwości awansu dotyczą głównie skali stanowisk kierowniczych (*leadership scale*), ale również stanowiska ► *Advanced skills teacher*. Odpowiednik tego terminu w Irlandii Północnej: ► *Assistant teacher*.

Collaboratore ed esperto linguistico

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Collaboratori ed esperti linguistici

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela na uniwersytecie, placówce skupiającej młodzież

powyżej 19 roku życia. Stanowisko to zakłada głównie wykonywanie obowiązków związanych z nauczaniem języków obcych oraz pomoc w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Od kandydatów wymaga się bardzo dobrej znajomości języka, potwierdzonej dyplomem *diploma di Laurea*, stopniem naukowym uzyskanym na uczelni zagranicznej, lub świadectwem „*native speaker*” w określonym języku. Zatrudnia się ich na podstawie egzaminu konkursowego organizowanego na każdym uniwersytecie. Mianuje ich rektor (*rettore*). Podpisują umowę o pracę na czas nieokreślony. Oceny ich pracy dokonują powołane do tego organy istniejące przy uniwersytetach.

Conferențiar universitar

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Conferențiar universitar

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w instytucji szkolnictwa wyższego, w hierarchii awansu naukowego znajdujący się bezpośrednio za ► *Profesor universitar*. Od kandydatów na to

stanowisko wymagany jest doktorat oraz 9 lat uznanego dorobku w pracy naukowej i dydaktycznej na poziomie uniwersyteckim. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy praca dydaktyczna oraz praca naukowa. Mogą awansować na stanowisko *profesor universitar* w drodze konkursu. Nie podlegają procedurom oceny. Informacje dot. mianowania, pracodawcy oraz statusu – patrz: ► *Profesor universitar*.

Coördinerend BVE-docent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Coördinerend BVE-docenten

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Najwyższy stopień w hierarchii awansu ► *BVE-docent*. Stanowisko to oznacza wyższy stopień odpowiedzialności w zakresie koordynowania działalności placówki, podwyższania jakości nauczania, tworzenia możliwości szkolenia praktycznego oraz zawierania umów z innymi instytucjami. Informacje dot. zatrudnienia, mianowania, statusu i oceny – patrz: ► *BVE-docent*.

D d

Daskalos/la (Δάσκαλος/λα)

Kraj: Cypr

Formy gramatyczne: Daskaloi, daskal*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *dimotica scholeia* (również szkoły specjalne), dla uczniów w wieku od 5 lat 8 miesięcy do 12 lat. Więcej informacji – patrz: ► *Nipiagogos*.

Daskalos/la (Δάσκαλος/λα)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Daskaloi/les

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *dimotico scholeio*, dla uczniów pomiędzy 6 a 12 rokiem życia. Informacje dot. kształcenia, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Nipiagogos*.

Daskalos/la Idikis Agogis (Δάσκαλος/λα Ειδικής Αγωγής)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Daskaloi/les Idikis Agogis

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel kształcenia specjalnego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – w szkołach/klasach integracyjnych lub w szkołach specjalnych. Nauczycieli tej kategorii kształci się podobnie jak ► *Daskalos/la* lub ► *Kathigitis/tria*, z dodatkowym kształceniem na studiach podyplomowych w zakresie pedagogiki specjalnej lub psychologii nauczania. W sytuacji deficytu nauczycieli, zamiast posiadania ukończonych studiów podyplomowych, nauczyciele ci mogą legitymować się pięcioletnim stażem nauczania w placówkach kształcenia specjalnego. Wszelkie inne informacje – patrz: ► *Daskalos/la* lub ► *Kathigitis/tria*.

DAZ-lehrer/in

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: DAZ-lehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciele w szkołach różnych szczebli, którzy pomagają w nauce języka niemieckiego tym uczniom, dla których język niemiecki nie jest językiem ojczystym. Nauka tego języka odbywa się albo w trakcie intensywnych kursów trwających jeden lub dwa semestry, albo w postaci dodatkowych zajęć organizowanych dla uczniów po lekcjach. Informacje dot. mianowania, pracodawcy oraz statusu – patrz: ► *Primarschullehrer/in*. Pracę tych nauczycieli ocenia inspektor odpowiedniego szczebla edukacji.

Dėstytojas/ja (aukštesniosios mokyklos)

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Dėstytojai/jos (aukštesniosios mokyklos)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel wyższej szkoły zawodowej *aukštesnioji mokykla*, kształcącej studentów w wieku od 18/19 do 21/22 lat. Nauczycieli tych kształci się na poziomie uniwersyteckim w cyklu 4- lub 5-letnim, z wyjątkiem nauczycieli praktycznych przedmiotów zawodowych, którzy uzyskują przygotowanie do zawodu w 3-letnich *aukštesnioji mokykla*. Warunkiem przyjęcia do tych placówek jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*), nauka ma charakter praktyczny oraz teoretyczny, i prowadzi do dyplomu ukończenia kolegium (*aukštesniojo mokslo diplomas*), dyplomu ukończenia szkoły wyższej (*diplomas* lub *aukštojo mokslo diplomas*) lub dyplomu na poziomie licencjatu (*bakalauro diplomas*). Nauczyciele tej kategorii zatrudniani są w wyniku naboru otwartego na czas nieokreślony (status *dėstytojas*) pod warunkiem, że legitymują się rocznym stażem pracy w zawodzie nauczycielskim. Dyrektor placówki

(*direktorius*) dokonuje ich mianowania na urzędników państwowych ze statusem pracowników służby cywilnej. Ich pracę ocenia specjalna komisja (*dėstytojų atestacijos komisija*) powołana w placówce, w której pracują (*ukštesnioji mokykla*). Informacje dot. możliwości awansu – patrz: ► *Vyresnysis/nioji dėstytojas/ja*, ► *Dėstytojas/ja ekspertas/tė*.

Dėstytojas/ja ekspertas/tė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Dėstytojai/jos ekspertai/tės

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Tytuł zawodowy potwierdzający najwyższą kategorię awansu zawodowego, nadawany nauczycielom posiadającym tytuł ► *Vyresnysis/nioji dėstytojas/ja*. Kwalifikacji dokonuje generalna komisja ds. oceny umiejętności nauczycieli kolegów zawodowych (*vyriausioji aukštesniųjų mokyklų dėstytojų atestacijos komisija*), działająca przy Ministerstwie Edukacji i Nauki. Więcej informacji – patrz: ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*.

Doc.

Kraj: Republika Czeska, Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Docent/ka*.

Docent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Docenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel wyższej szkoły zawodowej (*hogeschool*) dla studentów powyżej 17 roku życia. Chociaż nie istnieją określone wymagania statutowe w odniesieniu do kwalifikacji posiadanych przez tych nauczycieli, to oczekuje się, że będą posiadali – jako nauczyciele umiejętności praktycznych w określonej dziedzinie – odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub staż zawodowy. Informacje dot. rekrutacji, mianowania, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Docent/e

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Docenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja:

- Nauczyciel *hogescholen*, placówki oferującej jedno- lub dwuetapowe kształcenie szczebla wyższego dla studentów powyżej 18 roku życia. Do objęcia tego stanowiska, które łączy pracę dydaktyczną z pracą naukową, wymagane jest posiadanie stopnia doktora (*doctor*). Więcej informacji dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Praktijklector*. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Hoofddocent/e* lub ► *Hoogleraar*.
- Nauczyciel uniwersytetu (dla studentów powyżej 18 roku życia). Do objęcia tego stanowiska, które łączy pracę dydaktyczną z pracą naukową, wymagane jest posiadanie stopnia doktora (*doctor*). Nauczycieli tych powołuje zarząd uniwersytetu w wyniku naboru otwartego. W placówkach państwowych posiadają status pracowników sektora publicznego. Na prywatnych uniwersytetach, mimo odrębnego statusu, podlegają legislacji państwowej. Ocena ich pracy jest obowiązkowa i, począwszy od roku 2002, uniwersytety są obowiązane do jej przeprowadzania co 5 lat. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Hoofddocent*.

Docent/ka

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Docenti/tky, docent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*vysoké školy*) dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest doktorat oraz staż na stanowisku ► *Asistent/ka* lub *Odborný/ná asistent/ka*. Decyduje o tym rektor uniwersytetu (*rektor/ka*), w drodze procedury *venium docendi*, znanej pod nazwą habilitacji (*habilitace*). Wnioski o przyznanie habilitacji są rozpatrywane przez Komisję Akredytacyjną. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Profesor/ka*. Informacje dot. zakresu obowiązków, mianowania, pracodawcy, statusu oraz oceny – patrz: ► *Profesor*. Skrót: ► *Doc*.

Docent/ka

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Docenti, docent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*univerzita* lub *vysoká škola*) dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Doktorat oraz stopień naukowy *vedecko-akademická hodnost'* są wymagane do objęcia tego stanowiska, które łączy pracę naukową z pracą dydaktyczną (badania naukowe, kierowanie projektami badawczymi, wykłady). Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Professor/ka*. Zatrudnia ich uczelnia lub wydział na czas określony lub nieokreślony. Informacje dot. rekrutacji, mianowania i oceny – patrz: ► *Professor*. Termin ogólny: *Učitel'/ka na vysokej škole*.

Docent/ka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Docenti/tke, docent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać doktorat (*doktorat znanosti*), wymagane kwalifikacje pedagogiczne, oraz referencje naukowe i zawodowe. W dziedzinach artystycznych muszą posiadać tytuł magistra oraz udokumentowany dorobek artystyczny. Tytuł docenta nadawany jest przez senat (*senat*) uczelni na 5 lat i jest odnawialny. Zgodnie z procedurą prawną może być również cofnięty. Nauczyciele na tym stanowisku łączą pracę dydaktyczną z pracą naukową lub działalnością artystyczną, i mogą awansować na stanowisko ► *Izredni/na profesor/ica*. Więcej informacji dot. kwalifikacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Skrót: Doc. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ke učitelj/ice*.

Docentas/tė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Docentai/tės

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel kolegium (*kolegija*), uniwersytetu (*universitetas*) lub akademii (*akademija*), instytucji kształcących młodzież powyżej 18/19 roku życia. Nauczyciele tej kategorii łączą pracę dydaktyczną z pracą naukową; muszą posiadać specjalistyczne wykształcenie uniwersyteckie. Kandydaci na to stanowisko powinni legitymować się doktoratem oraz – w przypadku nauczycieli

niektórych przedmiotów – trzyletnim stażem pracy w odpowiedniej dziedzinie. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Profesorius/rė*. Informacje dot. rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistentas/tė*.

Docents/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Docenti/es

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*augstskola, universitāte*), dla studentów powyżej 18 roku życia. Od kandydatów wymagany jest stopień doktora (*doktora grāds*) oraz doświadczenie w pracy dydaktycznej. Nauczyciele tej kategorii łączą w ramach obowiązków pracę dydaktyczną z pracą naukową. Są wybierani na 6 lat przez kierownictwo wydziału lub radę instytutu, zgodnie z procedurami zawartymi w statucie uczelni. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Profesors/e*. Termin ogólny: ► *Pasniedzējs/a*.

Doctor-assistent/e

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Doctor-assistenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja:

- Nauczyciel wspomagający w szkole wyższej (*hogescholen*), pełniący funkcję asystenta w stosunku do ► *Docent/e*, ► *Hoofddocent/e*, ► *Hoogleraar* oraz ► *Gewoon hoogleraar*. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest stopień doktora (*doctor*), umowa jest zawierana zawsze na czas określony (dwuletni kontrakt jednokrotnie odnawialny), a stanowisko to stanowi podstawę do mianowania na stanowisko docenta (*docent*). Więcej informacji dot. mianowania i pracodawcy – patrz: ► *Praktijklector*.
- Tytuł określający szczebel awansu zawodowego dla asystenta na uniwersytecie (► *Assistent/e*). Do objęcia tego stanowiska wymagany jest stopień doktora (*doctor*), a zakres obowiązków obejmuje pracę dydaktyczną i pracę naukową. Zatrudnienie następuje na czas określony, maksymalnie na 3 lata, z możliwością jednokrotnego odnowienia. Więcej informacji dot.

mianowania, pracodawcy i oceny – patrz:
► *Praktijklector*.

Doktorassistent

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Doktorassistenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ►
Tohtoriassistentti.

Dósent

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Dósentar

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel szkoły wyższej (*háskóli*) dla studentów powyżej 20 roku życia. Kwalifikacje kandydata na to stanowisko ocenia komisja, a na wstępie wymagany jest doktorat (doktor nauk humanistycznych lub równorzędny). Nauczyciele tej kategorii (*dósentar*) mają w zakresie obowiązków pracę dydaktyczną, naukową i administracyjną. Mogą ubiegać się o awans na stanowisko ► *Professor*, przy czym warunki, jakie muszą spełnić, różnią się w zależności od uczelni. Zatrudnia ich rektor uczelni (*rektor*), w drodze naboru otwartego lub w wyniku procedury awansowania. Są urzędnikami państwowymi ze statusem pracowników służby cywilnej. W sektorze prywatnym są zatrudniani przez uczelnię. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Aðjúnkt*. Termin powszechnie używany: ► *Háskólakennari*.

Dotsent

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Dotsendid, dotsen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*ülikool* lub *rakenduskõrgkool*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczyciele tej kategorii uczą jednego lub więcej przedmiotów i biorą udział w badaniach naukowych. Są wybierani przez komisję uczelni. Po spełnieniu wszystkich warunków mogą ubiegać się o każde inne stanowisko na

tej uczelni. Więcej informacji – patrz: ► *Professor*.

Dotzent (Доцент)

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Dotzenti

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent profesora w instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia. Stanowisko to może zajmować osoba legitymująca się doktoratem lub równorzędnym. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor*.

Dozent/in

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)

Formy gramatyczne: Dozent/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w placówkach szkolnictwa wyższego pod nazwą *Pädagogische Hochschule* lub *Krankenpflegeschule* dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczycieli tych kształci się na uniwersytetach Francuskiej Wspólnoty Belgii. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest dyplom na poziomie licencjatu (*licence*), a nauczyciele mają w zakresie swoich obowiązków nauczanie i ocenę pracy studentów. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Kindergärtner/in*.

Dozent/in

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Dozent/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w placówkach szkolnictwa wyższego pod nazwą *Universität* lub *Fachhochschule* dla studentów powyżej 19 roku życia. W sektorze szkolnictwa publicznego nauczyciele ci realizują przyjętą ścieżkę rozwoju naukowego i zwykle posiadają doktorat oraz habilitację. Zatrudniani są na czas nieokreślony i oceniani przez uczelnię. Synonim (w sektorze publicznym): ► *Professor*.

E e

Early education childcare worker

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Synonim terminu ► *Nursery nurse*.

Educador/a de infância

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Educadores/ras de infância

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w placówkach przedszkolnych dla dzieci w wieku 3-6 lat. Kształcenie tych nauczycieli odbywa się w instytucjach szkolnictwa wyższego (*Escola Superior de Educação*), trwa 4 lata i prowadzi do uzyskania kwalifikacji nauczyciela przedmiotów zintegrowanych. Kandydaci na studia muszą posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*diploma de estudos secundários*), kształcenie ma charakter teoretyczny i praktyczny, i prowadzi do uzyskania tytułu licencjata (*licenciatura*). Zadaniem tych nauczycieli jest prowadzenie zajęć edukacyjnych z bardzo małymi dziećmi oraz pomoc w koordynacji i organizacji zajęć w klasie. W przedszkolach publicznych posiadają status urzędników służby cywilnej i są zatrudniani oraz mianowani przez regionalne organy władzy oświatowej (*Direções Regionais de Educação*, lub DRE), na podstawie państwowej procedury aplikacyjnej organizowanej przez Ministerstwo Edukacji. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Professor/a*.

Educator/oare

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Educatori

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *grădiniță* (również w przedszkolach specjalnych) dla dzieci w wieku 3-6/7 lat. Nauczycieli tych kształci się w pedagogicznych szkołach średnich 2 stopnia, w charakterze nauczycieli przedmiotów zintegrowanych. Po pomyślnym zakończeniu trwającej 5 lat nauki, studenci otrzymują

diploma de bacalaureat oraz świadectwo (*atestat profesional*) zezwalające na podjęcie pracy w charakterze nauczyciela przedszkola. Począwszy od roku szkolnego 1999/2000, nauczycieli tej kategorii kształci się w kolegiach uniwersyteckich (*colegiu universitar*). Osoba podejmująca pracę wykonywaną przedtem przez *educator/oare* posiada kwalifikacje ► *Institutor/oare* (jakkolwiek nauczyciele wykwalifikowani jako *educator/oare* będą nadal wykonywać swoje obowiązki, zachowując poprzednio obowiązujący tytuł). Informacje dot. pracodawcy, mianowania, statusu i oceny – patrz: ► *Institutor*.

Egyetemi adjunktus

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Egyetemi adjunktusok, egyetemi adjunktus*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel uniwersytetu (*egyetem*), dla studentów powyżej 18 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest dyplom *egyetemi oklevél* oraz kwalifikacje pedagogiczne. Zakres obowiązków tych nauczycieli różni się w zależności od uczelni i jest zwykle określony w jej regulaminie/statucie. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Egyetemi docens*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Egyetemi tanár*.

Egyetemi docens

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Egyetemi docens*, egyetemi docensek

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel uniwersytetu (*egyetem*), dla studentów powyżej 18 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest doktorat (*doktorátus*) oraz umiejętności pozwalające efektywnie nadzorować i wspierać pracę studentów oraz pracowników kategorii ► *Egyetemi tanársegéd*. Nauczyciele ci mogą

awansować na stanowisko ► *Egyetemi tanár*.
Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Egyetemi tanár*.

Egyetemi tanár

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Egyetemi tanárok, egyetemi tanár*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel najwyższej kategorii w hierarchii uczelnianej, pracujący na uniwersytecie (*egyetem*), placówce skupiającej studentów powyżej 18 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest doktorat (*doktorátus*) oraz specjalna akredytacja akademicka, potwierdzająca, że dany nauczyciel jest uznawanym specjalistą w określonej dziedzinie humanistyki czy nauk ścisłych na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Nauczyciel ten musi również potrafić efektywnie nadzorować i wspierać pracę studentów i pracowników kategorii ► *Egyetemi tanársegéd*, jak również mieć potwierdzoną umiejętność prowadzenia wykładów w dwóch językach obcych. Obok pracy dydaktycznej i naukowej, pracownicy tej kategorii muszą wykonywać zadania administracyjne, finansowe oraz pełnić funkcje kierownicze. Ich kandydatury zatwierdza rektor (*rektor*) uczelni w wyniku konkursu otwartego, formalnie mianuje Prezydent Republiki, a zatrudnia Ministerstwo Edukacji, nadając status urzędników służby cywilnej. Rektor oraz Węgierska Komisja Akredytacyjna (*Magyar Akkreditációs Bizottság*) są odpowiedzialni za wewnętrzną i zewnętrzną ocenę nauczycieli tej kategorii.

Egyetemi tanársegéd

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Egyetemi tanársegéd*, egyetemi tanársegédek

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel uniwersytetu (*egyetem*), placówki dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczyciele tej kategorii uzyskują wykształcenie specjalistyczne na uniwersytetach (*egyetem*). Za swoją pracę odpowiadają przed ► *Egyetemi tanár*. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest dyplom *egyetemi oklevél* oraz kwalifikacje pedagogiczne. Zakres obowiązków tych nauczycieli różni się w zależności od uczelni i

jest zwykle określony w jej regulaminie/statucie. Nauczyciele ci mogą awansować na stanowisko ► *Egyetemi adjunktus*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Egyetemi tanár*.

Ekpaideftis/trria (Εκπαιδευτής/τρια)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Ekpaideftes/tries

Poziom: Szkolnictwo policealne

Definicja: Nauczyciel w szkołach policealnych: IEK (*Instituto Epaggelmatikis Katartisis*), przyjmujących absolwentów *Gymnasio/Lykeio* lub absolwentów drugiego etapu *Techniko Epaggelmatiko Ekpaideftirio*, lub też młodzież posiadającą poświadczone kwalifikacje równorzędne. Nauczyciele ci są specjalistami przedmiotu i legitymują się dyplomem uniwersytetu lub TEI, świadectwem ukończenia szkoły średniej drugiego stopnia (*apolytirio eniaiou lykeiou* lub *apolytirio gymnasiou*), czy też – w nielicznych wypadkach – żadnym z tych świadectw, przy posiadaniu poświadczonej wiedzy zawodowej. Zatrudniani są na czas określony, zwykle 14 tygodni, chociaż to może ulegać zmianie w zależności od nauczanego kierunku. Mianowania dokonuje Komisja IEK w trzysobowym składzie, w drodze naboru otwartego, a praca nauczycieli tej kategorii podlega nieformalnej ocenie dyrektora (*Diefthintis*) szkoły (*Ekpaideftirio*).

Ekstern lektor

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Den eksterne lektor, eksterne lektor, de eksterne lektor

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Niepełnoetatowy nauczyciel uniwersytetu, placówki przyjmującej kandydatów powyżej 19 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu *candidatus* oraz posiadanie innych, bardziej zaawansowanych kwalifikacji. Nauczyciele tej kategorii muszą, zgodnie z decyzjami uczelni, samodzielnie organizować i prowadzić nauczanie, prowadzić wykłady, przygotowywać i przeprowadzać egzaminy i inne formy oceniania. Uczelnia mianuje i zatrudnia ich na podstawie umowy grupowej (ang. *group contract*), zwykle jednorazowo na trzy lata. Nie podlegają żadnym formalnym procedurom indywidualnej oceny.

Enseignant/e-chercheur/euse

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin ogólny na określenie ► *Maître de conférences* oraz ► *Professeur/e des universités*.

Enseignant/e associé/e

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki, zatrudniony na czas określony w instytucjach szkolnictwa wyższego, dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczyciele tej kategorii wykonują pracę dydaktyczną i pracę naukową w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin. W celu otrzymania pełnego etatu, kandydaci muszą wykazać się znacznym doświadczeniem zawodowym w określonej specjalności, ale poza dydaktyką czy pracą naukową, lub też posiadać doktorat (*doctorat*) lub kwalifikacje równorzędne oraz pewne doświadczenie w pracy dydaktycznej i naukowej za granicą. W celu zatrudnienia się w niepełnym wymiarze, kandydaci muszą udokumentować, że są zatrudnieni w innym miejscu pracy (i że to główne miejsce pracy nie jest związane z dydaktyką) oraz że posiadają doświadczenie zawodowe związane z nauczaniem dyscypliny. Zatrudnia ich dyrektor instytutu na okres 3 lat w pełnym wymiarze lub 9 lat w niepełnym wymiarze. Nie podlegają procedurom oceny. Informacje dot. obowiązków dydaktycznych i związanych z pracą naukową, rekrutacji i mianowania – patrz: ► *Maître de conférences* lub ► *Professeur/e des universités*. Informacje dot. awansu zawodowego – patrz: ► *Maître de conférences*.

Enseignant/e invité/e

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki, zatrudniony na czas określony w instytucjach szkolnictwa wyższego, dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczyciele tej kategorii wykonują pracę dydaktyczną i pracę naukową w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin. Kandydaci na to stanowisko powinni posiadać doktorat lub kwalifikacje równorzędne, oraz wykonywać pracę dydaktyczną lub naukową za granicą. Aktu mianowania dokonuje rektor wyższej uczelni (*recteur d'académie*), chociaż wkrótce

będzie to zadaniem dyrektora instytutu, który zatrudnia nauczycieli tej kategorii na 1 do 6 miesięcy w roku. Mianowanie jest ważne do 3 lat. Nauczyciele tej kategorii nie podlegają procedurom oceny. Informacje dot. rekrutacji – patrz: ► *Maître de conférences* lub ► *Professeur/e des universités*.

Epikouros

Καθηγητής/τρια)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Epikouroi
Kathigites/tries

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie (*panepistimio*) lub politechnice (*Technologika Ekpaideftika Idrymata*, lub TEI). Od kandydatów na to stanowisko wymagany jest doktorat. Mianowanie na uniwersytecie wymaga przynajmniej 2 lat stażu w pracy dydaktycznej oraz publikacji naukowych wydanych po obronie pracy doktorskiej. Mianowanie na politechnice wymaga co najmniej 4 lat stażu oraz udokumentowanej działalności naukowej lub artystycznej (3 oryginalne publikacje lub referaty). Nauczyciele tej kategorii mają w zakresie swoich obowiązków również pracę naukową. Zatrudnia ich uczelnia na okres 3 lat, po czym mogą uzyskać status urzędników państwowych i ubiegać się o awans na stanowisko ► *Anaplirotis/tria* *Kathigitis/tria*. Aktu mianowania dokonuje dziekan (*prytanis*) w przypadku uniwersytetu, a w przypadku politechniki dyrektor instytutu (*Proedros*), w oparciu o propozycję zarządu tego wydziału, który ogłosił wakat. Na tym poziomie szkolnictwa nie istnieje system ewaluacji kadry nauczycielskiej.

Erhvervsskolelærer (+)

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Erhvervsskolelæreren, erhvervsskolelærere, erhvervsskolelærerne

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w szkole średniej 2 stopnia, zawodowej lub technicznej (*erhvervsskoler*, *handelsskoler* lub *tekniske skoler*) dla uczniów pomiędzy 16 a 19 rokiem życia. Wykształcenie zdobywa w Narodowym Instytucie Kształcenia Nauczycieli Zawodu (*Danmarks Erhvervspædagogiske*

Læreruddannelse, lub DEL), jako specjalista przedmiotów zawodowych. Kształcenie to ma głównie charakter pedagogiczny, uzupełniający w stosunku do umiejętności technicznych i praktycznego doświadczenia zawodowego robotników wykwalifikowanych, którzy zdecydowali się zostać nauczycielami zawodu. W celu zakwalifikowania się na kurs tego kształcenia, kandydaci muszą posiadać udokumentowane kwalifikacje zawodowe oraz co najmniej 5 lat stażu pracy w zakresie dyscypliny, której chcą nauczać. Zawodowy kurs kształcenia podyplomowego (*pædagogikum*) polega na łączeniu pracy z nauką w ten sposób, że okresy teoretycznej nauki przeplatają się z okresami praktyki nauczycielskiej. Część teoretyczna trwa 14 tygodni, a część praktyczna 4 tygodnie. Znaczna część kursu jest realizowana w klasie pod kierunkiem tutora (*praktikvejleder*). W ciągu pierwszych dwóch lat zatrudnienia, stażyści muszą przystąpić do egzaminu pozwalającego na uzyskanie przyznawanego przez DEL dyplomu *Eksamensbevis: Pædagogikum for lærere ved erhvervsskoler og AMU-centre*. Nauczycieli tych mianują i zatrudniają poszczególne placówki szkolne, przyznając im status zbliżony do urzędników służby cywilnej. Nauczyciele tej kategorii nie podlegają formalnym procedurom oceny.

Eripedagoog

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Eripedagoogid, eripedagoog*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły podstawowej (*põhikool*) lub gimnazjum (*gümnaasium*), dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pomiędzy 7 a 18 rokiem życia. Nauczyciele ci kształcą się przez 5 lat na uniwersytecie, w zakresie pedagogiki specjalnej. Kształcenie składa się z części teoretycznej i części praktycznej, i prowadzi do uzyskania dyplomu i stopnia *bakalaureusekraad*. Informacje dot. warunków przyjmowania na studia, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*.

Erityislastentarhanopettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne:

Erityislastentarhanopettajat, erityislastentarhanopettaj*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na poziomie wychowania przedszkolnego – w ośrodkach opieki dziennej (*päiväkoti*) dla dzieci pomiędzy 1 a 6 rokiem życia, lub w *perusopetus* dla dzieci sześciolletnich. Nauczycieli tej kategorii kształci się na uniwersytetach. Warunkiem przyjęcia na studia jest posiadanie dyplomu *kasvatustieteiden kandidaatintutkinto*. Kształcenie ma charakter praktyczny i teoretyczny, z wymaganym ukończeniem kursu obejmującego 35 punktów kredytowych (przeciętnie jeden rok akademicki), kwalifikującym nauczyciela do pracy w charakterze *erityislastentarhanopettaja*. Informacje dot. rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Lastentarhanopettaja*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Specialbarnträdgårdslärare*.

Erityisluokanopettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Erityisluokanopettajat, erityisluokanopettaj*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ośrodkach opieki dziennej (*päiväkoti*) lub w *perusopetus* (odpowiednio dla dzieci w wieku 6 oraz 7-16 lat). Nauczycieli tej kategorii kształci się na uniwersytetach. Warunkiem przyjęcia na studia jest posiadanie dyplomu *kasvatustieteiden kandidaatintutkinto* lub *maisterintutkinto*. Kształcenie ma charakter praktyczny i teoretyczny, z wymaganym ukończeniem kursu obejmującego 35-50 punktów kredytowych (zwykle więcej niż jeden rok akademicki), prowadzącym do dyplomu *erityisluokanopettajantutkinto*. Nauczycieli tej kategorii zatrudnia się w wyniku otwartego naboru. Mianowanie następuje w wyniku decyzji lokalnych władz oświatowych, odpowiedzialnych za prowadzenie danej placówki szkolnej. Zatrudnia ich odpowiedni organ lokalnych władz oświatowych (ze statusem urzędnika służby cywilnej) lub prywatny organ prowadzący szkołę (na podstawie umowy o pracę). Oceny dokonuje

placówka kształcąca. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Specialklasslärare*.

Erityisopettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Erityisopettajat, erityisopettaj*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w placówkach wychowania przedszkolnego (*päiväkoti* lub *perusopetus*), w szkołach podstawowych i średnich 1 stopnia (*perusopetus*), w szkołach średnich 2 stopnia (*lukio*) oraz w średnich szkołach zawodowych (*ammattillinen oppilaitos*, *ammattillinen erityisoppilaitos*), skupiających dzieci i młodzież w wieku odpowiednio 6, 7-16 oraz 16-19 lat. Głównym zadaniem nauczycieli tej kategorii jest praca – w niepełnym wymiarze godzin – z uczniami posiadającymi niewielkie problemy z nauką, często związane ze specyfiką przedmiotu, lub problemy z adaptacją, z wyjątkiem *ammattillinen erityisoppilaitos*, gdzie nauczanie specjalne w pełnym wymiarze godzin prowadzi się dla uczniów z ciężkimi, poważnymi problemami w nauce. Praca tych nauczycieli polega na prowadzeniu zajęć rehabilitacyjnych i wyrównawczych. Kształcenie przebiega w ramach jednej z trzech możliwych opcji: 1) Nauczycieli tych kształci się jako specjalistów pedagogiki specjalnej na uniwersyteckich studiach podyplomowych (35-50 punktów kredytowych, co jest równoważne lub nieznacznie przewyższa jeden rok akademicki). Do podjęcia tych studiów wymagane jest posiadanie jednego z następujących dyplomów: *kasvatustieteiden kandidaatintutkinto* lub *maisterintutkinto* oraz zdany egzamin wstępny. 2) Kandydaci mogą przygotowywać się do stopnia *kasvatustieteiden kandidaatintutkinto* (120 punktów kredytowych, co mniej więcej odpowiada okresowi 3 lat) lub *maisterintutkinto* (160 punktów kredytowych, co mniej więcej odpowiada okresowi 4 lat), w obydwu przypadkach z pedagogiką specjalną jako głównym przedmiotem. 3) Kolegia kształcące nauczycieli zawodu (*ammattilliset opettajakorkeakoulut*) oferują kształcenie w zakresie pedagogiki specjalnej, przy 35 punktach kredytowych (około jednego roku akademickiego), które kwalifikuje tych nauczycieli do pracy z młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkołach zawodowych. Wszystkie 3 opcje zawierają

część teoretyczną i praktyczną. Informacje dot. rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu i ewaluacji – patrz: ► *Erityisluokanopettaja*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Speciallärare* lub ► *Specialyrkeslärare*.

Erzieher/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Erzieher*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Wychowawca w *Kindergarten*, dla dzieci pomiędzy 3 a 6 rokiem życia. Wykształcenie zdobywa w szkołach pedagogiki społecznej, które stanowią część systemu szkolnictwa średniego 2 stopnia (*Fachschule für Sozialpädagogik*). Wychowawcy ci również pracują w ośrodkach opieki dziennej oraz w internatach. Na ich kształcenie składają się 2 do 3 lata nauki w *Fachschule* oraz praktyka zawodowa w instytucji opieki społecznej. Warunkiem przyjęcia do tej szkoły jest pomyślne ukończenie szkoły średniej 1 stopnia oraz odpowiednie szkolenie zawodowe trwające co najmniej 2 lata, lub 2 lata stażu pracy w zawodzie. Kształcenie prowadzi do dyplomu *Erzieher* i umożliwia nauczycielom tej kategorii organizowanie prac zespołowych w oparciu o metody pedagogiki społecznej, prac zespołowych zakładających jednakże wysoki poziom odpowiedzialności indywidualnej. Do zadań tych nauczycieli należy stymulowanie rozwoju indywidualnego dzieci i młodzieży, odpowiednio do ich wieku, oraz rozbudzanie w nich chęci do nauki. Zawód *Erzieher* obejmuje w tej chwili kilka, do niedawna oddzielnych, zawodów (m. in. *Krippenerzieherin*, *Kindergärtnerin*, *Hortnerin*, *Jugenderzieherin* oraz *Heimerzieherin*). Nauczyciele tej kategorii znajdują zatrudnienie na podstawie składanej aplikacji i po przejściu procedury selekcji stosowanej przez daną instytucję. W placówkach publicznych mają status pracowników sektora publicznego, zgodnie z zasadami *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowe Porozumienie Pracowników Federalnych). Podlegają ocenie dyrektora placówki zatrudniającej.

Esiopetusta antava opettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Esiopetusta antavat opettajat, esiopetusta antav* opettaj*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel dzieci w wieku 6 lat w *päiväkoti* lub *perusopetus*. Osoba posiadająca kwalifikacje ► *Luokanopettaja* jest również kwalifikowana do objęcia stanowiska tej kategorii. Ponadto osoba posiadająca dyplom *kandidaatintutkinto* w dziedzinie pedagogiki, lub kwalifikacje ► *Lastentarhanopettaja*, jest

również kwalifikowana do objęcia stanowiska tej kategorii. Informacje dot. rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Lastentarhanopettaja* oraz ► *Luokanopettaja*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Lärare som meddelar förskoleundervisning*.

F f

Fachhochschul-Lektor/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Fachhochschul-Lektor/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel *Fachhochschule*, wyższej szkoły zawodowej dla młodzieży powyżej 18 roku życia. Jego zadaniem jest prowadzenie wykładów z określonej dziedziny. Nauczyciele tej kategorii muszą mieć wykształcenie uniwersyteckie (*Magister* lub *Diplom*...) lub posiadać kwalifikacje doskonałego praktyka w swojej dziedzinie. W zakresie obowiązków mają tylko pracę dydaktyczną, są mianowani przez organ prowadzący *Fachhochschule* na zasadach naboru otwartego (z ostateczną decyzją w gestii *Studiengangsleiter/in*). Uzyskują zatrudnienie na czas określony (maksymalnie 3 lata), ale następnie mogą być zatrudniani na stanowisku ► *Fachhochschul-Professor/in*. Za ocenę ich pracy odpowiada dyrektor programowy (*Studiengangsleiter/in*).

Fachhochschul-Professor/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Fachhochschul-Professor/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy szczebel awansu zawodowego nauczycieli akademickich w *Fachhochschule*, uczelni przyjmującej studentów powyżej 18 roku życia. Szczebel niższy to stanowisko ► *Fachhochschul-Lektor/in*. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy wyłącznie praca dydaktyczna. Na stanowisku tym można być zatrudnionym na czas określony (3 lata z możliwością przedłużenia). Wszelkie informacje dot. mianowania, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Fachhochschul-Lektor/in*.

Facilitator

Kraj: Malta

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel wspomagający (asystent) w placówkach przedszkolnych, szkołach podstawowych oraz średnich 1 i 2 stopnia. Podstawowym obowiązkiem nauczycieli tej kategorii jest wspieranie dzieci/młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (np. upośledzeniem fizycznym), tak aby mogły uczyć się w szkołach ogólnodostępnych. Nauczycieli tych kształci się w ramach 18-miesięcznego kursu organizowanego przez Uniwersytet Maltański i prowadzącego do „Dyplomu w zakresie wspierania kształcenia integracyjnego.” Kształcenie składa się z części teoretycznej i praktycznej, a do jego rozpoczęcia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia. Rekrutacja następuje w wyniku otwartego konkursu. W szkołach publicznych mianuje ich premier na podstawie rekomendacji komisji państwowej, a zatrudnia ministerstwo edukacji ze statusem pracowników służby cywilnej. Ocenę ich pracy przeprowadza dyrektor placówki wspólnie z inspektorem do spraw kształcenia specjalnego.

Facilitator Adult Education

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Jest to zwykle nauczyciel kategorii ► *Teacher* (+), który prowadzi zajęcia wieczorowe w niepełnym wymiarze godzin, dodatkowo w stosunku do zajęć dziennych. Nauczyciele tej kategorii występują każdego roku o przedłużenie umowy o pracę. Zatrudnianie ich następuje zgodnie z zasadą naboru otwartego, a instytucją zatrudniającą jest departament kształcenia ustawicznego i oświaty dorosłych.

Faglærer (+)

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Faglæreren, -lærer*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły podstawowej *grunnskole* (dla uczniów w wieku od 6 do 16 lat) oraz szkoły średniej *videregående skole* (dla uczniów w wieku od 16 do 19/20 lat). Nauczycieli tych kształci się jako specjalistów przedmiotowych w kolegiach uniwersyteckich (*høgskole*). Od kandydatów do tych kolegiów wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vitnemål fra videregående skole*). Jednak osoby, które ukończyły 25 rok życia, mają prawo do podjęcia nauki na poziomie szkolnictwa wyższego również na podstawie kwalifikacji uzyskanych poza formalnym systemem kształcenia. Nauka trwa 3 lata (lub ekwiwalent 3 lat) i składa się z części teoretycznej i praktycznej. Absolwenci otrzymują dyplom (*vitnemål*). Nauczyciele tej kategorii uczą określonych przedmiotów, jak plastyka i roboty ręczne, przedsiębiorczość, muzyka, gospodarstwo domowe, teatr, balet, wychowanie fizyczne, etc. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Førskolelærer*.

Fast track teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Kandydat na nauczyciela lub nauczyciel kategorii ► *Classroom teacher* w przedszkolu (*nursery school*), szkole podstawowej lub średniej (dla dzieci w wieku odpowiednio 3-4/5, 4/5-11 i 11-16/18 lat), który został zakwalifikowany do programu pod nazwą *fast track*. Program ten ma na celu wyłonienie i dalszy rozwój najlepszych absolwentów oraz utalentowanych nauczycieli już pracujących, których charakteryzuje wysoki potencjał możliwości dydaktycznych. Stypendyści programu *fast track* otrzymują pensję za czas kształcenia oraz premię. Na zakończenie okresu kształcenia otrzymują dyplom akademicki oraz QTS (patrz: ► *Classroom teacher*), jak również są oceniani według kryteriów oceny stworzonych specjalnie dla nauczycieli kategorii *fast track*. Ministerstwo Edukacji i Umiejętności (DfES), szkoły oraz lokalne władze oświatowe (LEAs) pracują wspólnie nad definicją stanowiska *fast track teacher* i jej praktyczną realizacją. Stanowiska te są ogłaszane wśród nauczycieli kategorii *fast track*, którzy następnie składają

wniosek i poddają się procedurze selekcji (wywiad) przeprowadzanej przez organ prowadzący szkołę. Centralny zarząd programu *fast track* przekazuje szkołom oraz lokalnym władzom oświatowym odpowiednie środki finansowe, tak aby dodatkowe koszty związane z zatrudnieniem nauczycieli kategorii *fast track* nie obciążały samych szkół. Nauczyciele tej kategorii mają prawo do przyspieszonego awansu w obrębie skali wynagrodzeń i w ciągu pierwszych lat swojej pracy obejmują pewien zakres stanowisk. Nabór do programu *fast track* rozpoczął się w październiku 2000 roku, a pierwsi jego absolwenci podjęli pracę we wrześniu 2002 roku. Możliwości awansu odpowiadają głównie tzw. *leadership scale*, ale również ► *Advanced skills teacher*.

FLA

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Foreign language assistant*.

Főiskolai adjunktus

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Főiskolai adjunktusok, főiskolai adjunktus*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel placówki szkolnictwa wyższego (*főiskola*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Od kandydatów na to stanowisko wymagany jest dyplom *egyetemi oklevél* oraz kwalifikacje pedagogiczne. Zakres obowiązków różni się w zależności od placówki i jest określony w jej statucie (regulaminie). Nauczyciele tej kategorii mają możliwość awansowania na stanowisko ► *Főiskolai docens*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Főiskolai tanár*.

Főiskolai docens

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Főiskolai docensek, főiskolai docens*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel placówki szkolnictwa wyższego (*főiskola*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Mianowani na to stanowisko muszą

legitymować się dyplomem *egyetemi oklevél*. Muszą być także uznawanymi pracownikami naukowymi lub uprawiać zawód wymagający wysokich kwalifikacji, a także umieć kierować pracą innych nauczycieli akademickich i studentów oraz prowadzić wykłady w obcym języku. Mogą awansować na stanowisko ► *Főiskolai tanár*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Főiskolai tanár*.

Főiskolai tanár

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Főiskolai tanárok, főiskolai tanár*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy rangą nauczyciel akademicki w instytucjach szkolnictwa wyższego (*főiskola*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Mianowani na to stanowisko muszą posiadać doktorat (*doktorátus*), uznany poziom specjalizacji w danej dziedzinie oraz znaczący dorobek akademicki. Muszą także umieć kierować pracą studentów i ► *Főiskolai tanársegéd* oraz prowadzić wykłady w obcym języku. Informacje dot. zakresu obowiązków – patrz: ► *Egyetemi tanár*. Rekrutację przeprowadza dyrektor instytutu (*főiskolai rektor*) lub - w przypadku uczelni nie dzielonej na instytuty – *főigazgató*, na podstawie konkursu otwartego. Pracowników tej kategorii formalnie mianuje premier, a zatrudnia ministerstwo edukacji, ze statusem pracowników służby cywilnej. Oceny ich pracy, zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej, dokonują odpowiednio dyrektor instytutu oraz Węgierska Komisja Akredytacyjna.

Főiskolai tanársegéd

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Főiskolai tanársegédek, főiskolai tanársegéd*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*főiskola*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Za pracę nauczycieli tej kategorii odpowiedzialność ponosi ► *Főiskolai tanár*. Do objęcia tego stanowiska niezbędne jest posiadanie dyplomu *egyetemi oklevél* oraz kwalifikacje pedagogiczne. Zakresy obowiązków tych nauczycieli mogą różnić się w zależności od uczelni (są zdefiniowane w statutach uczelni). Możliwy jest awans na

stanowisko ► *Főiskolai adjunktus*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Főiskolai tanár*.

Folkeskolælærer

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Folkeskolælæreren, folkeskolælærere, folkeskolælærerne

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel *folkeskole*, szkoły podstawowej dla uczniów w wieku 6/7 do 16 lat. Nauczycieli tych kształci się jako specjalistów przedmiotów zintegrowanych w placówkach szkolnictwa wyższego (*lærerseminarier*). Okres kształcenia wynosi 4 lata, a od kandydatów wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (świadectwo to wydaje się tym uczniom, którzy zdali następujące egzaminy: *studentereksamen*, *HF*, *HHX* lub *HTX*). Kształcenie składa się z części teoretycznej i praktycznej. Programy nauczania przewidują następujące przedmioty: 4 przedmioty główne (duński lub matematyka plus 3 inne wybrane przez studenta); specjalizacja w zakresie jednego z przedmiotów głównych; religia/filozofia; oraz pedagogika. Pomyślne ukończenie studiów prowadzi do uzyskania dyplomu *bevis for lærereksamen*. Nauczycieli tych zatrudniają władze lokalne w wyniku naboru otwartego, na podstawie umowy grupowej (ang. *group contract*). Nauczyciele tej kategorii nie podlegają formalnym procedurom oceny, natomiast po przepracowaniu 8 lat otrzymują tytuł ► *Overlærer*. Mają prawo do wykonywania na terenie szkoły (*folkeskole*) obowiązków specjalnych, jak na przykład ► *Skolebibliotekar* (bibliotekarz szkolny).

Folkhögskollärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w szkole dla dorosłych (*folkhögskola*), posiadający uniwersyteckie przygotowanie specjalisty przedmiotowego. Do podjęcia rocznych studiów pedagogicznych wymagane jest ukończenie trzyletnich studiów wyższych w określonej dziedzinie. Studia pedagogiczne składają się z części teoretycznej i praktycznej, i prowadzą do dyplomu *folkhögskollärarexamen*. Nauczyciele ci mogą

posiadać różny status zawodowy, w zależności od rodzaju organu prowadzącego szkołę. Informacje dot. rekrutacji, mianowania i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Foreign language assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)
Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe
Definicja: Synonim terminu ► *Language assistant*. Skróć: ► FLA.

Forskarassistent

Kraj: Szwecja
Formy gramatyczne: Forskarassisterter
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Nauczyciel uniwersytetu lub kolegium uniwersyteckiego dla studentów powyżej 19 roku życia. Jego obowiązki obejmują pracę dydaktyczną, badawczą i administracyjną w proporcjach, które zależą od indywidualnej uczelni. Kandydaci na to stanowisko powinni posiadać tytuł *doktor* (uzyskany w ciągu 5 lat poprzedzających aplikację). Rekrutację przeprowadza uczelnia, stosując procedurę naboru otwartego, a mianuje rektor (*rektor*), który może powierzyć ten obowiązek swojemu pracownikowi. W uniwersytetach i kolegiach sektora publicznego zatrudniani są maksymalnie na okres 4 lat. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Professor*.

Førskolelærer

Kraj: Norwegia
Formy gramatyczne: Førskolelæreren, -lærer*
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe
Definicja: Nauczyciel *barnehager* (dla dzieci poniżej 5 roku życia) lub pierwszej klasy szkoły podstawowej *grunnskole* (dzieci sześciolatnie). Wykształcenie zdobywa w kolegium (*høgskole*) specjalizującym się w kształceniu wychowawców przedszkolnych, a jego specjalnością jest nauczanie przedmiotów zintegrowanych. Do podjęcia studiów w tym kolegium niezbędne jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vitnemål fra videregående skole*). Jednak jeśli kandydat ma ukończone 25 lat, można przyjąć go na studia na podstawie oceny jego wiedzy zdobytej w drodze kształcenia nieformalnego. Kształcenie nauczycieli kategorii *førskolelærer*

trwa 3 lata i składa się z części teoretycznej i praktycznej. Po pomyślnym ukończeniu studiów nauczyciele ci otrzymują dyplom (*førskolelærervitnemål*). Są mianowani i zatrudniani w wyniku naboru otwartego przez władze lokalne – na podstawie umowy o pracę, bez statusu pracowników służby cywilnej. Nie istnieje ocena nauczycieli – ewaluacja dotyczy ogólnie pracy szkoły.

Förskollärare

Kraj: Szwecja
Poziom: Przedszkole
Definicja: Nauczyciel przedszkola (*förskola*) lub klasy przedszkolnej (*förskoleklass*) dla dzieci w wieku 1-6 lat. Nauczyciele ci kształcą się w uniwersytetach lub kolegiach w charakterze nauczycieli przedmiotów zintegrowanych. Kandydaci na studia muszą posiadać dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan*. Kształcenie trwa 3 lata, składa się z części teoretycznej i praktycznej i prowadzi do uzyskania dyplomu *barn- och ungdomspedagogisk examen*. Nauczycieli tej kategorii mianuje – zgodnie z zasadami naboru otwartego – dyrektor szkoły lub przedszkola (*rektor*), a zatrudniają władze lokalne na czas nieokreślony. Od 1 lipca 2001 roku wprowadzono nowy ujednolicony stopień nauczycielski, zastępując nim *barn- och ungdomspedagogisk examen*. Wszyscy nauczyciele będą w przyszłości posiadać wspólne kompetencje podstawowe, połączone z wybraną specjalizacją w zakresie przedmiotu nauczania oraz/lub grupy wiekowej uczniów. Różnice w kwalifikacjach będą dotyczyły długości okresu kształcenia: od 120 do 220 punktów kredytowych (tj. od 3 do 5 ½ lat akademickich). Nie istnieje formalna procedura oceny nauczycieli, a dyrektor szkoły pełni raczej funkcje doradcy i osoby kierującej rozwojem personelu.

Førsteamanuensis

Kraj: Norwegia
Formy gramatyczne: Førsteamanuensen, -amanuens*
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Odpowiednik profesora nadzwyczajnego. Zatrudniony na uniwersytetach i w kolegiach (*høgskole*) – uczelniach skupiających młodzież powyżej 19 roku życia. Stanowisko to może objąć osoba

posiadająca doktorat lub kwalifikacje równorzędne. Zakres obowiązków obejmuje pracę dydaktyczną i pracę naukową. Nauczyciel tej kategorii może awansować na stanowisko ► *Profesor*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Høgskolelektor*.

Framhaldsskólakennari (+)

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Framhaldsskólakennarar

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel *framhaldsskóli*, szkoły średniej dla uczniów w wieku 16 do 20 lat. Nauczyciel tej kategorii kształci się jako specjalista przedmiotu na Uniwersytecie Islandzkim (*Háskóli Íslands*). W przypadku określonych przedmiotów, takich jak plastyka czy prace ręczne, kształcenie odbywa się również w *Kennaraháskóli Íslands* (Islandzki Uniwersytet Pedagogiczny), *Háskólinn á Akureyri* (Uniwersytet w Akureyri) lub *Listaháskóli Íslands* (Islandzka Akademia Sztuk Pięknych). Kandydaci na Uniwersytet Islandzki muszą legitymować się stopniem *Bachelor* (licencjat) w humanistyce lub

naukach ścisłych (nadawanym po 3 lub 4 latach studiów). Kształcenie trwa wtedy 1 rok. Może trwać 1 semestr, jeśli kandydat posiada stopień wyższy od wyżej wymienionego. Studia mają charakter teoretyczny i praktyczny, i prowadzą do uzyskania kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkoły średniej 2 stopnia. Kwalifikacje te pozwalają również na pracę w szkołach podstawowych i średnich 1 stopnia. Studia w *Kennaraháskóli Íslands* lub *Háskólinn á Akureyri* prowadzące do tych samych kwalifikacji są zaoczne i trwają 2 lata. Nauczyciele ci, posiadający status urzędników państwowych i pracowników służby cywilnej, są mianowani przez dyrektora szkoły (*skólameistari*) na podstawie rekomendacji organu zarządzającego szkołą. Wszystkie wakujące etaty w szkołach średnich 2 stopnia muszą być ogłaszane do publicznej wiadomości. Tylko ci nauczyciele, którzy posiadają świadectwo akredytacji z Ministerstwa Edukacji, Nauki i Kultury, są upoważnieni do używania tytułu zawodowego *framhaldsskólakennari*. Każda szkoła średnia 2 stopnia powinna wdrażać własne metody oceny swojej pracy. Termin powszechnie używany: ► *Kennari*.

G g

Gastprofessor

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Gastprofessors, gastprofessoren

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel szkoły wyższej *hogescholen*, o jednoetapowym oraz/lub dwuetapowym cyklu kształcenia, jak również uniwersytetu – dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczyciele tej kategorii są zwykle zatrudniani na krótki okres, do wykonania określonych zadań, między innymi do prowadzenia wykładów na określony temat na uniwersytecie. Nie są zatrudniani na stałe oraz nie muszą spełniać żadnych formalnych wymagań.

Geaggregeerde voor het secundair onderwijs (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Geaggregeerden voor het secundair onderwijs

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły średniej dla uczniów w wieku 12 – 18/20 lat. Kształcenie nauczycieli szkoły średniej 1 stopnia (*groep 1*) jest zorganizowane w *hogescholen* o jednoetapowym cyklu kształcenia, trwającym 3 lata. Kształcenie nauczycieli szkoły średniej 2 stopnia (*groep 2*) jest organizowane na uniwersytetach oraz w *hogescholen* o dwuetapowym cyklu kształcenia. Kształcenie to ma na celu przygotowanie wykwalifikowanych nauczycieli przedmiotu. Do podjęcia tego kształcenia, trwającego zwykle 4 lata, niezbędne jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia. Podyplomowe kształcenie nauczycieli (przygotowanie pedagogiczne) może przebiegać równoległe do studiów uniwersyteckich (w ciągu 1 lub 2 lat, według życzenia studenta) lub też po ich zakończeniu (w ciągu 1 roku lub też 2 lat, ale w trybie zaocznym). Po pomyślnym zakończeniu tego kształcenia student otrzymuje stopień *geaggregeerde voor het secundair onderwijs* (z rozszerzeniem *groep 1* i *groep 2*,

odpowiednio dla szkoły średniej 1 i 2 stopnia). Możliwe jest również podejmowanie nauki w ramach tzw. Edukacji dla Promocji Społecznej (*onderwijs voor sociale promotie*), kursu przygotowującego do egzaminu prowadzącego do uzyskania świadectwa z przygotowania pedagogicznego (*getuigenschrift pedagogische bekwaamheid*). Nauczyciel szkoły średniej 2 stopnia posiada tytuł licencjata (*licentiaat*) lub magistra (*meester*). Informacje dot. mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Kleuteronderwijzer/es*. Prace nad nowymi zasadami oceny nauczyciela przeprowadzanej przez dyrektora szkoły (*directeur*) są jeszcze w toku.

Gewoon hoogleraar

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Gewoon hoogleraren, gewoon hoogleraars

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy szczebel w hierarchii awansu nauczycieli szkół wyższych (*hogescholen*), o jednoetapowym oraz/lub dwuetapowym cyklu kształcenia, jak również uniwersytetów – dla studentów powyżej 18 roku życia. Nauczyciele tej kategorii muszą posiadać co najmniej sześćioletni staż pracy w *hogeschool* lub na uniwersytecie, w charakterze ► *Docent/e*, ► *Hoofddocent/e* lub ► *Hoogleraar*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Praktijklector*.

Glaven asistent (Главен асистент)

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Glavni asistenti

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Główny (naczelny) asystent wybierany spośród ► *Starchi asistent*. Nauczyciele tej kategorii uzyskują mianowanie na podstawie stażu pracy w dydaktyce oraz dorobku naukowego i badawczego. W zakresie obowiązków mają pracę dydaktyczną i pracę naukową. Informacje dot. mianowania,

pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent*.

Graduate teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia)
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel przedmiotów zintegrowanych lub specjalista przedmiotu w przedszkolu, szkole podstawowej lub średniej (dla dzieci w wieku odpowiednio: 3-4/5, 4/5-11 i 11-16/18), który w trakcie pracy zawodowej, dzięki programowi *Graduate Teacher Programme* (GTP), może osiągnąć status *Qualified Teacher Status* (QTS). Nauczyciel kategorii *Graduate teacher* musi mieć ukończone 24 lata oraz posiadać stopień *Bachelor*. Najpierw znajduje zatrudnienie w charakterze stażysty, z pensją równą uposażeniu nauczyciela niewykwalifikowanego. Szkoła jest odpowiedzialna za ocenę potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli oraz za opracowanie i wdrażanie planu tego doskonalenia. Plan doskonalenia nauczycieli jest zatwierdzany przez *Teacher Training Agency* (TTA) w Anglii oraz *National Assembly for Wales* w Walii; może przewidywać formy doskonalenia poza siedzibą szkoły. Od września 2000 roku szkoły objęte programem GTP otrzymują od TTA granty na pokrycie pensji nauczycieli stażystów. Przystąpienie do programu GTP ma charakter konkursowy. W każdym semestrze pewna limitowana liczba miejsc jest przyznawana najlepszym szkołom oraz tym szkołom, które zatrudniają nauczycieli stażystów w dziedzinach i przedmiotach priorytetowych, tzn. tych, w których występuje deficyt kadry nauczycielskiej. Agencja TTA przyznaje dodatkowe granty na pokrycie kosztów rocznego programu kształcenia dla nauczycieli stażystów. Program tego kształcenia może być skrócony do 3 miesięcy dla tych stażystów, którzy posiadają znaczne doświadczenie w pracy dydaktycznej. Informacje dot. pracodawcy, statusu, oceny i promocji – patrz: ► *Classroom teacher*.

Graduate teaching assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Asystent na wyższej uczelni, który równocześnie studiuje oraz uczestniczy w pracy

badawczej. Nie ma formalnych wymagań w odniesieniu do jego kwalifikacji, ale zwykle asystenci tej kategorii (*graduate teaching assistants* - GTAs) posiadają dyplom potwierdzający *Bachelor's degree* z wyróżnieniem pierwszego lub drugiego stopnia oraz kontynuują naukę na studiach magisterskich (*Master's degree*) lub doktoranckich (*doctorate*). Wybierani są spośród studentów wydziału, na którym studiuje. Do ich obowiązków należy opieka nad grupą, uczestnictwo w wykładach, prowadzenie pokazów i demonstracji, ocena pracy studentów i prac egzaminacyjnych. Nauczanie jest ograniczone do sześciu godzin tygodniowo. Niektóre uczelnie prowadzą kursy doskonalące z zakresu umiejętności nauczania dla asystentów GTA oraz innych studentów zajmujących się pracą badawczą; inne powołują mentora (opiekuna asystentów). Zatrudniająca ich instytucja szkolnictwa wyższego sama decyduje o procedurach oceny i awansu. Skrót: ► GTA.

Grundskollärare (+)

Kraj: Szwecja
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia
Definicja: Nauczyciel w *grundskola*, szkole podstawowej dla uczniów w wieku 7-16 lat, lub w szkołach dla dorosłych, dla słuchaczy w wieku 20 lat lub więcej. Nauczyciele tej kategorii zdobywają wykształcenie na uniwersytecie lub w kolegium, otrzymując specjalizację nauczyciela przedmiotów zintegrowanych (do klas na poziomie podstawowym) lub specjalisty przedmiotowego (do klas na poziomie średnim 1 stopnia). Do podjęcia studiów wymagany jest dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan*, a nauka ma charakter teoretyczny oraz praktyczny. Studia trwają trzy i pół roku dla nauczycieli klas 1-7 lub cztery i pół roku, dla nauczycieli klas 4-9. Absolwenci otrzymują dyplom *grundskollärarexamen*. Od 1 lipca 2001 roku obowiązuje nowy ujednolicony tytuł zawodowy, który zastąpił *grundskollärarexamen*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Grunnskólakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Grunnskólakennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel *grunnskóli*, szkoły podstawowej dla uczniów w wieku 6-16 lat. Kształci się w Islandzkiej Akademii Pedagogicznej (*Kennaraháskóli Íslands*) lub na Uniwersytecie Akureyri (*Háskólinn á Akureyri*), uzyskując status nauczyciela przedmiotów zintegrowanych. Do podjęcia studiów wymagane jest uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu *Stúdentspróf* lub równoważnego. Przygotowanie pedagogiczne trwa 3 lata, a w przypadku kształcenia na odległość – 4 lata. Nauczycieli tej kategorii można również kształcić na Uniwersytecie Islandzkim (*Háskóli Íslands*). W tym wypadku wymagany jest stopień *bachelor* w zakresie nauk humanistycznych lub ścisłych (nadawany zwykle po 3 lub 4 latach studiów). Studia nauczycielskie trwają jeden rok lub – w przypadku posiadania stopnia wyższego niż *bachelor* – jeden semestr. Nauka ma charakter teoretyczny i praktyczny, i prowadzi do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich. Tylko ci nauczyciele, którzy posiadają akredytację Ministerstwa Edukacji, Nauki i Kultury, mają prawo do posługiwania się tytułem zawodowym *grunnskólakennari*. Nauczyciele tej kategorii posiadają status pracowników służby cywilnej i są zatrudniani przez organy władzy lokalnej na podstawie otwartego naboru. Każda szkoła musi opracować własne metody oceny pracy nauczycieli. Termin powszechnie używany: ► *Kennari*.

GTA

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Graduate teaching assistant*.

Gümnaasiumi aineõpetaja (+)

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Gümnaasiumite aineõpetajad, gümnaasiumi* aineõpetaja*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel *gümnaasium*, szkoły średniej dla uczniów pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Kształcenie trwa 5 lat i odbywa się w placówkach uniwersyteckich (*ülikool*).

Absolwent otrzymuje specjalizację nauczyciela przedmiotu. Kształcenie składa się z części teoretycznej i praktycznej, i prowadzi do uzyskania dyplomu poświadczającego nadanie stopnia akademickiego *bakalaureusekraad*. Jeśli student nie wybrał kierunku pedagogicznego, musi ukończyć roczne studia podyplomowe z zakresu pedagogiki i otrzymać odpowiednie świadectwo (*tunnistus*). Informacje dot. warunków przyjmowania na studia nauczycielskie, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*.

Gymnasiallehrer/in (+)

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Gymnasiallehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel *Gymnasium*, szkoły średniej dla uczniów pomiędzy 11 a 19 rokiem życia. Kształci się jako specjalista jednego lub więcej przedmiotów na uniwersytetach lub wyspecjalizowanych uczelniach w Szwajcarii lub Austrii. Do podjęcia studiów wymagane jest świadectwo maturalne (*Maturazeugnis*). Studia trwają 4-5 lat, składają się z części teoretycznej i praktycznej, i prowadzą do uzyskania dyplomu nauczyciela gimnazjum. Informacje dot. mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Primarschullehrer/in*. Za ocenę nauczycieli tej kategorii odpowiadają wspólnie dyrektor departamentu szkolnictwa wyższego (*Unterrichtskommission*) oraz pracujący pod jego kierunkiem zespół specjalistów przedmiotowych.

Gymnasielærer (+)

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Gymnasielæreren, gymnasialærere, gymnasialærererne

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel gimnazjum (*gymnasium*) lub placówek HF, HHX, HTX, tj. szkół średnich dla młodzieży w wieku 16/17-19 lat. Kształci się na uniwersytecie jako specjalista przedmiotu (w zakresie przedmiotów ogólnokształcących), w cyklu 5½-letnim. Kandydaci na podyplomowe studia nauczycielskie (*pædagogikum*) muszą posiadać stopień *candidatus* w zakresie jednego lub więcej przedmiotów (większość nauczycieli

gymnasium posiada specjalizację z dwóch przedmiotów). Pierwsze 5 miesięcy tych studiów to praktyka pedagogiczna, za którą student otrzymuje 80% początkowego uposażenia wykwalifikowanego *gymnasielærere*. Druga część studiów, trwająca około dwóch tygodni, poświęcona jest teorii kształcenia. Absolwenci otrzymują dyplom nauczycielski *bevis for pædagogikum*. Nauczycieli tych zatrudnia gmina w drodze naboru otwartego, na podstawie umowy grupowej (ang. *group contract*), na czas określony lub nieokreślony. Ich status przypomina status urzędników służby cywilnej. Nie podlegają formalnym procedurom oceny. W pierwszym roku pracy, przy zatrudnieniu na czas nieokreślony, posiadają tytuł ► *Adjunkt*. Natomiast po 13 latach pracy awansują automatycznie na stanowisko ► *Lektor*.

Gymnasielärare (+)

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkole średniej *gymnasieskola* dla uczniów w wieku 16-19 lat lub w placówkach oświaty dorosłych dla tych, którzy ukończyli 20 rok życia. Kształcą się na uniwersytecie lub w kolegium jako specjalista przedmiotu (w zakresie 2 lub 3 przedmiotów). Do podjęcia studiów niezbędne jest posiadanie świadectwa *slutbetyg från gymnasieskolan*. Nauka ma charakter teoretyczny i praktyczny, i trwa 4½ roku (2 lata na przedmiot główny, 1½ roku na pozostałe przedmioty oraz 1 rok na przygotowanie pedagogiczne). Absolwenci otrzymują dyplom *gymnasielärarexamen*. Od 1 lipca 2001 roku obowiązuje nowy ujednolicony tytuł zawodowy, który zastąpił *gymnasielärarexamen*. Informacje dot. naboru,

mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Gyógypedagógus

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Gyógypedagógusok, gyógypedagógus*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły specjalnej lub szkół integracyjnych na wszystkich poziomach oświaty. Nauczyciele tej kategorii specjalizują się w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Mogą uczyć wszystkich przedmiotów w przedszkolu (*óvoda*) oraz w pierwszych 6 klasach szkoły podstawowej *általános iskola*. W integracyjnych szkołach średnich pełnią funkcję asystentów nauczycieli następujących kategorii: ► *Tanár*, ► *Okleveles tanár*, ► *Szakoktató*, ► *Szakmai tanár*. Kształcą się w wyższych szkołach zawodowych (*főiskola*) lub na uniwersytetach (*egyetem*). Kandydaci na studia muszą pomyślnie zdać egzamin kończący szkołę średnią 2 stopnia (*érettségi vizsga*) oraz egzamin wstępny (*felvételi vizsga*). Studia trwają co najmniej 7 lub 8 semestrów, zależnie od tego, czy student specjalizuje się w zakresie jednego czy dwóch przedmiotów nauczania. Składa się na nie część teoretyczna oraz część praktyczna, z praktykami szkolnymi włącznie. Absolwenci otrzymują dyplom *főiskolai oklevél* lub *egyetemi oklevél* oraz kwalifikacje nauczyciela w kategorii *gyógypedagógus*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Óvodapedagógus*.

H h

Handmenntakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Handmenntakennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel *grunnskóli*, szkoły podstawowej dla uczniów w wieku 6-16 lat. Kształci się w Islandzkiej Akademii Pedagogicznej (*Kennaraháskóli Íslands*), w ramach ogólnokształcącego programu dla nauczycieli, z możliwością wyboru prac ręcznych (stolarstwo, robienie na drutach, robotki ręczne) jako specjalizacji fakultatywnej. Do podjęcia studiów wymagane jest pomyślne zaliczenie egzaminu *Stúdentspróf* lub równorzędnego. Studia mają charakter teoretyczny i praktyczny oraz prowadzą do uzyskania stopnia BEd (*bachelor of education* – licencjat edukacji). Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Grunnskólakennari*.

Háskólakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Háskólakennarar

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin wspólny na określenie ► *Aðjunkt*, ► *Lektor*, ► *Dósent*, ► *Prófessor* oraz ► *Stundakennari*.

Hauptschullehrer/in (+)

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Hauptschullehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel *Hauptschulen*, szkoły średniej dla uczniów w wieku 10-14 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotu w Akademii Pedagogicznej, *Pädagogische Akademie* (wyższa szkoła zawodowa). Nauczyciele tej kategorii specjalizują się w zakresie dwóch przedmiotów nauczania. Do podjęcia studiów wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Reifeprüfungszeugnis*) lub równorzędnego. Studia trwają 3 lata i składają

się z części teoretycznej i praktycznej. Absolwenci otrzymują świadectwo *Lehramt für Hauptschulen*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Volksschullehrer/in*.

Heimilisfræðikennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Heimilisfræðikennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel *grunnskóli*, szkoły podstawowej dla uczniów w wieku 6-16 lat. Kształci się w Islandzkiej Akademii Pedagogicznej (*Kennaraháskóli Íslands*), w ramach ogólnokształcącego programu dla nauczycieli, z możliwością wyboru przedmiotu „gospodarstwo domowe” jako specjalizacji fakultatywnej. Do podjęcia studiów wymagane jest pomyślne zaliczenie egzaminu *Stúdentspróf* lub równorzędnego. Studia mają charakter teoretyczny i praktyczny oraz prowadzą do uzyskania stopnia BEd (*bachelor of education* – licencjat edukacji). Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Grunnskólakennari*.

Hochschuldozent/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Hochschuldozenten, Hochschuldozent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów powyżej 19 roku życia. Przy rekrutacji stosuje się wymagania podobne do tych na stanowisko ► *Professor*. *Hochschuldozenten* wykonują autonomicznie obowiązki związane z różnymi dziedzinami nauki i sztuki, z pracą badawczą i pracą dydaktyczną, jednak zgodnie z wymaganiami uczelni. Są zatrudniani przez odpowiednie władze landu (np. Ministerstwo Edukacji Nauki), na wniosek właściwych organów uczelni. Na ogół są mianowani na 6 lat, otrzymując tymczasowy status urzędnika

służby cywilnej, a w niektórych landach status pracownika sektora publicznego, na mocy *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiорове Porozumienie Pracowników Federalnych). W dziedzinie medycyny ich umowa o pracę może być przedłużona o 4 lata. Jeśli kontrakt *Hochschuldozenten* był poprzedzony umową o pracę w charakterze ► *Oberassistent/in* lub ► *Oberingenieur/in*, wówczas staż pracy w służbie cywilnej zostaje zmniejszony o czas pracy na poprzednim stanowisku. Oceny pracowników tej kategorii dokonuje uczelnia. W wyjątkowych wypadkach mogą oni otrzymać bezterminowy kontrakt (na czas nieokreślony).

Hogeschooldocent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Hogeschooldocenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel specjalista w instytucji wyższego szkolnictwa zawodowego (*hogeschool*) dla studentów powyżej 17 roku życia. Nauczyciele tej kategorii wykonują obowiązki związane z nauczaniem teorii z zakresu swojej dziedziny oraz powiązaniem teorii z praktyką. Mogą awansować na stanowisko ► *Hogeschoolhoofddocent*. Informacje dot. kwalifikacji, mianowania, pracodawcy, statusu i ewaluacji – patrz: ► *Lector*.

Hogeschoolhoofddocent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne:

Hogeschoolhoofddocenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel specjalista w instytucji wyższego szkolnictwa zawodowego (*hogeschool*) dla studentów powyżej 17 roku życia. Nie ma odrębnych studiów dla tych, którzy chcą uczyć w szkołach wyższych. Nauczyciele tej kategorii muszą legitymować się dyplomem ukończenia wyższej uczelni (*getuigsschrift van het – met goed gevolg afgelegd – afsluitend examen (hoger beroepsonderwijs* lub *wetenschappelijk onderwijs)*), oraz świadectwem potwierdzającym przygotowanie pedagogiczne (*bewijs van pedagogisch didactische bekwaamheid*), które to świadectwo otrzymują po ukończeniu rocznej praktyki nauczycielskiej. Obowiązki związane z pracą dydaktyczną i badaniami są bardziej rozbudowane niż w

przypadku ► *Hogeschooldocent*. Nauczyciele tej kategorii mogą również wykonywać prace organizacyjne, ale jest to zależne od uczelni. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Høgskoledosent

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Høgskoledosenten, -dosent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy szczebel w hierarchii nauczycieli akademickich w kolegiach państwowych (*statlig høgskole*) dla studentów powyżej 19 roku życia. Od kandydatów na to stanowisko wymagany jest doktorat, lub stopień równorzędny, ale także brane są pod uwagę inne czynniki, jak dysertacje, liczba publikacji, kierowanie i udział w projektach badawczych, doświadczenie zawodowe. Pracownicy tej kategorii wykonują pracę dydaktyczną i naukową. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Høgskolelektor*.

Høgskolelærer

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Høgskolelæreren, -lærer*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w kolegiach państwowych (*statlig høgskole*) dla studentów powyżej 19 roku życia. Jego zakres obowiązków jest ograniczony do prowadzenia zajęć praktycznych ze studentami. Od kandydatów wymagane jest ukończenie czteroletniego cyklu szkolnictwa wyższego, z czego co najmniej 2 lata powinny dotyczyć przedmiotów, których kandydat ma zamiar nauczać. Kandydat powinien również posiadać doświadczenie zawodowe oraz znać teorię i praktykę pedagogiczną. Pracownicy tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Høgskolelektor*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Høgskolelektor*.

Høgskolelektor

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Høgskolelektoren, -lektor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent ► *Høgskoledosent* w kolegiach państwowych (*statlig høgskole*).

Stanowisko to mogą obejmować absolwenci uniwersytetu lub kolegium posiadający dyplom wyższego stopnia (*hovedfag*). Zakres obowiązków obejmuje wyłącznie pracę dydaktyczną. Pracowników tej kategorii zatrudnia, mianuje i ocenia uczelnia. Są oni zatrudniani na podstawie umowy o pracę – nie posiadają statusu urzędników służby cywilnej. Mogą awansować na stanowisko ► *Førsteamenuensis*.

Hoofddocent/e

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)
Formy gramatyczne: Hoofddocenten
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla pracowników kategorii ► *Docent/e* w wyższej szkole zawodowej (*hogeschool*) lub na uniwersytecie. Awans jest związany ze stażem pracy na stanowisku *docent*. Na uniwersytetach nie ma ustalonych kryteriów awansu. Mogą to być osiągnięcia dydaktyczne, jak również osiągnięcia w pracy naukowej. Nauczyciele tej kategorii mogą następnie awansować na stanowisko ► *Hoogleraar*.

Hoofdinstructeur (landbouw) praktijkonderwijs

Kraj: Holandia
Formy gramatyczne: Hoofdinstructeurs (landbouw) praktijkonderwijs
Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia
Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla ► *Instructeur*. *Hoofdinstructeur* posiada większy zakres odpowiedzialności. Wszelkie dodatkowe informacje – patrz: ► *Instructeur*.

Hoofdinstructeur praktijkonderwijs

Kraj: Holandia
Formy gramatyczne: Hoofdinstructeurs praktijkonderwijs
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla ► *Instructeur praktijkonderwijs* w instytucji wyższego szkolnictwa zawodowego (*hogeschool*), dla studentów powyżej 17 roku życia. Nauczyciele tej kategorii mają większy zakres odpowiedzialności niż ich koledzy przed awansem. Wszelkie dodatkowe informacje – patrz: ► *Instructeur praktijkonderwijs*.

Hoofdlector

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)
Formy gramatyczne: Hoofdlectoren, hoofdlectors
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla ► *Lector*. Awans zależy od stażu pracy na zajmowanym stanowisku.

Hoofdpraktijk-lector

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)
Formy gramatyczne: Hoofdpraktijk-lectoren, hoofdpraktijk-lectors
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla ► *Praktijklector* w instytucji wyższego szkolnictwa zawodowego (*hogeschool*). Awans zależy od stażu pracy na zajmowanym stanowisku.

Hoogleraar

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)
Formy gramatyczne: Hoogleraren, hoogleraars
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja:

- Nauczyciel w wyższej szkole zawodowej *hogescholen* o jedno- lub dwuetapowym cyklu kształcenia, dla studentów powyżej 18 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać doktorat (*doctoraat*). Zakres obowiązków obejmuje pracę dydaktyczną i pracę naukową. Dalsze informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Praktijklector*.
- Szczebel awansu zawodowego dla ► *Docent/e* lub ► *Hoofddocent/e*. Awans zależy od stażu pracy na zajmowanym stanowisku w danej uczelni. Pracownicy tej kategorii mogą następnie awansować na stanowisko ► *Gewoon hoogleraar*.
- Szczebel awansu zawodowego dla ► *Hoofddocent* na uniwersytecie. Awans zależy od posiadanego doświadczenia zawodowego. Pracownicy tej kategorii mogą następnie awansować na stanowisko ► *Gewoon hoogleraar*.

Hoogleraar

Kraj: Holandia
Formy gramatyczne: Hoogleraren
Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy szczebel awansu zawodowego nauczyciela na uniwersytecie (dla studentów powyżej 18 roku życia). Nie ma szczególnych wymagań statutowych w odniesieniu do obejmowania tego stanowiska. Jednak oczekuje się, że kandydat będzie posiadał stopień doktora (*doctor*) oraz udokumentowaną liczbę publikacji naukowych. Poza obowiązkami związanymi z pracą dydaktyczną i pracą naukową, pracownicy tej kategorii mogą również, w zależności od uczelni, wykonywać zadania administracyjne. Rekrutuje się ich spośród ► *Universitair hoofddocent*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Hushållslärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotu „gospodarstwo domowe” w *grundskola*, szkole

podstawowej dla uczniów w wieku 7-16 lat, lub w placówkach oświaty dorosłych (dla słuchaczy powyżej 20 roku życia). Nauczyciele tej kategorii mogą pracować w *gymnasieskola* (szkole średniej dla uczniów w wieku 16-19 lat) tylko wówczas, kiedy posiadają dyplom *hushållslärarexamen* (obecnie zlikwidowany). Specjalizacja „gospodarstwo domowe” może obecnie występować wyłącznie w połączeniu z innym przedmiotem programowym, prowadzącym do dyplomu *grundskollärarexamen* (klasy 4-9). Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści przedmiotu na uniwersytetach i w kolegiach uniwersyteckich, a do podjęcia tych studiów wymagany jest dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan*. Od 1 lipca 2001 roku wprowadzono nowy ujednolicony tytuł nauczycielski, zastępujący *grundskollärarexamen*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

I i

Idrottslärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel wychowania fizycznego w *grundskola*, szkole podstawowej, lub w *gymnasieskola*, gimnazjum (dla uczniów odpowiednio w wieku 7-16 i 16-19 lat), lub też w placówkach oświaty dorosłych (dla osób powyżej 20 roku życia). Kształci się jako specjalista przedmiotu na uniwersytecie lub w kolegium uniwersyteckim. Od kandydatów na studia wymagane jest świadectwo *slutbetyg från*. Nauka trwa od jednego semestru do 1½ roku, zależnie od wybranego poziomu szkoły, w której będzie uczył przyszły nauczyciel, i prowadzi do dyplomu *idrottslärarexamen*. Od 1 lipca 2001 roku wprowadzono nowy ujednolicony tytuł nauczycielski, zastępujący *idrottslärarexamen*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Insegnante di scuola con particolari finalità

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti di scuola con particolari finalità

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły średniej 2 stopnia, dla uczniów pomiędzy 14 a 19 rokiem życia. Nauczyciele ci kształcą się na uniwersytecie jako specjaliści przedmiotu. Ich podstawowym zadaniem jest uczenie określonych przedmiotów w grupie uczniów specjalnej troski (uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi). Informacje dot. kształcenia – patrz: ► *Insegnante di sostegno*. Informacje dot. naboru, mianowania, statusu, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Insegnante di scuola dell'infanzia

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti di scuola dell'infanzia

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *scuola dell'infanzia*, przedszkolu dla dzieci pomiędzy 3 a 6 rokiem życia. Kształci się na uniwersytecie jako specjalista przedmiotów zintegrowanych. Od kandydatów na studia wymagany jest dyplom *diploma di superamento dell'esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore*, oraz pomyślny wynik egzaminu wstępnego (*prova di ammissione*). Nauka ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 4 lata i prowadzi do stopnia *laurea in Scienze della Formazione Primaria (indirizzo per insegnanti di scuola dell'infanzia)*. Począwszy od roku akademickiego 2001/02 wprowadzono dwuetapowy (3+2) cykl kształcenia nauczycieli. Nabór nauczycieli odbywa się w drodze konkursu (kandydaci muszą zdać narodowy egzamin konkursowy, który umożliwia zdobycie statusu nauczyciela mianowanego). Do roku 2000/01 mianowania dokonywał *Provveditore agli studi*. Obecnie, w związku z reformą administracji publicznej, należy na nowo określić instytucję odpowiedzialną za mianowanie nauczycieli. Nauczyciele są pracownikami państwowymi, a w szkołach publicznych posiadają status pracowników służby cywilnej. Oceniani są tylko po pierwszym roku pracy (*anno di prova/formazione*) przez Zarząd ds. Ewaluacji Szkolnictwa (*Comitato di Valutazione*) oraz przez dyrektora szkoły.

Uwaga: W ramach realizowanej obecnie reformy funkcjonują obok siebie dwa rozwiązania dotyczące kształcenia nauczycieli dla przedszkoli i szkół podstawowych: utrzymywany przez niektóre uniwersytety 4-letni jednolity cykl kształcenia oraz wprowadzony przez inne dwuetapowy cykl kształcenia (formuła 3+2).

Insegnante di scuola elementare

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti di scuola elementare

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *scuola elementare*, szkole podstawowej dla dzieci pomiędzy 6 i 11 rokiem życia. Informacje dot. kształcenia, naboru, statusu, pracodawcy, mianowania i oceny – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Insegnante di scuola media (+)

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti di scuola media

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel *scuola media*, szkoły średniej dla uczniów w wieku 11-14 lat. Kształcą się na uniwersytecie w jednej lub więcej niż jednej dyscyplinie. Od kandydatów na studia wymagany jest dyplom *Laurea* oraz pomyślnie zdany egzamin wstępny (*prova di ammissione*). Kształcenie ma charakter praktyczny i teoretyczny, i obejmuje dwuletnią specjalizację podyplomową w *scuola di specializzazione*, prowadzącą do świadectwa *abilitazione all'insegnamento*. Kandydaci na nauczycieli zdają krajowy egzamin konkursowy (*concorso*), w wyniku którego otrzymują stały status nauczyciela. Informacje dot. pracodawcy, statusu, mianowania i oceny – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Insegnante di scuola secondaria superiore (+)

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti di scuola secondaria superiore

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły średniej 2 stopnia, dla uczniów w wieku 14-19 lat. Informacje dot. kształcenia i naboru – patrz: ► *Insegnante di scuola media (+)*. Więcej informacji – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Insegnante di sostegno

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti di sostegno

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w placówkach przedszkolnych, szkołach podstawowych, średnich 1 i 2 stopnia w wieku 3-19 lat. Nauczyciele tej kategorii pracują razem z nauczycielem klasowym w tych klasach, w których jest jeden lub więcej uczniów

niepełnosprawnych. Prowadzą niektóre zajęcia wychowawcze i dydaktyczne. Kształcą się na uniwersytecie, a do podjęcia tego kształcenia wymagany jest dyplom *diploma di superamento dell'esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore*. Zależnie od poziomu szkoły, w której chcą uczyć, ich kształcenie jest podobne do kształcenia następujących kategorii nauczycieli: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*, ► *Insegnante di scuola elementare*, ► *Insegnante di scuola media (+)*, ► *Insegnante di scuola secondaria superiore (+)*. Jednak niezależnie od tego kształcenia, kandydaci do tytułu *insegnante di sostegno* muszą odbyć dodatkowo co najmniej 400 godzin zajęć z zakresu pedagogiki specjalnej, w celu nauczania się umiejętności integrowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Informacje dot. naboru, mianowania, statusu, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Insegnante tecnico-pratico

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Insegnanti tecnico-pratici

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotów technicznych i zajęć praktycznych w szkole średniej 2 stopnia dla uczniów w wieku 14-19 lat. Nauczyciele tej kategorii nie muszą przechodzić specjalnego kształcenia ani legitymować się stażem pracy w określonych dziedzinach. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest tylko odpowiedni dyplom - *diploma di superamento dell'esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore*. Nabór odbywa się drogą konkursu (*concorso*), tj. konkursowego egzaminu na szczeblu krajowym, w wyniku którego otrzymują stały status nauczyciela. Są pracownikami państwowymi, a w szkołach publicznych urzędnikami służby cywilnej. Podlegają ocenie dyrektora szkoły, ale wyłącznie po pierwszym roku pracy. Informacje dot. mianowania – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Instituteur/trice

Kraj: Francja

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Do czasu reformy z 1990 roku termin używany na określenie nauczycieli pracujących w *école maternelle* lub *école élémentaire*. Obecnie nauczyciele tej kategorii są stopniowo zastępowani przez ► *Professeur/e des écoles* lub, po spełnieniu pewnych warunków, przechodzą do tej nowej kategorii.

Instituteur/trice

Kraj: Luksemburg

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w przedszkolu (*Spilschul*) lub szkole podstawowej (*écoles primaires*), placówkach przeznaczonych dla dzieci w wieku – odpowiednio – 3-6 lat oraz 6-12 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści przedmiotów zintegrowanych w Luksemburskim Instytucie Studiów i Badań Pedagogicznych ISERP (*Institut supérieur d'études et de recherches pédagogiques*) lub w równorzędnych uczelniach za granicą. Do podjęcia trwających przynajmniej trzy lata studiów wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej – ogólne lub techniczne (*diplôme de fin d'études secondaires*), lub też jego zagraniczny odpowiednik. Studia odbywane w ISERP (zarówno teoretyczne jak i praktyczne) prowadzą do świadectwa *certificat d'études pédagogiques* (z możliwością wyboru pomiędzy specjalnością „nauczyciel przedszkola” lub „nauczyciel szkoły podstawowej”). Świadectwo to jest podstawą dopuszczenia do krajowego egzaminu konkursowego, który decyduje o dopuszczeniu do wykonywania zawodu nauczycielskiego. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez władze lokalne i posiadają status urzędników służby cywilnej. Podlegają ocenie *inspecteurs de l'enseignement primaire*.

Instituteur/trice maternel/le

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *école maternelle*, przedszkolu dla dzieci w wieku 2½ do 6 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w instytucie pedagogicznym (*institut pédagogique*) *Haute École*. Do rozpoczęcia trwających 3 lata studiów (krótki cykl szkolnictwa wyższego) wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*certificat d'enseignement secondaire*

supérieur - CESS). Studia składają się z nauki teorii łączonej z okresami praktyk w przedszkolu. Prowadzą do dyplomu *instituteur/trice maternel/le*. Warunki naboru/selekcji zależą od tego, czy mamy do czynienia z sektorem publicznym, czy też prywatnym, ale częściowo finansowanym przez państwo. W sektorze publicznym zarządzanym i finansowanym przez Wspólnotę Francuską, za selekcję odpowiedzialne jest Ministerstwo Wspólnoty. W pozostałych placówkach sektora publicznego, oraz w subsydiowanych przez państwo placówkach prywatnych, to organ prowadzący daną placówkę (władze lokalne, władze prowincji lub instytucja prywatna) ustala zasady rekrutacji. Nauczyciele są zatrudniani przez Wspólnotę Francuską. W sektorze publicznym zarządzanym przez Wspólnotę posiadają status urzędników służby cywilnej (otrzymują go po okresie próbnym, kiedy ich kontrakt był tymczasowy). W pozostałej części sektora publicznego, oraz w subsydiowanych przez państwo placówkach prywatnych, nie posiadają statusu urzędników służby cywilnej. Niemniej warunki ich zatrudnienia określa statut, który w wielu punktach przypomina statut służby cywilnej. Nauczyciele podlegają ocenie inspektorów (*inspecteurs*), których obowiązki i zadania zależą od tego, w jakim sektorze znajduje się dana placówka przedszkolna.

Instituteur/trice primaire

Kraj: Belgia (wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *école primaire*, szkole podstawowej dla uczniów w wieku 6-12 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w instytucie pedagogicznym (*institut pédagogique*) *Haute École*. Informacje dot. kształcenia, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Instituteur/trice maternel/le*.

Institutor/oare

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Institutori

Poziom: Przedszkole/ szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w przedszkolu (*grădiniță*) i szkole podstawowej, w tym w szkole specjalnej, dla uczniów odpowiednio w wieku 3-6/7 i 6/7-10/11. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści

przedmiotów zintegrowanych w kolegiach nauczycielskich (*colegiu universitar*). Warunkiem wstępu do tych kolegiów jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*diplomă de bacalaureat*) oraz zdanie egzaminu wstępnego opracowywanego przez Ministerstwo Edukacji. Kształcenia trwa 2-3 lata i składa się zarówno z części teoretycznej jak i praktycznej. W czasie studiów można specjalizować się w zakresie języków obcych, muzyki, rysunków lub wychowania fizycznego, przy czym tych przedmiotów przyszli nauczyciele będą mogli nauczać również w szkołach średnich 1 stopnia. Studia kończą się otrzymaniem dyplomu *diploma de absolvire*. W publicznym sektorze szkolnictwa nauczycieli tej kategorii mianuje okręgowy inspektorat szkolny na podstawie wyników egzaminu konkursowego, a zatrudnia szkoła na podstawie umowy o pracę (z zachowaniem 2-letniego okresu próbnego). Szkoły w sektorze prywatnym same decydują o egzaminach i naborze, informując o tym okręgowy inspektorat szkolny. Dyrektor szkoły (*director*) oraz inspektor szkolny (*inspector școlar*) przeprowadzają ocenę tych nauczycieli.

Instructeur

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Instructeurs

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Instruktor w średniej szkole zawodowej 2 stopnia (*Regionaal opleidingscentrum*) dla uczniów w wieku 16-18/20 lat. Nauczyciel tej kategorii służy uczniom pomocą w posługiwaniu się urządzeniami w warsztatach szkolnych i laboratoriach, w trakcie zajęć praktycznych związanych z nauką zawodu. Chociaż nie ma formalnych wymagań w odniesieniu do wykształcenia instruktorów, zwykle oczekuje się od nich odpowiednich kwalifikacji zawodowych oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Możliwości awansu zawodowego instruktorów wiążą się ze stanowiskiem ► *Hoofdinstructeur (landbouw) praktijkonderwijs*. Informacje dot. zatrudnienia, mianowania, statusu i oceny – patrz: ► *BVE-docent*.

Instructeur praktijkonderwijs

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Instructeurs
praktijkonderwijs

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Instruktor zajęć praktycznych w wyższej szkole zawodowej (*hogeschool*) dla studentów powyżej 17 roku życia, którego zadaniem jest prowadzenie zajęć w warsztatach szkolnych lub laboratoriach. Chociaż nie ma formalnych wymagań w odniesieniu do wykształcenia instruktorów, zwykle oczekuje się od nich odpowiednich kwalifikacji zawodowych oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Możliwości awansu zawodowego instruktorów wiążą się ze stanowiskiem ► *Hoofdinstructeur praktijkonderwijs*. Informacje dot. naboru, zatrudnienia, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Instructeur technische vaardigheden

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Instructeurs technische vaardigheden

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Instruktor obsługi sprzętu technicznego w wyższej szkole zawodowej (*hogeschool*) dla studentów powyżej 17 roku życia, którego zadaniem jest uczenie studentów umiejętności posługiwania się sprzętem w warsztatach szkolnych. Wszelkie dodatkowe informacje – patrz: ► *Instructeur praktijkonderwijs*.

Instructor

Kraj: Zjednoczone Królestwo
(Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Instruktor warsztatów szkolnych w placówkach kształcenia ustawicznego (*further education*) prowadzących kształcenie zawodowe i/lub ogólne dla studentów (również dorosłych), którzy przekroczyli wiek obowiązku szkolnego. Nie istnieją formalne wymagania dotyczące wykształcenia instruktorów, niemniej placówki ich zatrudniające oczekują od kandydatów kwalifikacji zawodowych potwierdzonych takimi świadectwami, jak *National Vocational Qualification (NVQ)* lub *City & Guilds award*. Instruktorów zatrudniają w drodze naboru otwartego członkowie kierownictwa danej placówki. Zakresy obowiązków instruktora mogą różnić się od siebie, ale zwykle dotyczą

zapoznawania pojedynczych studentów lub małych grup z obsługą sprzętu w warsztatach szkolnych lub nadzoru nad prowadzeniem zajęć drogą elektroniczną. Instruktorzy nie prowadzą zajęć dydaktycznych w klasie ani nie oceniają uczniów. Możliwości awansu zależą od placówki zatrudniającej, niemniej wielu instruktorów posiadających odpowiednią wiedzę i doświadczenie awansuje aż do stopnia ► *Lecturer*. Informacje dot. pracodawcy, rodzaju kontraktu i oceny – patrz: ► *Lecturer (further education)*.

Uwaga: Termin *instructor* jest również używany na określenie pracownika posiadającego odpowiednie umiejętności, i dzięki temu zatrudnionego w charakterze nauczyciela niewykwalifikowanego w sytuacji, kiedy brakuje wykwalifikowanych nauczycieli danej specjalności.

Instructor (+)

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel pracujący do niedawna w szkołach zawodowych *trade schools* (dla uczniów w wieku 14-16 lat) i uczący przedmiotów takich, jak technika czy rzemiosło, zanim te szkoły zostały zamknięte w roku 2001. Po tej zmianie większość nauczycieli przeszła do szkół średnich, żeby uczyć techniki, przechodząc w tym celu kursy rekwalifikacyjne. Jednak obecnie stanowisko *instructor* jest stopniowo wycyfywane. Informacje dot. naboru, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Teacher (+)*.

Instruktor

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Instruktorzy, instruktor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel takich przedmiotów, jak wychowanie fizyczne lub informatyka, pracujący na uniwersytetach lub w innych placówkach szkolnictwa wyższego (dla studentów powyżej 19 roku życia). Więcej informacji – patrz: ► *Lektor*. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Instruktor/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Instruktor/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Tytuł używany na określenie ► *Universitätslektor/in* odpowiedzialnych za uczenie przedmiotów o nachyleniu praktycznym.

Instruktorius/rė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Instruktoriai/rės

Poziom: Przedszkole

Definicja: Tytuł używany poprzednio na określenie ► *Kūno kultūros pedagogas*, zanim weszła w życie decyzja ministerstwa z marca 2001 roku, która zatwierdziła nową listę stanowisk nauczycielskich.

Învățător/oare

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Învățători

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel szkoły podstawowej, również specjalnej, dla uczniów w wieku 6/7 – 11 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w szkołach średnich 2 stopnia. Po pomyślnym ukończeniu trwającej 5 lat nauki absolwenci otrzymują dyplom *diploma de bacalaureat* oraz świadectwo (*atestat profesional*) potwierdzające kwalifikacje niezbędne do pracy w szkole podstawowej. Od roku szkolnego 1999/2000 kształcenie tych nauczycieli odbywa się w kolegiach uniwersyteckich (*colegiu universitar*). Osoba rozpoczynająca kształcenie pod kątem stanowiska poprzednio określanego *învățător*, teraz kształci się jako ► *Institutor/oare* (choćby wykwalifikowani nauczyciele kategorii *învățătoare* będą nadal prowadzić lekcje i zachowają poprzedni tytuł). Więcej informacji – patrz: ► *Institutor/oare*.

Íþróttakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Íþróttakennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel *grunnskóli*, szkoły podstawowej dla uczniów w wieku 6 – 16 lat, lub *framhaldsskóli*, szkoły średniej dla uczniów w wieku 16 – 20 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści przedmiotu (wychowania fizycznego) w Islandzkiej Akademii Pedagogicznej (*Kennaraháskóli*

Íslands). Do podjęcia studiów wymagane jest świadectwo potwierdzające zdanie egzaminu *stúdentapróf* lub równorzędne. Nauka trwa 3 lata, a w przypadku studiów korespondencyjnych – 4 lata. Kształcenie ma charakter teoretyczny oraz praktyczny i prowadzi do uzyskania tytułu licencjata edukacji (BEEd). Nauczyciele tej kategorii posiadają status urzędników służby cywilnej i są zatrudniani oraz mianowani przez samorządowe władze lokalne (na szczeblu szkoły podstawowej i średniej 1 stopnia) lub przez władze państwowe (na szczeblu szkoły średniej 2 stopnia). Każda szkoła obowiązkowa oraz średnia 2 stopnia sama opracowuje metody oceny swojej pracy, w tym oceny nauczycieli.

Itinerant teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel *primary school*, szkoły podstawowej dla uczniów w wieku 5 – 12 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotu (muzyka, wychowanie fizyczne, plastyka, dramat) na wydziałach pedagogiki na uniwersytetach. Nauczyciele tej kategorii legitymują się dyplomem nauczycielskim na poziomie średnim (*Teaching Qualification – TQ*) oraz świadectwem *Postgraduate Certificate of Education* (PGCE), otrzymywanym na wydziałach pedagogiki na uniwersytetach, jak również – czasami – świadectwem ukończenia specjalnego kursu przygotowującego do pracy w szkole podstawowej. Wszelkie informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Teacher*.

Izr. prof.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Izredni/na profesor/ica*.

Izr. profesor/ica

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Izredni/na profesor/ica*.

Izredni/na profesor/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Izredni/ne profesorji/rice, izredn* profesor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel placówki szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą legitymować się doktoratem (*doktorat znanosti*), posiadać przygotowanie do pracy dydaktycznej oraz referencje naukowe i zawodowe. W dziedzinach sztuki powinni posiadać przynajmniej tytuł licencjata oraz udokumentowane osiągnięcia artystyczne. Tytuł zawodowy *izredni/na profesor/ica* jest nadawany na 5 lat i może być odnawiany przez senat wyższej uczelni (*senat*), zgodnie z obowiązującą procedurą prawną. Tytuł ten można również cofnąć. Pracownicy tej kategorii mają w zakresie obowiązków pracę dydaktyczną oraz pracę naukową lub artystyczną. Mogą awansować na stanowisko ► *Redni/na profesor/ica*. Więcej informacji dot. kwalifikacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Skróty: ► *Izr. prof.*, ► *Izr. profesor/ica*. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ka učitelj/ica*.

K k

Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)

Kraj: Cypr

Formy gramatyczne: Kathigites, kathigit*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Nauczyciel placówki szkolnictwa średniego lub wyższego, wykształcony jako specjalista przedmiotu za granicą (liczba lat studiów zależy od kraju) lub na Uniwersytecie Cypryjskim (4 lata studiów). Nauczyciele tej kategorii mogą również pracować w szkole podstawowej i uczyć tam przedmiotów takich, jak muzyka czy wychowanie fizyczne. Kandydaci na studia powinni posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*apolytirio*) oraz zdać konkursowy egzamin wstępny. Absolwenci studiów otrzymują stopień *ptychio*. Osoby zamierzające podjąć pracę w szkołach wyższych powinny posiadać stopień *metaptychiako*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu zawodowego i oceny – patrz: ► *Nipiagogos*.

Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Kathigites/tries

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja:

- Nauczyciel gimnazjum lub ogólnokształcącej szkoły średniej 2 stopnia dla uczniów w wieku 12 – 18 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotu na uniwersytecie (*panepistimio*). Nauka trwa 4 lata i prowadzi do uzyskania stopnia *ptychio* w zakresie określonej dyscypliny. Nauczyciele tej kategorii muszą ukończyć trzymiesięczny kurs pedagogiki – przed lub po podjęciu zatrudnienia.
- Nauczyciel średniej szkoły technicznej/zawodowej (TEE) dla uczniów w wieku 15 – 18 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zawodowych w instytucie edukacji technicznej (*Technologiko Ekpaideftiko Idryma* - TEI) lub na uniwersytecie. Kształcenie (w

określonej dyscyplinie zawodowej) trwa 3,5 do 5 lat i prowadzi do uzyskania stopnia *ptychio*. Nauczyciele tej kategorii muszą ukończyć roczny kurs pedagogiki w szkole pedagogiki zawodowej (*Pedagogiki Techniki Scholi* - PATES) – przed lub po podjęciu zatrudnienia.

Nauczyciele tej kategorii mogą również pracować w „szkołach drugiej szansy” (*Scholei a Defteris Efkerias* - Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας), przeznaczonych dla studentów w wieku 18 – 30 lat, którzy nie ukończyli trwającego 9 lat szkolnictwa obowiązkowego. Informacje dot. warunków przyjęć na studia kształcące nauczycieli tej kategorii, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Nipiagogos*.

- Najwyższy stopień przyznawany nauczycielom akademickim na uniwersytetach (*panepistimio*) i w instytutach edukacji technicznej (*Technologiko Ekpaideftiko Idryma* – TEI). Placówki te przyjmują studentów powyżej 18 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać doktorat. Od kandydatów do TEI wymaga się ponadto 7 lat stażu pracy na odpowiednim poziomie szkolnictwa, znaczącego dorobku naukowego lub artystycznego (co najmniej 4 oryginalne publikacje) oraz uznanego wkładu w rozwój nauki, sztuki lub techniki. Od kandydatów do pracy na tym stanowisku na uniwersytecie wymaga się co najmniej 6 lat stażu w pracy dydaktycznej, oryginalnych publikacji oraz co najmniej 3 lat stażu w pracy dydaktycznej na uniwersyteckich studiach magisterskich. Nauczyciele akademicy tej kategorii prowadzą również badania naukowe. Na uniwersytetach mają status urzędników państwowych i są zatrudniani przez uczelnię, zgodnie z decyzją dziekana (*prytanis*), podejmowaną na wniosek rady wydziału, po ogłoszeniu przez nią wakatu. W uczelniach technicznych (TEI) posiadają status urzędników służby cywilnej i są

zatrudniani przez rektora (*Proedros*), według podobnej procedury. Na tym poziomie szkolnictwa nie istnieje system oceny nauczycieli.

Kathigitis/tria Efarmogon (Καθηγητής/τρια Εφαρμογών)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Kathigites/tries Efarmogon

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji kształcenia technicznego (*Technologiko Ekpaideftiko Idryma* - TEI). Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać stopień *ptychio* lub równorzędny oraz 5 lat stażu pracy w odpowiedniej dziedzinie. Muszą także legitymować się udokumentowaną umiejętnością stosowania wiedzy naukowej, artystycznej i technicznej oraz umiejętnością prowadzenia prac badawczych. Nauczycieli tej kategorii zatrudnia uczelnia, w wyniku naboru otwartego, na okres 3 lat. Następnie nauczyciele ci mogą ubiegać się o status urzędników służby cywilnej, co może nastąpić na podstawie oceny przeprowadzonej przez kierownika wydziału (*proistamenos*) i zatwierdzonej przez radę wydziału i radę TEI. Na tym poziomie szkolnictwa nie istnieje system oceny nauczycieli.

Kennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Kennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Termin ogólny, wspólny dla *Grunnskólakennari* i *Framhaldsskólakennari*.

Kindergarten assistant

Kraj: Malta

Poziom: Przedszkole

Definicja: Asystent w przedszkolu (dla dzieci w wieku 3 – 4 lat), którego głównym zadaniem jest uczyć i wychowywać poprzez zabawę, dzięki tworzeniu sytuacji stymulujących rozwój. *Kindergarten assistant* kształci się przez 2 lata w ośrodku pedagogiki przedszkolnej (*pre-school education centre*), placówce na poziomie szkoły średniej 2 stopnia. Do podjęcia tej nauki wymagane jest posiadanie

świadectwa ukończenia szkoły średniej 1 stopnia. Nauka składa się z części teoretycznej oraz praktycznej, i prowadzi do dyplomu *Certificate in Pre-school Education*. Nabór nauczycieli odbywa się na podstawie konkursu. Konkurs ogłasza się dla tych osób, które ukończyły 18 rok życia i posiadają dyplom ukończenia dwuletniej placówki pedagogiki przedszkolnej. Wybranych nauczycieli mianuje premier, na podstawie rekomendacji komisji służby publicznej, a zatrudnia ministerstwo edukacji. W przedszkolach publicznych mają oni status urzędników służby cywilnej i podlegają ocenie dyrektora macierzystej placówki oraz inspektora ds. edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. W przedszkolach prywatnych subsydiowanych przez państwo są zatrudniani przez organ założycielski.

Kindergärtner/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Kindergärtner/innen*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *Kindergarten*, placówce przedszkolnej dla dzieci w wieku 3 – 6 lat. Kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *Bildungsanstalten für Kindergartenpädagogik* (5-letnia szkoła średnia 2 stopnia) lub w *Kolleg* (2-letnia szkoła policealna). Nauka składa się z części teoretycznej i praktycznej, i prowadzi do dyplomu (*Diplom*). Nauczycieli tej kategorii zatrudnia się w drodze konkursu, który organizuje organ założycielski przedszkola (władze lokalne, organizacje wyznaniowe, osoby fizyczne). Forma kontraktu, status prawny, jak również uposażenia zależą od pracodawcy. Może to być status urzędników służby cywilnej, chociaż w sektorze prywatnym jest to zawsze zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. W publicznym sektorze oświaty nauczycieli tych ocenia w każdym landzie inspektor ds. przedszkoli (*Kindergarteninspektor/en/innen*).

Kindergärtner/in

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)

Formy gramatyczne: Kindergärtner/innen*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *Kindergartenschulen*, placówce przedszkolnej dla dzieci w wieku 3 – 6 lat. Kształci się jako nauczyciel przedmiotów

zintegrowanych w wyższej szkole pedagogicznej (*Pädagogische Hochschule*). Studia trwają 3 lata (krótki cykl szkolnictwa wyższego). Do ich podjęcia wymagane jest świadectwo *Abschlusszeugnis der Oberstufe des Sekundarunterrichts* lub równorzędne. Kształcenie ma charakter ogólny, jest połączone z okresami praktyk i prowadzi do dyplomu *Kindergärtner/in*. Warunki przyjmowania do pracy zależą od tego, czy placówka znajduje się w sektorze publicznym, czy też prywatnym subsydiowanym przez państwo. W sektorze publicznym administrowanym i finansowanym przez Wspólnotę Niemieckojęzyczną za nabór nauczycieli odpowiada ministerstwo. W sektorze publicznym administrowanym przez władze lokalne oraz w sektorze prywatnym subsydiowanym przez państwo – jest to organ prowadzący (władze lokalne, osoby fizyczne, etc.). Nauczyciele są zatrudniani przez Wspólnotę Niemieckojęzyczną. W sektorze administrowanym przez Wspólnotę posiadają status urzędników służby cywilnej (po okresie próbnym, w czasie którego mają kontrakt tymczasowy). Nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach administrowanych przez władze lokalne, lub w szkołach prywatnych subsydiowanych przez państwo, nie posiadają statusu pracowników służby cywilnej, chociaż warunki ich pracy reguluje statut, który w wielu punktach przypomina statut służby cywilnej. Nauczyciele tej kategorii podlegają ocenie inspektora (*Inspektor/in*), którego zakres obowiązków zależy od sektora edukacji. Synonim: ► *Vorschullehrer/in*.

Kindergärtner/in

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Kindergärtner/innen*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel *Kindergarten*, placówki przedszkolnej dla dzieci w wieku 4 – 6 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w szkołach wyższych Szwajcarii lub Austrii. Warunki przyjęć na studia różnią się zależnie od kierunku, uczelni czy kraju. Na ogół do podjęcia studiów wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Maturazeugnis*). Nauczycieli tej kategorii zatrudniają władze lokalne, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Inspektorzy (*Kindergarteninspektor/in*) oceniają pracę i monitorują karierę zawodową tych nauczycieli.

Klassenassistent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Klassenassistenten

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Asystent nauczyciela w szkole specjalnej lub integracyjnej. Nie ma formalnych wymagań dotyczących wykształcenia i kwalifikacji tej grupy pracowników, chociaż prowadzone są eksperymenty z ich kształceniem na poziomie średniego szkolnictwa zawodowego. *Klassenassistent* pomaga w prowadzeniu zajęć i sprawowaniu opieki i nadzoru nad uczniami. Zajmuje się również poradnictwem dla uczniów w zakresie dalszych możliwości kształcenia specjalnego. Więcej informacji – patrz: ► *Onderwijsassistent*.

Klassiõpetaja

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Klassiõpetajad, klassiõpetaja*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *põhikool* lub *gümnaasium* dla uczniów w wieku 7 - 12 lat. Kształci się przez 4 lata jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w szkołach wyższych (*rakenduskõrgkool* lub *ülikool*). Kształcenie składa się z części teoretycznej oraz praktycznej i prowadzi do uzyskania dyplomu (*diplomiõpe*) lub dyplomu ze stopniem na poziomie licencjatu (*bakalaureusekraad*). Informacje dot. wstępu na studia, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*.

Klasslärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Luokanopettaja* (+).

Kleuteronderwijzer/es

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Kleuteronderwijzers

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *kleuterscholen*, placówce przedszkolnej dla dzieci w wieku 2,5 – 6 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w *hogescholen*.

Do podjęcia studiów wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*diploma secundair onderwijs*). Studia trwają 3 lata, składają się z części teoretycznej oraz praktycznej, i prowadzą do dyplomu *kleuterleid(st)er*. Procedury naboru, mianowania i zatrudnienia, jak również kwestie oceny i statusu zawodowego są uregulowane w dwóch aktach prawnych - jednym odnoszącym się do placówek przedszkolnych administrowanych przez Wspólnotę, drugi do placówek prywatnych i publicznych subsydiowanych przez Wspólnotę. Według pierwszego, nauczyciele są mianowani przez Wspólnotę. Mianowania na czas nieokreślony dokonuje zarząd zespołu placówek edukacyjnych (*raad van bestuur van de scholengroep*), który ogłasza wakaty w Belgijskim Dzienniku Urzędowym. Według drugiego, nauczycieli mianuje organ prowadzący (miasto, region, czy osoba fizyczna). Wszystkich nauczycieli zatrudnia Ministerstwo Edukacji Rządu Flamandzkiego. Nauczyciele szkół publicznych będących w gestii Wspólnoty mają status urzędników służby cywilnej, natomiast nauczyciele pozostałych szkół podlegają zarówno legislacji dot. służby cywilnej, jak i kodeksowi pracy. W placówkach Wspólnoty *kleuteronderwijzers* podlegają ocenie dyrektora placówki (*directeur*), natomiast w placówkach subsydiowanych (publicznych i prywatnych) nie istnieją jak dotąd formalne procedury oceny.

Konduktor

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Konduktorok, konduktor*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkole specjalnej lub integracyjnej (*általános iskola*) dla dzieci w wieku 6 – 14 lat. Szkoły te mają za zadanie tworzyć warunki sprzyjające nauce dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczyciele tej kategorii specjalizują się w nauczaniu dzieci fizycznie upośledzonych. Kształcą się przez 4 lata w placówkach szkolnictwa wyższego (*főiskola*). Do podjęcia studiów wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu kończącego szkołę średnią 2 stopnia (*érettségi vizsga*) oraz egzaminu wstępnego (*felvételi vizsga*). Program studiów składa się z części teoretycznej i części praktycznej,

włączając w to praktyki szkolne. Absolwenci otrzymują dyplom *főiskolai oklevél* oraz tytuł *konduktor*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Okleveles tanár*.

Könyvtáros-tanár

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Könyvtáros-tanárok, könyvtáros-tanár*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel-bibliotekarz w szkołach średnich 1 i 2 stopnia (dla uczniów w wieku 10 – 18 lat). Kształci się jako specjalista przedmiotu, a zarazem bibliotekarz, w instytucji szkolnictwa wyższego (*főiskola*). Do podjęcia trwających co najmniej 4 lata studiów wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu kończącego szkołę średnią 2 stopnia (*érettségi vizsga*) oraz egzaminu wstępnego (*felvételi vizsga*). Program studiów składa się z części teoretycznej i części praktycznej, włączając w to praktyki szkolne. Absolwenci otrzymują dyplom *főiskolai oklevél* oraz podwójne kwalifikacje jako bibliotekarz oraz nauczyciel (*tanári szakképesítés*). Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Okleveles tanár* (+).

Koolieelse lasteasutuse kasvataja

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Koolieelsete lasteasutuste kasvatajad, koolieelse* lasteasutus*kasvataja*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Tytuł poprzednio używany na określenie ► *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*.

Koolieelse lasteasutuse õpetaja

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Koolieelsete lasteasutuste õpetajad, koolieelse* lasteasutus* õpetaja*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel *koolieelne lasteasutus*, placówki przedszkolnej dla dzieci w wieku 1 – 7 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotów zintegrowanych w pozauniwersyteckich kolegiach (*koolieelne lasteasutus*), w których nauka trwa 3 lata, lub na poziomie uniwersyteckim (*ülikool*), w cyklu 4-letnim. Od

kandydatów na studia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*gümnaasiumi lõputunnistus, lõputunnistus kutse- ja keskhariduse omandamise kohta, lõputunnistus kutsekeskhariduse omandamise kohta* lub *lõputunnistus keskerihariduse omandamise kohta*) oraz świadectwa z egzaminów państwowych (*riigieksamitunnistus*). Program studiów składa się z części teoretycznej oraz części praktycznej. Absolwenci otrzymują dyplom (*diplom-kutsekõrgharidusõpe* lub *diplom-diplomiõpe*), lub też dyplom i tytuł na poziomie licencjatu (*bakalaureusekraad*). Nauczycieli tej kategorii przyjmuje do pracy dyrektor placówki (*koolieelse lasteasutuse juhataja*) na podstawie konkursu, którego wyniki zatwierdza rada (*hoolekogu*). Zatrudnia ich placówka, na podstawie umowy o pracę, a warunki pracy i procedury oceny są sformułowane w rozporządzeniu ministra edukacji. Wewnętrzną ocenę nauczycieli przeprowadza dyrektor placówki oraz jego zastępca ds. pedagogicznych, jak również rada pedagogiczna. Zewnętrzną ocenę przeprowadzają urzędnicy z ministerstwa edukacji oraz zarząd gminy. Tytuł poprzednio używany: ► *Koolieelse lasteasutuse kasvataja*.

Kūno kultūros pedagogas/gė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Kūno kultūros pedagogai/gės

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel zajęć wychowania fizycznego na wszystkich poziomach oświaty. Kształci się w placówkach uniwersyteckich jako specjalista przedmiotu. Od kandydatów na studia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*). Studia trwają 4 lata i prowadzą do dyplomu (*bakalauro diplomas*). Więcej informacji – patrz: ► *Bendrojo lavinimo dalyku/ko mokytojas (+)*.

Künstlerischer/sche Assistent/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Künstlerische Assistenten, Künstlerisch* Assistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*), głównie

artystycznych, dla studentów powyżej 19 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest doktorat (*Promotion*) lub egzamin państwowy 2 stopnia (*zweite Staatsprüfung*) – obydwa z dobrymi wynikami – chociaż w niektórych landach wystarcza ukończenie studiów w zakresie sztuki oraz wybitne osiągnięcia w praktycznej działalności artystycznej. Nauczyciele tej kategorii uczestniczą w pracy naukowej i pracy dydaktycznej uczelni, dzięki czemu nabywają dodatkowe kwalifikacje. Jednocześnie otrzymują od uczelni czas wolny w wymiarze pozwalającym na niezależną twórczość artystyczną i badawczą. Selekcji na to stanowisko dokonuje odpowiednia komórka organizacyjna uczelni (wydział, instytut, etc.), która również decyduje o przydzieleniu nauczycielowi tej kategorii opiekuna - profesora (► *Professor*), który będzie pomagał w jego pracy i ponosił odpowiedzialność za jej wyniki. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez land, z tymczasowym statusem pracownika służby cywilnej, chociaż czasem na podstawie umowy o pracę, zgodnie z *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowym Porozumieniem Pracowników Federalnych). Niezależnie od formy zatrudnienia, mianowanie jest ograniczone do 3 lat i podlega odnawianiu na kolejne 3 lata. Nauczyciele ci podlegają ocenie jednostki organizacyjnej uczelni oraz profesora odpowiedzialnego za ich pracę.

Künstlerischer/sche Mitarbeiter/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Künstlerische Mitarbeiter, Künstlerisch* Mitarbeiter*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*), głównie artystycznych, dla studentów powyżej 19 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać wyższe wykształcenie. Nauczyciele tej kategorii wykonują pracę dydaktyczną (uczą zarówno teorii jak i praktyki), do czego muszą posiadać przygotowanie metodyczne. Mogą również prowadzić niezależne prace badawcze i dydaktyczne. Jeśli mają przydzielonego profesora-opiekuna (► *Professor*), muszą wykonywać jego polecenia. Selekcji na to stanowisko dokonuje odpowiednia komórka organizacyjna uczelni (wydział, instytut, etc.) Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez land – zwykle ze statusem pracownika służby

cywilnej, chociaż czasem na podstawie umowy o pracę, zgodnie z *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowym Porozumieniem Pracowników Federalnych). Podlegają ocenie jednostki organizacyjnej uczelni.

Kutseõpetaja

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Kutseõpetajad, kutseõpetaja*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel specjalista przedmiotów zawodowych i technicznych, zatrudniony w *kutseõppeasutus*, szkole średniej dla uczniów w wieku 16 – 20 lat. Nauczyciele tej kategorii powinni posiadać dyplom ukończenia szkoły wyższej na poziomie magisterskim lub licencjackim (*diplom-kutsekõrgharidusõpe*, *diplom-diplomiõpe* lub dyplom nadający stopień *bakalaureusekraad*) oraz przynajmniej 2 lata

stażu zawodowego w zakresie swojej specjalizacji, jak również przygotowanie zawodowe w wymiarze 160 godzin. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*.

Kutseõppeasutuse üldhariduslike ainete õpetaja (+)

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Kutseõppeasutuste üldhariduslike ainete õpetajad, kutseõppeasutus* üldhariduslike ainete õpetaja*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w *kutseõppeasutus*, szkole średniej dla uczniów w wieku 16 – 20 lat. Kształci się na uniwersytecie (*ülikool*), przygotowując się do pracy w szkołach ogólnokształcących jako specjalista kilku przedmiotów (ang. *semi-specialist*). Informacje dot. warunków przyjmowania na studia, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Koolieelse lasteasutuse õpetaja*.

L I

Language assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Asystent nauczyciela języków obcych w szkołach średnich dla uczniów w wieku 12 – 18 lat. Asystentami na zajęciach języków obcych zostają zwykle studenci z krajów takich, jak Francja, Niemcy, Hiszpania czy Włochy, którzy niedawno ukończyli studia wyższe w swoim kraju. Zatrudniani są przez lokalne władze oświatowe na czas określony. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Teacher*.

Language assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela języków obcych w szkołach średnich (dla uczniów w wieku 11 – 16/18 lat), w instytucjach kształcenia ustawicznego, zarówno ogólnokształcących jak i zawodowych (dla studentów powyżej 16 roku życia) lub w instytucjach szkolnictwa wyższego (studia ogólne lub zawodowe dla studentów powyżej 18 roku życia). Pracownicy tej kategorii pomagają w nauczaniu języków obcych, a rekrutowani są przez *Central Bureau for International Education and Training* (Centralne Biuro ds. Edukacji Międzynarodowej). Mają zwykle 20 – 30 lat, zamierzają w przyszłości uczyć języka angielskiego w swoim kraju, bądź studiować inne kierunki, znają biegle język angielski. Zatrudniani są zwykle na 1 rok szkolny przez samą szkołę lub, w przypadku niektórych typów szkół, przez lokalne władze oświatowe (LEA), albo - w Irlandii Północnej - przez *Education and Library Board* (Zarząd ds. Edukacji i Bibliotek). Synonim: ► *Foreign language assistant* (FLA).

Lärare i gemensamma ämnen

Kraj: Finlandia

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Yhteisten opintojen opettaja*.

Lärare i yrkesämnen

Kraj: Finlandia

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Ammatillisten opintojen opettaja*.

Lärare som meddelar förskoleundervisning

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Esiovetusta antava opettaja*.

Lastentarhanopettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Lastentarhanopettajat, lastentarhanopettaj*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel *päiväkoti*, ośrodków opieki dziennej nad dziećmi w wieku 1 – 6 lat. Kształcą się na uniwersytecie jako specjaliści przedmiotów zintegrowanych (nauczania początkowego). Do podjęcia studiów wymagany jest dyplom *ylöppilastutkintotodistus*. Studia składają się z części praktycznej i teoretycznej, trwają 3 lata i prowadzą do dyplomu *kasvatustieteiden kandidaatintutkinto*. Nauczyciele tej kategorii przyjmowani są do pracy w wyniku naboru otwartego. Decyzja dotycząca ich mianowania zapada na poziomie lokalnych władz oświatowych, odpowiedzialnych za zarządzanie placówkami szkolnymi. Zatrudniają ich lokalne władze oświatowe, nadając status urzędników służby cywilnej, lub też instytucje prywatne, będące organem prowadzącym, na podstawie umowy o pracę. Nauczyciele ci podlegają ocenie macierzystej jednostki, zgodnie z wewnętrznymi zasadami. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Barnträdgårdslärare*.

Learning support assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel wspomagający w przedszkolu (dzieci w wieku 2,5/3 – 4/5 lat), szkole podstawowej (w wieku 4/5 – 11 lat), szkole średniej (wiek 11 – 16 lub 18 lat) lub instytucji kształcenia ustawicznego (zawodowej lub ogólnokształcącej, dla uczniów powyżej 16 roku życia, również dorosłych). Nauczyciele tej kategorii służą pomocą uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (również z upośledzeniem fizycznym), umożliwiając im tym samym uczęszczanie do placówek integracyjnych. W skali kraju nie istnieją sprecyzowane wymagania dotyczące wykształcenia i kwalifikacji, jakie powinien posiadać kandydat na to stanowisko, chociaż niektóre lokalne władze oświatowe (LEA) lub – w przypadku Irlandii Północnej – Zarządy ds. Edukacji i Bibliotek, czy też same szkoły/placówki, mogą stosować własne wymagania w tym zakresie. Nauczyciele tej kategorii mogą posiadać kwalifikacje przyznawane przez organizację *City & Guilds*, następnie podlegają procedurom selekcji przeprowadzanej przez organ prowadzący (*school governing body/board of governors*). Zakres ich obowiązków zależy w dużej mierze od indywidualnych potrzeb uczniów, jednak na ogół ich działalność zmierza do zwiększenia aktywności uczniów specjalnej troski na zajęciach szkolnych. Działalność ta może być również skierowana na określone upośledzenia uczniów i sprowadzać się na przykład do zajęć fizykoterapii. Nauczyciele ci – w zależności od typu placówki – są zatrudniani przez władze lokalne lub organy prowadzące (LEA/Board lub *governing body/board of governors*), ze statusem pracowników sektora publicznego, ale nie urzędników służby cywilnej. Procedury oceny oraz możliwości awansu zależą od konkretnej szkoły oraz organu prowadzącego. Synonim: ► *Special needs assistant*, ale inne terminy, z ► *Teaching assistant* włącznie, są również używane w niektórych szkołach. Na szczeblu szkolnictwa wyższego istnieje podobne stanowisko, najczęściej określane jako ► *Non-medical helper*. Skrót: LSA.

Lecteur/trice de langues étrangères

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel języków obcych w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 18 roku życia, zatrudniony na czas określony. Nauczyciel tej kategorii prowadzi zajęcia praktyczne z języka, który jest jego językiem ojczystym, lub z języka, którym posługuje się równie biegle. Kandydaci na to stanowisko muszą legitymować się dyplomem *maîtrise* lub równorzędnym dyplomem zagranicznym. Informacje dot. naboru, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Maître de langues étrangères*. Nauczyciele tej kategorii nie podlegają ocenie.

Lector

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Lectoren, lectors

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel *hogescholen*, szkół wyższych prowadzących jednoetapowe kształcenie dla studentów powyżej 18 roku życia. Od kandydatów na to stanowisko wymagany jest stopień *licentiaat* (uzyskiwany po 4 latach studiów uniwersyteckich lub po dwuetapowych studiach w *hogescholen*). Nauczyciele tej kategorii mają w zakresie obowiązków prowadzenie zajęć praktycznych oraz udział w realizacji projektów badawczych. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Praktijklector*. Nauczyciele ci mogą awansować na stanowisko ► *Hoofdlector*.

Lector

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Lectoren

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy stopień w hierarchii nauczycieli akademickich w wyższych szkołach zawodowych (*hogeschool*) dla studentów powyżej 17 roku życia. Nauczyciele ci, po osiągnięciu wysokiego poziomu specjalizacji w wybranej dziedzinie, mają za zadanie wprowadzanie innowacji do procesu nauczania oraz prowadzenie badań stosowanych. Na ogół posiadają przynajmniej dyplom ukończenia szkoły wyższej (*getuigsschrift van het – met goed gevolg afgelegd – afsluitend examen (hoger beroepsonderwijs or wetenschappelijk onderwijs)*). Są przyjmowani do pracy - według zasad naboru otwartego - przez władze uczelni i

w sektorze publicznym szkolnictwa otrzymują status urzędników służby cywilnej. W sektorze prywatnym subsydiowanym przez państwo ich umowa o pracę opiera się na odrębnej legislacji, chociaż zachowują status urzędników służby cywilnej ze względu na prawa emerytalne. Standardowy zakres obowiązków jest określony w porozumieniu zbiorowym dla szkolnictwa wyższego, a poszczególne placówki mają prawo do formułowania zadań dodatkowych. Nauczyciele tej kategorii podlegają ocenie pracodawcy, tj. władz uczelni.

Lector (Λέκτορας)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Lectores

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel placówek uniwersyteckich (*panepistimio*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Do mianowania na to stanowisko wymagane są 2 lata stażu pracy dydaktycznej oraz przynajmniej dwie oryginalne publikacje w czasopiśmie naukowych. Nauczyciele tej kategorii mają w zakresie obowiązków także pracę naukową. Są zatrudniani przez uczelnię na podstawie umowy o pracę. Po trzech latach zatrudnienia, ale przed upływem siedmiu, mają prawo występować o awans na stanowisko ► *Epikouros Kathigitis/tria*. Są przyjmowani do pracy przez dziekana (*prytanis*). Nie istnieje system oceny pracowników na tym poziomie szkolnictwa.

Lector universitar

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Lectori universitari

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia, którego stanowisko plasuje się rangą pomiędzy ► *Conferențiar universitar* a ► *Asistent/ă universitar/ă*. Od kandydatów wymagany jest doktorat oraz 4 lata pracy dydaktycznej w placówce szkolnictwa wyższego lub 6 lat pracy w szkole średniej 2 stopnia lub policealnej. Nauczyciele tej kategorii mają w zakresie obowiązków pracę dydaktyczną i pracę naukową. Są mianowani przez rektora (*rector*) na podstawie konkursu organizowanego przez uczelnię. Po zdaniu odpowiednich egzaminów mogą awansować na stanowisko ► *Conferențiar universitar*. Zatrudnia ich

uczelnia na podstawie umowy o pracę, a tytuł *lector universitar* musi być potwierdzony certyfikatem Narodowej Rady ds. Akredytacji Stopni Naukowych, Dyplomów i Świadectw. Komisje powoływane przez senaty wyższych uczelni oceniają ich pracę według kryteriów ustanowionych przez powyższą Radę.

Lecturer

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel akademicki na uniwersytecie lub w Instytucie Techniki (dla studentów powyżej 17/18 roku życia). Jego zakres obowiązków obejmuje pracę dydaktyczną i pracę naukową. Niektórzy *lecturers* są przyjmowani do pracy z zewnątrz, inni awansują ze stanowiska ► *Assistant lecturer*. Minimalne kwalifikacje do objęcia tego stanowiska to odpowiedni stopień naukowy z wyróżnieniem (*honours degree*) lub równorzędny. W przypadku awansowania ze stanowiska *assistant lecturer*, wymagany jest co najmniej pięcioletni okres stażu na tym stanowisku. W przypadku zatrudniania z zewnątrz, wymagany jest minimum trzyletni okres stażu nauczycielskiego. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor*.

Lecturer

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zatrudniony na Uniwersytecie Maltańskim, uczelni przyjmującej studentów powyżej 18 roku życia. Posiada wykształcenie uniwersyteckie. Zakres jego obowiązków obejmuje pracę dydaktyczną, pracę naukową i prace organizacyjne. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać tytuł doktora (*Doctor*). O przyjęciu do pracy decyduje komitet selekcyjny. Nauczycieli akademickich tej kategorii mianuje i zatrudnia na czas nieokreślony Rada Uniwersytetu. Nie istnieją formalne procedury oceny ich pracy.

Lecturer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja:

- Nauczyciel przedmiotu w placówce kształcenia ustawicznego (*further education institution*), prowadzącej kształcenie zawodowe oraz/lub ogólne dla uczniów powyżej 16 roku życia (w tym osób dorosłych). Nauczycieli tej kategorii zachęca się do zdobywania kwalifikacji pedagogicznych, chociaż do tej pory nie było to formalnym wymogiem. Od sierpnia 2001 roku wszyscy nauczyciele podejmujący pracę w pełnym wymiarze w systemie *further education* w Anglii muszą posiadać dyplom uczelni wyższej w zakresie przygotowania pedagogicznego, natomiast nauczyciele podejmujący pracę w niepełnym wymiarze powinni posiadać dyplom nauczyciela kształcenia ustawicznego (*Further and Adult Education Teacher's Certificate* - FAETC) nadawany przez *City & Guilds* Instytutu Londyńskiego. Czas trwania tych studiów zależy od trybu studiowania. W Irlandii Północnej nauczyciel kształcenia ustawicznego (*further education lecturer*) bez kwalifikacji pedagogicznych musi legitymować się dyplomem uniwersyteckim lub dyplomem zawodowym w określonej dziedzinie, przy czym w tym drugim przypadku musi wykazać się dobrymi ocenami z angielskiego i matematyki na świadectwie maturalnym (*General Certificate of Secondary Education* - GCSE) oraz trzyletnim stażem pracy w przemyśle. *Lecturers* są przyjmowani do pracy przez dyrekcję placówki. Chociaż są pracownikami sektora publicznego, ich pracodawcą jest zwykle organ prowadzący, a zapisy zawarte w umowie o pracę zależą od wymagań stawianych przez ten organ. Ocena nauczycieli należy do obowiązków placówki i najczęściej jest dokonywana przez dyrektora (*head of department*) lub innego przedstawiciela kadry kierowniczej. Awans nauczycieli jest możliwy zgodnie z przyjętą ścieżką awansu. Jednak często tytuły zawodowe, czy nazwy stanowisk (np. *programme leader*, *course leader*, etc.) różnią się w zależności od placówki i zwykle odzwierciedlają zakres obowiązków nauczyciela.
- Nauczyciel przedmiotu w instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 18 roku życia. Instytucje szkolnictwa wyższego mogą organizować dla swojej kadry przygotowanie

pedagogiczne, przy czym programy takiego kształcenia podlegają zewnętrznej akredytacji. Pracownicy tej kategorii są przyjmowani do pracy przez dyrektora placówki. Podstawowym wymogiem, jaki musi spełniać kandydat, jest wykształcenie na poziomie licencjata (*Bachelor's degree*), chociaż niektóre uczelnie mogą wymagać stopnia magistra (*Master's degree*) lub doktoratu (*doctorate*) oraz publikacji naukowych. Zakres obowiązków *lecturers* zależy od uczelni i oprócz pracy dydaktycznej może obejmować pracę naukową oraz doradztwo i poradnictwo dla studentów. Zapisy zawarte w umowie o pracę zależą również od uczelni, a zatrudnienie może być zawierane na czas określony lub nieokreślony. Pracodawcą są zwykle władze uczelni i to do nich należy opracowanie zasad oceny personelu. Awans jest możliwy, zgodnie z przyjętą ścieżką, i dotyczy dwóch stanowisk: ► *Senior lecturer* lub ► *Principal lecturer*. Stanowiska i tytuły naukowe w uczelniach utworzonych przed rokiem 1992 różnią się od tych, które występują w uczelniach nowych, utworzonych po roku 1992, a tytuły zawodowe oraz zakresy obowiązków różnią się w zależności od placówki, niezależnie od tego „historycznego” podziału.

Lecturer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo policealne/wyższe

Definicja: Nauczyciel placówki kształcenia ustawicznego (*further education college*) dla osób powyżej 16 roku życia, których nie dotyczy już obowiązek szkolny, oraz nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 18 roku życia. Chociaż nauczycieli tej kategorii nie obowiązują kwalifikacje pedagogiczne, niektórzy *lecturers* w placówkach kształcenia ustawicznego posiadają dyplom licencjata edukacji (*Bachelor of Education* - B.Ed.) lub świadectwo ukończenia studiów pedagogicznych (*Postgraduate Certificate of Education* - PGCE). W instytucjach szkolnictwa wyższego nauczyciele tej kategorii legitymują się zwykle dyplomem ukończenia studiów wyższych na wybranym kierunku. Wszyscy *lecturers* mają w swoich zakresach obowiązków prowadzenie prac organizacyjnych na rzecz macierzystej

placówki, niezależnie od pracy dydaktycznej, a w instytucjach szkolnictwa wyższego dodatkowo jeszcze prowadzenie pracy naukowej. Nauczycieli tej kategorii zatrudnia się na czas określony lub nieokreślony. Oceny ich pracy dokonuje *Scottish Higher Education Funding Council*, przy wsparciu *Quality Assurance Agency*. Nauczyciel tej kategorii awansuje na stanowisko ► *Senior lecturer*.

Uwaga: Występują różnice w opisach zawodu *lecturer* pomiędzy uczelniami starego typu (sprzed roku 1992), a uczelniami nowego typu (założonymi po roku 1992).

Lehrbeauftragter/te

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Lehrbeauftragte*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel uniwersytetu, uczelni przyjmującej studentów powyżej 18 roku życia. Zajmuje się wyłącznie pracą dydaktyczną, którą wykonuje pod opieką ► *Universitätsprofessor/in*. Nauczyciele tej kategorii posiadają wykształcenie uniwersyteckie – stopień *Magister* lub *Diplom*. Mianowanie następuje w drodze konkursu otwartego przeprowadzanego przez odpowiednią komisję uniwersytecką (*Personalkommission*). Zatrudniani są przez rektora uniwersytetu (*Rektor/in*) na czas określony, po czym mogą awansować na stanowisko ► *Universitätslektor/In*, z którym wiąże się zatrudnienie na czas nieokreślony. Dyrektor instytutu (*Institutsvor/stand/ständin*) jest odpowiedzialny za ocenę ich pracy.

Lehrbeauftragter/te

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrbeauftragte*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów powyżej 19 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą mieć ukończone studia uniwersyteckie (*Hochschulstudium*) lub legitymować się wybitnymi osiągnięciami w swojej dziedzinie, a oprócz tego posiadać przygotowanie pedagogiczne. Nauczyciele tej kategorii samodzielnie wykonują pracę dydaktyczną, są mianowani i zatrudniani przez uczelnię lub władze landu na podstawie umowy o pracę na czas określony (wstępnie na 1 semestr). Mianowania dokonuje się na

podstawie rekomendacji określonego wydziału, w formie kontraktu zawierającego szczegółowy zakres obowiązków, określoną liczbę godzin dydaktycznych w semestrze oraz, w niektórych przypadkach, zadania związane z przeprowadzaniem egzaminów. Nauczycieli tych ocenia jednostka organizacyjna uczelni.

Lehrer/in an allgemeinbildenden höheren Schulen (+)

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Lehrer/innen* an allgemeinbildenden höheren Schulen

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel *Allgemeinbildende höhere Schule* (AHS) dla uczniów w wieku 10 – 18 lat. Kształci się na uniwersytecie jako specjalista przedmiotu (w zakresie przedmiotów ogólnokształcących). Nauczyciele tej kategorii mogą również uczyć przedmiotów ogólnokształcących w szkołach technicznych i zawodowych (*berufsbildende mittlere und höhere Schulen* - BMHS). Do podjęcia studiów niezbędne jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Reifeprüfungszeugnis*) lub równorzędne. Kształcenie (w zakresie różnych przedmiotów) trwa przynajmniej 4,5 roku i prowadzi do uzyskania stopnia magistra (*Magister*). W celu uzyskania kwalifikacji pedagogicznych, kandydaci na nauczycieli muszą odbyć dodatkowo jeden rok praktyk pedagogicznych w szkole (*Unterrichtspraktikum*). W czasie tego roku obowiązani są również do uczestniczenia w zajęciach i seminariach organizowanych przez *Pädagogisches Institut*. Po uzyskaniu dyplomu *Lehramt*, wykwalifikowani nauczyciele mogą ubiegać się o pracę w szkole. W szkołach publicznych nauczycieli mianuje regionalna rada szkolna (*Landesschulrat*), która odpowiada za nabór kadry dydaktycznej na swoim terenie. Kandydatów na nauczycieli nie obowiązuje konkurs/egzamin konkursowy. Zatrudniani są przez władze federalne (*Bund*) na czas określony lub nieokreślony, a po kilku latach pracy mogą uzyskać status urzędników służby cywilnej. Podlegają ocenie inspektorów z regionalnej rady szkolnej (*Landesschulinspektor/in*).

Lehrer/in an Polytechnischen Schulen (+)

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Lehrer/innen* an Polytechnischen Schulen

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel *Polytechnische Schulen*, szkół średnich przyjmujących uczniów w wieku 14/15 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotu (w zakresie dwóch przedmiotów oraz dwóch dziedzin zawodowych) w *Pädagogische Akademie* (wyższej szkole zawodowej) lub w *Pädagogisches Institut*. Do podjęcia studiów w *Pädagogisches Institut* wymagany jest dyplom *Lehramt für Hauptschulen*. Do zdobycia kwalifikacji pozwalających na podjęcie pracy w *Polytechnische Schule*, nauczyciel *Hauptschulen* musi ukończyć dodatkowo roczne studia zakończone dyplomem *Lehramt für Polytechnische Schulen*. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Volkschullehrer/In*.

Lehrer/in für berufsbildende Gegenstände an berufsbildenden mittleren und höheren Schulen

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Lehrer/innen* für berufsbildende Gegenstände an berufsbildenden mittleren und höheren Schulen

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja:

- Nauczyciel przedmiotów zawodowych w *berufsbildende höhere Schulen* (BHS), średnich szkołach technicznych i zawodowych dla uczniów w wieku 14/15 – 19 lat. Musi mieć ukończone studia wyższe (przynajmniej czteroletnie) lub akademię sztuki. W niektórych dziedzinach wymagany jest również odpowiedni staż zawodowy oraz ukończenie dodatkowych kursów w *Pädagogisches Institut*. Nauczyciele praktycznej nauki zawodu muszą mieć ukończony kurs terminatorski (*apprenticeship*), posiadać kwalifikacje mistrza w zawodzie oraz sześć lat stażu pracy.
- Nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych w *berufsbildende mittlere Schulen* (BMS), średnich szkołach technicznych i zawodowych dla uczniów w wieku 14 – 18 lat. Musi legitymować się dyplomem *Reife- und Diplomprüfungszeugnis* w odpowiedniej dyscyplinie oraz posiadać 2 lata stażu pracy w odpowiednim zawodzie. Kształcenie nauczycieli tej kategorii początkowo

odbywa się w *Berufspädagogische Akademie* lub w *Berufspädagogisches Institut*, równolegle z pracą zawodową (4 semestry), a następnie przez 2 semestry w akademii pedagogiki zawodowej, w trybie stacjonarnym. Treści i czas trwania kształcenia różnią się w zależności od specjalizacji zawodowej.

Nauczycieli tej kategorii mianuje regionalna rada oświatowa (*Landesschulrat*), która odpowiada za nabór kadry dydaktycznej na swoim terenie. Nauczyciele ci są pracownikami federalnymi zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę (według odrębnej legislacji dla sektora publicznego i prywatnego) Podlegają ocenie inspektorów z regionalnej rady oświatowej (*Landesschulinspektor/in*) oraz dyrektora szkoły (*Direktor/In*), którzy hospitują prowadzone przez nich lekcje.

Lehrer/in für Fachpraxis im beruflichen Schulwesen

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für Fachpraxis im beruflichen Schulwesen

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel praktycznych przedmiotów zawodowych w zawodowych szkołach średnich 2 stopnia dla uczniów w wieku 16 – 19 lat. Kształcenie nauczycieli tej kategorii trwa 18 miesięcy i jest podzielone w równej proporcji pomiędzy praktyki szkolne i ściśle związaną z nimi teorię. Kandydaci do tego typu kształcenia muszą mieć ukończoną *Realschule*, szkołę średnią 1 stopnia, lub posiadać uznawane świadectwo równorzędne, a dodatkowo ukończyć kurs szkolenia zawodowego oraz technicznego, trwającego minimum 3 semestry, lub kurs zawodowy oraz posiadać świadectwo mistrza w zawodzie (*Meisterprüfung*), lub też dowolny kurs oraz egzamin uznawany za równorzędny w określonych landach (*Länder*). Dodatkowo kandydaci muszą posiadać co najmniej 2 lata stażu pracy w określonym zawodzie. Pod koniec okresu kształcenia organizowany jest egzamin państwowy (*Staatsprüfung*), na który składa się egzamin pisemny, lekcja próbna oraz egzamin ustny. *Lehrer für Fachpraxis* przekazują wiedzę i umiejętności praktyczne w ramach kształcenia zawodowego i technicznego. Asystują w przygotowywaniu i przeprowadzaniu ćwiczeń i doświadczeń, traktowanych jako część składowa lub

uzupełnienie nauczania teoretycznego. Podlegają ocenie dyrektora szkoły (*Schulleiter/in*) oraz inspektorów szkolnych landu. Oceny dokonuje się na podstawie hospitacji. Informacje dot. mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*.

Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *Grundschule*, szkole podstawowej dla uczniów w wieku 6 - 10 lat. Kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych na uniwersytecie lub w równorzędnej instytucji szkolnictwa wyższego. Od kandydatów na studia wymagane jest *Allgemeine Hochschulreife*. Na studia składa się 7 semestrów prowadzących do egzaminu państwowego 1 stopnia (*erste Staatsprüfung*) oraz 2 lata praktycznego przygotowania pedagogicznego lub stażu (*Vorbereitungsdienst*), prowadzącego do egzaminu państwowego 2 stopnia (*zweite Staatsprüfung*). Program nauczania obejmuje przedmioty specjalistyczne oraz przygotowanie pedagogiczne, tj. teorię i praktykę nauczania w szkole podstawowej. Istnieją różnice programowe pomiędzy landami. Po zakończeniu stażu pedagogicznego *Vorbereitungsdienst*, wykwalifikowani nauczyciele mogą ubiegać się o stałe zatrudnienie w szkołach publicznych. Podania wpływają do ministerstw edukacji w poszczególnych landach, a w niektórych wypadkach bezpośrednio do szkół. Ministerstwo ostatecznie zatwierdza wyniki rekrutacji. Wszystkich nauczycieli szkół publicznych zatrudnia land. Biorąc pod uwagę ustawodawstwo landu, ministerstwo podejmuje decyzję dot. statusu zawodowego zatrudnianych nauczycieli. Otrzymują oni status urzędników służby cywilnej lub, zgodnie z *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowym Porozumieniem Pracowników Federalnych), status pracowników sektora publicznego. W wyjątkowych wypadkach nauczycieli zatrudnia się na podstawie umowy o pracę na czas określony. Nauczyciele tej kategorii podlegają ocenie dyrektora szkoły (*Schulleiter/in*) oraz

inspektorów szkolnych landu, na podstawie hospitowanych lekcji.

Lehrer/in für Lehrämter für alle oder einzelne Schularten der Sekundarstufe I

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für Lehrämter für alle oder einzelne Schularten der Sekundarstufe I

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkole średniej 1 stopnia dla uczniów w wieku 10 – 16 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotu na uniwersytecie lub w równorzędnej instytucji szkolnictwa wyższego. Od kandydatów na studia wymagane jest *Allgemeine Hochschulreife*. Studia trwają 7 – 9 semestrów i prowadzą do egzaminu państwowego 1 stopnia (*erste Staatsprüfung*), po czym zwykle następują 2 lata praktycznego przygotowania pedagogicznego lub stażu (*Vorbereitungsdienst*), prowadzącego do egzaminu państwowego 2 stopnia (*zweite Staatsprüfung*). Program studiów obejmuje przygotowanie merytoryczne z zakresu przynajmniej 2 przedmiotów nauczania. Studenci dodatkowo uczestniczą w trwających kilka tygodni praktykach szkolnych, w trakcie których nabywają umiejętności dydaktyczne pod kierunkiem doświadczonych nauczycieli. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*.

Lehrer/in für Lehrämter für die Sekundarstufe II (allgemeinbildende Fächer) oder für das Gymnasium (+)

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für Lehrämter für die Sekundarstufe II (allgemeinbildende Fächer) oder für das Gymnasium

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel gimnazjum (*Gymnasium*) lub szkoły średniej 2 stopnia dla uczniów w wieku 12 – 19 lat. Kształci się na uniwersytecie jako specjalista przedmiotu. Od kandydatów na studia wymagane jest *Allgemeine Hochschulreife*. Studia trwają 9 semestrów (w zakresie przedmiotów artystycznych 12 semestrów) i prowadzą do egzaminu państwowego 1 stopnia (*erste Staatsprüfung*),

po czym zwykle następują 2 lata praktycznego przygotowania pedagogicznego lub stażu (*Vorbereitungsdienst*), prowadzącego do egzaminu państwowego 2 stopnia (*zweite Staatsprüfung*). Program studiów obejmuje przygotowanie merytoryczne z zakresu przynajmniej 2 przedmiotów nauczania oraz metodykę nauczania. Ponadto obejmuje trwające kilka tygodni praktyki szkolne, w trakcie których studenci ćwiczą swoje umiejętności pod kierunkiem doświadczonych nauczycieli. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*.

Lehrer/in für Lehrämter für die Sekundarstufe II (berufliche Fächer) oder für die beruflichen Schulen (+)

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für Lehrämter für die Sekundarstufe II (berufliche Fächer) oder für die beruflichen Schulen

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel średniej szkoły zawodowej dla uczniów w wieku 16 – 19 lat. Od kandydatów na studia przygotowujące nauczycieli tej kategorii wymagane jest *Allgemeine Hochschulreife*. Studia z zakresu teorii zawodowej oraz przedmiotów ogólnokształcących trwają zwykle 9 semestrów i prowadzą do egzaminu państwowego 1 stopnia (*erste Staatsprüfung*). Studenci muszą dodatkowo odbyć przynajmniej 12-miesięczny staż w dziedzinie zgodnej z wybraną specjalizacją. Staż odbywa się równolegle do studiów, po czym zwykle następują 2 lata praktycznego przygotowania pedagogicznego lub stażu (*Vorbereitungsdienst*), prowadzącego do egzaminu państwowego 2 stopnia (*zweite Staatsprüfung*). Przeciętnie połowę czasu studenci powinni przeznaczać na pogłębione studia wybranej dziedziny zawodowej. Program studiów obejmuje specjalistyczne przygotowanie merytoryczne, metodykę nauczania oraz praktyki szkolne. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*.

Lehrer/in für sonderpädagogische Lehrämter (+)

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für sonderpädagogische Lehrämter

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w podstawowych i średnich szkołach specjalnych (*Sonderschulen*) lub w klasach integracyjnych szkół ogólnodostępnych. Od kandydatów na studia przygotowujące nauczycieli tej kategorii wymagane jest *Allgemeine Hochschulreife*. Nauczyciele ci mogą również pracować w szkołach zawodowych. Kwalifikacje wymagane od kandydatów na nauczycieli tej kategorii można zdobywać w dwojaki sposób: albo w drodze dodatkowych studiów zakończonych egzaminem państwowym (*Staatsprüfung*), odbywanych po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia nauczycieli, albo w drodze studiów na poziomie licencjackim. Studia na poziomie licencjackim trwają co najmniej 9 semestrów i prowadzą do egzaminu państwowego 1 stopnia (*erste Staatsprüfung*), po czym następują 2 lata praktycznego przygotowania zawodowego lub stażu (*Vorbereitungsdienst*), prowadzącego do egzaminu państwowego 2 stopnia (*zweite Staatsprüfung*). Studia na poziomie licencjackim obejmują pedagogikę, przedmioty specjalistyczne z zakresu jednej lub kilku dziedzin oraz pedagogikę specjalną. Metodyka oraz praktyki szkolne stanowią integralną część programu studiów. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*.

Lehrer/in für übergreifende Lehrämter der Primarstufe und aller oder einzelner Schularten der Sekundarstufe I (+)

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrer* für übergreifende Lehrämter der Primarstufe und aller oder einzelner Schularten der Sekundarstufe I

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły podstawowej i średniej 1 stopnia (dla uczniów od 1 do 10 klasy), posiadający wykształcenie podobne do tego, jakie jest wymagane od ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*. W zależności od landu, wymagane kwalifikacje uzyskuje się równocześnie dla poziomu szkoły podstawowej oraz dla pewnego

typu szkół na poziomie średnim 1 stopnia, lub też dla poziomu szkoły podstawowej i całego poziomu szkolnictwa średniego 1 stopnia. Tryb studiowania wybranych przedmiotów na poziomie szkolnictwa wyższego zależy częściowo od typu uczelni. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, oceny oraz statusu – patrz: ► *Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe*.

Lehrkraft für besondere Aufgaben

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Lehrkräfte für besondere Aufgaben

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów powyżej 19 roku życia. Od nauczycieli tej kategorii nie jest wymagany tytuł profesora, a ich praca polega na przekazywaniu umiejętności praktycznych oraz związanych z nimi podstaw teoretycznych. Warunki stawiane kandydatom różnią się w zależności od zadań, jakie mają wykonywać – może to być dyplom mistrza w zawodzie (*Meisterprüfung*), ukończenie studiów wyższych (*Hochschulstudium*) lub doktoranckich (*Promotion*). Dodatkowo może okazać się niezbędne posiadanie udokumentowanych osiągnięć w dziedzinie, w której się specjalizują. Są zatrudniani przez land, ze statusem urzędników służby cywilnej lub pracowników sektora publicznego, zgodnie z *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowym Porozumieniem Pracowników Federalnych), na czas nieokreślony lub określony. Mianowania, jak również oceny ich pracy, dokonuje jednostka organizacyjna uczelni (wydział, instytut, etc.).

Lehtori (+)

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Lehtorit, lehtori*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel *perusopetus* (szkoły podstawowej dla dzieci w wieku 7 – 16 lat), *lukio* (szkoły średniej dla młodzieży w wieku 16 – 19 lat lub dorosłych słuchaczy), *ammattillinen oppilaitos* (szkoły średniej dla młodzieży w wieku 16 – 19 lat lub dorosłych słuchaczy), uniwersytetu, *ammattikorkeakoulu* (szkół wyższych dla studentów powyżej 19

roku życia) oraz placówek oświaty dorosłych. Kształci się jako specjalista przedmiotu na uniwersytecie lub w *ammattikorkeakoulu*. Od kandydatów na studia wymagany jest dyplom *yliopilastutkintotodistus* lub *kandidaatintutkinto*. Kształcenie ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa od 5 do 6 lat i prowadzi do dyplomu magistra (*maisterintutkinto*) lub licencjata (*lisensiaatintutkinto*). Nauczyciele tej kategorii są obowiązani do wykonywania pracy dydaktycznej, a na uniwersytecie również naukowej. Kandydaci do pracy na uniwersytecie muszą posiadać dyplom *lisensiaatintutkinto* lub dyplom *tohtorintutkinto*, a ponadto przygotowanie pedagogiczne z 35 punktami kredytowymi (przeciętnie 1 rok akademicki). W przypadku *ammattikorkeakoulu* nauczyciel nie musi mieć przygotowania pedagogicznego, ale jest obowiązany do jego uzupełnienia w ciągu 3 lat. Nauczyciele tej kategorii zatrudniają władze lokalne lub instytucje prywatne, uniwersytety lub *ammattikorkeakoulu*. Rekrutację – na zasadach konkursu otwartego – przeprowadza uczelnia, a w przypadku politechniki wymagany jest dodatkowo trzyletni staż pracy w dziedzinie odpowiadającej nauczanej dyscyplinie. Nauczyciele w szkołach wyższych są oceniani przez swoją uczelnię, natomiast na innych poziomach szkolnictwa przez organ prowadzący. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Lektor*.

Leiðbeinandi

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Leiðbeinendur

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja:

- W przedszkolu – asystent ► *Leikskólakennari*. Od pracowników tej kategorii nie wymaga się szczególnych kwalifikacji, czy też stażu pracy, a ich podstawowym zadaniem jest asystowanie *leikskólakennarar* w prowadzeniu zajęć z dziećmi.
- Nauczyciel bez pełnych kwalifikacji, zatrudniony w *grunnskóli* (szkole podstawowej dla uczniów w wieku 6 – 16 lat) lub *framhaldsskóli* (szkole średniej dla uczniów w wieku 16 – 20 lat). Dyrektorzy tych placówek (odpowiednio *skólastjóri* and *skólameistari*) muszą

ubiegać się o pozwolenie Ministra Edukacji, Nauki i Kultury na zatrudnienie nauczycieli tej kategorii. Jednorazowo można ich zatrudnić na okres jednego roku. Nauczyciele tej kategorii posiadają status urzędników służby cywilnej i są zatrudniani przez lokalne władze samorządowe (w przedszkolu i szkole podstawowej) lub władze państwowe (w szkole średniej 2 stopnia), na podstawie otwartego naboru. Placówki oświatowe są obowiązane do dokonywania oceny zatrudnionych nauczycieli.

Leikskólakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Leikskólakennarar

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *leikskóli*, placówce wychowania przedszkolnego dla dzieci do 6 roku życia. Kształci się jako specjalista nauczania zintegrowanego w *Kennaraháskóli Íslands* (Islandzka Akademia Pedagogiczna) lub w *Háskólinn á Akureyri* (Uniwersytet Akureyri). Do podjęcia studiów wymagany jest pomyślny wynik z egzaminu *Stúdentspróf* lub równorzędnego. Kształcenie trwa 3 lata na studiach stacjonarnych, 4 lata na studiach zaocznych, obejmuje przedmioty teoretyczne i praktyczne, i prowadzi do dyplomu na poziomie licencjatu. Nauczyciele tej kategorii posiadają status urzędników służby cywilnej i są zatrudniani przez lokalne władze samorządowe. Placówki przedszkolne są obowiązane do dokonywania oceny swojej pracy, w tym oceny nauczycieli.

Leitor/a

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Leitores/as

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel *ensino superior universitário*, instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 18 roku życia. Uczy nowożytnych języków obcych (lub innych przedmiotów na poziomie studiów licencjackich - *licenciatura*). Zajęcia prowadzi w swoim ojczystym języku lub w języku, którym posługuje się równie dobrze. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać stopień licencjata *licenciatura* lub równorzędnny. Są zatrudniani na podstawie zaproszeń wysyłanych przez uczelnię, lub pozyskiwani spośród

obcokrajowców i zatrudniani zgodnie z międzynarodowymi umowami. Umowa o pracę jest zawierana na jeden rok, z możliwością odnawiania na podstawie decyzji rady uczelni.

Lektor

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Lektoren, lektor, lektorerne

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja:

- Tytuł zawodowy nadawany automatycznie nauczycielowi kategorii ► *Gymnasietlærer* po 13 latach pracy na stanowisku ► *Adjunkt*.
- Nauczyciel wyższych szkół zawodowych dla studentów powyżej 19 roku życia. Od kandydatów na to stanowisko wymagane jest zdanie egzaminu *candidatus* oraz posiadanie udokumentowanych kwalifikacji merytorycznych i pedagogicznych, nabytych w trakcie pracy na stanowisku *adjunkt*, lub na innym stanowisku zgodnym z profilem wykształcenia. Stałe zatrudnienie w charakterze *lektor* wymaga pomyślnej oceny *lektorbedømmelse* (ocena kwalifikacji kandydata dokonywana przez komisję z ministerstwa edukacji).
- Nauczyciel uniwersytetu (dla studentów powyżej 19 roku życia). Do objęcia tego stanowiska należy posiadać stopień doktora lub równorzędnny oraz znaczący dorobek w zakresie publikacji naukowych. Oprócz pracy dydaktycznej, włączając w to przeprowadzanie egzaminów, nauczyciele tej kategorii mają w zakresie obowiązków pracę naukową i organizacyjną na rzecz uczelni. Mogą awansować na stanowisko ► *Professor*.

W instytucjach szkolnictwa wyższego *lektor* są zatrudniani przez macierzystą uczelnię, w wyniku naboru otwartego, na czas nieokreślony, na podstawie umowy grupowej (ang. *group contract*). Nie podlegają formalnym procedurom oceny.

Lektor

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Lektorid, lektor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*ülikool* lub *rakenduskõrgkool*), dla studentów powyżej 18 roku życia. Kandydaci muszą posiadać stopień licencjata, magistra lub doktora (*bakalaureusekraad, magistrikraad, doktorikraad*) lub uznawany stopień równorzędny, lub też legitymować się ukończonymi studiami wyższymi i doświadczeniem zawodowym w dyscyplinie będącej przedmiotem specjalizacji. Nauczyciele tej kategorii są głównie odpowiedzialni za prowadzenie wykładów. Selekcji dokonuje komisja - w mieszanym składzie - powoływana przez uczelnię. Kandydaci spełniający powyższe wymagania mogą ubiegać się również o zatrudnienie na innych stanowiskach. Więcej informacji – patrz: ► *Professor*.

Lektor

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Lektorer

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Lehtori* (+).

Lektor

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Lektorar

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel szkoły wyższej (*háskóli*) dla studentów powyżej 20 roku życia. Komisja kwalifikacyjna ocenia kandydatów na to stanowisko. Zwykle wymagany jest stopień doktora lub równorzędny. Do obowiązków *Lektorar* należy praca dydaktyczna, naukowa i organizacyjna. Nauczyciele tej kategorii mogą występować o awans na stanowisko ► *Dósent*, a warunki tego awansu różnią się w zależności od uczelni. *Lektorar* są mianowani przez rektora uczelni (*rektor*), na podstawie naboru otwartego lub w wyniku procedury awansu. Informacje dot. pracodawcy i statusu – patrz: ► *Dósent*. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Aðjunkt*. Termin powszechnie używany: ► *Háskólakennari*.

Lektor

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Lektorzy, lektor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel języków obcych na uniwersytecie lub w innych placówkach szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia. Na stanowisku lektora można zatrudnić osobę, która posiada tytuł zawodowy magistra (po 5 latach studiów) lub równorzędny tytuł zawodowy, lub inne kwalifikacje zawodowe określone w statucie uczelni. Stosunek pracy z nauczycielem akademickim nawiązuje się na podstawie mianowania. Mianowania dokonuje rektor, na wniosek dziekana lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej (np. dyrektora instytutu), na podstawie wyników konkursu otwartego. Pracownicy dydaktyczni tej kategorii są obowiązani kształcić studentów, a ponadto podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz uczestniczyć w pracach organizacyjnych uczelni. Mianowanie następuje na czas nieokreślony. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Adiunkt*. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Lektor

Kraj: Szwecja

Formy gramatyczne: Lektorer

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel uniwersytetu lub kolegium uniwersyteckiego dla studentów powyżej 19 roku życia. Do jego obowiązków należy praca dydaktyczna, praca naukowa oraz praca organizacyjna, w proporcji zależnej od potrzeb uczelni. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać tytuł doktora (*doktor*) lub równorzędny (w dziedzinach sztuki wystarczająco udokumentowane umiejętności artystyczne) oraz przygotowanie pedagogiczne. Selekcja kandydatów odbywa się w drodze konkursu organizowanego przez uczelnię. Na stanowisko to mogą być również mianowani ubiegający się o awans ► *Adjunkter*. Aktu mianowania dokonuje rektor uczelni (*rektor*), który może w drodze wyjątku przekazać ten obowiązek swoim podwładnym. W uczelniach sektora publicznego nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez państwo, z reguły na czas nieokreślony, chociaż dopuszczalne są przypadki zatrudnienia, w początkowym okresie pracy, na czas określony. Informacje dot. oceny – patrz: ► *Professor*.

Lektor (+)

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Lektoren, lektor*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel starszych klas *grunnskole* (dla uczniów w wieku 13 – 16 lat) lub *videregående skole* (szkoła średnia 2 stopnia dla uczniów w wieku 16 – 19/20 lat). Zdobywa wykształcenie *candidatus/candidata* (poziom licencjatu) w określonej dziedzinie, po czym podejmuje dwuletnie studia 2 stopnia (*hovedfag*), zakończone dysertacją. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Førskolelærer*.

Lektor/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Lektori/ice, lektor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów powyżej 19 roku życia, specjalista nauczania języków obcych. Kandydaci powinni posiadać wykształcenie na poziomie licencjatu w zakresie języków obcych (zwykle tytuł zawodowy *profesor/ica* w zakresie jednego lub dwóch języków), przynajmniej 5 lat stażu pracy oraz przygotowanie pedagogiczne. Tytuł zawodowy *lektor/ica* otrzymują na 5 lat, z możliwością odnawiania. Tytuł nadaje senat uczelni (*senat*), zgodnie z obowiązującą procedurą prawną. Tytuł można również cofnąć. Nauczyciele tej kategorii są zobowiązani przede wszystkim do wykonywania pracy dydaktycznej. Informacje dot. mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ke učitelj/ice*.

Lektor/ka

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Lektoři/rky, lekto*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Wykładowca w instytucji szkolnictwa wyższego (*vysoké školy*) dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest tytuł inżyniera (*inženýr*) w dziedzinach techniki, rolnictwa, ekonomii i architektury lub tytuł magistra (*magistr*) w pozostałych dziedzinach (z wyjątkiem medycyny i weterynarii, gdzie absolwenci otrzymują tytuł doktora - *doktor*). Pracę wykładowców nadzoruje dyrektor jednostki organizacyjnej, który z reguły posiada tytuł ► *Profesor/ka*. Informacje dot. zakresu

obowiązków, mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Asistent/ka*.

Lektor/ka

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Lektori/ky, lektor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*univerzita* lub *vysoká škola*) dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Nauczyciele tej kategorii mają obowiązek prowadzić zajęcia praktyczne, jak również wspomagać proces dydaktyczny poprzez przygotowywanie dokumentacji, nadzór nad wyposażeniem laboratoriów, etc. Mogą awansować na stanowisko ► *Asistent/ka*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu oraz oceny – patrz: ► *Odborný/á asistent/ka*. Termin ogólny: ► *Učiteľ/ka na vysokej škole*.

Lektorius/rė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Lektoriai/rės

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel kolegium (*kolegija*), uniwersytetu (*universitetas*) lub akademii (*akademija*) dla studentów powyżej 18/19 roku życia. Nauczyciele tej kategorii wykonują pracę dydaktyczną, prowadzą wykłady. Kształcą się jako specjaliści przedmiotu w placówkach uniwersyteckich. Od kandydatów na to stanowisko wymaga się tytułu magistra (*magistras*) oraz – w przypadku specjalistów niektórych przedmiotów – trzech lat stażu pracy w zawodzie zgodnym z posiadaną specjalizacją. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Docentas/tė*. Informacje dot. naboru, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistentas/tė*.

Lektors/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Lektori/es

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel instytucji szkolnictwa wyższego (*augstskola, universitāte*) dla studentów powyżej 18 roku życia. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać stopień doktora habilitowanego, doktora lub magistra (*habilitētā doktora, doktora* lub *magistra grāds*). Nauczyciele tej kategorii, obowiązani

wykonywać tylko pracę dydaktyczną, wybierani są przez radę wydziału lub instytutu na okres 6 lat. Informacje dot. mianowania (z wyjątkiem mianowania dokonywanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki), pracodawcy i oceny – patrz: ► *Profesors/e*. Termin ogólny: ► *Pasniedzējs/a*.

Leraar basisonderwijs

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren basisonderwijs

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel *basisschool*, placówki szkolnej dla uczniów w wieku 4 – 12 lat. Kształci się w szkole wyższej (*hogeschool*) jako specjalista nauczania zintegrowanego. Kształcenie to obejmuje 168 punktów kredytowych (odpowiednik 4 lat studiów) i może być realizowane w formie stacjonarnej, zaocznej lub w systemie dualnym. Składa się z części teoretycznej i praktycznej. Od kandydatów na studia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*havo*, *vwo* lub *mbo*). Absolwent studiów otrzymuje dyplom *getuigsschrift van het – met goed gevolg afgelegd – afsluitend examen hoger beroepsonderwijs*. Posiadane kwalifikacje wystarczają do podjęcia pracy w szkołach specjalnych. Nauczyciele szkół specjalnych mogą jednak zdobywać kwalifikacje dodatkowe (*getuigsschrift*), odbywając w trybie zaocznym podyplomowe studia z zakresu pedagogiki specjalnej (42 punkty kredytowe). Nauczycieli kategorii *leraar basisonderwijs* zatrudniają władze szkolne (*bevoegd gezag*), w drodze naboru otwartego. W szkołach publicznych nauczyciele ci posiadają status pracowników służby cywilnej. W szkołach prywatnych subsydiowanych przez państwo są zatrudniani na podstawie umowy o pracę, w oparciu o odrębną legislację dotyczącą sektora prywatnego, otrzymując jednak status pracowników sektora publicznego, co jest niezbędne z punktu widzenia prawa do emerytury. Za ocenę ich pracy odpowiada pracodawca (władze szkolne), co w praktyce oznacza, że oceny tej dokonuje dyrektor szkoły.

Leraar in opleiding

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren in opleiding

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel stażysta w szkole podstawowej (*basisonderwijs*), średniej ogólnokształcącej (*voortgezet onderwijs*) lub średniej zawodowej (*middelbaar beroepsonderwijs*). Studenci ostatniego roku studiów nauczycielskich są zatrudniani w szkole na podstawie umowy o naukę/umowy o pracę na czas określony (5 miesięcy w pełnym wymiarze lub 10 miesięcy w niepełnym wymiarze godzin). Nauczyciel stażysta ma te same obowiązki co nauczyciel wykwalifikowany, ale otrzymuje pomoc zarówno od pracodawcy, jak i od uczelni, w której się kształci, podlegając zarazem ocenie obydwu instytucji. Za swoją pracę otrzymuje wynagrodzenie i posiada status pracownika służby cywilnej. Więcej informacji – patrz: ► *Leraar basisonderwijs*, ► *Leraar voortgezet onderwijs* oraz ► *BVE-docent*. Skrót: ► *Lio*.

Leraar speciaal (voortgezet) onderwijs

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren speciaal (voortgezet) onderwijs

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły specjalnej (*school voor speciaal onderwijs*) dla uczniów w wieku szkoły podstawowej i średniej, którzy [ze względu na rodzaj i stopień upośledzenia] nie mogą uczęszczać ani do szkoły ogólnodostępnej, ani do specjalnej szkoły podstawowej, czy też specjalnej szkoły średniej. Więcej informacji – patrz: ► *Leraar basisonderwijs* oraz ► *Leraar voortgezet onderwijs*.

Leraar speciaal basisonderwijs

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren speciaal basisonderwijs

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel podstawowej szkoły specjalnej (*speciale school voor basisonderwijs*) dla dzieci powyżej 4 roku życia, które - przynajmniej na razie - wymagają specjalnego traktowania. Nauczanie nastawione jest na umożliwienie im powrotu do ogólnodostępnej szkoły podstawowej (*basisschool*). Więcej informacji – patrz: ► *Leraar basisonderwijs*.

Leraar speciaal voortgezet onderwijs

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren speciaal voortgezet onderwijs

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel średniej szkoły specjalnej (*speciale school voor voortgezet onderwijs*) dla młodzieży powyżej 12 roku życia, która – przynajmniej na razie – wymaga specjalnego traktowania. Nauczanie nastawione jest na umożliwienie jej powrotu do ogólnodostępnej szkoły średniej. Więcej informacji – patrz: ► *Leraar voortgezet onderwijs* (+).

Leraar voortgezet onderwijs (+)

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren voortgezet onderwijs

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel szkoły średniej dla uczniów w wieku 12 – 16/18 lat. Kształci się jako specjalista przedmiotowy na kierunkach nauczycielskich w wyższych szkołach zawodowych (*hogeschool*) lub na uniwersytecie. Nauczyciele tej kategorii dzielą się na dwie grupy: nauczycieli z kwalifikacjami 1 stopnia (*eerstegraads*) oraz nauczycieli z kwalifikacjami 2 stopnia (*tweedegraads*). Od kandydatów na studia w *hogeschool* wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*havo*, *vwo* lub *mbo*), a kandydaci na studia prowadzące do kwalifikacji 1 stopnia muszą dodatkowo legitymować się kwalifikacjami 2 stopnia w zakresie przedmiotu, który chcą studiować. Nauczycielskie studia uniwersyteckie dające kwalifikacje 1 stopnia są natomiast otwarte dla wszystkich tych, którzy posiadają wykształcenie na poziomie licencjackim w zakresie przedmiotu, którego będą uczyć. Kształcenie w *hogeschool* na 2 stopień kwalifikacji nauczycielskich wymaga uzyskania 168 punktów kredytowych (odpowiednik 4 lat studiów), w trybie stacjonarnym, zaocznym lub w systemie dualnym. Składa się z części teoretycznej i praktycznej. Kształcenie w *hogeschool* na 1 stopień kwalifikacji wymaga uzyskania 63 punktów kredytowych (odpowiednik 1,5 roku studiów), podczas gdy analogiczne kształcenie w ramach magisterskich studiów uniwersyteckich

wymaga uzyskania 42 punktów (odpowiednik 1 roku studiów) i może się odbywać w trybie stacjonarnym, zaocznym lub w systemie dualnym. W obydwu przypadkach absolwenci otrzymują dyplom *getuigschrift van het – met goed gevolg afgelegd – afsluitend examen* (w przypadku *hogeschool* pod nazwą *hoger beroepsonderwijs*, a w przypadku studiów uniwersyteckich pod nazwą *wetenschappelijk onderwijs*). Nauczyciele z kwalifikacjami 2 stopnia mogą uczyć w pierwszych 3 klasach *havo* i *vwo*, we wszystkich klasach *vmbo* (*mavo/vbo*) oraz w średnich szkołach zawodowych (*mbo*). Nauczyciele z kwalifikacjami 1 stopnia mogą uczyć we wszystkich klasach wszystkich szkół średnich, jak również w szkołach specjalnych. Nauczycieli tej kategorii zatrudniają władze szkolne, w drodze naboru otwartego, które następnie oceniają ich pracę. Standardowy zakres obowiązków nauczyciela powstaje na szczeblu władz lokalnych, a szkoły mają prawo określać dodatkowe obowiązki. Więcej informacji dot. mianowania, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Leraar basisonderwijs*.

Leraar voortgezet speciaal onderwijs

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Leraren voortgezet speciaal onderwijs

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel średniej szkoły specjalnej (*school voor voortgezet speciaal onderwijs*) dla uczniów w grupie wiekowej odpowiadającej poziomowi szkoły średniej, którzy [ze względu na rodzaj i stopień upośledzenia] nie mogą uczęszczać do szkoły ogólnodostępnej, ani też do specjalnej szkoły średniej pod nazwą *speciale school voor voortgezet onderwijs*. Więcej informacji – patrz: ► *Leraar basisonderwijs*, ► *Leraar voortgezet onderwijs* (+) oraz ► *Leraar speciaal voortgezet onderwijs*.

Lettore/trice

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Lettori/trici

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin używany poprzednio na określenie ► *Collaboratore ed esperto linguistico*, teraz rzadko stosowany.

Librarian

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Bibliotekarz w szkołach średnich (dla uczniów w wieku 11 – 16/18 lat), instytucjach kształcenia ustawicznego (*further education institutions*), oferujących kształcenie ogólne i/lub zawodowe dla słuchaczy (również dorosłych) powyżej 16 roku życia, oraz w instytucjach szkolnictwa wyższego (dla studentów powyżej 18 roku życia). Pracownicy tej kategorii podejmujący swoją pierwszą pracę otrzymują często tytuł formalny *assistant librarian* (asystent bibliotekarza). Kształcenie bibliotekarzy trwa 3 lub 4 lata, jest prowadzone w szkołach wyższych na kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, i prowadzi zwykle do stopnia licencjata (*Bachelor's degree*). Następnie – po odbyciu studiów magisterskich – bibliotekarz otrzymuje stopień magistra (*Master of Arts* - MA lub *Master of Science* - MSc) w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Kierunek ten posiada zazwyczaj akredytację Stowarzyszenia Bibliotekarzy (*Library Association*), które nadaje tytuł bibliotekarza dyplomowanego (*chartered librarian*). Pracowników tej kategorii zatrudniają władze szkolne drogą naboru otwartego. W szkołach średnich zatrudniani są również bibliotekarze nie posiadający kwalifikacji formalnych. Oprócz obowiązków związanych z prowadzeniem biblioteki, wykwalifikowani bibliotekarze zazwyczaj wykonują obowiązki związane ze szkoleniem studentów w zakresie umiejętności korzystania ze zbiorów bibliotecznych i innych źródeł informacji. Są pracownikami sektora publicznego, ale nie posiadają statusu urzędników służby cywilnej. W przypadku niektórych szkół średnich pracodawcą są lokalne władze oświatowe (*local education authority* w Anglii i Walii oraz *Education and Library Board* w Irlandii Północnej). Procedury oceny oraz możliwości awansu zależą od decyzji podejmowanych na szczeblu placówki edukacyjnej.

Lio

Kraj: Holandia

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Leraar in opleiding*.

LSA

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Learning support assistant*.

Luokanopettaja (+)

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Luokanopettajat, luokanopettaj*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedszkola (*päiväkoti*) oraz pierwszych klas szkoły podstawowej (*perusopetus*), dla uczniów w wieku 6 – 7 oraz 7 – 13 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się na uniwersytecie jako specjaliści nauczania początkowego (przedmiotów zintegrowanych). Po ukończeniu studiów w zakresie przedmiotu dodatkowego (co najmniej 35 punktów kredytowych, łącznie z przygotowaniem pedagogicznym), mogą podjąć pracę w starszych klasach *perusopetus* (uczniowie w wieku 13 – 16 lat). Kandydaci na studia muszą mieć zdany egzamin dojrzałości. Studia składają się z części teoretycznej i praktycznej, na ogół trwają 5 lat i prowadzą do dyplomu *maisterintutkinto*. Nauczyciele tej kategorii są przyjmowani do pracy w drodze naboru otwartego. Ich mianowanie zależy od decyzji organu władzy lokalnej odpowiadającego za prowadzenie szkoły. Są zatrudniani przez władze lokalne ze statusem urzędników służby cywilnej lub przez instytucje prywatne na podstawie umowy o pracę. Podlegają ocenie macierzystej placówki. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Klasslärare*.

M m

Maestro/ra (+)

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Maestros/ras

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *escuelas de Educación Infantil* (dla dzieci w wieku od 3 miesięcy do 6 lat) i w szkołach podstawowych (wiek od 6 do 12 lat), włączając szkolnictwo specjalne. Kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych lub specjalista przedmiotowy w *escuela universitaria* lub w *facultad*. Dyplom *Bachiller* jest wymagany do przystąpienia do tego praktycznego i teoretycznego kształcenia, które trwa 3 lata i prowadzi do uzyskania stopnia *Maestro/ra* w dziedzinach edukacji przedszkolnej, podstawowej, języków obcych, muzyki, sportu, edukacji specjalnej lub zajęć terapeutycznych w zakresie słuchu i mowy. W szkołach państwowych nauczyciele są rekrutowani na podstawie egzaminu konkursowego na poziomie regionalnym. Są powoływani i zatrudniani przez kompetentny organ odpowiedniej Autonomicznej Wspólnoty i zwykle mają status urzędników służby cywilnej. W przypadku szkół prywatnych dofinansowywanych z budżetu państwowego, są rekrutowani na podstawie kryteriów ustalonych przez Radę Szkoły, dyrektora szkoły i jej właściciela, który zatrudnia ich na podstawie umowy o pracę. Są oceniani przez *Inspector de Educación*.

Maestro/ra de Taller de Artes Plásticas y Diseño

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Maestro/ras de Taller de Artes Plásticas y Diseño

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel w szkolnictwie średnim 2 stopnia (dla uczniów w wieku 16-18 lat) i w wyższych szkołach zawodowych (uczniowie zwykle w wieku powyżej 18 lat), który kształci się jako nauczyciel przedmiotu na poziomie szkolnictwa wyższego. Do rozpoczęcia tego kształcenia, o charakterze praktycznym i teoretycznym, wymagany jest dyplom *Bachiller*. Kształcenie to trwa 3 lata i prowadzi

do uzyskania stopnia *Diplomado, Arquitecto Técnico, Ingeniero Técnico* lub równorzędnego. Informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Maestro/ra (+)*.

Mainstream class teacher

Kraj: Irlandia

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w szkolnictwie podstawowym (dla uczniów w wieku od 4 do 12 lat) oraz w klasach przedszkolnych (dla dzieci w wieku 3-4 lata), włączając szkolnictwo specjalne, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *College of Education*. Do rozpoczęcia tego kształcenia, o charakterze praktycznym i teoretycznym, wymagany jest *leaving certificate* (świadcstwo ukończenia szkoły średniej). Kształcenie to trwa 3 do 4,5 lat i prowadzi do uzyskania stopnia *Bachelor of Education*. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie konkursu otwartego i zatrudniani przez zarząd szkoły. Umowy są przeważnie zawierane na czas nieokreślony, ale nauczyciele ci mogą być również zatrudniani na czas określony (w zależności od potrzeb szkoły) przez Departament Edukacji i Nauki. Są uważani za pracowników sektora publicznego, bez statusu urzędników służby cywilnej. Nauczyciele zatrudniani po raz pierwszy muszą przejść okres próbny, który zwykle trwa rok, ale może być przedłużony. Są oceniani przez Departament Edukacji i Nauki i mogą być awansowani na ► *Special duties teacher*. Informacje o zatrudnieniu tymczasowym – patrz: ► *Temporary teacher*. Informacje o możliwościach awansu – patrz: ► *Special duties teacher* lub ► *Assistant Principal*.

Maître assitant

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent podlegający ► *Professeur* na niektórych kierunkach studiów

uniwersyteckich. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagane jest posiadanie stopnia *licence* (otrzymanego po ukończeniu 4 lub 5-letnich studiów uniwersyteckich). Oprócz dydaktyki (zajęcia teoretyczne i praktyczne) do jego obowiązków należy prowadzenie badań naukowych na rzecz departamentu, podjęcie studiów doktoranckich oraz opieka naukowa nad studentami. Są mianowani i zatrudniani przez uniwersytet na czas określony (6 lat w podziale na trzy dwuletnie okresy). Po upływie 6 lat możliwe jest zatrudnienie na stanowisku *premier assistant* na podstawie konkursu otwartego dla posiadaczy stopnia doktora. Są oceniani przez *professeur*. Poprzednie określenie: ► *Assistant*.

Maître d'enseignement technique (+)

Kraj: Luksemburg

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *lycées* technicznych, wyłącznie na poziomie szkolnictwa średniego pierwszego stopnia (dla uczniów w wieku 12-15 lat). Nauczyciele ci kształcą się jako specjaliści przedmiotowi na poziomie szkolnictwa policealnego (3 lata nauki w Luksemburgu). Do rozpoczęcia kształcenia, które prowadzi do uzyskania *brevet de maîtrise professionnelle* wymagany jest *certificat d'aptitude technique et professionnelle* (CAPT). Nauczyciele ci uczą teoretycznych przedmiotów zawodowych i prowadzą zajęcia praktyczne. Informacje o warunkach naboru, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professeur d'enseignement secondaire* (+).

Maître de conférences

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel i pracownik naukowy w szkolnictwie wyższym (dla studentów w wieku powyżej 18 lat). Do najważniejszych obowiązków pracowników tej kategorii należą dydaktyka i prowadzenie badań naukowych (w obu przypadkach dotyczy to zarówno teorii jak i praktyki). Do ubiegania się o wpis na krajową listę kandydatów na to stanowisko wymagane jest posiadanie stopnia doktora lub równorzędnego, praca w charakterze ► *Enseignant/e associé/e*, udział w zespole badawczym, lub, w pewnych okolicznościach, posiadanie znaczącego dorobku zawodowego. Nauczyciele są następnie rekrutowani na

podstawie konkursu otwartego w danej instytucji. Przebieg kariery kandydatów jest analizowany przez zespół specjalistów i zarząd instytucji. Kandydaci, którzy zostali zaakceptowani w wyniku konkursu, są mianowani przez Ministra Szkolnictwa Wyższego i otrzymują stanowisko na czas nieokreślony po rocznym okresie próbnym (przed rokiem 2001 okres próbny trwał 2 lata). Nauczyciele tej kategorii są urzędnikami państwowymi o statusie urzędników służby cywilnej. W momencie ubiegania się o awans zawodowy są oceniani przez *Conseil national des universités*. Termin podstawowy: ► *Enseignant/e chercheur/euse*.

Maître de cours spéciaux

Kraj: Luksemburg

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *lycées* technicznych dla uczniów w wieku 12-19 lat, który kształci się za granicą jako nauczyciel przedmiotu na studiach o charakterze technicznym (przeważnie w ramach 2-letnich studiów o charakterze zawodowym). Dalsze informacje dotyczące przygotowania zawodowego, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professeur d'enseignement secondaire* (+).

Maître de langues étrangères

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel języków obcych zatrudniony na czas określony w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do jego obowiązków należy prowadzenie zajęć praktycznych z danego języka (z elementami teorii) w swoim języku ojczystym lub w języku, którym biegle się posługuje. W celu objęcia stanowiska tego typu kandydaci muszą ukończyć roczne studia podyplomowe lub równorzędne. Są wybierani, mianowani i zatrudniani przez dyrektora danej instytucji na podstawie umowy o pracę na okres od roku do 3 lat. Nie podlegają procedurze oceniania.

Maître spécial

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *école primaire* dla uczniów w wieku od 6 do 12 lat, który kształci

się jako nauczyciel języka obcego lub wychowania fizycznego. Nauczyciele ci muszą mieć tytuł ► *Agrégé/e de l'enseignement secondaire inférieur (+)*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Instituteur/trice maternel/le*.

Mentor/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Mentorij/rice, mentor*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Stopień awansu zawodowego (pierwszy) przyznawany wszystkim nauczycielom pracującym na stanowiskach ► *Organizator/ica izobraževanja odraslih*, ► *Predavatelj/ica višje šole*, ► *Predmetni/na učitelj/ica (+)*, ► *Učitelj/ica razrednega pouka*, ► *Vzgojitelj/ica predškolskih otrok*. Do uzyskania tego stopnia wymagane jest minimum 4 lata pracy w oświacie, dobre wyniki w pracy nauczyciela, odpowiednie kwalifikacje zawodowe, udział w doskonaleniu zawodowym oraz dodatkowe działania związane z zawodem (takie jak doradztwo, publikacja podręczników szkolnych, poradników czy artykułów naukowych, etc.). Awans jest proponowany przez dyrektora (*ravnatelj/ica*) danej szkoły lub przez samego nauczyciela, a Ministerstwo Edukacji, Nauki i Sportu decyduje o jego przyznaniu. Tytuł uzyskany w drodze awansu może zostać odwołany. Tytuł może być również przyznany innym pracownikom szkoły. Przyznanie tytułu wiąże się ze wzrostem wynagrodzenia w oparciu o współczynniki ogólne, a wyższe wynagrodzenie jest wypłacane począwszy od dnia awansu. Nauczyciele tej kategorii, którzy pracują na danym stanowisku ponad 5 lat i wypełniają inne określone wymagania, mogą awansować na stanowisko dyrektora (*ravnatelj/ica*) danej instytucji. Nauczyciele tej kategorii mogą również awansować na stanowisko ► *Svetovalec/lka*. Stopień awansu zawodowego jest łączony z terminem podstawowym np. *učitelj/ica mentor/ica*.

Modersmålslärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel języka ojczystego (w regionach, gdzie jest to język mniejszości) w *grundskola* lub *gymnasieskola* dla uczniów w

wieku odpowiednio 7-16 i 16-19 lat. Nauczyciel tej kategorii kształci się jako nauczyciel przedmiotu w uniwersytecie lub kolegium. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan* oraz odpowiednie umiejętności językowe (szwedzki i dany język mniejszości). Kształcenie to ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa minimum 3,5 roku i prowadzi do egzaminu i uzyskania dyplomu *modersmålslärare*. Od lipca 2001 wprowadzono nowy ujednolicony stopień nauczycielski, który uwzględnia nauczanie języka ojczystego jako jedną z możliwych dziedzin specjalizacji. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Mokytojas/ja ekspertas/tė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Mokytojai/jos ekspertai/tės

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Najwyższy szczebel awansu zawodowego dla tych nauczycieli, którzy noszą tytuł ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja* lub ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*. Nauczyciele tej kategorii muszą prezentować umiejętności dydaktyczne na wysokim poziomie (minimum 6 lat stażu pracy w szkole), kształcić się w ramach kursów doskonalenia zawodowego, oraz podjąć dodatkową działalność zawodową (taką jak udział w projektach, publikacja artykułów, pomoc mniej doświadczonym kolegom, ocenianie lub przygotowywanie programów nauczania, oraz rozpowszechnianie metod nauczania i materiałów dydaktycznych w danej dziedzinie). Dalsze informacje dotyczące procedury awansu – patrz: ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*, a informacje dotyczące zarobków – patrz ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*. W celu utworzenia tytułu związanego z tym szczeblem awansu należy połączyć drugą część terminu ogólnego (*ekspertas/tė*) z częścią podstawową terminu, np. *auklėtojas/ja ekspertas/tė*.

Mokytojas/ja metodininkas/kė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Mokytojasi/jos metodininkai/kės

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Szczegół awansu zawodowego (drugi stopień) przyznawany tym nauczycielom, którzy noszą tytuł ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*. Nauczyciele tej kategorii muszą prezentować umiejętności dydaktyczne na wysokim poziomie (minimum 6 lat stażu pracy w szkole), kształcić się w ramach kursów doskonalenia zawodowego, oraz podjąć dodatkową działalność zawodową (taką jak udział w projektach, publikacja artykułów, pomoc mniej doświadczonym kolegom, ocenianie lub przygotowywanie programów nauczania, oraz rozpowszechnianie metod nauczania i materiałów dydaktycznych dotyczących danej dziedziny). W większości przypadków awans jest przyznawany przez komisję ds. oceny nauczycieli (*pedagogų atestacinė komisija*) danej szkoły, z polecenia (za zgodą) centralnej, regionalnej lub lokalnej instytucji doskonalenia nauczycieli. W przypadku *profesijos mokytojas* awans jest przyznawany przez komisję ds. oceny nauczycieli przedmiotów zawodowych (*vyriausioji profesijos mokytojų atestacijos komisija*) w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Informacje dotyczące zarobków – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować do stopnia ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*. W celu utworzenia tytułu związanego z tym szczeblem awansu należy połączyć drugą część terminu ogólnego (*metodininkas/kė*) z częścią podstawową terminu, np. *auklėtojas/ja metodininkas/kė*.

Moniteur/trice

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zatrudniony na czas określony w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który prowadzi jedną trzecią zajęć praktycznych należących do obowiązków ► *Maître de conférences*. Obowiązki nauczycieli tej kategorii podejmują zwykle doktoranci, którzy dzięki temu zapoznają się z zadaniami ► *Enseignant/e chercheur/euse*, pod nadzorem opiekuna naukowego. Są rekrutowani przez dyrektora danej instytucji spośród tych, którzy otrzymali środki na prowadzenie badań na podstawie rekomendacji komitetu wyznaczonego przez administracyjne władze danej instytucji. Nauczyciele tej kategorii są mianowani i zatrudniani na podstawie umowy o pracę przez dyrektora danej instytucji, na okres

nie dłuższy niż 3 lata. Nie podlegają procedurom oceniania.

Monitor/a

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Monitores/ras

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel asystent we wszystkich typach szkół wyższych dla studentów w wieku powyżej 18 lat. O stanowisko to ubiegać się mogą posiadacze stopnia *licenciatura* lub słuchacze 2 ostatnich lat studiów prowadzących do uzyskania *licenciatura*. Do ich zadań należy asystowanie (ale nie zastępowanie) nauczycielom akademickimi podczas zajęć teoretycznych i praktycznych, także w laboratoriach i podczas praktyk w terenie. Są zatrudniani na umowę o pracę na czas określony, na podstawie rekomendacji rady akademickiej danej instytucji.

Musiklärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel muzyki w *grundskola* (dla uczniów w wieku 7-16 lat) i *gymnasieskola* (dla uczniów w wieku 16-19 lat) lub w szkołach dla dorosłych prowadzonych przez władze lokalne (dla słuchaczy powyżej 20 lat). Nauczyciele ci kształcą się jako specjaliści przedmiotowi w instytucjach szkolnictwa wyższego. Do rozpoczęcia kształcenia wymagany jest dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan*. Kształcenie obejmuje 2 opcje do wyboru. W ramach pierwszej opcji przyszli nauczyciele studiują *musiklärarprogrammet* (odrębny program ze specjalizacją) trwający 4 lata i prowadzący do uzyskania dyplomu *musiklärarexamen*. W ramach drugiej opcji studenci kształcą się jako nauczyciele wyższych klas *grundskola* (4 do 4,5 lat nauki w pełnym wymiarze) lub w *gymnasieskola* (4,5 do 5 lat nauki w pełnym wymiarze). W przypadku opcji drugiej, studenci wybierają 2 przedmioty (muzyka i inny przedmiot). Od 1 lipca 2001 dyplom *musiklärarexamen* jest stopniowo zastępowany przez nowy ujednolicony tytuł nauczycielski. Informacje na temat rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Muzikos pedagogas/gė**Kraj:** Litwa**Formy gramatyczne:** Muzikos pedagogai/gės**Poziom:** Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia**Definicja:** Nauczyciel muzyki na wszystkich poziomach szkolnictwa, który kształci się jako specjalista przedmiotowy w *aukštesnioji pedagogikos mokykla* lub w instytucji na poziomie uniwersyteckim. Więcej informacji – patrz: ► *Bendrojo lavinimo dalykų/komokytojas* (+).**Muzikos vadovas/vė****Kraj:** Litwa**Formy gramatyczne:** Muzikos vadovai/vės**Poziom:** Przedszkole**Definicja:** Poprzedni termin dla ► *Muzikos pedagogas*, używany przed wejściem w życie zarządzenia ministra z marca 2001 roku zatwierdzającego nową listę stanowisk pracy w oświacie.**Myndmenntakennari****Kraj:** Islandia**Formy gramatyczne:** Myndmenntakennarar**Poziom:** Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia**Definicja:** Nauczyciel w *grunnskóli* dla uczniów w wieku od 6 do 16 lat, który kształci się jako specjalista przedmiotów artystycznych w *Listaháskóli Íslands* (Islandzkiej Akademii Sztuki). Do rozpoczęcia tego kształcenia, którego pierwsza część trwa 3 lata i prowadzi do otrzymania stopnia BA, wymagane jest zdanie egzaminu *stúdentspróf* lub jego odpowiednika oraz egzaminu wstępnego. Następnie nauczyciele ci są zobowiązani kontynuować naukę przez kolejny rok w Uniwersytecie Islandzkim lub Islandzkim Uniwersytecie Pedagogicznym w celu uzyskania pełnych kwalifikacji. *Myndmenntakennari* mogą się również kształcić w *Kennaraháskóli Íslands* (Islandzki Uniwersytet Pedagogiczny) na ogólnych studiach pedagogicznych, gdzie mogą wybrać przedmioty artystyczne z listy przedmiotów do wyboru. W tym przypadku do rozpoczęcia kształcenia wystarcza zdanie egzaminu *stúdentspróf* lub równorzędnego. Kształcenie ma charakter zarówno akademicki jak i praktyczny, i prowadzi do uzyskania stopnia BEd. Informacje o zatrudnieniu, pracodawcy, statusie i ocenie – patrz: ► *Grunnskólakennari*.

N n

Nauczyciel akademicki

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele akademicy, nauczyciel* akademicki*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin ogólny dotyczący kadry akademickiej odpowiedzialnej za dydaktykę, prowadzenie badań naukowych i zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego. Patrz: ► *Adiunkt*, ► *Asystent*, ► *Instruktor*, ► *Lektor*, ► *Profesor*, ► *Profesor nadzwyczajny*, ► *Profesor zwyczajny*, ► *Starszy wykładowca*, ► *Wykładowca*.

Nauczyciel/ka bibliotekarz/rka

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki bibliotekarze/rki, nauczyciel* bibliotekarz*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel/ bibliotekarz we wszystkich typach instytucji oświatowych dla uczniów w wieku od 7 do 19/21 lat. W celu zatrudnienia się w szkolnictwie podstawowym kształci się w *liceum bibliotekarskim* (szkoła średnia 2 stopnia) lub w *studium bibliotekarskim* (szkoła policealna). Do rozpoczęcia kształcenia w *liceum bibliotekarskim* wymagane jest świadectwo ukończenia *gimnazjum* (szkoła średnia 1 stopnia). W celu zatrudnienia się w szkolnictwie średnim kształci się w instytucjach szkolnictwa wyższego (uniwersytetach lub wyższych szkołach zawodowych) na kierunkach *bibliotekoznawstwo i informacja naukowa*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia niezbędne jest posiadanie *świadectwa dojrzałości*. Kandydaci muszą zdać egzamin wstępny lub spełnić inne wymogi określone przez uczelnię. Kształcenie trwa 3 lub 5 lat i obejmuje elementy teoretyczne i praktyczne. Studia 3-letnie prowadzą do uzyskania stopnia *licencjata* (wymaganego do zatrudnienia na poziomie szkolnictwa średniego 1 stopnia), zaś studia 5-letnie prowadzą do uzyskania stopnia *magistra* (wymaganego do zatrudnienia na

poziomie szkolnictwa średniego 2 stopnia). Do obowiązków tego nauczyciela, poza pracą w bibliotece, należy szkolenie wszystkich klas w korzystaniu z biblioteki (*przysposobienie czytelniczko-informacyjne*) w wymiarze 1 do 2 godzin lekcyjnych na klasę rocznie. Lekcje te odbywają się na terenie biblioteki. Informacje o zatrudnieniu, pracodawcy, statusie, rodzaju umowy o pracę i ścieżce awansu zawodowego – patrz: ► *Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka dyplomowany/na

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki dyplomowani/ne, nauczyciel* dyplomowan*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia, /średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Stopień awansu zawodowego (czwarty) dostępny dla wszystkich nauczycieli, którzy zostali zaakceptowani przez komisję kwalifikacyjną na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej przeprowadzonej po ukończeniu trwającego 2 lata i 9 miesięcy indywidualnego planu rozwoju zawodowego jako ► *Nauczyciel/ka mianowany/a*. W przypadku nauczycieli posiadających stopień doktora, realizacja planu może być skrócona do 9 miesięcy przez *dyrektora szkoły*. Awans na nauczyciela dyplomowanego jest zatwierdzany przez *kuratorium*. Informacje dotyczące obowiązków tych nauczycieli – patrz: ► *Nauczyciel mianowany*. Są zatrudniani na stałe przez dyrektora szkoły, a ich średnie zarobki są ustalane na poziomie 225% średniej pensji ► *Nauczyciela stażysty*. Po spełnieniu odpowiednich warunków mogą się ubiegać o honorowy tytuł ► *Profesora oświaty*.

Nauczyciel/ka gimnazjum

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki gimnazjum, nauczyciel* gimnazj*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w gimnazjum dla uczniów w wieku od 13 do 16 lat. Informacje o kształceniu i wymaganiach dotyczących kwalifikacji – patrz: ► *Nauczyciel/ka przedmiotów ogólnokształcących*. Informacje o zatrudnieniu, pracodawcy, statusie, ocenie i awansie zawodowym – patrz ► *Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka kontraktowy/wa

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki kontraktowi/we, nauczyciel* kontraktow*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Stopień awansu zawodowego (drugi) dostępny dla wszystkich nauczycieli pracujących jako ► *Nauczyciel/ka stażysta/tka* i posiadających wymagane kwalifikacje, którzy ukończyli 9-miesięczny staż w ramach indywidualnego planu rozwoju zawodowego i otrzymali oficjalną akceptację komisji kwalifikacyjnej w oparciu o rozmowę kwalifikacyjną. Awans jest przyznawany przez *dyrektora szkoły*. Średnie zarobki nauczycieli tej kategorii są ustalane na poziomie 125% średniej pensji ► *Nauczyciela stażysty*. Są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę przez dyrektora szkoły na okres do 3 lat, co umożliwia im spełnienie wymagań do awansu na ► *Nauczyciela/lkę mianowanego/ną*. Informacje dot. zakresu obowiązków – patrz: ► *Nauczyciel stażysta*.

Nauczyciel/ka mianowany/na

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki mianowani/ne, nauczyciel* mianowan*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Stopień awansu zawodowego (trzeci) dostępny dla wszystkich nauczycieli pracujących jako ► *Nauczyciel/ka kontraktowy/wa*, którzy zdali egzamin po zakończeniu realizacji trwającego 2 lata i 9 miesięcy planu rozwoju zawodowego. W przypadku nauczycieli posiadających stopień doktora, nauczycieli zatrudnionych na stanowisku z doświadczeniem zawodowym 3 lat pracy w szkolnictwie wyższym oraz nauczycieli z 5-letnim doświadczeniem zawodowym i znaczącym dorobkiem zawodowym, realizacja planu może być

skrótowa do 9 miesięcy przez *dyrektora szkoły*. Awans jest przyznawany przez organ prowadzący szkołę. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani na stałe przez *dyrektora szkoły*, a ich średnie zarobki są ustalane na poziomie 175% średniej pensji ► *Nauczyciela stażysty*. Można im powierzać dodatkowe obowiązki w szkole i innych instytucjach oświatowych, takie jak: opiekun stażu nauczyciela stażysty lub nauczyciela kontraktowego przygotowującego się do kolejnego stopnia awansu zawodowego, ekspert, egzaminator, doradca i edukator w instytucjach doskonalenia zawodowego nauczycieli. Mogą awansować do kategorii ► *Nauczyciel/ka dyplomowany/na*.

Nauczyciel/ka nauczania początkowego

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki nauczania początkowego, nauczyciel*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w szkole podstawowej (dla uczniów w wieku 7 – 13 lat), który kształci się w instytucjach szkolnictwa wyższego jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych ze specjalizacją *nauczanie początkowe*. Informacje dotyczące kształcenia, kwalifikacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu, oceny i awansu zawodowego – patrz: ► *Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka praktycznej nauki zawodu

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki praktycznej nauki zawodu, nauczyciel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel przedmiotów praktycznych w średnich szkołach zawodowych (dla uczniów w wieku od 16 do 19/21 lat). Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści jednego lub więcej przedmiotów w średnich szkołach zawodowych (w tym przypadku świadectwo ukończenia gimnazjum jest wymagane do rozpoczęcia tego typu kształcenia), w policealnych szkołach zawodowych (w tym przypadku wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia) lub w instytucjach szkolnictwa wyższego (informacje o wymaganych świadectwach – patrz: ► *Nauczyciel/ka teoretycznych przedmiotów zawodowych (+)*). Kwalifikacje pedagogiczne oraz przeszkolenie z

zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy są również wymagane. Informacje o zatrudnieniu, pracodawcy, statusie, ocenie i awansie zawodowym – patrz: ► *Nauczycielka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka przedmiotów ogólnokształcących (+)

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciel*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel we wszystkich typach szkół dla uczniów w wieku od 7 do 19/21 lat, który kształci się jako specjalista w jednym lub więcej przedmiotach na uniwersytetach lub w wyższych szkołach pedagogicznych. Nauczyciele specjalizujący się w nauczaniu języków obcych mogą się kształcić w 3-letnich kolegiach nauczycielskich. *Świadectwo dojrzałości* jest dokumentem wymaganym do rozpoczęcia tego typu kształcenia. Kandydaci muszą zdać egzamin wstępny lub wypełnić inne wymogi zdefiniowane przez instytucję. Kształcenie trwa 3 lub 5 lat i ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Kształcenie w trybie 3-letnim prowadzi do uzyskania stopnia *licencjata* lub dyplomu; kształcenie w trybie 5-letnim prowadzi do uzyskania stopnia *magistra* lub *magistra edukacji*. Absolwenci kolegiów nauczycielskich specjalizujący się w przedmiotach innych niż języki obce mogą uczyć w szkołach podstawowych, ale w celu podjęcia pracy w szkołach średnich 1 stopnia (gimnazjach) muszą uzyskać stopień *licencjata*, a w szkołach średnich 2 stopnia – stopień *magistra*. Informacje o zatrudnieniu, pracodawcy, statusie, ocenie i awansie zawodowym – patrz: ► *Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka stażysta/ka

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki stażysty/stki, nauczyciel* stażyst*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Pierwszy stopień awansu zawodowego dostępny dla wszystkich nowozatrudnionych nauczycieli. Nauczyciel może być zatrudniony jako *nauczyciel stażysta*, jeśli spełnia wymogi kwalifikacyjne (posiada

wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończył zakład kształcenia nauczycieli, przestrzega podstawowych zasad moralnych, spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu). Do najważniejszych obowiązków nauczycieli należy dydaktyka, wspieranie każdego ucznia w jego rozwoju, dążenie do pełni własnego rozwoju osobowego, kształcenie i wychowywanie młodzieży w umiłowaniu Ojczyzny oraz kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich. Nauczyciele stażysty są zatrudniani na podstawie umowy o pracę na okres jednego roku w celu spełnienia wymogów (ukończenie 9-miesięcznego stażu i odbycie rozmowy kwalifikacyjnej przed komisją kwalifikacyjną) do awansu na stanowisko ► *Nauczyciela kontraktowego*. Każdy stażysta ma własnego opiekuna stażu. Nauczyciele stażysty nie podlegają procedurom oceniania, poza tymi, które wiążą się z procesem awansu zawodowego. Ich średnie wynagrodzenie stanowi 82% kwoty bazowej określonej dla pracowników państwowej sfery budżetowej ustalonej corocznie w ustawie budżetowej.

Nauczyciel/ka teoretycznych przedmiotów zawodowych

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w zawodowych szkołach średnich 2 stopnia i szkołach policealnych dla uczniów w wieku od 16 do 19/21 lat, który kształci się jako specjalista przedmiotowy w jednym lub więcej przedmiotach zawodowych w szkołach wyższych. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest *świadectwo dojrzałości*. Kandydaci muszą zdać egzamin wstępny lub wypełnić inne wymogi instytucjonalne. Kształcenie trwa 3 lub 5 lat i ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Kształcenie w trybie 3-letnim prowadzi do uzyskania stopnia *licencjata*, kształcenie w trybie 5-letnim prowadzi do uzyskania stopnia *magistra*, *magistra edukacji* lub *magistra inżyniera*. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu, oceny i awansu zawodowego – patrz: ► *Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka wspomagający/ca

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki wspomagający/ce, nauczyciel* wspomagając*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach specjalnych oraz integracyjnych na wszystkich poziomach, dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wieku od 3 do 19/21 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych specjalizujący się pedagogice specjalnej na wydziałach pedagogicznych szkół wyższych, w wyższych szkołach pedagogicznych lub 3-letnich kolegiach nauczycielskich. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest *świadectwo dojrzałości*. Kandydaci muszą zdać egzamin wstępny lub wypełnić inne wymogi instytucjonalne. Kształcenie ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Kształcenie w trybie 3-letnim prowadzi do uzyskania dyplomu lub stopnia *licencjata* (wymaganego do zatrudnienia w gimnazjum), kształcenie w trybie 5-letnim prowadzi do uzyskania stopnia *magistra* (wymaganego do zatrudnienia w szkolnictwie średnim 2 stopnia). Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu, oceny i awansu zawodowego – patrz: ► *Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego*.

Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Nauczyciele/lki wychowania przedszkolnego, nauczyciel*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *przedszkolu* dla dzieci w wieku od 3 do 7 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych na wydziałach pedagogicznych szkół wyższych, w *wyższych szkołach pedagogicznych* lub 3-letnich *kolegiach nauczycielskich*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest *świadectwo dojrzałości*. Kandydaci muszą zdać egzamin wstępny lub wypełnić inne wymogi instytucjonalne. Kształcenie (ze specjalizacją w pedagogice wczesnorozwojowej) ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Kształcenie w trybie 3-letnim prowadzi do uzyskania dyplomu lub stopnia *licencjata*, kształcenie w trybie 5-letnim prowadzi do uzyskania stopnia *magistra*. Nauczyciele są zatrudnieni przez *dyrektora szkoły* na podstawie

umowy o pracę i w zgodzie z warunkami zatrudnienia zdefiniowanymi w Karcie Nauczyciela. *Dyrektor szkoły* zatrudnia ich na podstawie naboru otwartego. *Dyrektor szkoły* dokonuje również oceny pracy nauczyciela (z własnej inicjatywy, lub na prośbę samego nauczyciela, kuratorium, organu prowadzącego szkołę, rady szkoły lub rady rodziców). Okres pomiędzy przeprowadzeniem dwóch kolejnych ocen (włączając oceny dokonywane w ramach procedury wymaganej do awansu zawodowego) nie mogą być krótsze niż rok. Awans zawodowy odbywa się w ramach następującej ścieżki: ► *Nauczyciel/ka stażysta/ka*, ► *Nauczyciel/ka kontraktowy/wa*, ► *Nauczyciel/ka mianowany/na*, ► *Nauczyciel/ka dyplomowany/na*, i ► *Profesor oświaty* (tytuł honorowy).

Newly qualified teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel pracujący z klasą (► *Classroom teacher*), który właśnie ukończył przygotowanie do zawodu nauczyciela i który, w Anglii, jest obowiązany odbyć roczny staż w celu uzyskania pełnych kwalifikacji zawodowych. Odpowiednik w Irlandii Północnej: ► *Beginning teacher*. Skróć: ► NQT.

Nipiagogos (Νηπιαγωγός)

Kraj: Cypr

Formy gramatyczne: Nipiagogoi, nipiagog*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *nipiagogeia* dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat i 8 miesięcy, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych na uniwersytecie, lub w innej instytucji szkolnictwa wyższego na Cyprze lub w Grecji. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest *świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (apolytirio)* i zdanie konkursowego egzaminu wstępnego. Kształcenie trwa 4 lata i ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Po ukończeniu tego cyklu kształcenia absolwent otrzymuje dyplom (*ptychio nipiagogou*). Nauczyciele są zatrudniani i mianowani przez władze państwowe według kolejności zgłoszeń. Są oceniani przez inspektorów szkolnych (*epitheoritria*). Nauczyciele zatrudnieni w

szkołach państwowych mają status urzędników służby cywilnej.

Nipiagogos (Νηπιαγωγός)

Kraj: Grecja

Formy gramatyczne: Nipiagogoi

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *nipiagogeia* dla dzieci w wieku od 4 do 6 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych na wydziale pedagogicznym nauczania początkowego na uniwersytecie (*panepistimio*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*apolytirio eniaiou lykeiou*). Kształcenie trwa 4 lata i ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Po ukończeniu tego cyklu kształcenia absolwent otrzymuje stopień *ptychio*. W latach od 1998 do 2002 stanowiska te były obsadzone w ramach systemu mianowania kwalifikowanych nauczycieli z oficjalnej listy państwowej (*epetirida*) według kolejności zgłoszeń. Obecnie system ten jest likwidowany i zastępowany przez system egzaminów konkursowych organizowany przez Najwyższą Radę ds. Selekcji Kadr (ASEP). Od roku 2003 nauczyciele będą mianowani wyłącznie na podstawie list uzyskanych po przeprowadzeniu państwowych egzaminów konkursowych. Wymagane będzie również dodatkowe świadectwo potwierdzające kwalifikacje pedagogiczne i dydaktyczne. Nauczyciele w tej kategorii są zatrudniani i mianowani przez Ministerstwo Edukacji i po dwóch latach uzyskują status urzędników służby cywilnej. Mogą być również zatrudniani przez Dyrektora Edukacji w każdej prefekturze jako nauczyciele dodatkowi na podstawie rocznych umów o pracę, w celu zaspokojenia doraźnych potrzeb. Są oceniani przez radców szkolnych (*scholikos symvoulos*).

Non-medical helper

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia/ Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent na poziomie szkolnictwa wyższego, który pełni obowiązki podobne do obowiązków ► *Learning support assistant* na poziomach wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego i średniego (1 i 2 stopnia).

NQT

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Forma skrócona terminu ► *Newly qualified teacher*.

Nursery assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Synonim terminu ► *Pre-school assistant* w Irlandii Północnej, gdzie jednak najczęściej używany jest termin *nursery assistant*.

Nursery assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole

Definicja: Personel pomocniczy w *pre-school centre* (przedszkole) i w *nursery classes* (klasy przedszkolne) w *primary school* (szkole podstawowej) dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Obowiązki tego personelu są takie same jak ► *Nursery nurse*, która jest ich przełożoną. Nie istnieją krajowe wymagania dotyczące kwalifikacji, ale *Scottish Vocational Qualification level 2* jest uznawany za najbardziej odpowiedni rodzaj przygotowania do wykonywania tego typu obowiązków. Personel zatrudniony w przedszkolach finansowanych z budżetu państwowego jest rekrutowany i zatrudniany przez miejscowe władze oświatowe na czas określony lub na stałe. Informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Teacher*.

Nursery nurse

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Pracownik *pre-school centre* (szeroko rozumiane przedszkole obejmujące placówki publiczne i niepubliczne, klasy przedszkolne, placówki prowadzone przez wolontariuszy i klubiki dziecięce) dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. *Nursery nurses* mogą także pracować w *szkołach podstawowych* dla uczniów w wieku od 5 do 12 lat, jako pomoc nauczyciela (► *Teacher*). Do podjęcia tego typu pracy wymagane jest ukończenie 2-letniego kursu w *further education college* lub przeszkolenie w miejscu pracy. Większość pracowników tego typu posiada kwalifikacje

Scottish Vocational Qualification level 3 w zakresie wychowania przedszkolnego lub dyplom *Higher National Certificate (HNC)* w zakresie wychowania i oświaty. Do zadań *Nursery nurses* należy nie tylko opieka zdrowotna nad dziećmi, ale także zadania edukacyjne. W przypadku, gdy pracownik jest zatrudniony w placówce państwowej, jest rekrutowany przez lokalne władze oświatowe i otrzymuje stałą umowę o pracę (w tym przypadku rekrutacja odbywa się w ramach konkursu otwartego), lub umowę na czas określony. Większość placówek przedszkolnych

jest kontrolowana przez *Her Majesty's Inspectors of Education* (HIMIE – Królewskich Inspektorów Oświatowych) i kluczowe dziedziny ich działalności podlegają ocenie. Praca nauczycieli podlega temu systemowi oceny. Synonimy: ► *Nursery officer*, ► *Early education childcare worker*.

Nursery officer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Synonim terminu ► *Nursery nurse*.

O

o

Oberassistent

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Oberassistenten, Oberassistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele w tej kategorii muszą mieć *Habilitation* lub przedstawić równorzędny dorobek naukowy. W niektórych landach w akademiach sztuk pięknych ukończenie studiów artystycznych i zaprezentowanie dorobku artystycznego jest uznawane za spełnienie wymagań do objęcia tego stanowiska. Nauczyciele ci prowadzą samodzielnie zajęcia ze studentami i wypełniają bieżące obowiązki akademickie. Są zatrudniani na okres 4 lat, z wyjątkiem medycyny (6 lat), przez władze *Landu*. Mają status urzędników służby cywilnej lub są zatrudnieni jako pracownicy sektora publicznego na czas określony, na podstawie przepisów *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowego Porozumienia Pracowników Federalnych). Są mianowani i oceniani przez jednostkę organizacyjną uniwersytetu, w której pracują (wydział, departament, itd.).

Oberingenieur/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Oberingenieure, Oberingenieur*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagany jest doktorat (*Promotion*) lub egzamin państwowy drugiego stopnia (*zweite Staatsprüfung*), w obu przypadkach z bardzo dobrym wynikiem. Dodatkowo, nauczyciele tego typu są zobowiązani do posiadania minimum 2 lat stażu zawodowego poza szkolnictwem wyższym. Prowadzą samodzielnie zajęcia dla studentów, wykonują bieżące obowiązki akademickie i są mianowani na okres 6 lat. Informacje dotyczące

zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny patrz

► *Oberassistent/in*.

Oberschullehrer/in (+)

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Oberschullehrer/ innen*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *Oberschule* dla uczniów w wieku od 11 do 15/16 lat, który kształci się jako specjalista przedmiotowy na uniwersytetach lub w specjalistycznych instytucjach szkolnictwa wyższego w Szwajcarii lub Austrii. Do rozpoczęcia tego kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Maturazeugnis*). Kształcenie trwa zwykle 4 lata, zawiera elementy zarówno teoretyczne jak i praktyczne, i prowadzi do uzyskania dyplomu nauczyciela szkoły średniej, upoważniając absolwenta do nauczania kilku różnych przedmiotów. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, i statusu patrz ► *Primarschullehrer/in*. Za ocenę nauczycieli tej kategorii odpowiada *Oberschulinspektor/in*.

Odborný/ná asistent/ka

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Odborní/né asistenti/ky, asistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*univerzita i vysoká škola*) dla studentów w wieku powyżej 18/19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagany jest doktorat i minimum 3 lata pracy w zawodzie nauczyciela. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy prowadzenie zajęć dydaktycznych, nadzorowanie seminariów, udzielanie wsparcia merytorycznego studentom i współpraca w prowadzeniu badań naukowych. Nauczyciele ci mogą być awansowani na stanowisko *Docent/ka*. Są rekrutowani na podstawie naboru otwartego i mianowani przez dziekana (*dekan*). Są zatrudniani przez wydział lub instytucję szkolnictwa wyższego na podstawie umowy o

pracę. Nie ma formalnego systemu oceny na tym poziomie. Termin ogólny: ► *Učitel'/ka na vysokej škole*.

Odborný/ná asistent/ka

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Odborni/né asistenti/ky, odborn* asistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Starszy asystent/ nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*vysoké školy*), dla studentów w wieku powyżej 18/19 lat. Wymagane kwalifikacje są podobne do tych wymaganych od ► *Lektor/ka*. Zwykle wymagany jest stopień doktora w zależności od wewnętrznych wymagań danej instytucji. Praca nauczycieli tej kategorii jest nadzorowana przez kierownika departamentu, którym zwykle jest ► *Profesor/ka*. Są zatrudniani spośród ► *Asistent/ka* (w zależności od wewnętrznych wymagań danej instytucji) i mogą awansować na stanowisko ► *Docent/ka*. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz ► *Asistent*.

Okleveles tanár (+)

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Okleveles tanár, okleveles tanár*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w 4 ostatnich klasach *általános iskola* (dla uczniów w wieku od 10 do 14 lat) i w szkołach średnich 2 stopnia dla uczniów w wieku od 14 do 19 lat. Nauczyciele ci kształcą się jako specjaliści jednego lub dwóch przedmiotów na uniwersytecie (*egyetem*). Do rozpoczęcia tego kształcenia, które trwa 8 lub 10 semestrów, wymagane jest świadectwo zdania egzaminów kończących szkołę średnią 2 stopnia (*érettségi vizsga*), jak również egzaminu wstępnego do uczelni wyższej (*felvételi vizsga*). Kształcenie obejmuje część teoretyczną i praktyczną, włączając praktyki i prowadzi do uzyskania dyplomu *egyetemi oklevél* i kwalifikacji jako *tanári szakképesítés*. Nauczyciele ci są zatrudniani przez władze lokalne, mianowani przez dyrektora szkoły (*igazgató*) w wyniku konkursu otwartego i mają status urzędników służby cywilnej. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za wewnętrzną ocenę ich pracy, a eksperci

wybrani z listy państwowej za ocenę zewnętrzną.

Onderwijsassistent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Onderwijsassistenten

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel - asystent zatrudniony jako pomoc nauczyciela ► *Leraar basisonderwijs* w szkołach podstawowych (dla uczniów w wieku od 4 do 12 lat). Kształcenie nauczycieli tej kategorii odbywa się w średnich szkołach zawodowych 2 stopnia (*Regionaal opleidingencentrum*) lub w ramach 3-letnich studiów (w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin) prowadzących do uzyskania dyplomu *diploma middlebaar beroepsonderwijs*, kwalifikacji opartych na profilach zawodowych. Nauczyciele – asystenci wspomagają nauczycieli w ich codziennych zajęciach dydaktycznych i nadzorują uczniów podczas nabywania umiejętności praktycznych. W szkolnictwie średnim ogólnokształcącym prowadzi się obecnie próby wprowadzenia tego typu nauczycieli (zwanych również *assistent*). Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Leraar basisonderwijs*.

Onderwijsassistent (BVE)

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Onderwijsassistenten (BVE)

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel – asystent techniczny zatrudniony w średnich szkołach zawodowych 2 stopnia (*Regionaal opleidingencentrum*) dla uczniów w wieku od 16 do 18/20 lat. Nauczyciele tej kategorii wspomagają nauczycieli w trakcie zajęć w warsztatach szkolnych, które umożliwiają uczniom uzyskanie praktycznych umiejętności związanych z zawodem, np. prace w laboratorium lub obsługa maszyn. Mimo że nie ma formalnych wymogów kwalifikacyjnych dotyczących tych nauczycieli, w praktyce wymaga się od nich odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia zawodowego w danej dziedzinie. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *BVE-docent*.

Onderwijzer/es

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Onderwijzers

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel zatrudniony w szkołach *lagere school* dla uczniów w wieku od 6 do 12 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *hogescholen*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 3 lata i zawiera elementy zarówno teoretyczne jak i praktyczne, wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej. Kształcenie to prowadzi do uzyskania stopnia *onderwijzer*. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Kleuteronderwijzers/es*.

Õpetaja

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Õpetajad, õpetaja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zatrudniony w instytucjach szkolnictwa wyższego (*ülikool* lub *rakenduskõrgkool*) dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Nauczyciele tej kategorii prowadzą zajęcia ze studentami i, po spełnieniu odpowiednich warunków, mogą starać się o zatrudnienie na innych stanowiskach dydaktycznych w danej instytucji. Więcej informacji – patrz: ► *Profesor*.

Organizator/rica izobraževanja odraslih

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Organizatorji/rice izobraževanja odraslih, organizator*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w instytucjach kształcenia dorosłych dla studentów w wieku powyżej 15 lat. Nauczyciele ci kształcą się w ramach 4-letnich studiów w różnych typach instytucji szkolnictwa wyższego o profilu akademickim, tak jak w przypadku ► *Učitelj/ica* (+). Do ich najważniejszych zadań należy przygotowanie i prowadzenie kursów dla dorosłych. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu, oceny i uzyskiwania kwalifikacji w czasie pracy – patrz ► *Učitelj*. Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*. Synonimy: ► *Vodja izobraževanja odraslih*, ► *Andragog/inja*.

Osnovnošolski/ka učitelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Osnovnošolski/ke učitelj/ice, osnovnošolsk* učitelj*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Ogólny termin dotyczący wszystkich nauczycieli w szkolnictwie obowiązkowym (*osnovna šola*). Zobacz: ► *Predmetni/na učitelj/ica* (+), ► *Učitelj/ica razrednega pouka*.

Överassistent

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Överassistent/er

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Yliassistentti*.

Overlærer

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Overlæreren, overlærere, overlærerne

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Stanowisko dostępne dla ► *Folkeskolelærer* po 8 latach pracy, pod warunkiem, że spełnione zostały wszystkie wymogi dotyczące stałego zatrudnienia.

Överlärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Yliopettaja*.

Overseas teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel spoza Unii Europejskiej posiadający uznane kwalifikacje nauczycielskie, który podejmuje obowiązki nauczyciela przedmiotów zintegrowanych lub nauczyciela przedmiotu ► *Classroom teacher/Assistant teacher* w instytucji typu przedszkolnego *nursery school*, w szkole podstawowej lub średniej (odpowiednio dla uczniów w wieku 3-4/5, 4/5-11 oraz 11-16/18). W Anglii i Walii nauczyciele ci mogą być zatrudniani w szkołach państwowych jedynie w trzech przypadkach:

jako stażyści kształcący się w trakcie pracy w celu uzyskania *Qualified Teacher Status* (patrz ► *Graduate teacher* i ► *Registered teacher*); jako nauczyciele zatrudnieni na czas określony (na nie więcej niż 4 lata od chwili podjęcia pierwszej pracy w Zjednoczonym Królestwie – jako nauczyciel; oraz jako ► *Instruktor*). W Irlandii Północnej Departament Edukacji może przyznać im prawo wykonywania zawodu nauczyciela pod warunkiem, że ukończona przez nich

forma kształcenia pedagogicznego jest porównywalna do kształcenia pedagogicznego w Irlandii Północnej. Nauczyciele ci są zatrudniani w drodze naboru otwartego przeprowadzanego przez *school governing body/board of governors* (zarząd szkoły), który jest również ich pracodawcą. Mogą być także zatrudniani przez *local education authority* (lokalne władze oświatowe) lub (w Irlandii Północnej) przez *Education and Library Board*, w zależności od rodzaju szkoły. Tryb oceniania jest taki sam, jak w przypadku ► *Classroom teacher/Assistant teacher*.

Óvodapedagógus

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Óvodapedagógusok, óvodapedagógus*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *óvoda* dla dzieci w wieku od 3 do 6/7 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w instytucji szkolnictwa wyższego (*főiskola*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 3 lata, wymagane jest zdanie, z dobrym wynikiem, egzaminu kończącego szkołę średnią drugiego stopnia (*érettségi vizsga*) oraz egzaminu wstępnego do uczelni wyższej (*felvételi vizsga*). Kształcenie składa się z części teoretycznej i praktycznej łącznie z praktykami zawodowymi i prowadzi do uzyskania dyplomu *főiskolai oklevél* i kwalifikacji *óvodapedagógus*. Nauczyciele ci są zatrudniani przez władze lokalne, mianowani przez dyrektora szkoły (*óvodavezető*) w wyniku naboru otwartego, i mają status urzędników służby cywilnej. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za wewnętrzną ocenę ich pracy, a eksperci wybrani z listy państwowej, za ocenę zewnętrzną.

P p

Pædagog

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Pædagogen, pædagoger, pædagogerne

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w przedszkolach (*børnehaver*) lub w klasach przedszkolnych (*børnehaveklasser*) dla dzieci w wieku od 3 do 7 lat, zarówno w placówkach publicznych (administrowanych na szczeblu lokalnym, regionalnym lub centralnym), jak i w prywatnych. Nauczyciele ci mogą również pracować z dziećmi starszymi i młodzieżą w placówkach rekreacyjnych (*fritidshjem*) lub prowadzić zajęcia pozalekcyjne w szkołach (*skolefritidsordninger*), a także z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ze środowisk patologicznych. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych w uczelniach pedagogicznych

(*pædagogseminarier*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest spełnienie jednego z następujących warunków: 1) zdanie z dobrym wynikiem egzaminu kończącego szkołę średnią 2 stopnia (egzamin *studentereksamen*, lub *HF*, *HHX* lub *HTX*); 2) minimum 2 lata pracy oraz zdanie egzaminu z języka duńskiego na poziomie A, lub zaliczenie innego przedmiotu na poziomie B w szkolnictwie średnim 2 stopnia; 3) ukończenie kursu zawodowego trwającego nie krócej niż 2½ roku; 4) zdanie egzaminu wstępnego na kursy nauk społecznych i edukacji zdrowotnej dla dorosłych; 5) ukończenie podstawowego kursu pedagogicznego prowadzącego do kwalifikacji ► *Pædagogmedhjælper*. Kształcenie, trwające 3½ roku, obejmuje część teoretyczną i praktyczną, i prowadzi do uzyskania dyplomu *bevis for pædagoguddannelsen*. Nauczyciele pracujący w sektorze publicznym są zatrudniani i mianowani przez władze lokalne lub regionalne, lub przez niezależne od państwa instytucje sektora prywatnego, w wyniku naboru otwartego. Są zatrudniani na podstawie umów grupowych (ang. *group contract*) ze statusem zbliżonym do tego, jaki przysługuje

pracownikom służby cywilnej i nie podlegają indywidualnym procedurom oceniania.

Pædagogmedhjælper

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Pædagogmedhjælperen, pædagogmedhjælpere, pædagogmedhjælperne

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel, który jest asystentem ► *Pædagog*. Kandydaci mogą uzyskać kwalifikacje potrzebne do objęcia tego stanowiska w specjalistycznych szkołach średnich w ramach nowego programu kształcenia (*pædagogisk grunduddannelse*). Kandydaci do zatrudnienia w ośrodkach opieki dziennej muszą mieć ukończone 17 lat. W celu rozpoczęcia tego typu kształcenia kandydaci muszą znaleźć instytucję, w której będą mogli odbyć praktyki zawodowe oraz muszą spełnić jeden z następujących warunków: ukończenie 1 roku nauki dla młodzieży, która ukończyła 9 lub 10 klasę szkoły podstawowej (*folkeskole*); minimum 1 dodatkowy rok nauki po ukończeniu 9 klasy *folkeskole*; minimum 1 rok pracy zawodowej po ukończeniu 9 klasy lub inne doświadczenia związane z pracą z dziećmi. Kształcenie ma charakter przemienności (studia połączone z pracą zawodową) i trwa 1½ roku. Kurs obejmuje 1 rok kształcenia teoretycznego i 6 miesięcy praktyk studenckich. Ukończenie kursu prowadzi do przyznania świadectwa podającego wyniki egzaminu, ocenę umiejętności ogólnych i rodzaj odbytych praktyk. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pædagog*.

Pamatizglītības skolotājs/a (+)

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Pamatizglītības skolotāji/as

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *pamatskola* dla uczniów w wieku od 7 do 16 lat, który kształci

się w uczelni typu uniwersyteckiego jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych (do pracy w klasach 1-4) i jako nauczyciel specjalista przedmiotowy (do pracy w klasach 5-9). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*atestāts par vispārējo vidējo izglītību*) lub równorzędnego. Kształcenie trwa 4-5 lat i obejmuje elementy zarówno teoretyczne, jak i praktyczne, i prowadzi do uzyskania stopnia licencjata pedagogiki (*pedagoģijas bakalaura grāds*), lub kwalifikacji specjalisty przedmiotowego (*priekšmeta skolotājs*), lub podstawowych kwalifikacji nauczycielskich (*pamatizglītības skolotāja kvalifikācija*). Nauczyciele specjaliści takich przedmiotów, jak plastyka, muzyka i wychowanie fizyczne mogą również być zatrudniani w szkolnictwie przedszkolnym. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

Pasniedzējs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Pasniedzēji/as

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin ogólny obejmujący nauczycieli w instytucjach szkolnictwa wyższego. Zobacz: ► *Asociētais profesors/e*, ► *Docents/e*, ► *Lektors/e*, ► *Profesors/e*, ► *Viesdocents/e*, ► *Vieslektors/e*, ► *Viesprofesors/e*.

Pirmsskolas izglītības pedagogs

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Pirmsskolas izglītības pedagogs

Poziom: Przedszkole

Definicja: Synonim terminu ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

Pirmsskolas izglītības skolotājs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Pirmsskolas izglītības skolotāji/as

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w placówce typu przedszkolnego (*pirmsskolas izglītības iestāde*) dla dzieci w wieku od 1 do 5 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się w instytucjach szkolnictwa wyższego jako nauczyciele

przedmiotów zintegrowanych. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*atestāts par vispārējo vidējo izglītību*) lub równorzędnego. Kształcenie trwa 4-5 lat i obejmuje elementy zarówno teoretyczne, jak i praktyczne, i prowadzi do uzyskania stopnia licencjata pedagogiki (*pedagoģijas bakalaura grāds*) lub kwalifikacji nauczyciela szkolnictwa przedszkolnego (*pirmsskolas skolotāja kvalifikācija*). Nauczyciele ci, specjalizujący się w plastyce, muzyce i wychowaniu fizycznym, mogą być również zatrudniani do pracy na pierwszym etapie szkoły podstawowej (*pamatskola*). Są zatrudniani i mianowani przez dyrektora szkoły (*izglītības iestādes direktors*) lub jej założyciela w wyniku konkursu otwartego, zatrudniani na podstawie umowy o pracę i oceniani przez inspektorów szkolnych (*izglītības inspektors*). Synonim: ► *Pirmsskolas izglītības pedagogs*.

Pirmsskolas speciālās izglītības skolotājs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Pirmsskolas speciālās izglītības skolotāji/as

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w przedszkolach specjalnych (*speciālā pirmsskolas izglītības iestāde*) lub grupach przedszkolnych specjalnych (*grupas bērniem ar attīstības traucējumiem*) dla dzieci w wieku od 1 do 5 lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczyciele tej kategorii zwykle mają ukończone studia pedagogiczne w instytucji szkolnictwa wyższego i posiadają kwalifikacje nauczycielskie w odpowiedniej dziedzinie szkolnictwa specjalnego (*pirmsskolas skolotāja kvalifikācija konkrētā speciālās izglītības novirzienā*), takiej jak praca z uczniami z upośledzeniami mowy oraz słabosłyszącymi i słabowidzącymi, itp. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*atestāts par vispārējo vidējo izglītību*) lub równorzędnego. Kształcenie trwa 4-5 lat i zawiera część zarówno teoretyczną, jak i praktyczną. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

Play leader

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole

Definicja: Osoba zatrudniana w ośrodkach typu *playgroups*, placówkach opiekuńczych i ośrodkach lokalnych. Większość *play leaders* posiada kwalifikacje typu *Higher National Certificate* (HNC) w zakresie opieki nad dziećmi i edukacji lub *Scottish Vocational Qualification level 3* w zakresie edukacji i opieki nad małymi dziećmi. Ich rola polega na planowaniu zajęć dla dzieci w celu stworzenia im możliwości nauki poprzez zabawę. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani i zatrudniani przez daną instytucję, pracują w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin lub odpowiednio do godzin otwarcia placówki. Nie podlegają formalnej ocenie.

Põhikooli aineõpetaja (+)

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Põhikoolide aineõpetajad, põhikooli* aineõpetaja*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *põhikool* lub w *gümnaasium* dla uczniów w wieku od 7 do 16 lat, który kształci się jako specjalista kilku przedmiotów (ang. *semi-specialis*) na studiach wyższych w *rakendusõrgkool* lub w *ülikool*. Dalsze informacje – patrz: ► *Koolielse lasteasutuse õpetaja*.

Pomočnik/ica vzgojiteljja/ljice

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Pomočniki/ljice vzgojiteljja/ice, pomočni* vzgojitelj*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nazwa potoczna dla ► *Pomočnik/ica vzgojiteljja/ljice predšolskih otrok*.

Pomočnik/ica vzgojiteljja/ljice predšolskih otrok

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Pomočniki/ice vzgojiteljja/ljice predšolskih otrok, pomočni* vzgojitelj* predšolskih otrok

Poziom: Przedszkole

Definicja: Asystent ► *Vzgojitelj/ica predšolskih otrok* w *vrtni*, odpowiedzialny za opiekę, wychowanie i kształcenie dzieci. Kształci się w szkole średniej 2 stopnia ze specjalnym programem (*predšolska vzgoja*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, trwającego 4 lata, wymagane jest posiadanie świadectwa

ukończenia szkoły podstawowej (*spričevalo o končani osnovni šoli*) i pomyślne zdanie testu na umuzykalnienie. Ci, którzy zdali egzaminy końcowe (*zaključni izpit/poklicna matura*) otrzymują tytuł zawodowy *pomočnik/ica vzgojiteljja/ice predšolskih otrok*. Jako praktykanci (*pripravniki*) w *vrtec* odbywają 6-miesięczną praktykę kwalifikacyjną. Informacje dotyczące praktyk kwalifikacyjnych, zatrudniania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *vzgojitelj/ica predšolskih otrok*. Nazwa potoczna: ► *Pomočnik/ica vzgojiteljja/ljice*.

Pradinių klasių mokytojas/ja

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Pradinių klasių mokytojai/jos

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *darželis-mokykla* lub w *pradinė mokykla* dla uczniów w wieku 6/7 – 9/10 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych w *aukštesnioji pedagogikos mokykla* lub w instytucjach na poziomie uniwersyteckim. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*). Kształcenie o charakterze zarówno teoretycznym jak i praktycznym trwa 3 lub 4 lata i prowadzi do uzyskania dyplomu na poziomie kolegium (*aukštesniojo mokslo diplomas*), dyplomu szkolnictwa wyższego (*aukštojo mokslo diplomas* lub *diplomas*) lub stopnia na poziomie licencjatu (*bakalaurodiplomas*). Informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Auklėtojas/ja*. Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*, ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*, ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*.

Praktijklektor

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Praktijklektoren, praktijklectors

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja:

- Nauczyciel w *hogescholen*, placówkach oferujących jednostopniowe studia wyższe dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do podjęcia tego typu pracy wymagany jest przynajmniej stopień

gegraduateerde (3 lata studiów wyższych). Zakres obowiązków nauczyciela tej kategorii obejmuje dydaktykę kursów praktycznych, pracę naukową w ramach projektów i obowiązki administracyjne. Różnice występują pomiędzy *autonome hogescholen* i publicznymi lub prywatnymi *hogescholen* finansowanymi z grantów. Nauczyciele są mianowani przez radę dyrektorów *hogeschool* (*hogeschoolbestuur*), w większości przypadków na podstawie naboru otwartego, i zatrudniani przez administrację uczelni. Zatrudnienie w sektorze publicznym lub prywatnym może podlegać prawu cywilnemu lub kodeksowi pracy, może mieć charakter mianowania lub umowy o pracę. Status nauczycieli mianowanych w *autonome hogescholen* ma charakter podobny do służby cywilnej. Ocena każdego nauczyciela jest obowiązkowo przeprowadzana minimum co 5 lat przez *hogeschoolbestuur*. Nauczyciele ci mogą awansować na stanowisko ► *Hoofdpraktijk-lector*.

- Nauczyciel zajęć praktycznych w uczelniach dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagane jest posiadanie minimum stopnia *licentiaat* (4 lub 5 lat studiów w uczelni lub *hogescholen* oferującej studia 2-stopniowe). Zakres obowiązków jest taki sam, jak dla nauczycieli w *hogescholen* (patrz wyżej). Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani na podstawie naboru otwartego na odnawialne kontrakty trwające od 1 roku do 5 lat przez zarząd uczelni, który jest ich pracodawcą. Ich status jest określony przez prawo cywilne. Od roku 2002 ocena każdego nauczyciela jest obowiązkowo przeprowadzana przez uczelnię minimum co 5 lat. *Praktijklectors* zatrudnieni w uczelniach nie podlegają procedurom awansu.

Pred.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Forma skrócona terminu ► *Predavatelj/ica*.

Predavatelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Predavatelj/ce, predavatelj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel pracujący na zawodowo zorientowanych kierunkach studiów wyższych (*visokošolski strokovni programi*), w instytucjach różnego typu dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagane jest posiadanie stopnia na poziomie licencjatu, 5 lat stażu pracy i zaprezentowanie wysokiego poziomu umiejętności dydaktycznych. Tytuł jest przyznawany na okres 5 lat przez *senat* danej uczelni na podstawie procedur prawnych. Tytuł może być również odwołany. Nauczyciele tej kategorii są przede wszystkim zobowiązani do pracy dydaktycznej i mogą awansować na stanowisko ► *Višji/ja predavatelj/ica*, jeśli uzyskali tytuł *magisterij* lub *specializacija*. Informacje dotyczące kwalifikacji, zatrudniania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Forma skrócona: ► *Pred*. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ke učitelj/ice*.

Predavatelj/ica višje šole

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Predavatelj/ce višje šole, predavatelj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *višja strokovna šola* (wyższa szkoła zawodowa) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagane jest posiadanie stopnia na poziomie licencjatu, 3 lat stażu pracy i zaprezentowanie znaczącego dorobku w danej dziedzinie. Absolwenci, którzy nie ukończyli odpowiednich programów kształcenia nauczycieli (prowadzących do tytułu zawodowego *profesor/rica*) muszą ukończyć dodatkowy kurs kształcenia nauczycieli trwający 1 semestr (*program pedagoško-andragoškega izobraževanja*). Tytuł jest przyznawany na okres 5 lat (odnawialny) przez zgromadzenie wykładowców kolegium zawodowego (*predavateljski zbor*) danej uczelni (*višja strokovna šola*), w zgodzie z procedurami ustalonymi przez ministerstwo edukacji. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za dydaktykę i mianowani przez dyrektora (*ravnatelj/ica*) danej instytucji na podstawie naboru otwartego. W instytucjach publicznych nauczyciele ci mają status

urzędników służby cywilnej. Są oceniani przez dyrektora (*ravnatelj/ica*) instytucji i inspektora szkolnego (*inšpektor/ica za šolstvo*). Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*, ► *Svetovalec/lka* i ► *Svetnik/ica*. Synonim: ► *Predavatelj/ica višje strokovne šole*.

Predavatelj/ica višje strokovne šole

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Predavatelj/ce višje strokovne šole, predavatelj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Synonim ► *Predavatelj/ica višje šole*.

Predmetni/na učitelj/ica (+)

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Predmetni/ne učitelj/ice, predmetn* učitelj*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel drugiego etapu placówki *osnovna šola*, włączając instytucje szkolnictwa specjalnego (klasy 5/6 do 8/9), dla dzieci w wieku od 11 do 15 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści w zakresie jednego lub więcej przedmiotów na różnych 4-letnich studiach typu akademickiego (głównie programy kształcenia nauczycieli z elementami teoretycznymi i praktycznymi). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo maturalne (*matura*). Kształcenie to prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego *profesor/ica* (+). Absolwenci studiów o profilu nie-nauczycielskim otrzymują odpowiedni tytuł zawodowy, jak na przykład *univerzitetni/na diplomirani/na* (+), i muszą ukończyć dodatkowy kurs pedagogiczny, który trwa jeden semestr (*program pedagoško-andragoškega izobraževanja*). Dodatkowe kwalifikacje do pracy w szkolnictwie specjalnym (*specialna pedagoška izobrazba*) są wymagane do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W przypadku niektórych przedmiotów (takich jak języki obce), nauczyciele tej kategorii uczą także na poziomie szkolnictwa podstawowego. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu, oceny i stażu – patrz: ► *Učitelj/ica* (+). Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*. Skrót: ► PRU. Termin oficjalny: ► *Učitelj/ica predmetnega pouka*. Termin ogólny: ► *Osnovnošolski/ka učitelj/ica*.

Preparator universitar

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Preparatori universitari

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Młodszy asystent w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele tej kategorii mogą być również studentami ostatniego roku studiów uniwersyteckich długiego cyklu i pełnić obowiązki dydaktyczne oraz badawcze (włączając nadzór nad studentami w czasie seminariów i zajęć praktycznych). Są mianowani przez *director de departament*, zatrudniani przez daną instytucję w ramach umowy o pracę na maksimum 2 lata i mogą awansować na stanowisko ► *Asistent/ă universitar/ă* po zdaniu wymaganego egzaminu. Nie podlegają procedurom oceniania. Dalsze informacje – patrz: *Asistent universitar*.

Prepodavatel (Преподавател)

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Prepodavатели

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Wykładowca w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku, objęcie którego wiąże się wyłącznie z obowiązkami dydaktycznymi, wymagany jest stopień *magistr* (5 lat studiów uniwersyteckich) lub równorzędny. Informacje dotyczące zatrudnienia i pracodawcy – patrz: ► *Professor*. Ocena nauczycieli tej kategorii jest organizowana w ramach danej instytucji i zatwierdzana przez radę odpowiedniego wydziału, w oparciu o kryteria wypracowane przez władze akademickie uczelni.

Pre-school assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Asystent w placówkach wychowania przedszkolnego (*nursery school*, grupa przedszkolna, lub klasa wstępna szkoły podstawowej) dla dzieci w wieku 2½/3 – 4/5 lat. Nie ma ogólnokrajowych wymagań dotyczących kształcenia i kwalifikacji, ale niektóre władze lokalne ustalają swoje własne wymagania. Zakres akceptowanych kwalifikacji obejmuje *Level 2 Certificate in Child Care and Education* lub *Level 2 Certificate in Pre-school Practice*. Kwalifikacje te zwykle uzyskuje się w

trakcie 2-letnich studiów w niepełnym wymiarze godzin. *Pre-school assistants* są rekrutowani na podstawie naboru otwartego przez *school governing body/board of governors*, przez *local education authority* lub *Education and Library Board* (Irlandia Północna) lub, w przypadku szkół i ośrodków prywatnych, lub działających na zasadzie wolontariatu, przez zarząd. Do głównych obowiązków nauczycieli tej kategorii należy pomoc w opiece nad dziećmi, pomoc w organizowaniu zajęć edukacyjnych, i wsparcie przy pracach związanymi z zaopatrzeniem placówki i rejestracją przebiegu pracy. Typ pracodawcy, procedury oceniania i możliwości awansu zależą od typu placówki. Jednakże państwowe inspektoraty są odpowiedzialne za kontrolę wszystkich placówek przedszkolnych finansowanych z funduszy publicznych, włączając w to poziom dydaktyki. Synonim: ► *Nursery assistant* (termin ten jest powszechnie używany w Irlandii Północnej).

Priešmokyklinio ugdymo pedagogas/gė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Priešmokyklinio ugdymo pedagogai/gės

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *priešmokyklinio ugdymo grupė* (oddział edukacji przedszkolnej przygotowujący dzieci do szkoły podstawowej) dla dzieci w wieku 5 i 6/7 lat, które nie uczęszczały do placówek typu przedszkolnego (*priešmokyklinio ugdymo grupė* może być zlokalizowana w przedszkolu lub szkole podstawowej, w lokalnej bibliotece lub w innej instytucji publicznej). Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedszkolni lub szkoły podstawowej w *aukštesnioji pedagogikos mokykla* lub w innej instytucji typu uniwersyteckiego. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia o charakterze zarówno teoretycznym, jak i praktycznym, wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*). Kształcenie to ma charakter studiów akademickich, trwa od 3 do 4 lat i prowadzi do uzyskania dyplomu na poziomie kolegium (*aukštesniojo mokslo diplomas*), dyplomu uczelni wyższej (*aukštojo mokslo diplomas* lub *diplomas*), lub dyplomu licencjata (*bakalauro diplomas*). Informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Auklėtojas*. Jest to nowy termin,

pochodzący z listy stanowisk nauczycielskich zatwierdzonej w marcu 2001 r., w drodze ministerialnego rozporządzenia dotyczącego nauczycieli.

Primarschullehrer/in

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)

Formy gramatyczne: Primarlehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *Primarschulen* dla uczniów w wieku od 6 do 12 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych. Kształcenie prowadzi do uzyskania dyplomu *Primarschullehrer/in*. Informacje dotyczące kształcenia, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Kindergärtner/in*.

Primarschullehrer/in

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Primarlehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *Primarschule* dla uczniów w wieku od 6 do 11 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w instytucjach szkolnictwa wyższego w Szwajcarii i Austrii. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 3 lata i zawiera elementy zarówno teoretyczne, jak i praktyczne, wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej (*Maturazeugnis*). Kształcenie to prowadzi do uzyskania dyplomu *Primarlehrer-Diplom*. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani i mianowani przez władze rządowe na podstawie naboru otwartego i, po ukończeniu 2-letniego stażu, stają się pracownikami służby cywilnej. Nauczyciele tej kategorii są oceniani przez *Primarschulinspektor/in*.

Principal lecturer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Stopień awansu zawodowego (tradycyjnie w tzw. "nowych" uniwersytetach, czyli utworzonych po 1992 roku) dla nauczycieli pracujących jako ► *Senior lecturer*. Nauczyciele tej kategorii, oprócz obowiązków dydaktycznych, pełnią zadania związane z administracją, zarządzaniem i badaniami naukowymi. Mimo że uczelnie same decydują o

procedurach rekrutacji i promocji, stanowisko *principal lecturer* jest zwykle obsadzone w drodze naboru otwartego. Dalsze informacje dotyczące kształcenia, rekrutacji, oceny i pracodawcy – patrz: ► *Lecturer* (szkolnictwo wyższe).

Principal lecturer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo policealne/wyższe

Definicja: Stopień awansu dla nauczycieli pracujących jako ► *Senior lecturer*. *Principal lecturers*, oprócz obowiązków dydaktycznych, pełnią zadania związane z administracją, zarządzaniem i badaniami naukowymi. Mogą awansować na stanowisko ► *Professor*.

Principal teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Najwyższy stopień awansu dla ► *Teacher* po odbyciu stażu jako ► *Assistant principal teacher* w zespołach przedmiotowych (matematyka, historia lub nauki przyrodnicze, itd.) szkół średnich. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy dydaktyka, zarządzanie personelem oraz nadzór nad nauczaniem przedmiotu, będącego ich specjalnością, w danej szkole. Inne obowiązki obejmują określanie celów i priorytetów danego zespołu, planowanie programu nauczania danego przedmiotu, zarządzanie personelem i zasobami zespołu oraz sprawozdawczość dotycząca uczniów. Skrót: PT.

Prof.

Kraj: Republika Czeska

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Forma skrócona terminu ► *Profesor/ka*.

Profesijos mokytojas/ja

Kraj: Litwa

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w *profesinė mokykla* dla uczniów w wieku od 14 do 18 lat lub starszych. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści teoretycznych przedmiotów zawodowych w instytucjach na poziomie

uniwersyteckim. Kształcenie tego typu trwa od 4 do 5 lat lub 3 lata w *aukštesnioji mokykla*. Nauczyciele tej kategorii mogą również uczyć praktycznych przedmiotów zawodowych, w tym przypadku cykl kształcenia jest krótszy i odbywa się na poziomie szkolnictwa policealnego (*profesinė mokykla*). Do rozpoczęcia kształcenia typu praktycznego wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 1 stopnia (*pagrindinės mokyklos baigimo pažymėjimas*), natomiast do rozpoczęcia kształcenia typu teoretycznego i policealnego kształcenia praktycznego wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*). Kształcenie to prowadzi do uzyskania różnych typów kwalifikacji: dyplomu robotnika wykwalifikowanego (*kvalifikuoto darbuotojo diplomas*), dyplomu na poziomie kolegium (*aukštesniojo mokslo diplomas*), dyplomu szkolnictwa wyższego (*diplomas* lub *aukštojo mokslo diplomas*) lub dyplomu na poziomie licencjatu (*bakalauro diplomas*). Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie naboru otwartego, co daje im stałe zatrudnienie jako *profesijos mokytojas*. Status ten mogą uzyskać jedynie po przepracowaniu 1 roku na danym stanowisku. Są mianowani przez dyrektora szkoły (*direktorius*) jako pracownicy sektora państwowego ze statusem urzędników służby cywilnej i oceniani przez komisję do spraw awansu nauczycieli (*pedagogų atestacinė komisija*) w placówkach *profesinė mokykla*. Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*, ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*, ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*.

Profesionālās ievirzes izglītības programmu skolotājs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Profesionālās ievirzes izglītības programmu skolotāji/as

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach muzycznych, plastycznych i sportowych (*mūzikas, mākslas i sporta skola*) dla uczniów w wieku od 6 do 18 lat. Dalsze informacje dotyczące kształcenia – patrz: ► *Arod(amat) mācības skolotājs/a*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

Profesionālās izglītības skolotājs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Profesionālās izglītības skolotāji/as

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w szkołach zawodowych średnich i policealnych (*arodizglītības, vidējās profesionālās izglītības iestādes, koledžas*) dla uczniów w wieku od 15 do 21 lat. Nie istnieje specjalny system kształcenia dla tych nauczycieli, którzy, jeśli posiadają dyplom ukończenia uczelni wyższej (4-5 letnie studia) w konkretnej dziedzinie (studia nie-pedagogiczne), mogą podjąć roczne studia wyższe dla nauczycieli szkół zawodowych, lub 2-letnie pedagogiczne studia wyższe prowadzące do uzyskania kwalifikacji pedagogicznych na poziomie szkoły wyższej. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

Profesor

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Profesorowie, profesor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja:

- Tytuł naukowy określonej dziedziny nauki albo określonej dziedziny sztuki nadawany dożywotnio przez Prezydenta RP.
- Nauczyciel w wyższych szkołach zawodowych dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest tytuł naukowy *profesora* lub stopień naukowy *doktora habilitowanego* lub *doktora*, wraz z doświadczeniem zawodowym uzyskanym poza szkolnictwem wyższym. Rodzaj wymaganego doświadczenia jest zdefiniowany przez wyższą szkołę zawodową w jej statucie. Poza obowiązkami dydaktycznymi do zadań nauczycieli tej kategorii należy pomoc w pracach organizacyjnych uczelni. Nauczyciele są zatrudniani na wniosek *dziekana* lub *kierownika jednostki* (np. *dyrektora instytutu*) przez *rektora* danej uczelni na podstawie umowy o pracę. Ocena ich pracy jest przeprowadzana obowiązkowo co 4 lata, lub na wniosek *dziekana* (kierownika jednostki) lub samego nauczyciela. Tryb oceniania nauczycieli tej kategorii jest zdefiniowany

w statucie uczelni. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Profesor Emérito

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores Eméritos

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Specjalny dożywotni tytuł honorowy przyznawany przez uniwersytety emerytowanym ► *Catedrático/ca de Universidad*, ► *Profesor/ra Titular de Universidad*, ► *Catedrático/ca de escuela universitaria*, ► *Profesor/ra Titular de escuela universitaria*, którzy posiadają znaczący dorobek dydaktyczny, akademicki i naukowy/artystyczny. Do uzyskania tego tytułu wymagane jest 10-letni staż pracy na samodzielnym stanowisku dydaktycznym w danej dziedzinie. Przyznanie tego tytułu ustanawia rodzaj kontraktu pomiędzy otrzymującym go nauczycielem a uniwersytetem, włączając w to różne typy współpracy, takie jak dydaktyka (w szczególności prowadzenie zajęć specjalizacyjnych i seminariów). Wynagrodzenie nauczycieli tej kategorii jest porównywalne z wymiarem ich emerytury. Tytuł może być również przyznawany osobom z dorobkiem naukowym lub artystycznym o międzynarodowym znaczeniu.

Profesor nadzwyczajny

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Profesorowie nadzwyczajni, profesor* nadzwyczajn*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uniwersytetach i innych instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagany jest tytuł naukowy ► *Profesora* lub stopień naukowy *doktora habilitowanego*, lub równorzędny. W wyjątkowych przypadkach osoba nie posiadająca wymaganych kwalifikacji może być mianowana na to stanowisko przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w drodze uznania dla jego/jej osiągnięć w dziedzinach innych niż akademickie. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani na wniosek *dziekana* przez *rektora* danej uczelni na podstawie konkursu otwartego, którego procedura jest ustalona przez samą uczelnię. Jeśli kandydat na to stanowisko posiada tytuł naukowy *profesora*,

jest zatrudniany na stałe. Jeśli nie, jest zatrudniany na wstępny okres 5 lat. Informacje dotyczące obowiązków – patrz: ► *Profesor zwyczajny*; natomiast informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Adiunkt*. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Profesor oświaty

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Profesorowie oświaty, profesor* oświat*

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Honorowy tytuł dla nauczycieli wszystkich typów, który jest przyznawany ► *Nauczycielowi/ce dyplomowanemu/nej* posiadającemu wybitne sukcesy w pracy zawodowej, minimum 10-letni staż pracy w charakterze *nauczyciela dyplomowanego* i minimum 20 lat pracy w zawodzie nauczyciela. Tytuł jest przyznawany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

Profesor uniwersitar

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Profesori universitari

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy stopień awansu zawodowego dla nauczycieli w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagany jest tytuł *doctor*, oryginalne publikacje i 9 lat doświadczenia zawodowego w pracy dydaktycznej na poziomie szkolnictwa wyższego. Nauczyciele tej kategorii są obowiązani wypełniać zadania dydaktyczne i naukowe, są zatrudniani przez rektora (*rector*) w wyniku konkursu organizowanego przez uczelnię, na podstawie umowy o pracę. Tytuł *profesor universitar* jest przyznawany przez Narodową Radę do spraw Akredytacji Stopni Naukowych, Dyplomów i Świadectw. Nauczyciele ci nie podlegają procedurom oceniania.

Profesor zwyczajny

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Profesorowie zwyczajni, profesor* zwyczajn*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy stopień dla nauczyciela akademickiego w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest tytuł naukowy ► *Profesora*. Poza prowadzeniem zajęć dydaktycznych nauczyciel tej kategorii jest obowiązany do prowadzenia badań naukowych, opieki nad pracownikami naukowymi, rozwoju zawodowego i spełniania zadań organizacyjnych. Jest mianowany przez ministra edukacji na wniosek rektora danej uczelni, w oparciu o konkurs otwarty, którego zasady określa sama instytucja. Nauczyciel tej kategorii jest zatrudniony na stałe. Informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Adiunkt*. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Profesor/ka

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Profesori/rky, profeso*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy stopień dla nauczyciela w uczelniach wyższych (*vysoké školy*) dla studentów w wieku powyżej 18/19 lat. Nauczyciele tej kategorii są obowiązani do wypełniania zadań naukowych i dydaktycznych, włączając w to organizację wykładów i zastosowanie wyników badań naukowych w dydaktyce, itd. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest stopień doktora i przepracowanie pewnego czasu w charakterze ► *Docent/ka*. Stanowisko przyznawane jest przez Prezydenta Republiki Czeskiej, na wniosek senatu akademickiego danej uczelni. Wymagane jest potwierdzenie mianowania przez Komisję Akredytacyjną. Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez dziekana danego wydziału (*děkan/ka*) i zatrudniani przez uczelnię na podstawie naboru otwartego, którego procedura jest ustalana przez samą instytucję w przepisach wewnętrznych. Ocena pracowników dydaktycznych jest zwykle przeprowadzana przez samą uczelnię co 1-5 lat. Skrót: ► Prof.

Profesor/ka

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Profesori/rky, profesor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższy stopień dla nauczyciela w uczelniach wyższych (*univerzita* i *vysoká škola*) dla studentów w wieku powyżej 18/19

lat. Do mianowania na to stanowisko przez Prezydenta Republiki Słowackiej wymagany jest *doctorate* (doktorat) oraz stopień naukowy/akademicki (*vedecko-akademická hodnosť*) ► *Docent/ka*. Nauczyciele tej kategorii są głównie odpowiedzialni za wypełnianie zadań akademickich i edukacyjnych (badania naukowe, nadzór nad przygotowaniem prac licencjackich i magisterskich oraz prowadzenie wykładów). Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez dziekana (*dekan*) wydziału lub rektora uniwersytetu (*rektor*), na podstawie propozycji obsadzenia nowych stanowisk przedłożonej przez senat akademicki danej uczelni. Są zatrudnieni na stałe przez władze wydziału lub uczelni wyższej i mają status pracowników służby cywilnej. Nie ma formalnego systemu oceny nauczycieli tej kategorii. Termin ogólny: ► *Učiteľ/ka na vysokej škole*.

Profesor/oară (+)

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Profesori/profesoare

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w szkołach średnich 1 i 2 stopnia oraz w szkołach policealnych, włączając szkolnictwo specjalne, dla uczniów w wieku od 11 do 22 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu w uczelniach wyższych. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*diplomă de bacalaureat*) i zdanie egzaminu wstępnego zorganizowanego przez ministerstwo edukacji. Kształcenie trwa 4-5/6 lat (kształcenie uniwersyteckie długiego cyklu) i zawiera elementy teoretyczne i praktyczne. Ukończenie kształcenia tego typu prowadzi do uzyskania *diploma de licență*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Institutor/oare*.

Profesor/oară de educație specială

Kraj: Rumunia

Formy gramatyczne: Profesori de educație specială

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa specjalnego, który kształci się w uczelni wyższej jako nauczyciel przedmiotów

zintegrowanych i specjalizuje się w nauczaniu dzieci/ucniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dalsze informacje dotyczące kształcenia – patrz: ► *Profesor/oară*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Institutor/oare*.

Profesor/a Asociado/da

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras Asociados/das

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *facultades*, *escuelas técnicas superiores* lub *escuelas universitarias* dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do objęcia tego stanowiska, gdzie głównym wymogiem jest pełnienie obowiązków dydaktycznych, wymagane jest posiadanie stopnia *Licenciado*, *Arquitecto* lub *Ingeniero*. Kandydaci są rekrutowani przez uczelnię spośród specjalistów zatrudnionych poza szkolnictwem wyższym i są mianowani przez odpowiednie władze uczelni. Są zatrudniani na podstawie umowy o pracę i oceniani przez *Consejo de Universidades*.

Profesor/a de Apoyo

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras de Apoyo

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel i/lub asystent (w zależności od wymagań danej instytucji edukacyjnej) ► *Maestro/ra (+)*, ► *Técnico/ca Superior en Educación Infantil*, ► *Profesor/a de Enseñanza Secundaria (+)* (dla dzieci w wieku odpowiednio od 3 miesięcy do 6 lat, 6-12 i 12-16 lat). Do jego głównych obowiązków należy organizowanie zajęć dla uczniów, wsparcie dla uczniów z problemami w nauce i wsparcie dla innych nauczycieli. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu (tak jak *profesor/a de apoyo a la Educación Especial*), ale w niektórych przypadkach jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych (tak jak *profesor de apoyo al programa de Educación Compensatoria*). Dalsze informacje dotyczące kształcenia, rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Maestro*.

Profesor/a de Artes Plásticas y Diseño

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras de Artes Plásticas y Diseño

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel w szkołach średnich 2 stopnia (dla uczniów w wieku 16-18 lat) i wyższych szkołach zawodowych (dla studentów w wieku powyżej 18 lat). Nauczyciel tej kategorii kształci się jako nauczyciel przedmiotu na poziomie szkolnictwa wyższego. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest dyplom *Bachiller*. Kształcenie ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 4, 5 lub 6 lat i prowadzi do uzyskania stopnia *Licenciado*, *Arquitecto*, *Ingeniero* lub równorzędnego. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Maestro/ra* (+). Dalsze informacje dotyczące awansu nauczycieli posiadających status pracowników służby cywilnej – patrz: ► *Catedrático/ca* (*con condición de*).

Profesor/a de Enseñanza Secundaria (+)

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras de Enseñanza Secundaria

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel w szkołach średnich 1 stopnia (dla uczniów w wieku 12-16 lat), szkołach średnich 2 stopnia ogólnokształcących i zawodowych (dla uczniów w wieku 16-18 lat), włączając szkoły specjalne, oraz w szkołach wyższych zawodowych (dla studentów w wieku powyżej 18 lat). Nauczyciel tej kategorii kształci się jako nauczyciel specjalista przedmiotowy w *facultades* lub *escuelas técnicas superiores*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest dyplom *Bachiller*. Kształcenie to ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 4, 5 lub 6 lat i prowadzi do uzyskania stopnia *Licenciado*, *Arquitecto*, lub *Ingeniero*. Nauczyciele tej kategorii są również zobowiązani do ukończenia rocznego kursu pedagogicznego, który prowadzi do uzyskania *Título Profesional de Especialización Didáctica*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Maestro/ra* (+). Dalsze informacje dotyczące awansu nauczycieli posiadających status pracowników służby cywilnej – patrz: ► *Catedrático/ca* (*con condición de*).

Profesor/a de Escuela Oficial de Idiomas

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras de Escuela Oficial de Idiomas

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel języków obcych w *Official School of Languages*, dla uczniów w wieku odpowiednio od 14 do 16 lat i od 16 do 18 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu w *facultades* lub *escuelas técnicas superiores*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest dyplom *Bachiller*. Kształcenie ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 4, 5 lub 6 lat i prowadzi do uzyskania stopnia *Licenciado*, *Arquitecto* lub *Ingeniero*. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie egzaminu konkursowego na poziomie regionalnym. Są mianowani i zatrudniani przez kompetentny organ danej Wspólnoty Autonomicznej i zwykle są pracownikami służby cywilnej. Podlegają ocenie przez *Inspector de Educación*. Informacje dotyczące awansu nauczycieli posiadających status służby cywilnej – patrz: ► *Catedrático/ca* (*con condición de*).

Profesor/a de Música y Artes Escénicas

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras de Música y Artes Escénicas

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *Conservatorio Elemental* oraz *Conservatorio Profesional*, instytucjach, które specjalizują się w dziedzinach muzyki i tańca, i które są przeznaczone dla uczniów w wieku odpowiednio od 8 do 12 oraz od 12 do 18 lat. W wyjątkowych przypadkach nauczyciele tej kategorii, którzy kształcili się jako nauczyciele specjaliści przedmiotowi na poziomie szkolnictwa wyższego, mogą uczyć niektórych przedmiotów na poziomie zaawansowanym, np. w instytucjach szkolnictwa wyższego. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest dyplom *Bachiller*. Kształcenie to ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 4, 5 lub 6 lat i prowadzi do uzyskania stopnia *Licenciado*, *Arquitecto*, *Ingeniero* lub równorzędnego. Nauczyciele ci są również obowiązani do uzyskania przygotowania pedagogicznego. Dalsze informacje dotyczące

rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Maestro/ra* (+).

Profesor/a Técnico/ca de Formación Profesional

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras Técnicos/cas de Formación Profesional

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel w szkołach średnich 1 stopnia (dla uczniów w wieku 12-16 lat), w szkołach średnich 2 stopnia ogólnokształcących i zawodowych (dla uczniów w wieku 16-18 lat), włączając szkolnictwo specjalne, oraz w szkołach wyższych zawodowych (dla studentów w wieku powyżej 18 lat). Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu w *facultades* lub *escuelas universitarias*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest dyplom *Bachiller*. Kształcenie ma charakter teoretyczny i praktyczny, trwa 3 lata i prowadzi do uzyskania stopnia *Diplomado*, *Arquitecto Técnico* lub *Ingeniero Técnico*. Nauczyciele tej kategorii są również zobowiązani do ukończenia rocznego kursu pedagogicznego, który prowadzi do uzyskania *Título Profesional de Especialización Didáctica*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Maestro/ra* (+).

Profesor/a Titular de escuela universitaria

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras Titulares de escuela universitaria

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *escuelas universitarias* lub *facultades* dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do zajmowania tego stanowiska, obejmującego głównie obowiązki dydaktyczne, wymagany jest stopień *Licenciado*, *Arquitecto* lub *Ingeniero* (lub stopień *Diplomado*, *Arquitecto Técnico* lub *Ingeniero Técnico* do nauczania niektórych przedmiotów). Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Catedrático/ca de Universidad*.

Profesor/a Titular de Universidad

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras Titulares de Universidad

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *facultades* lub *escuelas técnicas superiores* dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Nauczyciele tej kategorii są zobowiązani do wykonywania zarówno obowiązków dydaktycznych, jak i do prowadzenia badań naukowych. Muszą posiadać tytuł *Doctor*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Catedrático/ca de Universidad*.

Profesor/a Visitante

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Profesores/ras Visitantes

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Dalsze informacje – patrz: ► *Profesor/a Asociado/da*.

Profesorius/rė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Profesoriai/rės

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *universitetas* lub *akademija* dla studentów w wieku powyżej 18/19 lat. Nauczyciele tej kategorii, do obowiązków których należy dydaktyka, prowadzenie badań naukowych i szkolenie pracowników naukowych, kształcą się jako specjaliści przedmiotu w instytucjach szkolnictwa wyższego. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest posiadanie tytułu doktora (*daktaras*), publikacji rezultatów własnych badań naukowych w jednym lub więcej periodykach akademickich. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistentas/tė*.

Profesors/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Profesori/es

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczyciela w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do zatrudnienia na tym stanowisku wymagane jest, oprócz stopnia doktora habilitowanego (*habilitētā doktora grāds*), wypełnienie wymogów definiowanych przez samą instytucję. Nauczyciele tej kategorii

prowadzą badania naukowe, określają kierunki tych badań, prowadzą zajęcia ze studentami, biorą udział w ocenianiu kursów, instytucji oraz jednostek, w których są zatrudnieni. Nadzorują ► *Assistants/e*. Dokładny zakres obowiązków jest zdefiniowany przez instytucję. Nauczyciele tej kategorii są wybierani na okres 6 lat na podstawie konkursu otwartego, a umowa o pracę jest zawierana z rektorem (*rektors*) danej uczelni. Umowa jest uzgadniana z Ministrem Edukacji i Nauki, podczas gdy kwalifikacje akademickie i dydaktyczne danego nauczyciela są oceniane przez rozszerzoną radę habilitacyjną (*habilitācijas padome*). Ministerstwo Edukacji i Nauki jest odpowiedzialne w szerokim zakresie za ewaluację instytucji szkolnictwa wyższego, oferowanych przez nie kursów oraz kadry akademickiej, co jest wymagane do akredytacji i uznawalności. Podczas wypełniania tych wymagań, ministerstwo może powołać niezależnych ekspertów i uruchomić proces oceniania wewnętrznego w poszczególnych instytucjach. Ocena nauczycieli stanowi integralną część tej działalności. Termin ogólny: ► *Pasniedzējs/a*.

Professeur

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który kształci się w uczelni typu uniwersyteckiego lub w *Haute École* oferującej studia wyższe długiego cyklu. Do zajmowania stanowiska *professeur* wymagane jest posiadanie kwalifikacji *docteur*, *ingénieur* lub *agrégé de l'enseignement supérieur* przez minimum 8 lat, oraz *doctorat* dla tych nauczycieli, którzy mają zamiar prowadzić zajęcia dydaktyczne w uczelniach typu uniwersyteckiego. Oprócz obowiązków dydaktycznych, nauczyciele tej kategorii są obowiązani do pełnienia nadzoru naukowego nad studentami oraz regularnego oceniania ich pracy. Mogą być również odpowiedzialni za kierowanie wydziałem. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani przez zarząd administracyjny instytucji, która ich zatrudnia. Mają status pracowników służby cywilnej lub równorzędny w zależności od tego, czy pracują w edukacji publicznej czy niepublicznej. Dalsze informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Chargé de cours*.

Professeur d'enseignement secondaire (+)

Kraj: Luksemburg
Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel w ogólnokształcących i technicznych *lycées* dla uczniów w wieku od 12 do 19 lat, który kształci się za granicą jako nauczyciel przedmiotu (zwykle na studiach 4-letnich typu uniwersyteckiego). W celu rozpoczęcia kształcenia tego typu kandydaci muszą posiadać luksemburskie świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (ogólnokształcącej lub technicznej) (*diplôme de fin d'études secondaires*) lub jego zagraniczny odpowiednik. Podczas studiów poza granicami kraju, studenci muszą się zarejestrować w celu przystąpienia do krajowego konkursowego egzaminu rekrutacyjnego w celu podjęcia 3-letnich studiów pedagogicznych, które stanowią obowiązkową fazę kształcenia oferowaną w całości na terenie Luksemburga. Podczas trwania studiów kandydaci muszą pełnić obowiązki dydaktyczne, za które są wynagradzani. Po ukończeniu kształcenia z wynikiem pozytywnym, nauczyciele tej kategorii są mianowani i zatrudniani przez władze państwowe i otrzymują status pracowników służby cywilnej. Nie istnieją odrębne przepisy dotyczące oceniania nauczycieli tej kategorii.

Professeur du centre universitaire

Kraj: Luksemburg
Poziom: Szkolnictwo policealne/wyższe
Definicja: Nauczyciel w Centrum Uniwersyteckim i Wyższym Instytucie Technologii (*Centre universitaire* i *Institut Supérieur de Technologie*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat, który jest rekrutowany spośród ► *Professeur d'enseignement secondaire* (+). Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za dydaktykę i prowadzenie badań naukowych. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professeur d'enseignement secondaire*. Na podstawie nowej legislacji nauczyciele zajmujący stanowiska tego typu są zobowiązani do posiadania doktoratu oraz otrzymania nominacji.

Professeur ordinaire

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)
Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczyciela w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do mianowania na stanowisko *professeur ordinaire* wymagane jest posiadanie stopnia *docteur* oraz doświadczenia kilku lat pracy jako *chargé de cours*. Ich zakres obowiązków pokrywa się z obowiązkami *professeur associé*, *professeur extraordinaire*, ► *Chargé de cours*. W instytucjach zarządzanych przez Wspólnotę Francuską, nauczyciele tej kategorii są rekrutowani przez kierownictwo administracyjne danej instytucji (nabór na dane stanowisko jest ogłaszany przez władze centralne). W innych instytucjach publicznych i w placówkach prywatnych współfinansowanych przez państwo, kierownictwo administracyjne danej instytucji tworzy nowe stanowiska lub ogłasza nabór na już istniejące, według własnych potrzeb. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez instytucje i posiadają status pracowników służby cywilnej. Dalsze informacje dotyczące oceny – patrz ► *Chargé de cours*.

Professeur/e agrégé/e (+)

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel w *lycée* (oraz w wyjątkowych wypadkach w *collège*), w *classes préparatoires aux grandes écoles* (CPGE, lub klasy przygotowawcze do *grandes écoles*) lub w *sections de techniciens supérieurs* (STS, lub sekcje wyższe zawodowe), lub w instytucjach szkolnictwa wyższego, dla uczniów w wieku 15-18 lat i dla studentów powyżej 18 lat. Do przystąpienia do krajowego egzaminu konkursowego na to stanowisko wymagany jest stopień *maîtrise* lub równorzędny. Stopień ten można uzyskać podczas studiów w uczelni typu uniwersyteckiego lub w *école normale supérieure* (wyższa szkoła pedagogiczna). Kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pozytywnym są zatrudniani jako nauczyciele stażyści i rozpoczynają drugi rok studiów w IUFM, gdzie kształcą się jako nauczyciele przedmiotu i są za to wynagradzani. Po ukończeniu kursu, stażyści uznani za pełnokwalifikowanych nauczycieli otrzymują stałe zatrudnienie. Dalsze informacje dotyczące mianowania, przydziału do szkoły, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professeur/e certifié/e (+)*.

Professeur/e certifié/e (+)

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *collège* lub *lycée*, włączając szkolnictwo specjalne, dla uczniów w wieku odpowiednio od 11 do 15 lat i od 15 do 18 lat. Do przystąpienia do krajowego egzaminu konkursowego na to stanowisko wymagany jest stopień na poziomie licencjatu (*licence* lub równorzędny) w przypadku przedmiotów ogólnokształcących, natomiast w przypadku przedmiotów technicznych wymagany jest *licence* lub 5 lat doświadczenia zawodowego. Kandydaci mogą przygotować się do tego egzaminu, organizowanego na szczeblu centralnym, w *institut universitaire de formation des maîtres* (IUFM, lub wyższa szkoła pedagogiczna). Kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pozytywnym, są zatrudniani jako nauczyciele stażyści i rozpoczynają drugi rok studiów w IUFM, gdzie kształcą się jako nauczyciele przedmiotu i są za to wynagradzani. Po ukończeniu kursu, stażyści uznani za pełnokwalifikowanych nauczycieli otrzymują stałe zatrudnienie i *Certificat d'aptitude au professorat de l'enseignement secondaire* (CAPES) w zakresie przedmiotów ogólnokształcących, lub *Certificat d'aptitude au professorat de l'enseignement technique* (CAPET) w zakresie przedmiotów zawodowych. Są mianowani do *académie* przez ministra edukacji i przydzielani do danej szkoły przez *recteur d'académie* (przełożonego danej *académie*), gdzie są zatrudniani jako pracownicy państwowi o statusie urzędników służby cywilnej. Są oceniani przez *inspecteur d'académie-inspecteur pédagogique régional* (IA-IPR, lub *académie* regionalnego inspektora do spraw edukacji) dla danego przedmiotu oraz przez dyrektora szkoły.

Professeur/e d'éducation physique et sportive

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel wychowania fizycznego w *collège* lub *lycée*, dla uczniów w wieku odpowiednio od 11 do 15 lat i od 15 do 18 lat. Do przystąpienia do krajowego egzaminu konkursowego na to stanowisko wymagany jest *licence de sciences et techniques des activités physiques et sportives* (STAPS, lub naukowe i techniczne aspekty sportu i kultury fizycznej),

lub dyplom w dziedzinie wychowania fizycznego na przynajmniej tym samym poziomie. Kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pozytywnym są uznani za pełnokwalifikowanych nauczycieli i otrzymują *Certificat d'aptitude au professorat d'éducation physique et sportive* (CAPEPS). Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professeur/e certifié/e* (+).

Professeur/e de lycée professionnel

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *lycée professionnel* dla uczniów w wieku od 15 do 19 lat, który naucza dwóch przedmiotów ogólnych i jednego zawodowego. W zależności od przedmiotu, którego zamierzają nauczać, kandydaci rejestrujący się na egzamin konkursowy na to stanowisko powinni posiadać stopień na poziomie licencjatu (*licence* lub równorzędny), kwalifikacje zawodowe, lub doświadczenie zawodowe (5 do 8 lat w zależności od okoliczności). Kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pozytywnym są uznani za pełnokwalifikowanych nauczycieli i otrzymują *Certificat d'aptitude au professorat de lycée professionnel* (CAPLP). Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, mianowania, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professeur/e certifié/e* (+).

Professeur/e des écoles

Kraj: Francja

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *école maternelle* lub *école élémentaire* dla uczniów w wieku odpowiednio od 2 do 6 i od 6 do 11 lat. Do przystąpienia do krajowego egzaminu konkursowego na to stanowisko wymagany jest stopień na poziomie licencjatu (*licence* lub równorzędny), do którego kandydaci przygotowują się w *institut universitaire de formation des maîtres* (IUFM lub wyższa szkoła pedagogiczna). Kandydaci, którzy zdali z wynikiem pozytywnym egzamin organizowany na poziomie regionalnym przez *académies* (filie departamentów ministerstwa edukacji), są mianowani na nauczycieli stażystów i przechodzą na drugi rok studiów w IUFM, gdzie podejmują roczne studia interdyscyplinarne w dziedzinie kształcenia

zintegrowanego, otrzymując za to wynagrodzenie. Kandydaci, którzy ukończyli studia z wynikiem pozytywnym są uznani za pełnokwalifikowanych nauczycieli i otrzymują *Certificat d'aptitude au professorat des écoles* (CAPE) oraz mają zapewnione stałe zatrudnienie. Nauczyciele tej kategorii są przydzielani do danej szkoły przez *recteur d'académie* (dyrektora *académie*), gdzie są zatrudniani jako pracownicy państwowi o statusie pracowników służby cywilnej. Inspektor *inspecteur de l'éducation nationale* (IEN) jest odpowiedzialny za ocenę nauczycieli tej kategorii. Nauczyciele, którzy posiadają CAPSAIS (*Certificat d'aptitude aux actions pédagogiques spécialisées d'adaptation et d'intégration scolaire*) mogą również uczyć w szkołach specjalnych i w *sections d'enseignement général et professionnel adaptés* (SEGPA, lub klasy specjalne ogólnego i zawodowe) w *collèges*. Poprzednia forma: ► *Instituteur/trice*.

Professeur/e des universités

Kraj: Francja

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel i pracownik naukowy w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Obowiązki nauczycieli tej kategorii obejmują dydaktykę i badania naukowe. Do wpisania na krajową listę kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje do objęcia tego typu stanowiska przygotowaną przez *Conseil national des universités* (Krajową Radę Uniwersytecką), muszą posiadać *doctorat* oraz *habilitation à diriger des recherches*, być zatrudnionym na pełnym etacie ► *Enseignant/e associé/e*, należeć do zespołu badawczego lub, w pewnych sytuacjach, mieć znaczący dorobek zawodowy. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie egzaminu konkursowego, w oparciu o tę samą procedurę co ► *Maître de conférences*. Narodowy *concours d'agrégation* (egzamin konkursowy) jest organizowany w dziedzinach prawa, nauk politycznych, ekonomii i zarządzania. Kandydaci, którzy zdali egzaminy z wynikiem pozytywnym są mianowani przez Prezydenta Republiki i otrzymują stałe zatrudnienie na danym stanowisku. Dalsze informacje dotyczące pracodawcy, statusu i oceny – patrz ► *Maître de conférences*. Termin ogólny: ► *Enseignant/e-chercheur/euse*.

Professor

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Professoren, professorer, professorerne

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczyciela w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele tej kategorii prowadzą badania naukowe, zajęcia dydaktyczne i publikują prace akademickie. Oprócz kwalifikacji wymaganych do objęcia stanowiska ► *Lektor*, kandydaci na stanowisko tej kategorii powinni zaprezentować znaczący dorobek naukowy prowadzący do postępu w danej dziedzinie i poparty szeregiem publikacji w pismach krajowych i zagranicznych. Oprócz zaprezentowania zdolności do kontynuowania rozwoju zawodowego, kandydaci są również zobowiązani do zaprezentowania swoich umiejętności w organizowaniu badań naukowych i innych dziedzinach związanych z zarządzaniem. Muszą posiadać kwalifikacje do podejmowania zadań dydaktycznych, a umiejętności i zaangażowanie związane z pracą dydaktyczną i jej unowocześnianiem są brane pod uwagę w procesie oceniania kandydatów na to stanowisko. Nauczyciele ci są zwykle mianowani przez władze danej instytucji na podstawie naboru otwartego i są przez nie zatrudniani na podstawie umowy o pracę, ze statusem zbliżonym do tego, jaki ma służba cywilna. Nie podlegają indywidualnym formalnym procedurom oceny.

Professor

Kraj: Estonia

Formy gramatyczne: Professorid, professor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*ülikool* lub *rakenduskõrgkool*), dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest doktorat (*doktorikraad*) lub tytuł równorzędny. W dziedzinach artystycznych nauczyciele mogą być mianowani na to stanowisko za wybitne osiągnięcia, bez konieczności posiadania doktoratu. Wszyscy nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za organizację zajęć dydaktycznych i opiekę naukową nad studentami, oraz zarządzanie badaniami naukowymi w danej dziedzinie.

Stanowiska dla tak zwanych profesorów zatrudnionych na stałe są przyznawane na okres 5 lat, natomiast stanowiska dla nauczycieli zatrudnionych okresowo są przyznawane na czas określony (maksymalnie 3 lata). Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie konkursu organizowanego przez zarząd danej instytucji i mianowani na stanowisko przez jej rektora (*rektor*). Są zatrudniani przez instytucję, która może dokonywać wewnętrznej oceny pracowników. Ocena zewnętrzna nauczycieli tej kategorii jest przeprowadzana przez Radę Ewaluacyjną Szkolnictwa Wyższego.

Professor

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczycieli w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku 17/18 lat, do obowiązków którego należy głównie prowadzenie zajęć dydaktycznych, badań naukowych i rozwój kadr naukowych. W celu objęcia tego stanowiska kandydaci muszą posiadać stopień z wyróżnieniem (*honours degree*), odpowiednie kwalifikacje podyplomowe w swojej dziedzinie, znaczące doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych i znaczący dorobek naukowy w postaci publikacji. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie procedury konkursowej organizowanej przez daną instytucję, która jest również odpowiedzialna za ocenę ich pracy. Mogą być zatrudniani na stałe lub na podstawie umowy o pracę i mają status pracowników służby cywilnej.

Professor

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Professor/er

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Professori*.

Professor

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Professoren*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Synonim terminu ► *Dozent/in* (w sektorze publicznym).

Professor

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w Uniwersytecie Maltańskim dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotu. Nauczyciele tej kategorii są głównie odpowiedzialni za prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz prowadzenie i nadzór nad badaniami naukowymi. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać tytuł *Doctor* oraz znaczący dorobek naukowy i są rekrutowani na podstawie rekomendacji zarządu do spraw selekcji i promocji. Są mianowani i zatrudniani przez Radę Uniwersytetu na stałe lub na podstawie umowy o pracę (zwykle na 4 lata). Uniwersytet nie stosuje formalnych procedur oceniania nauczycieli tej kategorii.

Professor

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Professoren, professor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczycieli w uczelniach typu uniwersyteckiego i szkołach wyższych (*høgskole*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia stanowiska tego typu wymagany jest tytuł akademicki doktora lub równorzędny oraz doświadczenie w dydaktyce i opiece naukowej nad studentami. *Professor* spełnia zarówno obowiązki dydaktyczne, jak i te związane z badaniami naukowymi. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, statusu, oceny i pracodawcy – patrz: ► *Høgskolelektor*.

Professor

Kraj: Szwecja

Formy gramatyczne: Professorer

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczycieli w uczelniach typu uniwersyteckiego i kolegiach dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Obowiązki nauczycieli tej kategorii obejmują dydaktykę, badania naukowe i zadania administracyjne określone przez daną instytucję. Zgodnie z ustawą dotyczącą szkolnictwa wyższego, nie ma formalnych wymagań dotyczących stopni naukowych. Nauczycieli tej kategorii zatrudnia się w oparciu o procedurę egzaminu konkursowego organizowanego przez daną instytucję, lub poprzez awans zawodowy pracownika

obejmującego stanowisko ► *Lektorer*, który składa podanie o awans. Nauczyciele tej kategorii, od których wymaga się również znaczących umiejętności dydaktycznych oraz akademickich lub artystycznych, są mianowani przez rektora (*rektor*). W uczelniach publicznych są zatrudniani na stałe przez władze centralne (lub, jak to ma miejsce w przypadku *professor* w dziedzinie sztuk plastycznych, na podstawie odnawialnych umów o pracę na okres maksymalnie 10 lat). Nie istnieją formalne procedury oceny indywidualnych nauczycieli, chociaż studenci mogą oceniać ich pracę podczas trwania kursu, lub po jego ukończeniu.

Professor

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczycieli w uczelniach typu uniwersyteckiego i innych instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Jest to stanowisko, na które może awansować ► *Principal/senior lecturer* i awans ten oznacza uznanie dla wybitnych osiągnięć tego nauczyciela w danej dziedzinie akademickiej. Mimo że profesorowie nie są zobowiązani do posiadania określonych kwalifikacji, zwykle mają ukończone studia wyższe magisterskie w swojej dziedzinie. Do ich obowiązków zalicza się, oprócz obowiązków dydaktycznych, prowadzenie badań naukowych i wykonywanie zadań administracyjnych. Nauczyciele tej kategorii są przeważnie mianowani na stałe w oparciu o procedurę otwartego naboru przeprowadzaną przez zatrudniającą ich instytucję. Są oceniani przez *Scottish Higher Education Funding Council*, przy wsparciu *Quality Assurance Agency*.

Prófessor

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Prófessorar

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczyciela w *háskóli* dla studentów w wieku powyżej 20 lat. Kwalifikacje kandydata na stanowisko profesora ocenia komisja. Do wymaganych kwalifikacji należą doktorat lub tytuł równorzędny. *Prófessor* pełni obowiązki dydaktyczne związane z prowadzeniem badań naukowych oraz administracyjne. Jest

mianowany przez rektora (*rektor*) danej uczelni na podstawie procedury naboru otwartego lub w trybie awansu. Dalsze informacje dotyczące pracodawcy, statusu – patrz: ► *Lektor*, informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Aôjunkt*. Termin powszechnie używany: ► *Háskólakennari*.

Professor (Професор)

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Professori

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczyciela w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Stanowisko to może być objęte przez osobę posiadającą tytuł doktora nauk lub równorzędny, który jest już nauczycielem akademickim ze znaczącym dorobkiem publikacyjnym i naukowym. Nauczyciele tej kategorii pełnią obowiązki dydaktyczne, naukowe i administracyjne. Są wybierani przez radę naukową danej instytucji na podstawie konkursu otwartego i wybór ten jest potwierdzany przez Wyższą Komisję Akredytacyjną (*Bucua aтестационна комисия*). Są mianowani przez rektora (*pektor*), zatrudniani przez daną instytucję na stałe, na podstawie umowy o pracę i oceniani przez radę akademicką raz na pięć lat.

Professor/a (+)

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *ensino básico* (kształcenie na poziomie szkolnictwa podstawowego dla uczniów w wieku od 6 do 15/16 lat) i w *ensino secundário* (kształcenie na poziomie szkolnictwa średniego dla uczniów w wieku od 15 do 18 lat). Kandydaci, którzy mają zamiar uczyć na pierwszym etapie *ensino básico* kształcą się jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych, natomiast ci, którzy mają zamiar uczyć na drugim i trzecim etapie *ensino básico*, lub w *ensino secundário*, kształcą się jako nauczyciele przedmiotu. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*diploma de estudos secundários*). Kształcenie przygotowujące do pierwszego i drugiego etapu *ensino básico* odbywa się w

wyższych szkołach pedagogicznych (*Escolas Superiores de Educação*) i w uniwersytetach, podczas gdy kształcenie na potrzeby etapu trzeciego i do *ensino secundário* jest oferowane tylko przez uczelnie typu uniwersyteckiego. We wszystkich przypadkach kształcenie obejmuje zarówno część teoretyczną, jak i praktyczną. Studia dla kandydatów przygotowujących się do pracy na pierwszym i drugim etapie *ensino básico* trwają 4 lata i prowadzą do uzyskania stopnia *licenciatura*, podczas gdy studia dla kandydatów mających zamiar uczyć na trzecim etapie lub w *ensino secundário* trwają 4 lub 5 lat, w zależności od rodzaju kursu, i prowadzą do uzyskania stopnia *licenciatura*. Nauczyciele tej kategorii są wybierani na podstawie krajowej procedury selekcyjnej nadzorowanej przez ministerstwo edukacji. Nauczyciele pracujący na pierwszym etapie *ensino básico* są zatrudniani i mianowani przez regionalne władze edukacyjne (*Direcções Regionais de Educação*, lub DRE), podczas gdy ci pracujący na 2 i 3 etapie lub w *ensino secundário*, są zatrudniani i mianowani przez szkoły (*conselho de escola*). W szkołach publicznych mają status pracowników służby cywilnej. Nauczyciele tej kategorii są oceniani przez władze szkoły, na podstawie przygotowanego przez nich samych sprawozdania (*documento de reflexão crítica*). W przypadku nauczycieli starających się o awans zawodowy, ocena jest przeprowadzana w roku szkolnym, w którym ma nastąpić awans, a w przypadku nauczycieli zatrudnionych na czas określony, oceny dokonuje się w ciągu 30 dni przed wygaśnięciem kontraktu.

Professor/a adjunto/ta

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/as adjuntos/tas

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *ensino superior politécnico* (techniczna szkoła wyższa) dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który jest rekrutowany spośród ► *Assistente* z minimum 3-letnim stażem pracy i stopniem *mestrado* lub równorzędnym. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za administrację i prowadzenie zajęć teoretycznych, teoretyczno-praktycznych oraz praktycznych, nadzór nad praktykami dla nauczycieli stażystów, prowadzenie seminariów i prac laboratoryjnych lub terenowych, administrowaniem i prowadzeniem badań naukowych, oraz za pomoc w koordynowaniu

prac w danej dziedzinie naukowej. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor/a coordenador/a*.

Professor/a associado/da

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras associados/das

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel odpowiedzialny za wspomaganie ► *Professor/a catedrático/ca* w administrowaniu przedmiotów w *bacharelato*, *licenciatura* oraz na studiach magisterskich, w prowadzeniu seminariów, nadzorowaniu zajęć praktycznych, teoretyczno-praktycznych, pracy terenowej lub laboratoryjnej i w prowadzeniu badań naukowych. Nauczyciele ci są zatrudniani na podstawie przeniesienia z innej instytucji, lub w oparciu o procedurę otwartą dla każdego, kto posiada doktorat (*doutor*) i był nauczycielem akademickim przez minimum 5 lat. Dalsze informacje dotyczące pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor catedrático*.

Professor/a auxiliar

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras auxiliares

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *ensino superior universitário* (szkolnictwo wyższe typu uniwersyteckiego) dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który jest rekrutowany spośród ► *Assistente* lub ► *Assistente convidado/da*, lub spośród osób posiadających stopień *doutor* (doktorat) lub tytuł równorzędny. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za przedmioty w *bacharelato*, *licenciatura* oraz na studiach magisterskich, za prowadzenie zajęć praktycznych, teoretyczno-praktycznych, oraz pracy terenowej lub laboratoryjnej. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor/a catedrático/ca*.

Professor/a catedrático/ca

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras catedráticos/cas

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *ensino superior universitário* (szkolnictwo wyższym typu uniwersyteckiego) dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Kandydaci na stanowiska tego typu muszą posiadać *grau de agregação* (kwalifikacje do zawodu nauczyciela uzyskane w drodze obrony pracy pisemnej, przedłożenia raportu dotyczącego nauczania w danej dziedzinie i zaliczenia egzaminu ustnego) oraz minimum 3 lata doświadczenia w pracy dydaktycznej. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za ustalenie zakresu nauczania jednego lub więcej przedmiotów lub zakresu nauczania w danym departamencie, administrowanie przedmiotami w *bacharelato*, *licenciatura* oraz na studiach magisterskich, prowadzenie seminariów i nadzorowanie praktycznych lub teoretyczno-praktycznych zajęć oraz prac terenowych i laboratoryjnych. Są również odpowiedzialni za nadzór akademicki i dydaktyczny nad ► *Professor/a associado/da* oraz nad wszystkimi kategoriami ► *Assistente*, oraz są odpowiedzialni za koordynację zajęć oraz prowadzenie badań naukowych. Są mianowani przez daną instytucję na podstawie konkursu otwartego (opartego na porównaniu CV i wynikach *agregação*) i w instytucjach sektora państwowego są urzędnikami państwowymi ze statusem pracowników służby cywilnej. Są oceniani przez *comissões externas de avaliação*.

Professor/a convidado/da

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras convidados/das

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *ensino superior universitário* (szkolnictwo wyższe typu uniwersyteckiego) dla studentów w wieku powyżej 18 lat, którego kwalifikacje i zakres odpowiedzialności pokrywają się z tymi u ► *Professor/a catedrático/ca*. Nauczyciele tej kategorii są mianowani na mocy decyzji podejmowanej przez radę akademicką danej uczelni (wymagana jest większość dwóch trzecich głosów rady). Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez daną uczelnię na podstawie umowy o pracę. Ich 5-letnie umowy są odnawialne na podstawie decyzji rady akademickiej.

Professor/a coordenador/a

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras coordenadores/ras

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w *ensino superior politécnico* (szkolnictwo wyższe typu technicznego) dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który jest mianowany na podstawie państwowego egzaminu konkursowego dla ► *Professor/a adjunto/ta* z minimum 3-letnim stażem pracy, lub dla innych kandydatów z *doutoramento* (doktorat) lub stopniem równorzędnym w danej dziedzinie. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za naukową i techniczną koordynację procesu dydaktycznego i badań naukowych w danej dziedzinie, nadzór nad pracami prowadzonymi przez *professor adjunto* oraz ► *Assistente* w tej samej dziedzinie, organizację i prowadzenie praktycznych lub teoretyczno-praktycznych zajęć, nadzór nad praktykami dla nauczycieli stażystów oraz nad pracami terenowymi i laboratoryjnymi. Są mianowani przez daną instytucję, zatrudniani jako urzędnicy państwowi posiadający status pracowników służby cywilnej i oceniani przez *comissões externas de avaliação*.

Professor/a de apoio educativo

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras de apoio educativo

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel asystent, który kształci się w ten sam sposób, co ► *Professor/a*. Wkrótce nauczyciele tej kategorii będą zobowiązani do ukończenia 2-letniego studium specjalistycznego w dziedzinie edukacji specjalnej, który jest oferowany przez *Escolas Superiores de Educação* lub uczelnie typu uniwersyteckiego. Pracując z nauczycielami klasowymi, nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za opiekę nad poszczególnymi uczniami i małymi grupami uczniów podczas pracy w klasie oraz przerw w zajęciach. Są zatrudniani i mianowani przez regionalne władze edukacyjne (*Direções Regionais de Educação*, lub DRE) na podstawie podania o pracę na wolnych stanowiskach w DRE, na które ogłasza się nabór. W szkołach państwowych mają status pracowników służby

cywilnej. Dalsze informacje dotyczące oceny – patrz: *Professor/a*.

Professor/a de educação especial (+)

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras de educação especial

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa specjalnego na wszystkich poziomach, który kształci się w tym samym trybie co ► *Professor/a* (w trzecim etapie *ensino básico* lub w *ensino secundário*). Nauczyciele tej kategorii prowadzą lekcje i/lub udzielają wsparcia i doradzają uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: *Professor*.

Professor/a visitante

Kraj: Portugalia

Formy gramatyczne: Professores/ras visitantes

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel z uczelni zagranicznej, który jest zaproszony spośród nauczycieli reprezentujących znaczny dorobek i prestiż naukowy, i prowadzi zajęcia w uczelni portugalskiej w tych samych dziedzinach, co w uczelni macierzystej. Obowiązki nauczycieli tej kategorii są sprecyzowane w ich rocznych umowach o pracę, odnawialnych na podstawie decyzji rady akademickiej danej uczelni.

Professor/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Professoren, Professor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia tego typu stanowiska wymagane jest pomyślne ukończenie studiów wyższych (*Hochschulstudium*), umiejętności dydaktyczne i akademickie, które są oceniane na podstawie jakości pracy doktorskiej (*Promotion*). W zależności od wymagań związanych z konkretnym stanowiskiem, nauczyciele tej kategorii mogą być zobowiązani do zademonstrowania bardziej znaczącego dorobku akademickiego, na przykład w formie *Habilitation* lub jej odpowiednika. W

dziedzinach artystycznych kandydaci muszą zademonstrować specjalne uzdolnienia do pracy artystycznej i osiągnięcia w dziedzinie sztuki. W zależności od konkretnych wymagań dotyczących danego stanowiska, mianowanie może być uzależnione od kryteriów dodatkowych, dotyczących zastosowania i rozwoju metod naukowych podczas minimum 5-letniego okresu pracy, z których przynajmniej 3 były przepracowane poza uczelnią. W przypadku stanowisk dydaktycznych na studiach pedagogicznych, mianowani mogą być jedynie kandydaci z 3-letnim stażem pracy w szkole. Nauczyciele tej kategorii samodzielnie pełnią swoje obowiązki naukowe lub artystyczne, prowadzą badania naukowe i zajęcia dydaktyczne w zgodzie z wymogami instytucjonalnymi. Do ich obowiązków należy również reformowanie programów studiów, doradztwo akademickie, przeprowadzanie egzaminów i udział w administrowaniu uczelnią. Wolne stanowiska dla nauczycieli tej kategorii są ogłaszane w prasie przez odpowiednie organy uniwersyteckie, z podaniem szczegółów dotyczących przyszłych zadań. Uczelnia prezentuje listę kandydatów ministerstwu edukacji i nauki w danym landzie (*Land*), które następnie mianuje wybranego kandydata. *Professor* jest zatrudniony przez *Land* i ma status urzędnika służby cywilnej ze stałym zatrudnieniem na czas określony lub nieokreślony. W niektórych przypadkach może być również zatrudniony przez *Land* jako pracownik sektora publicznego na podstawie *Bundesangestelltentarifvertrag* (Porozumienie Zbiorowe Pracowników Federalnych). Nauczyciele tej kategorii zwykle nie podlegają procedurom oceny.

Professore a contratto

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Professori a contratto

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele tej kategorii pełnią głównie obowiązki dydaktyczne i prowadzą badania naukowe. Są wybierani w oparciu o procedurę selekcji zdefiniowaną przez daną uczelnię (w zgodzie z posiadanymi tytułami naukowymi i zawodowymi), która zatrudnia ich na czas określony. W zależności od możliwości budżetowych danej instytucji mogą być zatrudniani w ramach rocznej umowy o pracę

odnawialnej do 6 lat. Instytucja dokonuje ich oceny na podstawie własnej procedury.

Professore associato (o di seconda fascia)

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Professori associati

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel na stanowisku podstawowym w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, selekcji, mianowania, statusu i awansu – patrz: ► *Professore ordinario (o di prima fascia)*.

Professore ordinario (o di prima fascia)

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Professori ordinari

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel na najwyższym stanowisku w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciel tej kategorii jest głównie zaangażowany w dydaktykę i badania naukowe. Nie istnieją wymagania formalne dotyczące kwalifikacji, ale nauczyciel zwykle posiada tytuł *Dottore* lub *Dottore di Ricerca*. Nauczyciele ci są wybierani na podstawie egzaminu konkursowego organizowanego przez uniwersytet, ale tytuły i dorobek publikacyjny jest również brany pod uwagę. Kandydaci, którzy nie posiadają tytułu ► *Professore associato* muszą zaliczyć test dotyczący teorii i praktyki pedagogicznej. Są mianowani przez *rettore* i zatrudniani na stałe przez władze centralne. W instytucjach państwowych mają status pracowników służby cywilnej. Są oceniani przez specjalną jednostkę danej uczelni zwaną *Nucleo di valutazione interna*.

Professore straordinario

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Professori straordinari

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Pierwszy tytuł ► *Professore ordinario (o di prima fascia)*, używany przez nauczycieli przez 3 lata od zatrudnienia na tym stanowisku. Następnie nauczyciele ci są poddawani procedurze oceny, co pozwala zatwierdzić ich status pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony. Dalsze

informacje – patrz: *Professore ordinario (o di prima fascia)*.

Professori

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Professorit, professor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uczelniach typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat, odpowiedzialny za dydaktykę, zarządzanie i prowadzenie badań naukowych. Kandydaci na to stanowisko są zobowiązani do zaprezentowania umiejętności naukowych i artystycznych, umiejętności dydaktycznych na wysokim poziomie, i jeśli to konieczne, praktycznego doświadczenia w danej dziedzinie. Nauczyciele tej kategorii mają zwykle tytuł *doktor* i są wybierani na podstawie procedury naboru otwartego. Jednostka odpowiedzialna za ich mianowanie polega na decyzji władz uniwersyteckich, które zatrudniają ich jako pracowników służby cywilnej i ocenia ich zgodnie z ustalaną wewnętrznie procedurą. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Professor*.

PRU

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Predmetni/na učitelj/ica (+)*.

PT

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Principal teacher*.

Puéricultrice

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczycielka-asystentka ► *Instituteur/trice maternel/le*, wykwalifikowana do pracy w żłobkach dziennych dla bardzo małych dzieci, lub w *école maternelle*. W *écoles maternelles*, włączając instytucje szkolnictwa specjalnego, nauczyciele tej kategorii są wybierani zgodnie z wymogami danej instytucji i kryteriami obiektywnymi, do których należy liczba bardzo małych dzieci (w wieku od 2½ do 3 lat) lub obecność dzieci wymagających szczególnej opieki. Kształcenie trwające 4 lata odbywa się w ramach średniego szkolnictwa zawodowego (*enseignement secondaire de qualification*) i, po jego ukończeniu, prowadzi do uzyskania *certificat de qualification de puéricultrice*, wymaganego do podjęcia pracy. Nauczyciele ci są mianowani na podstawie czasowych umów o pracę, oceniani przez daną instytucję i zatrudniani przez jej władze administracyjne (Wspólnotę Francuską, prowincję lub instytucję prywatną, itd.).

R r

Razredni/na učitelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Razredni/ne učitelji/ice, razredn* učitelj*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Termin powszechnie używany na określenie ► *Učitelj/ica razrednega pouka*.

Reader

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Stanowisko – szczebel awansu zawodowego dla ► *Senior lecturer* przyznawane w uznaniu dla jego/jej wkładu w daną dziedzinę wiedzy w uczelniach typu uniwersyteckiego i innych instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Mimo że od *readers* nie wymaga się konkretnych kwalifikacji dydaktycznych, zwykle posiadają oni ukończone studia wyższe 2 stopnia (magisterskie) w danej dziedzinie. Poza prowadzeniem zajęć dydaktycznych są zaangażowani w badania naukowe i niektóre zadania administracyjne. Zatrudnia ich instytucja macierzysta. Dalsze informacje dotyczące statusu i oceny – patrz: ► *Lecturer*.

Realschullehrer/in (+)

Kraj: Lichtenstein

Formy gramatyczne: Realschullehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *Realschule* dla uczniów w wieku od 11 do 15/16 lat, który kształci się jako nauczyciel jednego lub więcej przedmiotów w uniwersytetach lub specjalistycznych uczelniach wyższych w Szwajcarii i Austrii. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa przeważnie 4 lata i zawiera elementy teoretyczne oraz praktyczne, wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Maturazeugnis*). Pomyślne ukończenie kształcenia prowadzi do uzyskania dyplomu nauczycielskiego na poziomie szkolnictwa średniego lub dyplomu nauczyciela

przedmiotu. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Primarschullehrer/in*. *Realschulinspektor/in* jest odpowiedzialny za ocenę nauczycieli tej kategorii.

Red. prof.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Redni/na profesor/ica*.

Red. profesor

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Redni/na profesor/ica*.

Redni/na profesor/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Redni/ne profesorji/rice, redn* profesor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel na najwyższym stanowisku w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele zajmujący stanowiska tego typu są zobowiązani do posiadania *doktorat znanosti* (doktoratu nauk), oraz powinni prezentować odpowiednie umiejętności dydaktyczne i posiadać znaczący dorobek akademicki oraz zawodowy. W dziedzinach artystycznych powinni posiadać co najmniej dyplom na poziomie licencjatu i znaczący dorobek artystyczny. W założeniu tytuł ten jest przyznawany na czas nieokreślony przez *senat* danej uczelni, w zgodzie z przepisami prawnymi, ale istnieje możliwość jego odwołania. W przypadku instytucji nie będących częścią uniwersytetu (*samostojni visokošolski zavod*), tytuł *redni/na profesor/ica* jest przyznawany przez *senat* danej uczelni, na podstawie akceptacji Rady Szkolnictwa Wyższego Republiki Słoweńskiej. Nauczyciele

tej kategorii są odpowiedzialni za dydaktykę i prowadzenie badań naukowych lub działalności artystycznej. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Formy skrócone: ► Red. prof., ► *Red. profesor/ica*. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ka učitelj/ica*.

Régent/e (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Francuska)
Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Synonim terminu ► *Agrégé/e de l'enseignement secondaire inférieur* (+).

Regent/in (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)
Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia
Definicja: Synonim terminu ► *Sekundarschullehrer/in Unterstufe* (+).

Registered teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia)
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel przedmiotów zintegrowanych lub nauczyciel przedmiotu w placówce typu przedszkolnego (*nursery school*) (dla dzieci w wieku od 3-4 do 5 lat), w szkole podstawowej lub średniej (dla uczniów w wieku odpowiednio od 4/5 do 11 i od 11 do 16/18 lat), który kształci się i pracuje w celu osiągnięcia statusu *Qualified Teacher Status* (QTS) w ramach *Registered Teacher Programme*. Nauczyciele tej kategorii muszą mieć ukończone 24 lata życia i 2 lata studiów wyższych w pełnym wymiarze (lub odpowiednik w wymiarze niepełnym). W celu uzyskania QTS spędzają do 2 lat pracując i kształcąc się jednocześnie. Minimalny czas trwania kształcenia tego typu wynosi 1 rok. Studenci muszą najpierw znaleźć zatrudnienie w szkole, gdzie są opłacani jak nauczyciele nie posiadający kwalifikacji. Szkoła (lub zespół szkół) jest odpowiedzialna za ocenę potrzeb dotyczących kształcenia oraz przygotowanie planu kształcenia i nadzór nad jego realizacją. Plan ten musi być zaakceptowany przez *Teacher Training Agency* lub przez *National Assembly for Wales* i może obejmować szkolenie poza szkołą. Dalsze informacje

dotyczące pracodawcy, statusu, oceny i awansu – patrz: ► *Classroom teacher*.

Resource teacher

Kraj: Irlandia
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel pracujący z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEN) w ogólnodostępnych szkołach podstawowych i średnich. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako specjaliści nauczania specjalnego, a ich głównym zadaniem jest prowadzenie zajęć dodatkowych, ocena potrzeb uczniów i ich postępów, a także udzielanie porad ► *Mainstream class teacher* lub ► *Teacher* (+) (w zależności od poziomu edukacji). Są rekrutowani na podstawie naboru otwartego i mianowani przez zarząd szkoły w oparciu o potrzeby określone przez inspektora szkolnego. Nauczyciele ci są zatrudniani w pełnym wymiarze godzin (w jednej szkole lub zespole szkół), lub w niepełnym wymiarze, jeśli liczba uczniów SEN przypadająca na jednego nauczyciela jest niewystarczająca. Mają status urzędników służby cywilnej i są oceniani przez Inspektorat Departamentu Edukacji i Nauki (DES). Forma skrócona : ► RT.

Ricercatore/trice

Kraj: Włochy
Formy gramatyczne: Ricercatori/trici
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Nauczyciel asystent w uczelniach dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia stanowiska tego typu, z którym związane są obowiązki dydaktyczne i badawcze, nie jest wymagane doświadczenie zawodowe. Kandydaci na to stanowisko są oceniani 'ad hoc' przez komisję oceniającą i wybierani na podstawie konkursu otwartego (obejmującego egzaminy ustne i pisemne). Po 3 latach pracy dorobek akademicki i dydaktyczny nauczycieli tej kategorii jest oceniany przez komisję krajową, w skład której wchodzi dwaj ► *Professore ordinario* i jeden ► *Professore associato*. Jeśli wynik oceny jest pozytywny, potwierdzone zostaje mianowanie na stanowisko *ricercatore*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professore ordinario*.

RT

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Resource teacher*.

S s

Sekundarschullehrer/in Oberstufe (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)
Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne
Definicja: Nauczyciel w trzech ostatnich klasach szkół średnich (*Sekundarschulen*, dla uczniów w wieku od 15 do 18 lat), który kształci się jako nauczyciel przedmiotu w uczelni typu uniwersyteckiego lub w *institut pédagogique* (instytut pedagogiki) w *Haute École* we Francuskiej Wspólnocie Belgii. Kształcenie trwa minimum 4 lata (szkolnictwo wyższe długiego cyklu), a do jego podjęcia wymagany jest *Abschlusszeugnis der Oberstufe des Sekundarunterrichts* lub równorzędnny. Kształcenie tego typu składa się z elementów ogólnych i zawodowych połączonych z praktykami i prowadzi do uzyskania dyplomu *agrégé de l'enseignement secondaire supérieur* (AESS) lub *licence*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Kindergärtner/in*.

Sekundarschullehrer/in Unterstufe (+)

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)
Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia
Definicja: Nauczyciel w pierwszych trzech klasach szkoły średniej (*Sekundarschule*, dla uczniów w wieku od 12 do 15 lat), który kształci się jako nauczyciel przedmiotu w uczelni typu uniwersyteckiego lub w *institut pédagogique* (instytut pedagogiki) w *Haute École* we Francuskiej Wspólnocie Belgii. Kształcenie trwa minimum 3 lata (szkolnictwo wyższe krótkiego cyklu), a do jego podjęcia wymagany jest *Abschlusszeugnis der Oberstufe des Sekundarunterrichts* lub równorzędnny. Kształcenie tego typu składa się z elementów ogólnych i zawodowych połączonych z praktykami, i prowadzi do uzyskania dyplomu *agrégé de l'enseignement secondaire inférieur* (AESI). Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Kindergärtner/in*. Synonim: ► *Regent/in (+)*.

SENCO

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Skrót terminu ► *Special educational needs coordinator*.

Senior lecturer

Kraj: Irlandia
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Szczegół awansu zawodowego dla wszystkich nauczycieli pracujących jako ► *Lecturer*. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy głównie dydaktyka i prowadzenie badań naukowych, jak również inne zadania. Do objęcia stanowiska tego typu są wymagane: odpowiedni stopień *honours*, studia wyższe 2 stopnia (magisterskie) oraz 5 lat pracy w zawodzie. W *Institute of Technology* nauczyciele tej kategorii mogą być awansowani na akademickie stanowiska menedżerskie *senior lecturer II* oraz *senior lecturer III*. Wszelkie informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professor*.

Senior lecturer

Kraj: Malta
Poziom: Szkolnictwo wyższe
Definicja: Nauczyciel w Uniwersytecie Maltańskim dla studentów w wieku powyżej 18 lat, odpowiedzialny za dydaktykę, prowadzenie badań naukowych i wykonywanie zadań administracyjnych. Jednym z ważniejszych wymogów do objęcia tego stanowiska jest minimum 5 lat pracy w charakterze ► *Lecturer*. Dalsze informacje dotyczące kształcenia, statusu, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Lecturer*.

Senior lecturer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla nauczycieli pracujących w szkolnictwie wyższym jako ► *Lecturer*. Do zakresu ich obowiązków należy dydaktyka, zadania administracyjne, zarządzanie i prowadzenie badań naukowych. Uczelnie same decydują o trybie rekrutacji i awansu pracowników, jednak stanowisko *senior lecturer* jest przeważnie obsadzone w drodze naboru otwartego. Dalsze informacje dotyczące kształcenia, rekrutacji, oceny i pracodawcy – patrz: ► *Lecturer*.

Senior lecturer

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo policealne/wyższe

Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla nauczycieli pracujących jako ► *Lecturer*. Procedura awansu odbywa się na podstawie konkursu otwartego organizowanego przez daną instytucję. Nauczyciele tej kategorii mogą awansować na stanowisko ► *Principal lecturer*, ► *Reader* lub ► *Professor*.

Senior nursery nurse

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole

Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla nauczycieli pracujących jako ► *Nursery nurse*. Procedura awansu odbywa się na podstawie konkursu otwartego organizowanego przez władze oświatowe, a zakres obowiązków nauczycieli tej kategorii jest zbliżony do tego, jaki jest przyjęty dla *nursery nurse*.

Senior teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Szczebel awansu zawodowego dla nauczycieli pracujących jako ► *Teacher* w *primary schools* (szkoły podstawowe) lub w szkołach średnich. Nauczyciele tej kategorii w zasadzie mają obowiązki bardzo zbliżone do podstawowych obowiązków ustalonych dla *teacher*. Mają także za zadanie opiekować się stażystami, jak również pracować nad przygotowaniem programów nauczania i wspomagać kolegów. Mają też nieco wyższe zarobki niż nauczyciele na niższych szczeblach awansu. Procedura awansu jest przeprowadzana przez lokalne władze oświatowe.

Sérkennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Sérkennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *grunnskóli* dla uczniów w wieku od 6 do 16 lat, który kształci się zarówno jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych, jak i nauczyciel specjalista w zakresie pedagogiki specjalnej w *Kennaraháskóli Íslands* (Islandzki Uniwersytet Pedagogiczny). Do rozpoczęcia tego rodzaju kształcenia, które daje możliwość wyboru spośród dwóch różnych typów kształcenia, wymagany jest stopień BEd (licencjat edukacji, uzyskiwany po 3 latach studiów). Pierwszy typ kształcenia odpowiada rocznym studiom w pełnym wymiarze godzin i prowadzi do uzyskania dyplomu, natomiast drugi typ trwa 2 lata i prowadzi do uzyskania stopnia M.Ed (magister edukacji). Oba typy kształcenia mają charakter zarówno akademicki, jak i praktyczny. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Grunnskólakennari*.

Skolebibliotekar

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Skolebibliotekaren, skolebibliotekarer, skolebibliotekarerne

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Bibliotekarz szkolny w *folkeskole* dla uczniów w wieku od 6/7 do 16 lat, który kształci się w ten sam sposób co ► *Folkeskolelærer*. Oprócz kształcenia obowiązującego *folkeskolelærer*, nauczyciel tej kategorii jest zobowiązany do ukończenia kursu dla szkolnych bibliotekarzy, trwającego 240 godzin, oraz do przygotowania projektu obejmującego dalsze 48 godzin. Dalsze informacje – patrz: ► *Folkeskolelærer*.

Slöjdlärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel techniki w *grundskola* lub *gymnasieskola*, odpowiednio dla uczniów w wieku 7-16 i 16-19 lat, lub w instytucjach oświaty dorosłych prowadzonych przez władze lokalne (dla uczniów w wieku powyżej 20 lat). Nauczyciel tej kategorii kształci się jako

nauczyciel przedmiotu w uniwersytecie lub kolegium. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które daje możliwość wyboru spośród 2 opcji, wymagany jest dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan*. W ramach pierwszej opcji przyszli nauczyciele mogą studiować *slöjdläraryrket* (konkretny program obejmujący również specjalizację), trwający 3 lata i prowadzący do uzyskania dyplomu *slöjdläraryrket*. W ramach drugiej opcji kandydaci na nauczycieli mogą się przygotowywać do pracy w wyższych klasach *grundskola* (wtedy odbywają 4 do 4½ lat studiów w pełnym wymiarze godzin) lub do pracy w *gymnasieskola* (wtedy odbywają 4½ do 5 lat studiów w pełnym wymiarze godzin). W przypadku drugiej opcji, muszą wybrać zestaw dwóch przedmiotów (technikę i inny przedmiot). Od 1 lipca 2001, wprowadzony został nowy ujednolicony tytuł nauczycielski zastępujący *slöjdläraryrket*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

SNA

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Skrót terminu ► *Special needs assistant*.

Šolski/ka knjižničar/ka

Kraj: Słowenia

Formy **gramatyczne:** Šolski/ke knjižničarji/rke, šolsk* knjižničar*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela w instytucjach szkolnictwa ogólnego, technicznego, zawodowego, artystycznego, lub specjalnego (*osnovne šole, gimnazije, srednje strokovne/tehniške šole, poklicne šole, višje strokovne šole*) dla uczniów w wieku powyżej 6 lat. Do rozpoczęcia kształcenia prowadzącego do objęcia tego stanowiska wymagane jest zdanie egzaminu maturalnego (*matura*). Kształcenie to odbywa się w ramach 4-letnich studiów wyższych dla bibliotekarzy. Kształcenie obejmuje część teoretyczną i praktyczną, i prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego *univerzitetni/na bibliotekar/ka* lub *profesor/ica bibliotekarstva*. Stanowisko to

może być również zajmowane przez ► *Učitelj/ica* (+) lub doradcę szkolnego (*svetovalni/na delavec/vka*), po ukończeniu przez nich dodatkowych kursów bibliotekarskich. Jako specjaliści bibliotekarstwa szkolnego i technologii informacyjnej uczą studentów sposobów poszukiwania i możliwości korzystania z informacji w odniesieniu do programów nauczania. Dalsze informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i kształcenia w miejscu pracy – patrz: ► *Učitelj*.

Sonderkindergärtner/in

Kraj: Austria

Formy

gramatyczne:

Sonderkindergärtner/innen*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *Sonderkindergarten* dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wieku od 3 do 6 lat, który kształci się jako specjalista kształcenia specjalnego. Nauczyciele tej kategorii mogą także pracować w zwykłych *Kindergärten*, które przyjmują dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dalsze informacje – patrz: ► *Kindergärtner/in*.

Sonderschullehrer/in

Kraj: Austria

Formy

gramatyczne:

Sonderschullehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *Sonderschulen* oraz w szkołach podstawowych i średnich (wiek od 6 do 10 lub do 15 lat), który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *Pädagogische Akademie* (wyższe studia zawodowe). Kształcenie trwa minimum 3 lata i do jego rozpoczęcia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Reifeprüfungszeugnis*) lub równorzędne. Kształcenie to prowadzi do uzyskania dyplomu *Lehramt für Sonderschulen*. *Sonderschullehrer/in* jest zobowiązany do nauczania niemal wszystkich przedmiotów (włącznie z językami obcymi), i często w jednej klasie pracuje dwóch *Sonderschullehrer/innen*, by zapewnić uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi właściwą opiekę. W

przypadku niektórych typów upośledzeń (wzroku, słuchu, mowy, itd.) istnieją specjalne szkoły, do pracy w których nauczyciele muszą posiadać, oprócz dyplomu, odpowiednie kwalifikacje dodatkowe. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Volksschullehrer/in*.

Sonderschullehrer/in

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe
Definicja: Nauczyciel specjalizujący się w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, który kształci się w sposób podobny do ► *Kindergärtner/in* lub ► *Primarschullehrer/in*. Informacje dotyczące kształcenia, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Kindergärtner*.

Sonderschullehrer/in

Kraj: Lichtenstein
Formy **gramatyczne:**
Sonderschullehrer/innen*
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia
Definicja: Nauczyciel w *Sonderschule*, szkole dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wieku od 6 do 16 lat, który jest zobowiązany uzyskać specjalne kwalifikacje do tego typu pracy. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy i statusu – patrz: ► *Primarschullehrer/in*. Inspektor szkolny na danym poziomie szkolnictwa jest odpowiedzialny za ocenę nauczycieli tej kategorii.

Special duties teacher

Kraj: Irlandia
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Stopień awansu zawodowego dla nauczycieli pracujących jako ► *Mainstream class teacher*, ► *Temporary teacher* (+) w szkołach podstawowych i jako ► *Teacher* w szkołach średnich. Poza zwykłymi obowiązkami dydaktycznymi, nauczyciele tej kategorii mają dodatkowe obowiązki administracyjne. Są rekrutowani na podstawie konkursu wewnętrznego organizowanego w szkole i mianowani przez zarząd szkoły, który określa ich obowiązki. Są pracownikami sektora

publicznego, ale nie mają statusu urzędników służby cywilnej.

Special educational needs assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne
Definicja: Synonim terminu ► *Special educational needs auxiliary support*.

Special educational needs auxiliary support

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Asystent nauczyciela (► *Teacher*), który wspomaga dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczące się w *primary schools*. Mimo braku formalnych wymagań dotyczących kwalifikacji, dyplom *Higher National Certificate/Diploma* (HNC/D) w dziedzinie specjalnych potrzeb edukacyjnych jest szczególnie pożądanym u osób, które pracują z dziećmi i dorosłymi o takich potrzebach. Obowiązki nauczycieli tej kategorii zwykle są uzależnione od konkretnych potrzeb ich podopiecznych. Nauczyciele są mianowani w drodze konkursu otwartego i zatrudniani na podstawie umowy o pracę na czas określony przez lokalne władze edukacyjne. Dalsze informacje dotyczące oceny – patrz: ► *teacher*. Synonimy: ► *Special educational needs assistant*, ► *Behavioural support*.

Special educational needs coordinator

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)
Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel odpowiedzialny za koordynację kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych. Nauczyciel tej kategorii jest przeważnie ► *Classroom teacher* lub ► *Assistant teacher* w szkole podstawowej (dla uczniów wieku 4/5-11 lat). W szkołach średnich dla uczniów w wieku 11-16/18 lat, rolę *special educational needs coordinator* (SENCO) może pełnić jeden lub więcej nauczycieli, włączając *head of department* lub innego nauczyciela na stanowisku kierowniczym. W celu objęcia tego stanowiska wystarczy ukończyć kurs doskonalenia

zawodowego, ale akceptowane są również kwalifikacje typu *Postgraduate Certificate in the Co-ordination of Special Education*, które można uzyskać w instytucjach szkolnictwa wyższego. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymaga się przeważnie stopnia *Bachelor's degree* lub równorzędnego, chociaż kandydaci bez tego stopnia, posiadający znaczne doświadczenie zawodowe w tej dziedzinie, mogą być również przyjęci. Do głównych obowiązków SENCO, poza dydaktyką, należą: zarządzanie polityką szkoły w dziedzinie specjalnych potrzeb edukacyjnych (SEN), koordynacja nauczania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, prowadzenie dokumentacji w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych, nadzór nad rejestracją danych dotyczących uczniów z SEN, współpraca i udzielanie porad innym nauczycielom i rodzicom dzieci z SEN, zaangażowanie w rozwój zawodowy nauczycieli i kontakty z pozaszkolnymi instytucjami wspomagającymi. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, pracodawcy, statusu, oceny i awansu – patrz: ► *Classroom teacher/assistant teacher*. Forma skrócona: ► SENCO.

Special needs assistant

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Asystent nauczyciela dla dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEN), uczęszczających do szkół specjalnych lub ogólnodostępnych, podstawowych lub średnich. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni głównie za wspomaganie nauczycieli w zadaniach nie związanych z dydaktyką. Są nadzorowani przez *principal*, ► *Mainstream class teacher* lub przez ► *Teacher (+)* (w zależności od poziomu edukacji). Mogą być zatrudnieni w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, statusu i oceny – patrz: ► *Resource teacher*. Forma skrócona: ► SNA.

Special needs assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Synonim terminu ► *Learning support assistant*. Inne synonimy są również

używane w zależności od typu instytucji, w której nauczyciel jest zatrudniony.

Specialās izglītības skolotājs/a

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Speciālās izglītības skolotāji/as

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach specjalnych (*speciālā skola, speciālā internātskola, attīstības vai rehabilitācijas centrs*) lub klasach specjalnych (*speciālās izglītības klase*) w szkołach ogólnodostępnych dla uczniów w wieku od 6 do 15-21 lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas speciālās izglītības skolotājs/a*.

Specialbarnträdgårdslärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Erityislastentarhanopettaja*.

Specialist teacher

Country: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel typu ► *Classroom teacher* lub ► *Assistant teacher* w ogólnodostępnych szkołach średnich dla uczniów w wieku od 11 do 16 lub 18 lat, lub w szkołach specjalnych dla uczniów w wieku od 4/5 do 16 lub 18 lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SEN). Nauczyciele tej kategorii uczą konkretnego przedmiotu (jako specjaliści przedmiotowi) lub koncentrują się na konkretnych grupach uczniów, takich jak uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w tym przypadku są specjalistami w dziedzinie nauczania specjalnego - SEN). Nauczyciele SEN, którzy prowadzą zajęcia dydaktyczne z dziećmi głuchymi lub słabo słyszającymi, niedowidzącymi, lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi, są zobowiązani do uzyskania dodatkowych kwalifikacji w ciągu trzech lat od mianowania na to stanowisko. Kwalifikacje tego typu można uzyskać w instytucjach

szkolnictwa wyższego, a studia mogą być podjęte w pełnym wymiarze (1 rok) lub w niepełnym wymiarze (2-5 lat) i prowadzą do uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, pracodawcy, statusu, oceny i awansu – patrz: ► *classroom teacher/assistant teacher*.

Specialist teaching assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe

Definicja: Asystent nauczyciela ► *Teaching assistant*, przeważnie w *primary school* (dla uczniów w wieku 4/5-11 lat), który wspomaga nauczycieli i uczniów w nauce pisania, czytania oraz podstaw matematyki. Nie istnieją formalne wymogi dotyczące kwalifikacji, ale obecnie nauczyciele tej kategorii mają możliwość ukończenia specjalistycznych kursów dla asystentów nauczyciela, trwających przeważnie 1 rok (w niepełnym wymiarze godzin), prowadzonych przez niektóre instytucje szkolnictwa wyższego. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, pracodawcy, statusu, oceny i promocji – patrz: *Teaching assistant*.

Specialklasslärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Erityisluokanopettaja*.

Speciallärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Erityisopettaja*.

Speciallärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Tytuł stopniowo wycofywany i zastępowany przez ► *Specialpedagog*.

Specialpedagog

Kraj: Szwecja

Formy gramatyczne: Specialpedagoger

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel uczniów w wieku 7-16 i 16-19 lat, którzy mają trudności w nauce i uczęszczają do szkół specjalnych lub do *grundskola* lub *gymnasieskola*. Nauczyciele tej kategorii kształcą się w uczelniach wyższych. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagany jest *grundskollärarexamen*, *barn-och ungdomspedagogisk examen* lub dyplom *gymnasielärarexamen* (w zależności od poziomu edukacji). Kształcenie obejmuje roczne studia prowadzące do uzyskania dyplomu *specialpedagogexamen*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*. Tytuł stopniowo wycofywany: ► *Speciallärare*.

Specialusis/lioji pedagogas/gė

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Specialieji/liosios pedagogai/gės

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel na wszystkich poziomach edukacji szkolnej, który kształci się jako specjalista szkolnictwa specjalnego w *Šiaulių universitetas*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej (*bendrojo lavinimo mokyklos brandos atestatas*) oraz pomyślne zdanie egzaminu wstępnego. Kształcenie trwa 5 lat, ma charakter teoretyczny oraz praktyczny i prowadzi do uzyskania stopnia *diplomas*. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani w drodze naboru otwartego i otrzymują stałe zatrudnienie jako *specialusis pedagogas*, przeważnie po 6 miesiącach pracy w zawodzie nauczyciela. Są mianowani przez dyrektora danej szkoły (*direktorius*), zatrudniani przez władze regionalne jako pracownicy służby cywilnej i oceniani przez komisję do spraw oceny pracy nauczycieli (*pedagogų atestacinė komisija*) danej szkoły. Dalsze informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*, ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė*, ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*.

Specialyrkeslärare

Kraj: Finlandia

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Erityisopettaja*.

Sprachassistent/in

Kraj: Lichtenstein

Formy

Sprachassistent/en/innen*

gramatyczne:

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Asystent nauczyciela w szkołach podstawowych i średnich dla uczniów w wieku 6 do 19 lat, który kształci się jako specjalista nauczania języków obcych w instytucjach szkolnictwa wyższego. Cudzoziemcy uczący swojego ojczystego języka są zatrudniani jako nauczyciele tej kategorii na podstawie rocznych kontraktów i uczestniczą w akcji programu Socrates Comenius, lub są zatrudniani na podobnych zasadach. Są oceniani przez nauczycieli, których są asystentami oraz przez inspektorów odpowiedzialnych za szczebel edukacji, na którym są zatrudnieni.

Srednješolski/ka učitelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Srednješolski/ke učitelj/ice, srednješolsk* učitelj*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Termin ogólny dla wszystkich nauczycieli w szkolnictwie średnim 2 stopnia – patrz: ► *Učitelj/ica* (+).

Starchi asistent (Старши асистент)

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Starchi asistenti

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Starszy asystent rekrutowany spośród asystentów. Nauczyciele tej kategorii są mianowani na podstawie odpowiedniego stażu pracy w zawodzie nauczyciela oraz dorobku akademickiego i badawczego, a w zakres ich obowiązków wchodzi zarówno zadania dydaktyczne jak i badawcze. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent*.

Starszy wykładowca

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Starsi wykładowcy, starsz* wykładowc*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uczelniach niezawodowych dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Wymagane kwalifikacje są zdefiniowane w statucie danej uczelni. Do jego obowiązków, poza kształceniem studentów, należy podnoszenie swoich kwalifikacji i uczestniczenie w pracach organizacyjnych uczelni. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Adiunkt*. Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Strok. sod.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Strokovni/na sodelavec/vka*.

Strok. sodelavec/vka

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Strokovni/na sodelavec/vka*.

Strok. svet.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Strokovni/na svetnik/ica*.

Strok. svetnik/ica

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Strokovni/na svetnik/ica*.

Strokovni/na sodelavec/vka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Strokovni/ne sodelavci/vke, strokovn* sodelav*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele tej kategorii zobowiązani są do posiadania minimum stopnia na poziomie licencjatu, 2 lat stażu pracy w odpowiedniej dziedzinie i znaczącego dorobku w tej dziedzinie. W zasadzie tytuł jest przyznawany na czas nieokreślony, ale

nauczyciel tej kategorii może zostać odwołany ze stanowiska. Nauczyciele tej kategorii są głównie odpowiedzialni za prowadzenie zajęć dydaktycznych w danej instytucji, ale również wypełniają obowiązki badawcze lub związane z działalnością artystyczną uczelni. Dalsza droga awansu prowadzi do stanowiska ► *Višji/ja strokovni/na sodelavec/vka*. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Formy skrócone: ► Strok. *sodelavec/vka*, ► Strok. sod. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ka sodelavci/vka*.

Strokovni/na svetnik/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Strokovni/na svetniki/ice, strokovn* svetni*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest posiadanie stopnia na poziomie licencjatu, 15 lat stażu pracy i znaczącego dorobku w danej dziedzinie. W zasadzie stanowisko jest przyznawane na czas nieokreślony przez *senat* danej instytucji, zgodnie z procedurami prawnymi, ale istnieje także możliwość odwołania. Nauczyciele tej kategorii są głównie odpowiedzialni za prowadzenie zajęć dydaktycznych w danej instytucji, ale również wypełniają obowiązki badawcze lub związane z działalnością artystyczną uczelni. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Forma skrócona: ► Strok. svet., ► Strok. svetnik/ica. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ka sodelavci/vka*.

Stundakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Stundakennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja:

- Nauczyciel pracujący w niepełnym wymiarze godzin w *grunnskóli* dla uczniów w wieku od 6 do 16 lat – patrz: ► *Grunnskólakennari* i/lub ► *Leiðbeinandi*.
- Nauczyciel pracujący w niepełnym wymiarze godzin w *framhaldsskóli*

grunnskóli dla uczniów w wieku od 16 do 20 lat – patrz: ► *Framhaldsskólakennari* (+) i/lub ► *Leiðbeinandi*.

- Nauczyciel pracujący w niepełnym wymiarze godzin w *háskóli* dla uczniów w wieku powyżej 20 lat. Do objęcia stanowiska tego typu wymagany jest stopień *meistaragráða* lub równorzędny. Nauczyciele tej kategorii są obowiązani wyłącznie do prowadzenia zajęć dydaktycznych, są mianowani przez dziekana danego wydziału (*deildarforseti*) i zatrudniani przez władze państwowe na czas określony. Stanowiska tego typu zwykle nie są ogłaszane w prasie, chociaż w pewnych sytuacjach jest to praktykowane. Dalsze informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Aðjúkt*. Termin powszechnie używany: ► *Háskólakennari*.

Subject coordinator

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Synonim terminu ► *Subject leader*.

Subject leader

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia/ Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel typu ► *Classroom teacher* lub ► *Assistant teacher* (nauczyciel ogólny) w *primary school* (dla uczniów w wieku 4/5-11 lat). W szkole średniej dla uczniów w wieku 11-16/18 lat, obowiązki *subject leader* może wypełniać jeden lub więcej wyższych rangą nauczycieli, włączając kadrę kierowniczą. Nauczyciel kategorii *subject leader* kieruje nauczaniem danego przedmiotu w szkole, czuwa nad stroną organizacyjną zarówno z punktu widzenia samego przedmiotu, jak i funkcjonowania całej placówki. Kształcenie nauczycieli tej kategorii odbywa się tą samą drogą, jak w przypadku *classroom teacher*, z możliwością korzystania z kursów doskonalenia zawodowego w szkole i w innych instytucjach. Do najważniejszych obowiązków nauczycieli tego typu należy dydaktyka, pomoc, doradzanie i motywowanie nauczycieli danego przedmiotu, ocena efektywności nauczania

danego przedmiotu, poznawania i informowania kolegów o przyszłych priorytetach i celach w danej dyscyplinie. Dalsze informacje dotyczące pracodawcy, statusu, oceny i promocji – patrz: ► *Classroom teacher/assistant teacher*.
Synonim: ► *Subject coordinator*.

Supply teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia/ Irlandia Północna)
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel typu ► *Classroom teacher* lub ► *Assistant teacher* w *nursery school* (przedszkole), w szkole podstawowej lub średniej (odpowiednio dla dzieci w wieku 3-5 lat, 4/5-11 lat i 11-16/18 lat), którego zatrudnia szkoła, lokalne władze oświatowe (*local education authority*) lub (w Irlandii Północnej) - *Education and Library Board*. Nauczyciele tej kategorii czasowo zastępują nieobecnych nauczycieli, mogą być nauczycielami przedmiotów zintegrowanych lub specjalistami przedmiotowymi w zależności od wieku uczniów, z którymi pracują. Nauczyciele ci mogą zatrudniać się indywidualnie lub być rekrutowani przez agencję pracy dla nauczycieli. Rząd brytyjski przygotowuje obecnie szereg przepisów mających podnieść status i jakość zastępstw w szkolnictwie. Informacje dotyczące kształcenia – patrz: ► *Classroom teacher/assistant teacher*.

Svetnik/ica

Kraj: Słowenia
Formy gramatyczne: Svetniki/ice, svetni*
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/ wyższe
Definicja: Najwyższy szczebel awansu dla nauczycieli, którzy pracowali na stanowisku ► *Svetovalec/lka* przez 5 lat. Kandydaci na to stanowisko muszą zaprezentować znaczny dorobek zawodowy, odpowiednie kwalifikacje zawodowe, udział w kursach doskonalenia zawodowego i innych działaniach związanych z zawodem, takich jak doradztwo, publikacja podręczników, artykułów, recenzji, poradników lub wyników badań naukowych, itd.. Dalsze informacje dotyczące awansu i odpowiedniego wynagrodzenia – patrz: ► *Mentor/ica*. Nauczyciele z tytułem *svetnik/ica*, po spełnieniu odpowiednich wymagań, mogą być mianowani

na stanowisko dyrektora (*ravnatelj/ica*) danej instytucji. Ten sam tytuł jest także przyznawany innym nauczycielom pracującym w szkołach. Tytuł uzyskany w drodze awansu jest podawany łącznie z terminem podstawowym, np. *učitelj/ica svetnik/ica*.

Svetovalec/lka

Kraj: Słowenia
Formy gramatyczne: Svetovalci/lke, svetoval*
Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/ średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/ wyższe
Definicja: Szczebel awansu (drugi) przyznawany wszystkim nauczycielom, którzy pracowali na stanowisku ► *Mentor/ica* przez ostatnie 4 lata. Kandydaci na to stanowisko muszą zaprezentować znaczny dorobek zawodowy, odpowiednie kwalifikacje zawodowe, udział w kursach doskonalenia zawodowego i innych działaniach związanych z zawodem, takich jak doradztwo, publikacja podręczników, artykułów, recenzji, poradników lub wyników badań naukowych, itd.. Dalsze informacje dotyczące awansu i związanych ze stanowiskiem zarobków – patrz: *Mentor*. Nauczyciele z tytułem *svetovalec/lka*, po spełnieniu odpowiednich wymagań, mogą być mianowani na stanowisko dyrektora (*ravnatelj/ica*) danej instytucji. Mogą również awansować na stanowisko ► *Svetnik/ica*. Tytuł *svetovalec/lka*, który może być również przyznawany innym nauczycielom pracującym w szkołach, jest podawany łącznie z terminem podstawowym, np. *učitelj/ica svetovalec/lka*.

Szakmai tanár (+)

Kraj: Węgry
Formy gramatyczne: Szakmai tanárok, szakmai tanár*
Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia
Definicja: Nauczyciel w szkołach zawodowych i/lub technicznych (*szakközépiskola*, *szakmunkásképző iskola* i *szakiskola*) dla uczniów w wieku 16 do 20 lat oraz osób dorosłych, którzy kształcą się jako nauczyciel przedmiotu w instytucjach szkolnictwa wyższego (*főiskola*) lub w uniwersytetach (*egyetem*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 4, 5 lub 6 lat, wymagane jest uzyskanie świadectwa potwierdzającego zdanie egzaminu na zakończenie szkoły średniej 2 stopnia (*érettségi vizsga*) i pomyślne

zdanie egzaminu wstępnego na wyższą uczelnię (*felvételi vizsga*). Kształcenie obejmuje część teoretyczną i praktyczną, włączając praktyki w szkołach i prowadzi do uzyskania dyplomu *főiskolai/egyetemi oklevél* i podwójnych kwalifikacji: pedagogicznych (*tanári szakképesítés*) i zawodowych (inżynier, specjalista w dziedzinie rolnictwa lub ekonomii). Kandydaci, którzy uzyskali dyplom *egyetemi oklevél*, posiadają kwalifikacje do nauczania teorii danego przedmiotu zawodowego we wszystkich instytucjach, natomiast ci, którzy uzyskali dyplom *főiskolai oklevél*, uczą przedmiotów praktycznych w *szakközépiskola*, oraz przedmiotów teoretycznych w *szakmunkásképző iskola*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Okleveles tanár* (+).

Szakoktató (+)

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Szakoktatók, szakoktató*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach zawodowych i/ lub technicznych (*szakközépiskola, szakmunkásképző iskola i szakiskola*) dla uczniów w wieku od 14 do 19 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotu w instytucjach szkolnictwa wyższego (*főiskola*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 3 lata, wymagane jest uzyskanie świadectwa potwierdzającego zdanie egzaminu na zakończenie szkoły średniej 2 stopnia (*érettségi vizsga*) i pomyślne zdanie egzaminu wstępnego na wyższą uczelnię (*felvételi vizsga*). Kształcenie obejmuje część teoretyczną i praktyczną, włączając praktyki w szkołach, i prowadzi do uzyskania dyplomu *főiskolai/egyetemi oklevél* i kwalifikacji pedagogicznych (*tanári szakképesítés*), oraz kwalifikacji zawodowych inżyniera, specjalisty w dziedzinie rolnictwa lub ekonomii. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Okleveles tanár* (+).

T t

Tanár (+)

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Tanárok, tanár*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w 4 ostatnich klasach *általános iskola* dla dzieci w wieku od 10 do 14 lat, który kształci się jako nauczyciel jednego lub dwóch przedmiotów w wyższych szkołach zawodowych (*főiskola*) lub w uniwersytetach (*egyetem*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 3 lata (dla nauczycieli jednego przedmiotu) lub 4 lata (dla nauczycieli 2 przedmiotów), wymagane jest uzyskanie świadectwa potwierdzającego zdanie egzaminu na zakończenie szkoły średniej 2 stopnia (*érettségi vizsga*) i pomyślne zdanie egzaminu wstępnego na wyższą uczelnię (*felvételi vizsga*). Kształcenie obejmuje część teoretyczną i praktyczną, włączając praktyki w szkołach, i prowadzi do uzyskania dyplomu *főiskolai oklevél* i kwalifikacji jako *tanár*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Okleveles tanár (+)*.

Tanító

Kraj: Węgry

Formy gramatyczne: Tanítók, tanító*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w 4 lub 6 pierwszych klasach *általános iskola* dla uczniów w wieku od 6 do 10/12 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w instytucjach szkolnictwa wyższego (*főiskola*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 4 lata, wymagane jest uzyskanie świadectwa potwierdzającego zdanie egzaminu na zakończenie szkoły średniej 2 stopnia (*érettségi vizsga*) i pomyślne zdanie egzaminu wstępnego na wyższą uczelnię (*felvételi vizsga*). Kształcenie obejmuje część teoretyczną i praktyczną, włączając praktyki w szkołach, i prowadzi do uzyskania dyplomu *főiskolai oklevél* i kwalifikacji jako *tanító*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Okleveles tanár (+)*.

Teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w przedszkolach, szkołach podstawowych, średnich 1 i 2 stopnia (włączając szkolnictwo specjalne) dla uczniów w wieku od 5 do 18 lat, który kształci się na wydziałach pedagogicznych uniwersytetów jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych (poziom przedszkolny i podstawowy) lub nauczyciel przedmiotu (poziom szkolnictwa średniego). Wymogi dotyczące rozpoczęcia tego typu kształcenia są uzależnione od tego, czy kandydat podejmuje studia prowadzące do *Teaching Qualification (TQ)* czy do *Postgraduate Certificate of Education (PGCE)*. W celu rozpoczęcia 4-letnich studiów prowadzących do uzyskania stopnia B.Ed. (licencjat edukacji) i *Teaching Qualification* (szkolnictwo przedszkolne i podstawowe), wymagane są: *Scottish Qualifications Certificate - Higher Grade* i uzyskanie *Grades 1, 2, lub 3 w Standard Grade* w zakresie dwóch innych przedmiotów lub ich odpowiednik. Do rozpoczęcia rocznego kursu PGCE prowadzącego do uzyskania TQ (poziom szkolnictwa podstawowego) wymagane jest posiadanie stopnia z uniwersytetu Zjednoczonego Królestwa (minimum 3 lata studiów) lub jego odpowiednika z instytucji spoza Zjednoczonego Królestwa, jak również zaliczone egzaminy z języka angielskiego na poziomie wyższym i matematyki na poziomie standardowym (*Standard Grade*) w ramach *Scottish Qualifications Certificate* (lub równorzędne kwalifikacje). Po uzyskaniu stopnia uniwersyteckiego, nauczyciele szkół średnich mogą rozpocząć pracę zawodową po ukończeniu kursu PGCE lub uzyskaniu stopnia B.Ed., który ogranicza się do niektórych przedmiotów. Do rozpoczęcia kursu PGCE prowadzącego do uzyskania TQ (szkolnictwo średnie) wymagany jest stopień z jednego z uniwersytetów w Zjednoczonym Królestwie (lub jego odpowiednika z uczelni spoza Zjednoczonego Królestwa), w ramach którego

kandydaci uzyskują wiedzę z danego przedmiotu w zakresie wymaganym do jego nauczania w szkockich szkołach średnich. Wymagane jest również zaliczenie z języka angielskiego na poziomie *Higher Grade* lub jego odpowiednik. W przypadku niektórych przedmiotów istnieją wymagania dodatkowe. Przed rozpoczęciem pracy w zawodzie nauczyciela w szkolnictwie publicznym należy zarejestrować się w Głównej Radzie Nauczycielskiej (*General Teaching Council*). Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy dydaktyka, udział w pracach administracyjnych w szkole, pomoc dla uczniów i informowanie rodziców o postępach ich dzieci. Nauczyciele w szkołach publicznych są rekrutowani w drodze naboru otwartego i zatrudniani przez lokalne władze oświatowe. Nie mają statusu pracowników służby cywilnej, a umowa o pracę może mieć charakter stały lub czasowy. W szkołach prywatnych, w których nauka jest odpłatna, nauczyciele zawierają indywidualne umowy z władzami szkoły. Podczas inspekcji szkolnych przeprowadzanych przez *Her Majesty's Inspectors of Education* (HMIE), oceniane są kluczowe dziedziny działalności szkoły, a praca nauczycieli stanowi jedną z nich. Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Senior teacher*, ► *Assistant principal teacher*, ► *Principal teacher*.

Teacher (+)

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel – specjalista przedmiotu, wykształcony w instytucjach szkolnictwa wyższego, zatrudniony w szkołach średnich dla uczniów w wieku 12-15 lat i 15-18 lat oraz w systemie oświaty dorosłych. Do objęcia tego typu stanowiska można kształcić się na dwa sposoby. Opcja pierwsza obejmuje ukończenie rocznych studiów 2 stopnia na bazie *Primary degree* (minimum 3 lata studiów). Ukończenie studiów tego typu jest pożądane (ale nie konieczne) w przypadku nauczycieli szkół średnich zawodowych. Druga opcja obejmuje czteroletni równoległy *Degree Programme* (na bazie stopnia *BA*, *BSc* lub *BComm*), w którego skład wchodzi kształcenie pedagogiczne. Obie opcje prowadzą do uzyskania *Higher diploma in Education*. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani w oparciu o egzamin otwarty i mianowani przez władze szkoły. Są zatrudnieni

na podstawie stałej umowy o pracę przez Departament Edukacji i Nauki (DES) i mają status pracowników sektora publicznego, lecz nie służby cywilnej. Są oceniani przez inspektorat DES. Dalsze informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Special duties teacher* lub ► *Assistant Principal*.

Teacher (+)

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach podstawowych oraz średnich 1 i 2 stopnia (odpowiednio dla uczniów w wieku 5-11 lat, 11-16 lat i 16-18 lat). Kandydaci na nauczycieli szkół podstawowych kształcą się jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych, podczas gdy przyszli nauczyciele szkół średnich kształcą się jako nauczyciele jednego lub kilku przedmiotów. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej. Nauczyciele obu kategorii kształcą się zwykle na studiach 4-letnich z elementami praktyki, prowadzących do uzyskania stopnia *Bachelor of Education* (B.Ed.). Mogą również ukończyć roczne studia 2 stopnia prowadzące do uzyskania *Postgraduate Certificate in Education* (PGCE). Nauczyciele w szkołach publicznych są rekrutowani na podstawie ogłoszeń i mianowani przez premiera na podstawie rekomendacji komisji służby cywilnej. Są zatrudniani przez Wydział Edukacji, mają status urzędników służby cywilnej i są oceniani przez *head of school* i *education officers*. W szkołach prywatnych dofinansowanych ze źródeł publicznych są zatrudniani na podstawie umowy o pracę przez władze danej szkoły. Do roku szkolnego 2000/01 nauczyciele tej kategorii pracowali również w szkolnictwie policealnym (dla uczniów w wieku 18-21 lat). Od roku szkolnego 2001/02 nauczyciele ci muszą składać podania o zatrudnienie na stanowisku ► *Assistant Lecturer*.

Teaching assistant

Kraj: Malta

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela w Uniwersytecie Maltańskim dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Do jego/jej obowiązków należy dydaktyka, prowadzenie badań

naukowych i inne związane z tym zadania. Kandydaci na to stanowisko, którzy zwykle posiadają stopień *bachelor's* z wyróżnieniem (*honours*) 1 lub 2 stopnia, są rekrutowani w drodze egzaminu konkursowego organizowanego przez Uniwersytet i na podstawie opinii Rady Selekcyjnej. Posady mogą być ogłaszane w prasie i zwykle są obejmowane przez obiecujących absolwentów lub przez osoby posiadające znaczne doświadczenie w danej dziedzinie. Nauczyciele tej kategorii są mianowani i zatrudniani przez Radę Uniwersytecką na stałe lub na podstawie umowy o pracę (przeważnie na 4 lata). Uniwersytet nie posiada formalnych procedur oceny nauczycieli tej kategorii.

Teaching assistant

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia/ Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Asystent nauczyciela pracujący jako pomoc w klasach szkół podstawowych i średnich (dla uczniów w wieku 4/5–11 i 11–16/18 lat). Termin "asystent nauczyciela" jest czasem używany jako określenie dotyczące wszystkich asystentów pracujących w danej szkole, włączając ► *Specialist teaching assistant*, ► *Pre-school assistant* i ► *Learning support assistant*. Nie istnieją ogólnokrajowe wymogi dotyczące wykształcenia czy kwalifikacji posiadanych przez tych nauczycieli, chociaż niektóre władze lokalne i szkolne definiują własne wymagania. Jednakże opracowywane są obecnie krajowe standardy zawodowe prowadzące do utworzenia specjalistycznego *National Vocational Qualification* (NVQ). Do głównych obowiązków nauczycieli tej kategorii należą: pomoc w korzystaniu z wyposażenia klas, pomoc w opiece nad uczniami, pomoc w zajęciach dydaktycznych, w nauce pisania, liczenia i korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych w klasie oraz dbałość o zdrowie i samopoczucie uczniów. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez lokalne władze oświatowe *local education authority* (LEA), *Education and Library Board* (w Irlandii Północnej) lub przez samą szkołę, w zależności od jej rodzaju. Procedury oceniania oraz możliwości awansu zależą od danej szkoły lub władz. Synonim: ► *Classroom assistant*.

Uwaga: Dla określenia osób pracujących na stanowiskach *teaching assistants* są używane także inne terminy, w zależności od decyzji danej *local education authority/Education and Library Board*.

Technical Demonstrator

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia/ Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Pracownicy techniczni (zwykle studenci studiów 2 stopnia lub doktoranckich), którzy podejmują obowiązki dydaktyczne w instytucjach szkolnictwa wyższego (szkolnictwo wyższe ogólne i zawodowe dla studentów w wieku powyżej 18 lat). Nie istnieją formalne wymogi dotyczące kwalifikacji, ale *demonstrators* mają przeważnie ukończone z dobrym wynikiem studia 1 stopnia (*Bachelor's degree* z wyróżnieniem (*honours*) 1 lub 2 stopnia) i studiują w celu uzyskania stopnia *Master's degree* lub *doctorate*. Są rekrutowani spośród studentów wydziału, na którym studiują. *Demonstrators* są zatrudniani przez daną instytucję na okres trwania ich studiów. Mimo że w praktyce bywa różnie, do obowiązków nauczycieli tej kategorii zalicza się przeważnie nadzór nad pracą w laboratoriach, udzielanie pomocy studentom podczas zajęć praktycznych, sprawdzanie listy obecności i składanie raportów wykładowcom ► *Lecturers* z przebiegu prac w laboratorium.

Tecnico di laboratorio

Kraj: Włochy

Formy gramatyczne: Tecnici di laboratorio

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Asystent ► *Insegnante tecnico-pratico* w szkołach średnich 2 stopnia dla uczniów w wieku od 14 do 19 lat. Do głównych zadań nauczycieli tej kategorii należy pomoc nauczycielom w ich pracy z klasą. Do objęcia stanowiska tego typu nie jest wymagany konkretny typ wykształcenia, lecz tylko dyplom *diploma di superamento dell'esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore*. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie krajowego egzaminu konkursowego (*concorso*), po którym uzyskują stałe zatrudnienie. Są zatrudniani przez władze państwowe i w szkołach publicznych mają status urzędników służby cywilnej. Są oceniani po pierwszym roku

stałego zatrudnienia przez dyrektora szkoły. Dalsze informacje dotyczące mianowania – patrz: ► *Insegnante di scuola dell'infanzia*.

Técnico/ca Superior en Educación Infantil

Kraj: Hiszpania

Formy gramatyczne: Técnicos/cas Superiores en Educación Infantil

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel i/lub asystent (w zależności od wymagań danej instytucji edukacyjnej) ► *Maestro/ra (+) w escuelas de Educación Infantil* dla dzieci w wieku od 3 miesięcy do 3 lat. Nauczyciel tej kategorii kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w instytucjach szkolnictwa wyższego. Do rozpoczęcia 2-letnich studiów zawodowych, prowadzących do uzyskania stopnia *Técnico Superior en Educación Infantil*, wymagany jest dyplom *Bachiller*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, statusu, pracodawcy i oceny – patrz: ► *Maestro*.

Temporary teacher (+)

Kraj: Irlandia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Przeważnie ► *Mainstream class teacher* w szkołach podstawowych (dla dzieci w wieku 4-12 lat) lub ► *Teacher* w szkołach średnich (dla uczniów w wieku 12-18 lat). Nauczyciele tej kategorii zastępują nieobecnych nauczycieli i otrzymują wynagrodzenie według tej samej skali co *mainstream class teachers*. Nauczyciel *temporary teacher* po trzech latach nieprzerwanej pracy na tym stanowisku może otrzymać stałe zatrudnienie. W przypadkach, gdy zastępstwo obejmuje okres 8 miesięcy lub dłuższy, obowiązują procedury selekcji stosowane przy zatrudnianiu na stałe. Dalsze informacje dotyczące kształcenia, rekrutacji, pracodawcy – patrz: ► *Mainstream class teacher*. *Temporary teachers* pracujący jedynie w szkołach podstawowych mogą awansować na stanowisko ► *Special duties teacher* lub ► *Assistant Principal*.

Tohtoriassistentti

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Tohtoriassistentti, tohtoriassistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucji szkolnictwa wyższego typu uniwersyteckiego dla studentów w wieku powyżej 19 lat, do obowiązków którego należy prowadzenie zajęć dydaktycznych, pełnienie obowiązków administracyjnych i przede wszystkim prowadzenie badań naukowych. Kandydaci na to stanowisko są obowiązani posiadać dyplom *tohtorintutkinto*, umiejętności dydaktyczne na dobrym poziomie i, jeśli to konieczne, praktyczne doświadczenie w danej dziedzinie. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, statusu – patrz: ► *Professori*. Termin w języku szwedzkim: ► *Doktorassistent*.

Tónmenntakennari

Kraj: Islandia

Formy gramatyczne: Tónmenntakennarar

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *grunnskóli* dla uczniów w wieku od 6 do 16 lat, który kształci się jako nauczyciel muzyki w *Tónlistarskólinn í Reykjavík* (Wyższa Szkoła Muzyczna w Reykiawiku). Do rozpoczęcia kształcenia, które trwa 3 lata i prowadzi do uzyskania stopnia na poziomie licencjatu w dziedzinie wychowania muzycznego (BEd) i kwalifikacji nauczyciela muzyki, wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu wstępnego, jak również wcześniejsza nauka muzyki. *Tónmenntakennari* mogą się również kształcić w *Kennaraháskóli Íslands* (Islandzki Uniwersytet Pedagogiczny), w ramach ogólnych studiów pedagogicznych i studiować muzykę jako jeden z przedmiotów do wyboru. W tym przypadku wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu *stúdentspróf* lub równorzędnego, a kształcenie ma charakter zarówno teoretyczny jak i praktyczny, i prowadzi do uzyskania stopnia BEd.. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Grunnskólakennari*.

Tutor

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/ Walia/ Irlandia Północna)

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne/wyższe

Definicja: Termin używany na wszystkich poziomach edukacji, począwszy od szkolnictwa średniego 1 stopnia, jako określenie dla ► *Classroom teachers*, ► *Assistant teachers* lub

► *Lecturers*, którzy, poza obowiązkami dydaktycznymi, mają obowiązek sprawować opiekę nad grupami uczniów/ studentów, np. wychowawcy klas czy opiekunowie naukowci. W szkolnictwie wyższym, w kształceniu typu

further education i w szczególności w instytucjach edukacji dorosłych, gdzie zajęcia odbywają się w relatywnie małych grupach, termin ten jest stosowany jako synonim terminu *lecturer*.

U

u

Učitel/ka 1.-5. ročníku základní školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky 1.-5. ročníku základní školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel na pierwszym etapie *základní škola* dla uczniów w wieku od 6 do 11 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotów zintegrowanych, przeważnie na wydziałach pedagogiki uniwersytetów (*univerzita*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej (*vysvědčení o maturitní zkoušce*) oraz spełnienie dodatkowych wymagań sformułowanych przez daną instytucję/wydział. Studia dla nauczycieli klas 1 do 5 trwają 4 lata i obejmują elementy teoretyczne i praktyczne. Kandydaci mogą również podjąć studia 4- lub 5-letnie potrzebne do zatrudnienia na innych poziomach edukacji, w połączeniu z dodatkowym, przeważnie 2-letnim programem wymaganym do nauczania w szkolnictwie podstawowym. Ukończenie tego typu kształcenia prowadzi do uzyskania tytułu *magistr*. Istnieją również inne drogi kształcenia nauczycieli tej kategorii. Nauczyciele są mianowani przez dyrektora szkoły (*ředitel/ka prvního stupně základní školy* lub *ředitel/ka základní školy*) na podstawie procedury naboru otwartego. Informacje dotyczące pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Učitel/ka mateřské školy*.

Učitel/ka 6.-9. ročníku základní školy (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky 6.-9. ročníku základní školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel na drugim etapie *základní škola* dla uczniów w wieku od 11 do 15 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele kilku przedmiotów, przeważnie na wydziałach pedagogicznych uniwersytetów (*univerzita*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej

(*vysvědčení o maturitní zkoušce*), oraz spełnienie dodatkowych wymagań instytucjonalnych/wydziałowych. Studia dla przyszłych nauczycieli klas 6-9 trwają 5 lat i zawierają elementy zarówno teoretyczne jak i praktyczne. Kandydaci mogą także podjąć 4- lub 5-letnie studia prowadzące do nauczania na innych poziomach lub w innych typach szkół w połączeniu z dodatkowymi studiami (zwykle dwuletnimi) dla przyszłych nauczycieli szkół średnich 1 stopnia. Kształcenie to prowadzi do uzyskania tytułu *magistr*. Istnieją także inne formy kształcenia nauczycieli tego typu. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani przez dyrektora szkoły (*ředitel/ka samostatného druhého stupně základní školy* lub *ředitel/ka základní školy*) na podstawie procedury naboru otwartego. Informacje dotyczące pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Učitel/ka mateřské školy*.

Učitel/ka mateřské školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky mateřské školy, učitel*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *mateřská škola* dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *střední odborná škola* (szkoła średnia 2 stopnia specjalizująca się w kształceniu nauczycieli przedszkoli). Kształcenie trwa 4 lata. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia konieczne jest ukończenie *základní škola*, oraz spełnienie wymogów instytucjonalnych. Kształcenie tego typu prowadzi do uzyskania świadectwa *vysvědčení o maturitní zkoušce*. Istnieją także inne formy kształcenia nauczycieli tego typu, także na poziomie uniwersyteckim. W szkołach posiadających osobowość prawną nauczyciele tej kategorii są mianowani przez dyrektora szkoły (*ředitel/ka mateřské školy*) zgodnie z procedurą naboru otwartego, i są zatrudniani przez władze szkolne na podstawie umowy o pracę. Władze lokalne (*okresní úřad*) zatrudniają nauczycieli w szkołach, które nie

mają osobowości prawnej i wskazują osobę pracodawcy. W tym przypadku nauczyciele są również zatrudniani na podstawie umowy o pracę. Za ocenę pracy nauczycieli tej kategorii odpowiedzialny jest inspektor szkolny (*školní inspektor/ka*).

Učitel/ka odborného učiliště (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky odborného učiliště, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w specjalnej szkole zawodowej (*odborné učiliště*) dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zwykle w wieku od 15 do 17/19 lat. Wymagane kwalifikacje są zbliżone do tych, jakich się oczekuje od ► *Učitel/ka všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy (+)* i ► *Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)*. Dodatkowo wymagane jest ukończenie studiów (przeważnie 2-letnich) w dziedzinie pedagogiki specjalnej, oferowanych przez wydziały pedagogiczne. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel/ka odborného výcviku speciální školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky odborného výcviku speciální školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel prowadzący szkolenia praktyczne w warsztatach specjalnych szkół średnich 2 stopnia, które są zorganizowane w podziale na typy niepełnosprawności i zawierają elementy kształcenia ogólnego i zawodowego dla uczniów w wieku od 15 do 17/19 lat. Poza kwalifikacjami podobnymi do tych, jakich wymaga się od ► *Učitel/ka předmětu praxe*, nauczyciele tej kategorii powinni posiadać świadectwo (*vyučení list*) ukończenia 2- lub 3-letniej zawodowej szkoły średniej 2 stopnia z minimum roczną praktyką w danym zawodzie. Nauczyciele tej kategorii są także zobowiązani do ukończenia dodatkowych studiów (zwykle 2-letnich) w dziedzinie pedagogiki specjalnej na wydziale pedagogiki. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel/ka odborných předmětů konzervatoře (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky odborných předmětů konzervatoře, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/wyższe

Definicja: Nauczyciel przedmiotów specjalistycznych w *konzervatoř* dla uczniów w wieku 11-19 lat (w dziedzinie tańca) lub 15-21 lat (w dziedzinach śpiewu, muzyki i sztuk teatralnych). Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu w uniwersytetach (*univerzita*) lub *konzervatoř*. Do rozpoczęcia studiów uniwersyteckich wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvědčení o maturitní zkoušce*) oraz spełnienie dodatkowych wymogów instytucjonalnych/wydziałowych. Do rozpoczęcia 8-letnich studiów w dziedzinie tańca w *konzervatoř* wymagane jest ukończenie 5-tej klasy *základní škola*, oraz zdanie egzaminu wstępnego organizowanego przez szkołę. Do rozpoczęcia 6-letnich studiów w dziedzinie śpiewu, muzyki i sztuk dramatycznych w *konzervatoř* wymagane jest ukończenie ostatniej klasy *základní škola* i zdanie egzaminu wstępnego organizowanego przez szkołę. Kształcenie w uniwersytecie prowadzi do uzyskania tytułów *bakalář* (studia 3-letnie) lub *magistr* (studia 4-5-letnie). Kształcenie (6 lub 8 lat) w *konzervatoř* prowadzi do uzyskania dyplomu *vysvědčení o absolutoriu*. Istnieją także inne formy kształcenia nauczycieli tej kategorii. We wszystkich typach kształcenia kandydaci zdobywają przygotowanie pedagogiczne podczas uzupełniających studiów pedagogicznych. Dalsze informacje dotyczące tych studiów, jak również mianowania i oceny – patrz: ► *Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)*.

Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky odborných předmětů střední školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotów specjalistycznych w szkołach średnich 2 stopnia, włączając szkoły artystyczne (*střední umělecká škola*) dla uczniów w wieku od 15 do 18/19 lat. Nauczyciele tej kategorii niekiedy prowadzą zajęcia w *vyšší odborná škola*. Kształcą się jako nauczyciele przedmiotu,

zwykle w uniwersytetach (*univerzita*), na studiach niezwiązanych z pedagogiką. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvědčení o maturitní zkoušce*) oraz spełnienie dodatkowych wymogów instytucjonalnych/wydziałowych.

- Kandydaci na nauczycieli zawodowych i technicznych szkół średnich 2 stopnia przeważnie kończą 4- lub 5-letnie studia w danej dziedzinie, niezwiązane z pedagogiką, i prowadzące do uzyskania tytułu *magistr* w danej dziedzinie.
- Kandydaci na nauczycieli w *střední umělecká škola* zwykle kończą studia uniwersyteckie w danej dziedzinie, trwające od 3 do 6 lat. Kształcenie to prowadzi do uzyskania tytułów *bakalář* (3 lata studiów) lub *magistr* (4-6 lat studiów).

W obu przypadkach nauczyciele zdobywają przygotowanie pedagogiczne podczas uzupełniających studiów pedagogicznych prowadzonych przez wydziały pedagogiki. Studia tego typu zwykle trwają 2 lata (w niepełnym wymiarze) i koncentrują się na kształceniu w dziedzinach pedagogiki i psychologii. Studenci, którzy zdali egzamin końcowy, otrzymują świadectwo. Istnieją także inne formy kształcenia nauczycieli tej kategorii. Nauczyciele ci są mianowani przez dyrektora szkoły (*ředitel/ka střední školy*) na podstawie procedury naboru otwartego i zatrudniani przez władze szkoły na podstawie umowy o pracę. Za ocenę ich pracy odpowiedzialny jest inspektor szkolny (*školní inspektor/ka*).

Učitel/ka pomocné školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky pomocné školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkole specjalnej (*pomocná škola*). Szkoły tego typu są przeznaczone dla uczniów w wieku od 6 do 20 lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dalsze informacje – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel/ka praktické školy (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky praktické školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w specjalnej szkole zawodowej (*praktická škola*) dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz tych, którzy porzucili *základní škola* przed ukończeniem 9-tego roku nauki w ramach obowiązku szkolnego. Wymagania dotyczące kwalifikacji nauczycieli tej kategorii są podobne do tych, które dotyczą ► *Učitel/ka všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy (+)* i ► *Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)*. Dodatkowo wymagane jest ukończenie studiów (zwykle 2-letnich) w dziedzinie pedagogiki specjalnej na wydziale pedagogiki. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel/ka předmětu praxe

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky předmětu praxe, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel prowadzący zajęcia z praktycznych przedmiotów zawodowych w warsztatach średniej szkoły zawodowej/technicznej (dla uczniów w wieku od 15 do 17/19 lat). Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu w uniwersytecie (*univerzita*) w wybranej dziedzinie zawodowej/technicznej. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvědčení o maturitní zkoušce*) oraz spełnienie wymagań instytucjonalnych/wydziałowych. Kształcenie tego typu prowadzi do uzyskania tytułów *bakalář* (studia 3-letnie) lub *magistr* (studia 4-5-letnie). Nauczyciele tej kategorii mogą również uzyskać w danej dziedzinie świadectwo *maturitní zkouška* w *gymnázium* lub świadectwo *výuční list* w 2- lub 3-letniej szkole średniej 2 stopnia. Istnieją także inne formy kształcenia nauczycieli tego typu. We wszystkich przypadkach nauczyciele tej kategorii uzyskują przygotowanie pedagogiczne podczas studiów uzupełniających. Dalsze informacje dotyczące tych studiów oraz mianowania i oceny – patrz: ► *Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)*.

Učitel/ka speciální mateřské školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky speciální mateřské školy, učitel*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w przedszkolu specjalnym (*speciální mateřská škola*) dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wieku od 3 do 6 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się w sposób podobny do ► *Učitel/ka mateřské školy*. Dodatkowo wymagane jest ukończenie studiów (zwykle 2-letnich) w niepełnym wymiarze w dziedzinie pedagogiki specjalnej na uniwersyteckim wydziale pedagogiki. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel/ka speciální střední školy (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky speciální střední školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciele w różnych typach specjalnych szkół średnich 2 stopnia (*speciální střední škola*) dla uczniów w wieku od 15 do 18/19 lat i w przypadku *konzervatoř*, w wieku do 22 lat. Kwalifikacje wymagane do zatrudnienia na stanowisku tej kategorii są takie same, jak w przypadku ► *Učitel/ka všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy (+)*, ► *Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)* i ► *Učitel/ka odborných předmětů konzervatoře (+)*. Dodatkowo wymagane jest ukończenie studiów (zwykle 2-letnich) w dziedzinie pedagogiki specjalnej na wydziale pedagogiki. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel/ka speciální základní školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky speciální základní školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w specjalnej szkole podstawowej (*speciální základní škola*) dla uczniów w wieku od 6 do 15/16 lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (przeważnie upośledzenia psychiczne lub trudności z uczeniem się i zaburzenia zachowania). Nauczyciele tej kategorii kształcą

się jako nauczyciele kilku przedmiotów na wydziałach pedagogiki uniwersytetu (*univerzita*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvědčení o maturitní zkoušce*), oraz spełnienie dodatkowych wymogów instytucjonalnych/wydziałowych. Studia w dziedzinie pedagogiki specjalnej dla danego poziomu edukacji trwają pięć lat i prowadzą do uzyskania tytułu *magistr*. Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez dyrektora szkoły (*ředitel/ka speciální školy*), zgodnie z procedurą naboru otwartego i zatrudniani przez daną instytucję na podstawie umowy o pracę. Za ocenę pracy nauczycieli tej kategorii odpowiedzialny jest inspektor szkolny (*školní inspektor/ka*).

Učitel/ka všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy (+)

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učitelé/lky všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy, učitel*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotów ogólnych w szkołach średnich 1 i 2 stopnia dla uczniów w wieku 11-15 lat i 15-18/19 lat, który kształci się jako nauczyciel kilku przedmiotów na wydziale pedagogiki uniwersytetu (*univerzita*). Nauczyciele tej kategorii mogą także uczyć w *vyšší odborná škola*. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvědčení o maturitní zkoušce*), oraz spełnienie dodatkowych wymogów instytucjonalnych/wydziałowych. Specjalistyczne studia o charakterze teoretycznym i praktycznym trwają 5 lat. Kandydaci mogą również ukończyć studia 4-lub 5-letnie potrzebne do pracy na innych poziomach szkolnictwa. Do pracy na poziomie szkolnictwa średniego 2 stopnia wymagane jest ukończenie dodatkowych studiów, przeważnie 2-letnich. Kształcenie to prowadzi do uzyskania tytułu *magistr*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+)*.

Učitel/ka zvláštní školy

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Učiteľ/ky zvláštní školy, učiteľ*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkole specjalnej (*zvláštní škola*) dla uczniów w wieku od 6 do 15 lat z upośledzeniami umysłowymi, które uniemożliwiają im naukę w ogólnodostępnych *základní škola* lub specjalnych szkołach podstawowych (*speciální základní škola*). Dalsze informacje – patrz: ► *Učitel/ka speciální základní školy*.

Učitel'/ka materskej školy

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitelka/ky materskej školy, učiteľ'*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *materská škola* dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Istnieją dwie drogi kształcenia nauczycieli tej kategorii: 1) kandydaci kształcą się w pedagogicznych szkołach średnich (*stredná pedagogická škola*). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest ukończenie *základná škola* i zdanie egzaminu (*prijímacie skúšky*). Nauka o charakterze zarówno teoretycznym jak i praktycznym trwa 4 lata i prowadzi do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły; 2) kandydaci mogą uzyskać kwalifikacje poprzez studia uniwersyteckie, a do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvedčenie o maturitnej skúške*). Studia w dziedzinie pedagogiki przedszkolnej (teoretyczne i praktyczne) trwają 4 lata i prowadzą do uzyskania dyplomu *magister* ze specjalizacją wychowanie przedszkolne. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie procedury naboru otwartego, są mianowani i zatrudniani przez władze lokalne (*okresný úrad*) i otrzymują status urzędników służby cywilnej. Są oceniani przez inspektorów szkolnych (*školský inšpektor*).

Učitel'/ka na vysokej škole

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitelka/ky na vysokej škole, učiteľ'*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin ogólny dla nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za dydaktykę, prowadzenie badań naukowych i zarządzanie w

instytucjach szkolnictwa wyższego. Patrz: ► *Asistent/ka*, ► *Docent/ka*, ► *Lektor/ka*, ► *Odborný/ná asistent/ka*, ► *Profesor/ka*.

Učitel'/ka odborných predmetov

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitelka/ky odborných predmetov, učiteľ'*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel przedmiotów zawodowych w zawodowych/technicznych szkołach średnich 2 stopnia (*stredná odborná škola/stredné odborné učilište*) i w szkołach artystycznych (*konzervatórium*) dla uczniów odpowiednio w wieku 15-19 i 15-18 lat. Nauczyciele tej kategorii kształcą się jako nauczyciele przedmiotu w uniwersytetach, a do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvedčenie o maturitnej skúške* lub *vysvedčenie o maturitnej skúške a talentové skúšky*). Dla kandydatów, którzy chcą uczyć w *stredná odborná škola/stredné odborné učilište*, kształcenie obejmuje 5-letnie studia uniwersyteckie w dziedzinie pedagogiki nauczania przedmiotów technicznych (*súbežné štúdium – inžinierske a pedagogické*), prowadzące do uzyskania dyplomu *magister/inžinier*, lub 5- do 6-letnie studia w określonej dziedzinie techniki lub w dziedzinach takich, jak rolnictwo, medycyna, ekonomia, sztuka (włączając 2-letnie uzupełniające studia pedagogiczne *doplňkové pedagogické štúdium*), prowadzące do uzyskania dyplomu *magister/inžinier*. W celu nauczania w *konzervatórium*, nauczyciele muszą być absolwentami *konzervatórium* i posiadać świadectwo *Absolventskeho diplomu*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Učitel'/ka všeobecno-vzdelávacích predmetov strednej školy* (+).

Učitel'/ka špeciálnej školy

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitelka/ky špeciálnej školy, učiteľ'*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach specjalnych podstawowych oraz średnich 1 i 2 stopnia (*špeciálna škola*) dla uczniów w wieku od 6 do 19 lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

który kształci się w uniwersytecie jako nauczyciel przedmiotu. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia (teoretycznego i praktycznego) wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej (*vysvedčenie o maturitnej skúške*). Kształcenie to odbywa się w ten sam sposób, jak w przypadku ► *Učiteľ'/ka základnej školy pre 1-4 ročník* lub ► *Učiteľ'/ka základnej školy pre 5-9 ročník (+)* lub ► *Učiteľ'/ka všeobecnovzdelávacích predmetov strednej školy (+)*, w zależności od poziomu nauczania, i jest uzupełnione o przedmiot "pedagogika specjalna" pod kątem młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (*špeciálna pedagogika pre mládež so špeciálnymi potrebami vo vzdelávaní*) lub o studia z zakresu teorii pedagogiki specjalnej (*špeciálna pedagogika*). Studenci mogą się specjalizować w konkretnych dziedzinach z zakresu pedagogiki, przygotowujących do pracy z uczniami z różnymi typami upośledzeń. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, oceny i statusu – patrz: ► *Učiteľ' základnej školy pre 1-4 ročník, učiteľ' základnej školy pre 5-9 ročník*, ► *Učiteľ' všeobecnovzdelávacích predmetov strednej školy*, ► *Učiteľ' odborných predmetov*.

Učiteľ'/ka všeobecnovzdelávacích predmetov strednej školy (+)

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitel'ia/lky všeobecnovzdelávacích predmetov strednej školy, učiteľ'*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach ogólnokształcących 2 stopnia (*gymnázium*) dla uczniów w wieku od 15 do 19 lat, który kształci się w uniwersytecie jako nauczyciel przedmiotu. Sposób kształcenia zależy od wewnętrznej struktury uczelni oferującej studia dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich 2 stopnia. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia (teoretycznego i praktycznego) wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvedčenie o maturitnej skúške*). Kształcenie to obejmuje 5-letnie studia o charakterze pedagogicznym w zakresie 2 przedmiotów głównych (*učiteľ'stvo šebecnovzdelávacích predmetov kombinácie predmetov*) i prowadzi do uzyskania dyplomu *magister*. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie procedury naboru otwartego i zatrudniani przez władze lokalne

(*krajský úrad*) lub przez dyrektora szkoły (*riaditeľ'/ka*) (jeśli szkoła posiada osobowość prawną). Pracodawcą jest szkoła (jeśli posiada osobowość prawną) lub władze lokalne (*okresný úrad*). Nauczyciele ci mają status urzędników służby cywilnej i są oceniani przez inspektora szkolnego (*školský inšpektor*).

Učiteľ'/ka základnej školy pre 1-4 ročník

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitel'ia/lky základnej školy pre 1-4 ročník, učiteľ'*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel na pierwszym etapie *základná škola* dla uczniów w wieku od 6 do 10 lat, który kształci się w uniwersytecie jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia (teoretycznego i praktycznego) wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*vysvedčenie o maturitnej skúške*). Kształcenie obejmuje 4-letnie studia o charakterze akademickim wymagane do nauczania na pierwszym etapie szkoły podstawowej (*učiteľ'stvo pre I. stupeň základnej školy*) i prowadzi do uzyskania dyplomu *magister*. Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez władze lokalne (*okresný úrad*) i zatrudniani przez te władze lub przez szkołę (jeśli szkoła posiada osobowość prawną). Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, statusu i oceny – patrz: ► *Učiteľ'/ka materskej školy*.

Učiteľ'/ka základnej školy pre 5-9 ročník (+)

Kraj: Słowacja

Formy gramatyczne: Učitel'ia/ky základnej školy pre 5-9 ročník, učiteľ'*

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel na drugim etapie *základná škola* dla uczniów w wieku od 10 do 15 lat, który kształci się w uniwersytecie jako nauczyciel przedmiotu (w zakresie 2 przedmiotów głównych). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia (teoretycznego i praktycznego) wymagane jest świadectwo (*vysvedčenie o maturitnej skúške*), a kształcenie obejmuje 5-letnie studia o charakterze akademickim wymagane do nauczania na drugim etapie szkoły podstawowej (*učiteľ'stvo pre II. stupeň základnej školy*) i prowadzi do uzyskania dyplomu *magister*. Nauczyciele tej kategorii są rekrutowani na podstawie procedury naboru otwartego, mianowani przez władze lokalne

(*okresný úrad*) lub przez dyrektora szkoły (*riaditeľ/ka*) (jeśli szkoła posiada osobowość prawną). Pracodawcą jest szkoła (jeśli ma osobowość prawną) lub władze lokalne (*okresný úrad*). Nauczyciele ci mają status urzędników służby cywilnej i są oceniani przez inspektora szkolnego (*školský inšpektor*).

Učiteľj/ica (+)

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Učiteľji/ce, učiteľj*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/
policealne

Definicja: Nauczyciel w ogólnokształcących, technicznych, artystycznych lub zawodowych szkołach średnich 2 stopnia (*gimnazije, srednje strokovne/tehniške šole i poklicne šole*) dla uczniów w wieku od 15 do 19 lat. Nauczyciele ci dzielą się na trzy kategorie: 1) nauczyciele, którzy kształcą się jako nauczyciele przedmiotów ogólnych (*učiteľji splošnoizobraževalnih predmetov*); 2) nauczyciele, którzy kształcą się jako nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych (*učiteľji strokovnoteoretičnih predmetov*); oraz 3) nauczyciele, którzy uczą praktycznych przedmiotów zawodowych (*učiteľji praktičnega pouka in veščin*). Nauczyciele pierwszych dwóch kategorii kształcą się na różnych studiach o charakterze akademickim. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo zdania egzaminu na zakończenie szkoły średniej 2 stopnia (*matura*), a studia dla nauczycieli przedmiotów ogólnych trwają 4 lata (głównie pedagogika z elementami teoretycznymi i praktycznymi). Kształcenie tego typu prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego *profesor/ica* (+). Nauczyciele po studiach niezwiązanych z pedagogiką otrzymują odpowiedni tytuł zawodowy, jak na przykład *univerzitetni/na diplomirani/na* (+), i muszą ukończyć dodatkowe studia pedagogiczne (1-semestr) (*program pedagoško-andragoškega izobraževanja*). Nauczyciele, którzy uczą praktycznych przedmiotów zawodowych muszą ukończyć przynajmniej *srednja strokovna šola* (szkoła średnia techniczna), uzyskać 3-letnie doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie i ukończyć trwające 1 semestr dodatkowe studia pedagogiczne lub zadać egzamin dla majstrów (*mojstrski izpit*). Do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagane są dodatkowe kwalifikacje z zakresu

pedagogiki specjalnej (*specialna pedagoška izobrazba*). Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez dyrektora danej instytucji (*ravnatelj/ica*) na podstawie procedury naboru otwartego i zatrudniani przez władze krajowe. W instytucjach publicznych otrzymują status urzędników służby cywilnej. Rozpoczynają karierę jako stażyści (*pripravniki*) w instytucji, w której zamierzają uczyć. Po ukończeniu trwającego 10 miesięcy kształcenia praktycznego, nauczyciele zdają egzamin prowadzący do uzyskania dyplomu nauczyciela (*strokovni izpit*), który jest nadzorowany przez państwową komisję egzaminacyjną wyznaczaną przez ministra edukacji. Za ocenę nauczycieli tej kategorii odpowiedzialni są dyrektor danej instytucji (*ravnatelj/ica*) i inspektor szkolny (*inšpektor/ica za šolstvo*). Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*. Termin ogólny: ► *Srednješolski/ka učitelj/ica*.

Učitelj/ica predmetnega pouka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Učiteljji/ce predmetnega pouka, učitelj* predmetnega pouka

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia

Definicja: Termin oficjalny na określenie ► *Predmetni/na učitelj/ica* (+).

Učitelj/ica razrednega pouka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Učiteljji/ce razrednega pouka, učitelj* razrednega pouka

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel na pierwszym etapie *osnovna šola*, włączając instytucje szkolnictwa specjalnego (klasy 1 do 4/5), dla uczniów w wieku od 6/7 do 11/12 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *pedagoška fakulteta* (wydział pedagogiki). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia w uczelniach typu uniwersyteckiego wymagane jest pomyślne zdanie egzaminu kończącego szkołę średnią 2 stopnia (*matura*) i testu uzdolnień muzycznych. Kształcenie to trwa 4 lata i obejmuje zarówno elementy teoretyczne jak i praktyczne, i prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego *profesor/ica razrednega pouka*. W przypadku pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagane są dodatkowe kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej (*specialna pedagoška izobrazba*). Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia,

pracodawcy i uzyskiwania kwalifikacji podczas praktyk zawodowych – patrz: ► *Učitelj/ica* (+). Dalsze informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*. Forma skrócona: ► *Učitelj/ica* RP. Forma powszechnie stosowana: ► *Razredni/na učitelj/ica*. Termin ogólny: ► *Osnovnošolski/ka učitelj/ica*.

Učitelj/ica RP

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Forma skrócona terminu ► *Učitelj/ica razrednega pouka*.

Učitelj/ica veščin

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Učitelj/ce veščin, učitelj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest posiadanie przynajmniej stopnia na poziomie licencjatu, 5 lat doświadczenia zawodowego i znaczącego dorobku w danej dziedzinie. W zasadzie tytuł jest przyznawany na czas nieokreślony, ale może być również odwołany. Nauczyciele tej kategorii są przede wszystkim odpowiedzialni za pomoc w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ke sodelavci/vke*.

Unattached teacher

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Anglia/Walia/Irlandia Północna)

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel, który nie jest formalnie przypisany do jednej szkoły, lecz zatrudniony przez *local education authority* (LEA) lub (w Irlandii Północnej) przez *Education and Library Board* (Board). Kształcenie nauczycieli tej kategorii jest takie samo jak w przypadku ► *Classroom teacher* lub ► *Assistant teacher*, a rekrutacja odbywa się w drodze naboru otwartego dokonywanego przez odpowiednich przedstawicieli lokalnych władz oświatowych (LEA/Board). Podstawowe obowiązki

nauczycieli tej kategorii są bardzo zróżnicowane i mogą obejmować nauczanie w kilku szkołach, tak jak w przypadku nauczycieli muzyki, nauczycieli na zastępstwo i nauczycieli pracujących z niektórymi uczniami w domu (*home tutors*). *Unattached teachers* są zatrudniani przez LEA/Board i uważani za pracowników sektora publicznego, ale nie mają statusu urzędników służby cywilnej. Ocena i awans nauczycieli tej kategorii odbywają się na takich samych zasadach jak w przypadku ► *Classroom teacher/assistant teacher*.

Undervisningsassistent

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Undervisningsassistenten, -assisterter, -assisterterne

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent nauczyciela pracujący w niepełnym wymiarze godzin w uniwersytetach dla studentów w wieku powyżej 19 lat, który samodzielnie wypełnia podstawowe zadania dydaktyczne, lub uczy na poziomie ► *Adjunkt*, ► *Lektor* lub ► *Professor*. Do zatrudnienia na tym stanowisku, które obejmuje przeważnie jednorazowo okres 3 lat, wymagany jest pozytywny wynik z egzaminu *candidatus* lub równorzędnego. Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez daną uczelnię w drodze naboru otwartego i zatrudniani na podstawie umowy grupowej (ang. *group contract*). Nie podlegają formalnej procedurze oceny indywidualnej.

Universitair docent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Universitaire docenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w szkole wyższej dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Mimo że nie istnieją formalne wymogi dotyczące typu kształcenia, w praktyce do zatrudnienia na tym stanowisku preferowani są kandydaci ze stopniem *doctor*. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy wypełnianie zadań dydaktycznych i naukowych, a dalsza droga awansu prowadzi do stanowiska ► *Universitair hoofddocent*, chociaż możliwości awansu zależą od danej instytucji lub władz nadrzędnych. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Universitair hoofddocent

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Universitaire hoofddocenten

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szczebel awansu dla ► *Universitair docent* w uczelniach dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Obowiązki nauczycieli tej kategorii mają zakres szerszy od tego, który obowiązuje *universitair docent* i obejmują zadania naukowe i dydaktyczne, a w niektórych instytucjach również zadania administracyjne. Nauczyciele ci mogą awansować na stanowisko ► *Hoogleraar*, chociaż możliwości awansu są uzależnione od danej instytucji lub władz nadrzędnych. Dalsze informacje dotyczące wymaganych kwalifikacji – patrz: ► *Universitair docent*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Lector*.

Universitätsassistent/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne:

Universitätsassistent/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uniwersytetach dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który pracuje pod nadzorem ► *Universitätsprofessor/in*, i jest odpowiedzialny za prowadzenie niektórych zajęć dydaktycznych. Do objęcia tego stanowiska wymagany jest stopień *Magister* lub *Diplom*... i, jeśli nauczyciel ma awansować, stopień *Doktor*. Nauczyciele tej kategorii mają obowiązki dydaktyczne i związane z prowadzeniem badań naukowych. Są mianowani przez *Rektor/in* danej uczelni na podstawie procedury naboru otwartego (decyzję podejmuje *Personalkommission* danej uczelni) i zatrudniani przez uczelnię. Przez pierwsze 3 do 6 lat nauczyciel tej kategorii jest zatrudniony na czas określony, ale później, po spełnieniu dodatkowych wymagań, może uzyskać stałe zatrudnienie i status urzędnika służby cywilnej. Kierownik danego instytutu (*Institutsvor/stand/ständin*) jest odpowiedzialny za ocenę pracy nauczycieli tej kategorii. Inny tytuł (dla asystentów pracujących na podstawie umowy o pracę): *Vertragsassistent/in*.

Universitätsdozent/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne:

Universitätsdozent/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uczelniach dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który jest odpowiedzialny za nauczanie przedmiotu akademickiego. Do zatrudnienia na stanowisku tego typu wymagane jest posiadanie stopnia *Doktor* i *Habilitation*. Nauczyciele tej kategorii mają obowiązki dydaktyczne i związane z prowadzeniem badań naukowych oraz są zatrudniani przez *Rektor/in* danej uczelni na podstawie procedury naboru otwartego (decyzję podejmuje odpowiednia komisja uniwersytecka *Habilitationskommission*). Są zatrudnieni na stałe przez daną uczelnię jako pracownicy służby cywilnej, lub w niepełnym wymiarze godzin na podstawie umowy o pracę. Kierownik instytutu (*Institutsvor/stand/ständin*) jest odpowiedzialny za ich ocenę.

Universitätslektor/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne:

Universitätslektor/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uniwersytetach dla studentów w wieku powyżej 18 lat, który jest odpowiedzialny za prowadzenie niektórych zajęć dydaktycznych pod nadzorem ► *Universitätsprofessor/in*. Do objęcia stanowiska tego typu wymagany jest stopień *Magister* lub *Diplom*.... Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez *Rektor/in* uniwersytetu na podstawie procedury naboru otwartego (decyzję podejmuje odpowiednia *Personalkommission* danej uczelni) i, po odpracowaniu pewnego okresu jako ► *Lehrbeauftragte/r*, są zatrudniani przez uczelnię na stałe. Kierownik instytutu (*Institutsvor/stand/ständin*) jest odpowiedzialny za ocenę nauczycieli tej kategorii. Inny tytuł (w przypadku nauczania przedmiotów praktycznych): ► *Instruktor/in*.

Universitätsprofessor/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne:

Universitätsprofessor/en/innen*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla nauczyciela uniwersytetu, placówki kształcącej studentów w wieku powyżej 18 lat, który jest odpowiedzialny za samodzielne prowadzenie

zająć dydaktycznych z przedmiotu akademickiego i za prowadzenie badań naukowych. Stanowiska tej kategorii mogą obejmować osoby posiadające stopień *Doktor* i *Habilitation* lub równorzędny. Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez *Rektor/in* danego uniwersytetu na podstawie procedury naboru otwartego. Są zatrudniani na stałe przez daną uczelnię i mają status pracowników służby cywilnej. Kierownik instytutu (*Institutsvorstand/ständin*) i *Rektor/in* są odpowiedzialni za ocenę nauczycieli tej kategorii.

Universitätsprofessor

Kraj: Holandia

Formy gramatyczne: Universitätsprofessoren

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Najwyższe stanowisko dla pracownika naukowego/nauczyciela w uczelniach dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Nauczyciele tej niedawno wprowadzonej kategorii przeważnie osiągnęli już znaczący dorobek w swojej dziedzinie i tylko niewielu spośród ► *Hoogleraar* awansuje na to stanowisko. Są mianowani i zatrudniani przez władze uczelni i mają swobodę decydowania, w jakiej dziedzinie będą prowadzić badania naukowe i zajęcia dydaktyczne.

Universitetslektor

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Universitetslektorer

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szwedzki odpowiednik terminu ► *Yliopistonlehtori*.

Universitetslektor

Kraj: Norwegia

Formy gramatyczne: Universitetslektoren, -lektor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent ► *Professor* w uniwersytetach i szkołach wyższych (*høgskole*). Do objęcia tego stanowiska wymagane jest zdanie egzaminu na poziomie magistra (*hovedfag*) na uniwersytecie, w kolegium lub w innej instytucji szkolnictwa wyższego lub wyższego artystycznego. Doświadczenie zawodowe jest również brane pod uwagę. Nauczyciele tej kategorii mają głównie obowiązki dydaktyczne. Mogą awansować na

stanowisko ► *Førsteamanuensis*. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Høgskolelektor*. Termin poprzednio używany: ► *Amanuensis*.

University demonstrator

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent, który jednocześnie studiuje w celu uzyskania *Master's degree* lub Ph.D (studia doktoranckie). Może zostać zatrudniony przez daną instytucję na okres trwania studiów i pracuje pod nadzorem ► *Professor*. Nauczyciele tej kategorii pracują na rzecz wydziału i asystują przy prowadzeniu zajęć dydaktycznych i seminariów. Warunki zatrudnienia są zbliżone do tych stosowanych w przypadku *assistant lecturer*, chociaż ich zadania są zbliżone raczej do obowiązków *postgraduate student* lub *post-doctoral fellow*.

Utchitel (Учител) (+)

Kraj: Bułgaria

Formy gramatyczne: Utchiteli

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Nauczyciel na wszystkich poziomach edukacji szkolnej dla uczniów w wieku od 3 do 19 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych (do pracy w przedszkolach i szkołach podstawowych) lub jako nauczyciel przedmiotu (do pracy w szkołach średnich). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które trwa 4 lub 5 lat dla nauczycieli w przedszkolach i w szkołach podstawowych, i prowadzi odpowiednio do uzyskania stopni *baklaur* and *magistr*, wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*diploma za sredno obrazovanie*). Do pracy w szkołach średnich 1 i 2 stopnia wymagane jest ukończenie 5-letnich studiów prowadzących do uzyskania stopnia *magistr*. Studia mają charakter ogólny i obejmują praktyki w szkole. Nauczyciele tej kategorii są także uprawnieni do pracy w instytucjach szkolnictwa specjalnego. Są mianowani przez dyrektora danej instytucji (*director* - *директор*) zgodnie z procedurą naboru otwartego, zatrudniani przez władze lokalne na podstawie stałej umowy o pracę i oceniani przez dyrektora inspektoratu regionalnego (*natchalnik na inspektorat* - *началник на инспекторат*).

V

V

Vidējās izglītības skolotājs/a (+)

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Vidējās izglītības skolotāji/as

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w szkołach ogólnokształcących (*vidusskolas, ģimnāzijas, liceji*) i zawodowych (*profesonālās izglītības iestādes*) dla uczniów w wieku od 15 do 18 lat, który kształci się w uczelni wyższej jako nauczyciel przedmiotu. Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*atestāts par vispārējo vidējo izglītību*) lub równorzędnego. Kształcenie trwa 4-5 lat i zawiera elementy zarówno praktyczne jak i teoretyczne, i prowadzi do uzyskania stopnia na poziomie *bachelor* w dziedzinie pedagogiki (*pedagoģijas bakalaura grāds*) lub specjalizacji przedmiotowej (*priekšmeta skolotājs*), lub też kwalifikacji nauczyciela szkoły średniej (*vidējās izglītības skolotāja kvalifikācija*). Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Pirmsskolas izglītības skolotājs/a*.

Viesdocents/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Viesdocenti/es, viesdocentu

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zaproszony w instytucji szkolnictwa wyższego (*augstskola, universitāte*) dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia – patrz: ► *Viesprofesors/e*. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zakresu obowiązków, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Profesors/e*. Termin ogólny: ► *Pasniedzējs/a*.

Vieslektors/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Vieslektori/es, vieslektoru

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zaproszony w instytucji szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 18 lat. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia – patrz: ► *Viesprofesors/e*. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zakresu obowiązków, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Lektors/e*.

Viesprofesors/e

Kraj: Łotwa

Formy gramatyczne: Viesprofesori/es, viesprofesoru

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel zaproszony w instytucji szkolnictwa wyższego (*augstskola, universitāte*) dla studentów w wieku powyżej 18 lat. W większości przypadków mianowanie nauczyciela tej kategorii odbywa się poprzez konkurs otwarty na okres sześciu lat (patrz: ► *Profesors/e*). Jednakże, na podstawie propozycji wydziału lub rady danej instytucji, senat (*Senāts*) danej uczelni może nie ogłaszać konkursu, lecz zatrudnić na wolne stanowisko nauczyciela zaproszonego na okres do dwóch lat. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zakresu obowiązków, pracodawcy, statusu, oceny – patrz: ► *Profesors/e*. Termin ogólny: ► *Pasniedzējs/a*.

Vikar

Kraj: Dania

Formy gramatyczne: Vikaren, vikarer, vikarerne

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Nauczyciel zatrudniony przejściowo w *folkeskole* dla uczniów w wieku od 6/7 do 16 lat, który kształci się w ten sam sposób, co ► *Folkeskolelærer*, ale który może być także zatrudniony na podstawie stażu pedagogicznego lub zawodowego. Nauczyciele tej kategorii są zatrudniani w celu zastąpienia nieobecnego *folkeskolelærer* (np. w przypadku choroby, itp. lub w innych niespodziewanych sytuacjach). Jeśli czas zatrudnienia jest krótszy niż 3

miesiące, wynagrodzenie tych nauczycieli wypłacane jest według stawki za godzinę, a nauczyciel może zostać zwolniony z pracy bez wypowiedzenia. Jeśli czas zatrudnienia jest dłuższy niż 3 miesiące, wypłacane jest wynagrodzenie miesięczne. *Vikarer* są zatrudniani przez władze lokalne na podstawie procedury naboru otwartego i w ramach grupowej umowy o pracę (ang. *group contract*). Nie podlegają procedurom oceny indywidualnej.

Viš. pred.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Višji/ja predavatelj/ica*.

Viš. predavatelj/ica

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Višji/ja predavatelj/ica*.

Viš. strok. sod.

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Višji/ja strokovni/na sodelavec/vka*.

Viš. strok. sodelavec/vka

Kraj: Słowenia

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Skrót terminu ► *Višji/ja strokovni/na sodelavec/vka*.

Visiting professor

Kraj: Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel ze znacznym dorobkiem w określonej dziedzinie, który jest doceniany przez uczelnię zapraszającą. Stanowisko *visiting professor* rzadko łączy się z dużą ilością obowiązków dydaktycznych, czy zadaniami administracyjnymi.

Višji/ja predavatelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Višji/je predavatelj/ce, višj* predavatelj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel pełniący obowiązki dydaktyczne w ramach wyższych studiów zawodowych (*visokošolski strokovni programi*) w różnego typu instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele tej kategorii muszą posiadać tytuł akademicki *magisterij* lub tytuł zawodowy *specializacija* w danej dziedzinie. Związany ze stanowiskiem tytuł jest przyznawany na okres 5 lat przez *senat* danej instytucji szkolnictwa wyższego zgodnie z odpowiednimi procedurami prawnymi. Tytuł ten może zostać również odebrany. Nauczyciele tej kategorii są przede wszystkim odpowiedzialni za prowadzenie zajęć dydaktycznych. Informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Formy skrócone: ► Viš. pred., ► Viš. predavatelj/ica. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ke učitelj/ice*.

Višji/ja strokovni/na sodelavec/vka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Višji/je strokovni/ne sodelavci/vke, višj* strokovn* sodelav*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Asystent w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest posiadanie stopnia na poziomie licencjatu, 10 lat stażu pracy i znaczącego dorobku w danej dziedzinie. W zasadzie związany z tym stanowiskiem tytuł przyznawany jest na czas nieokreślony przez *senat* danej instytucji zgodnie z odpowiednimi procedurami prawnymi, ale może być także odebrany. Nauczyciele tej kategorii są przede wszystkim odpowiedzialni za wspomaganie prowadzenia zajęć dydaktycznych w swojej instytucji, ale wykonują również zadania związane z badaniami naukowymi lub działalnością artystyczną. Mogą być również zatrudnieni na stanowisku ► *Strokovni/na svetnik/ica*. Dalsze informacje dotyczące kwalifikacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Asistent/ka*. Formy skrócone: ► Viš. strok. sodelavec/vka, ► Viš. strok. sod. Termin ogólny: ► *Visokošolski/ka sodelavci/vka*.

Visokošolski/ka sodelavec/vka

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Visokošolski/ke sodelavci/vke, visokošolsk* sodelav*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin ogólny dla wszystkich asystentów akademickich w szkolnictwie wyższym. Patrz: ► *Asistent*, ► *Strokovni/na sodelavec/vka*, ► *Strokovni/na svetnik/ica*, ► *Učitelj/ica veščin*, ► *Višji/ja strokovni/na sodelavec/vka*.

Visokošolski/ka učitelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Visokošolski/ke učitelj/ice, visokošolsk* učitelj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Termin ogólny dla wszystkich nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za dydaktykę i badania naukowe lub działalność artystyczną w szkolnictwie wyższym. Patrz: ► *Docent/ka*, ► *Izredni/na profesor/ica*, ► *Lektor/ica*, ► *Predavatelj/ica*, ► *Redni/na profesor/ica*, ► *Višji/ja predavatelj/ica*.

Vodja izobraževanja odraslih

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Vodje izobraževanja odraslih, vodj* izobraževanja odraslih

Poziom: Szkolnictwo średnie 1 stopnia/średnie 2 stopnia/policealne

Definicja: Synonim terminu ► *Organizator/ica izobraževanja odraslih*.

Volksschullehrer/in

Kraj: Austria

Formy gramatyczne: Volksschullehrer/innen*

Poziom: Szkolnictwo podstawowe

Definicja: Nauczyciel w *Volksschule* dla uczniów w wieku od 6 do 10 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *Pädagogische Akademie* (szkolnictwo wyższe typu nieakademickiego). *Volksschullehrer/in* jest odpowiedzialny za nauczanie niemal wszystkich przedmiotów (włączając języki obce). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły średniej 2 stopnia (*Reifeprüfungszeugnis*), lub równorzędne. Kształcenie trwa minimum 3 lata i zawiera elementy zarówno teoretyczne jak i praktyczne, i prowadzi do uzyskania kwalifikacji *Lehramt für Volksschulen*. Nauczycieli tej kategorii rekrutuje (nie ma egzaminu konkursowego) i

mianuje regionalna rada szkolna (*Landesschulrat*) lub, w niektórych przypadkach, rząd regionalny *Landesregierung*. Nauczyciele są zatrudniani przez rząd regionalny (*Landesregierung*). Na początku pracy zawodowej są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę na czas określony i, po 4 do 10 latach pracy, mogą uzyskać status pracowników służby cywilnej. Są oceniani przez inspektora lokalnej rady szkolnej (*Bezirksschulinspektor/in*).

Vorschullehrer/in

Kraj: Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)

Poziom: Przedszkole

Definicja: Synonim terminu ► *Kindergärtner/in*.

Vychovatel/ka-asistent/ka učiteľa

Kraj: Republika Czeska

Formy gramatyczne: Vychovatelé/lky-asistenti/ky učitele, vychovatel*-asistent* učitele

Poziom: Szkolnictwo podstawowe/średnie 1 stopnia

Definicja: Personel wspomagający proces dydaktyczny w *základní škola* (włączając szkoły specjalne), w których uczy się duży odsetek niedostosowanych społecznie dzieci. Praca personelu tej kategorii, podlegającego bezpośrednio dyrektorowi szkoły jest nadzorowana przez nauczycieli. Pracownicy ci muszą mieć przynajmniej 18 lat i ukończoną szkołę *základní škola*. Są zobowiązani do ukończenia krótkiego kursu podstaw nauczania organizowanego przez różne upoważnione instytucje, który prowadzi do uzyskania świadectwa. Dyrektorzy szkół zgłaszają zapotrzebowanie na pracowników tego typu do ministerstwa edukacji poprzez władze lokalne (*okresní úřad*). Do zadań nauczycieli tej kategorii należy pomoc uczniom w przyzwyczajaniu się do szkoły, wsparcie nauczycieli w pracy z klasą i współpraca z rodzicami uczniów oraz społecznością lokalną. W szkołach posiadających osobowość prawną pracownicy tej kategorii są mianowani przez dyrektora szkoły i zatrudniani przez szkołę. W szkołach, które nie posiadają osobowości prawnej pracodawcą tych nauczycieli są władze lokalne, które delegują osobę odpowiedzialną za ich mianowanie. Inspektor szkolny (*školní inspektor/ka*) jest odpowiedzialny za ich ocenę.

Vyresnysis/nioji dėstytojas/ja

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Vyresnieji/niosios dėstytojai/jos

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szczebel awansu (pierwszy) przyznawany nauczycielom, którzy pracują na stanowisku ► *Dėstytojas/ja*. Nauczyciele tej kategorii muszą wykazać się umiejętnościami dydaktycznymi na wysokim poziomie (z minimum 5-letnim stażem pracy w zawodzie nauczyciela), ukończyć kurs doskonalenia zawodowego (włączając egzaminy) i wykazać się innymi działaniami zawodowymi (takimi, jak uczestnictwo w projektach, przygotowywanie artykułów dla prasy, wsparcie dla młodszych kolegów, ocena i przygotowanie programów nauczania, promowanie metod i materiałów dydaktycznych związanych z dziedziną, w której nauczyciel się specjalizuje. Awans jest przyznawany przez komisję (lub jej przewodniczącego) do spraw awansu zawodowego nauczycieli w kolegiach zawodowych (*vyriausioji aukštesniųjų mokyklų dėstytojų atestacijos komisija*) w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Nauczyciele mogą następnie awansować na stanowisko ► *Dėstytojas/ja ekspertas/tė*. Dalsze informacje – patrz: ► *Vyresnysis/nioji mokytojas/ja*.

Vyresnysis/nioji mokytojas/ja

Kraj: Litwa

Formy gramatyczne: Vyresnieji/niosios mokytojai/jos

Poziom: Przedszkole/szkolnictwo podstawowe/środkie 1 stopnia/środkie 2 stopnia

Definicja: Szczebel awansu (pierwszy) przyznawany nauczycielom, którzy pracują na stanowiskach ► *Auklėtojas/ja*, ► *Bendrojo lavinimo dalyko/kū mokytojas/ja* (+), ► *Pradinių klasių mokytojas/ja*, ► *Profesijos mokytojas/ja* (kategorie nauczycieli, którzy otrzymują tytuł *vyresnysis mokytojas*), ► *Specialusis/lioji pedagogas/gė*, i *papildomojo ugdymo pedagogas/gė*. Nauczyciele tej kategorii muszą wykazać się umiejętnościami dydaktycznymi na wysokim poziomie (minimum 4 lata stażu pracy), ukończyć kursy doskonalenia zawodowego (włączając egzaminy) i wykazać się innymi działaniami zawodowymi (takimi, jak uczestnictwo w projektach, przygotowanie artykułów dla prasy, wsparcie dla młodszych kolegów, ocena i przygotowanie programów nauczania,

promowanie metod i materiałów dydaktycznych związanych z dziedziną, w której nauczyciel się specjalizuje. W większości przypadków awans jest przyznawany przez komisję (lub jej przewodniczącego) do spraw awansu zawodowego nauczycieli (*pedagogų atestacinė komisija*) w danej szkole wyższej. W przypadku *profesijos mokytojas*, awans jest przyznawany przez komisję kwalifikacyjną (*kvalifikacijos komisija*) w Centrum Rozwoju Zawodowego Nauczycieli (*Pedagogų profesinės raidos centras*). Awans przyznany nauczycielom tej kategorii uprawnia ich do otrzymania podwyżki. Nauczyciele ci mogą awansować na stanowisko ► *Mokytojas/ja metodininkas/kė* lub ► *Mokytojas/ja ekspertas/tė*. Awans ściśle według kolejnych szczebli, na przykład z *vyresnysis mokytojas* na *mokytojas metodininkas*, nie jest konieczny. W celu utworzenia tytułu awansu zawodowego w danej kategorii należy pierwszą część terminu ogólnego danego tytułu (*vyresnysis/ioji*) połączyć z terminem podstawowym) np. *vyresnysis/nioji auklėtojas/ja*.

Vzgojitelj/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Vzgojitelj/ice, vzgojitelj*

Poziom: Przedszkole

Definicja: Termin używany powszechnie na określenie ► *Vzgojitelj/ica predšolskih otrok*.

Vzgojitelj/ica predšolskih otrok

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Vzgojitelj/ice predšolskih otrok, vzgojitelj* predšolskih otrok

Poziom: Przedszkole

Definicja: Nauczyciel w *vrtec* (włączając instytucje szkolnictwa specjalnego) dla dzieci w wieku od 3 do 6/7 lat, który kształci się jako nauczyciel przedmiotów zintegrowanych w *pedagoška fakulteta* (wydział pedagogiki). Do rozpoczęcia tego typu kształcenia, które obejmuje 3-letnie wyższe studia zawodowe (*predšolska vzgoja*), wymagane jest zdanie egzaminu na zakończenie szkoły średniej 2 stopnia (*zaključni izpit/poklicna matura* lub *matura*). Kształcenie to prowadzi do uzyskania tytułu zawodowego *diplomirani/na vzgojitelj/ica predšolskih otrok*. Nauczyciele tej kategorii są odpowiedzialni za opiekę, wychowanie i prowadzenie zajęć

dydaktycznych z małymi dziećmi, a do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi muszą uzyskać dodatkowe kwalifikacje (*specialna pedagoška izobrazba*). Mogą również objąć stanowisko "drugiego nauczyciela" w pierwszej klasie 9-letniej *osnovna šola* (dla dzieci 6-letnich). Nauczyciele ci są mianowani przez dyrektora danej instytucji (*ravnatelj/ica*) na podstawie procedury naboru otwartego i zatrudniani przez władze lokalne (*občina*). W instytucjach publicznych mają status urzędników służby cywilnej. Rozpoczynają pracę zawodową jako stażyści (*pripravniki*) w instytucji (*vrtec*), w której mają

zamiar uczyć. Po ukończeniu trwającego 10 miesięcy etapu kwalifikacyjnego (stażu zawodowego) przystępują do egzaminu w celu uzyskania kwalifikacji nauczycielskich (*strokovni izpit*). Egzamin przeprowadza państwowa komisja egzaminacyjna powołana przez ministra edukacji. Nauczyciele tej kategorii są oceniani przez dyrektora instytucji (*ravnatelj/ica*) i inspektora szkolnego (*inšpektor/ica za šolstvo*). Informacje dotyczące możliwości awansu – patrz: ► *Mentor/ica*. Termin powszechnie używany: ► *Vzgojitelj/ica*.

Werkleider

Kraj: Belgia (Wspólnota Flamandzka)

Formy gramatyczne: Werkleiders

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Szczebel awansu dla zatrudnionego na stałe ► *Assistant/e* w *hogeschool*, który awansuje na podstawie stażu pracy.

Wissenschaftlicher/che Assistent/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Wissenschaftliche Assistenten, Wissenschaftlich* Assistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać stopień doktora (*Promotion*) lub zdać z wynikiem pozytywnym drugi egzamin państwowy (*zweite Staatsprüfung*). W dziedzinie techniki muszą także uzyskać dobre wyniki z egzaminu na stopień *qualifizierter Studienabschluss*, podczas gdy w dziedzinie medycyny muszą uzyskać doskonałe wyniki z egzaminu państwowego (*Staatsprüfung*) kończącego cykl kształcenia. Nauczyciele tej kategorii prowadzą badania naukowe i zajęcia dydaktyczne, i dzięki temu mogą uzyskać dodatkowe kwalifikacje, jak również muszą mieć dostateczną ilość czasu na prowadzenie badań własnych. Są wybierani przez odpowiednią jednostkę organizacyjną w danej instytucji, która przydziela ich do ► *Professor* pełniącego rolę ich opiekuna naukowego. Nauczyciele tej kategorii są zatrudnieni przez *Land*, przeważnie na czas określony, jako pracownicy służby cywilnej, ale w pewnych przypadkach także na czas określony, jako pracownicy sektora państwowego, na podstawie *Bundesangestelltentarifvertrag* (Zbiorowe Porozumienie Pracowników Federalnych). W obu przypadkach nauczyciele tej kategorii są zatrudnieni na 3 lata, z możliwością przedłużenia umowy na następne 3. Są oceniani przez jednostkę uczelnianą (np. wydział) i sprawującego nad nimi opiekę profesora.

Wissenschaftlicher/che Mitarbeiter/in

Kraj: Niemcy

Formy gramatyczne: Wissenschaftliche Mitarbeiter, Wissenschaftlich* Mitarbeiter*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego (*Hochschulen*) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Nauczyciele tej kategorii, którzy są absolwentami uczelni wyższej, prowadzą zajęcia dydaktyczne teoretyczne i praktyczne dla studentów i demonstrują w praktyce zastosowania metod naukowych. Nauczyciele ci mogą być przydzieleni do ► *Professor*, który kieruje ich pracą. Dalsze informacje dotyczące zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Künstlerischer Mitarbeiter*.

Wykładowca

Kraj: Polska

Formy gramatyczne: Wykładowcy, wykładowc*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w instytucjach szkolnictwa wyższego dla studentów w wieku powyżej 19 lat.

- W szkołach wyższych niezawodowych kwalifikacje wymagane do objęcia tego stanowiska są zdefiniowane w statucie uczelni. Nauczyciele są mianowani na wniosek *dziekana* lub *kierownika jednostki*, na przykład *dyrektora instytutu*, przez *rektora* danej uczelni, w drodze konkursu otwartego. Do jego obowiązków, poza kształceniem studentów, należy podnoszenie swoich kwalifikacji i uczestniczenie w pracach organizacyjnych uczelni. Nauczyciele tej kategorii są zatrudnieni na stałe przez daną uczelnię. Informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Adiunkt*.
- W wyższych szkołach zawodowych do objęcia tego stanowiska wymagane są następujące kwalifikacje: stopień *doktora*, lub tytuł zawodowy *magistra* lub *magistra inżyniera* lub tytuł równorzędnny oraz

doświadczenie w pracy zawodowej poza szkolnictwem wyższym. Rodzaj wymaganego doświadczenia jest zdefiniowany w statucie danej uczelni. Do obowiązków nauczycieli tej kategorii należy kształcenie studentów i uczestniczenie w pracach organizacyjnych uczelni. Nauczyciele są mianowani na

- wniosek *dziekana* lub *kierownika jednostki*, na przykład *dyrektora instytutu*, przez zwierzchnika danej uczelni, na podstawie procedury ustalonej przez samą uczelnię i przez nią zatrudniani na podstawie umowy o pracę. Informacje dotyczące oceny – patrz: ► *Profesor*.

Termin ogólny: ► *Nauczyciel akademicki*.

Y y

Yhteisten opintojen opettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Yhteisten opintojen opettajat, yhteisten opintojen opettaj*

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia

Definicja: Nauczyciel w *ammattillinen oppilaitos* dla uczniów w wieku od 16 do 19 lat. W zależności od rodzaju instytucji i przedmiotu nauczania nauczyciele tej kategorii, odpowiedzialni za nauczanie poszczególnych przedmiotów, są zobowiązani do posiadania odpowiedniego stopnia akademickiego (dyplom *ylioppilastutkintotodistus*) lub stopnia z zakresu nauk technicznych (dyplom *ammattikorkeakoulututkinto*), lub najwyższego możliwego stopnia w danej dziedzinie włączając kurs pedagogiczny z 35 punktami kredytowymi (około 1 roku studiów). Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Luokanopettaja* (+). Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Lärare i gemensamma ämnen*.

Yliassistentti

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Yliassistentti, yliassistent*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Starszy asystent w uniwersytecie dla studentów w wieku powyżej 19 lat, który jest odpowiedzialny za dydaktykę, zadania administracyjne i przede wszystkim za prowadzenie badań naukowych. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać odpowiedni dyplom *lisensiaatintutkinto* lub *tohtorintutkinto*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Professori*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Överassistent*.

Yliopettaja

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Yliopettajat, yliopettaj*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Starszy wykładowca odpowiedzialny za prowadzenie zajęć dydaktycznych w *ammattikorkeakoulu* (politechnika) dla studentów w wieku powyżej 19 lat. Kandydaci na to stanowisko muszą posiadać odpowiedni dyplom *lisensiaatintutkinto* lub *tohtorintutkinto* i minimum 3 lata doświadczenia w pracy zawodowej. Do objęcia tego stanowiska wymagane jest ukończenie kursu pedagogicznego z 35 punktami kredytowymi (około 1 roku studiów). Jeśli do chwili rozpoczęcia pracy zawodowej nauczyciel nie uzyskał tych kwalifikacji, musi je uzupełnić w ciągu 3 lat. Nauczyciele tej kategorii są mianowani przez instytucję szkolnictwa wyższego na podstawie procedury naboru otwartego i zatrudniani przez *ammattikorkeakoulu* jako pracownicy służby cywilnej lub na podstawie umowy o pracę. Są oceniani przez *ammattikorkeakoulu* zgodnie z ustalaną wewnętrznie procedurą. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Överlärare*.

Yliopistonlehtori

Kraj: Finlandia

Formy gramatyczne: Yliopiston lehtori, yliopiston lehtor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

Definicja: Nauczyciel w uniwersytecie dla studentów w wieku powyżej 19 lat, który jest odpowiedzialny za dydaktykę, zadania administracyjne i prowadzenie badań naukowych. Kandydaci do objęcia tego stanowiska muszą posiadać dyplom *tohtorintutkinto*, umiejętności dydaktyczne na wysokim poziomie i w uzasadnionych przypadkach posiadać doświadczenie praktyczne w danej dziedzinie. W porównaniu z ► *Tohtoriassistentti*, ich praca jest w większym stopniu nastawiona na dydaktykę niż na prowadzenie badań naukowych. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, statusu – patrz: ► *Professori*. Odpowiednik w języku szwedzkim: ► *Universitetslektor*.

Yrkeslärare

Kraj: Szwecja

Poziom: Szkolnictwo średnie 2 stopnia/
policealne

Definicja: Nauczyciel w szkole średniej 2 stopnia dla uczniów w wieku od 16 do 19 lat, lub w instytucjach edukacji dorosłych (dla osób w wieku powyżej 20 lat). Do rozpoczęcia kształcenia o charakterze zarówno teoretycznym jak i praktycznym wymagany jest dyplom *slutbetyg från gymnasieskolan*,

odpowiednie wyższe wykształcenie zawodowe (minimum 1½ roku), i staż pracy (od 2 do 5 lat). Kształcenie obejmuje roczne studia o charakterze akademickim/ praktycznym prowadzące do uzyskania dyplomu *gymnasielärarexamen (yrkesinriktad)*. Od 1 lipca 2001 wprowadzono nowy ujednolicony tytuł nauczycielski, który zastąpił *gymnasielärarexamen*. Dalsze informacje dotyczące rekrutacji, zatrudnienia, pracodawcy, statusu i oceny – patrz: ► *Förskollärare*.

Z z

Zaslužni/na profesor/ica

Kraj: Słowenia

Formy gramatyczne: Zaslužni/ne
profesorji/ice, zaslužn* profesor*

Poziom: Szkolnictwo wyższe

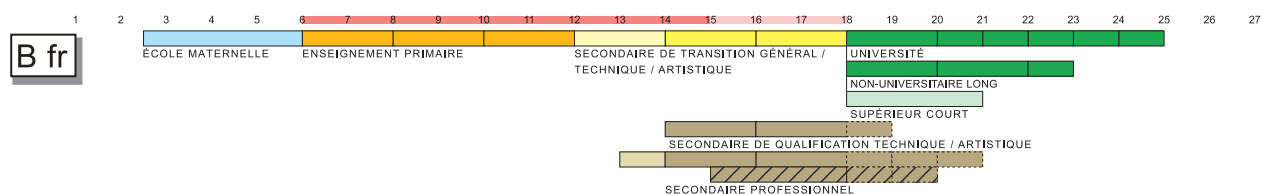
Definicja: Tytuł honorowy (Profesor Emerytowany) nadawany przez senat danej uczelni emerytowanemu ► *Redni/na profesor/ica* posiadającemu znaczący dorobek dydaktyczny, akademicki, naukowy lub artystyczny.

Część II – Tablice zbiorcze

Belgia (Wspólnota Francuska)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Instituteur/trice maternel/le	Puéricultrice	Puéricultrice
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Instituteur/trice primaire Maître spécial		
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Agrégé/e de l'enseignement secondaire inférieur (+) (Régent/e (+))		
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Agrégé/e de l'enseignement secondaire inférieur (+) (Régent/e (+)) Agrégé/e de l'enseignement secondaire supérieur (+)		
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Agrégé/e de l'enseignement secondaire supérieur (+)		
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Chargé de cours Professeur Professeur ordinaire	Maître assistant (Assistant)	
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

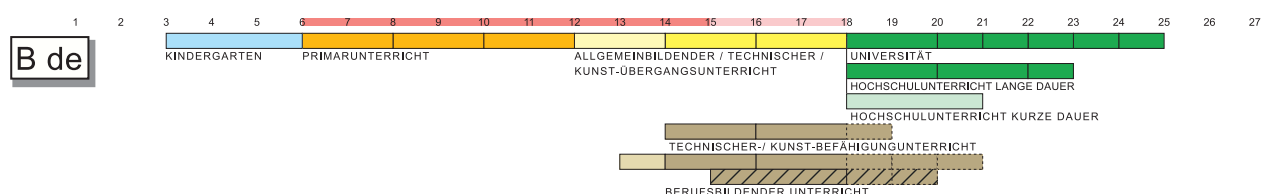
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Belgia (Wspólnota Niemieckojęzyczna)

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Kindergärtner/in (Vorschullehrer/in)		Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Primarschullehrer/in		Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Sekundarschullehrer/in Unterstufe (+) (Regent/in (+))		
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Sekundarschullehrer/in Oberstufe (+)		
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Sekundarschullehrer/in Oberstufe (+)		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Dozent/in		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

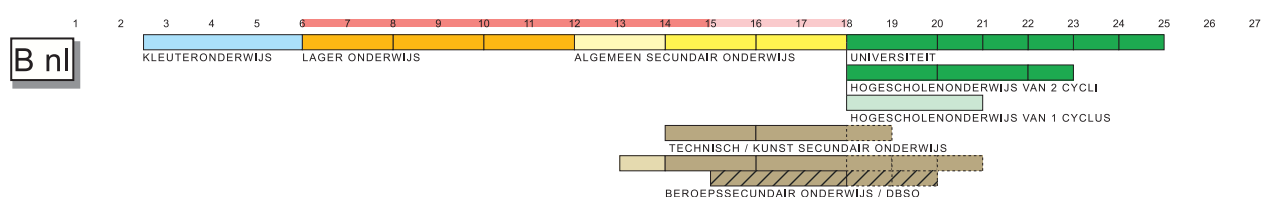
Legenda

- Edukacja przedszkolna
- Szkolnictwo podstawowe
- Przedłużona szkoła podstawowa
- Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia
- Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia
- Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia
- Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia
- Szkolnictwo policealne
- Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B
- Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A
- Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
- Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
- Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
- Dodatkowy rok
- >> Studia za granicą

Belgia (Wspólnota Flamandzka)

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Kleuteronderwijzer/es		
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Onderwijzer/es		
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Geaggregeerde voor het secundair onderwijs (+)		
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Geaggregeerde voor het secundair onderwijs (+)		
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Buitengewoon hoogleraar Docent/e Gastprofessor Gewoon hoogleraar Hoofddocent/e Hoofdlector Hoofdpraktijk-lector Hoogleraar Lector Praktijklector	Assistent/e Doctor-assistent/e Werkleider	
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

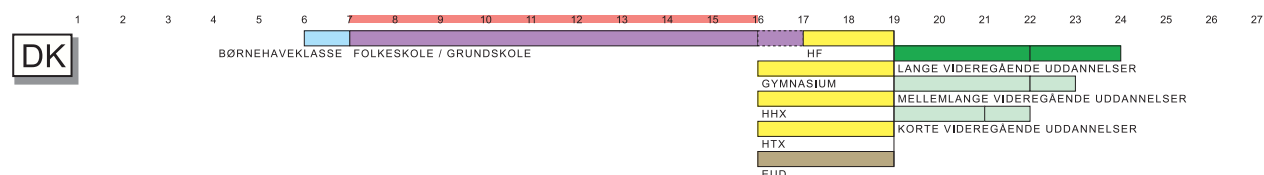
Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Dania

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Pædagog	Pædagogmedhjælper	Pædagog
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Folkeskolelærer Overlærer Skolebibliotekar Vikar		
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Folkeskolelærer Overlærer Skolebibliotekar Vikar		
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Adjunkt Erhvervsskolelærer (+) Gymnasialærer (+) Lektor		
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Adjunkt Erhvervsskolelærer (+) Gymnasialærer (+) Lektor		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Adjunkt Ekstern lektor Lektor Professor Undervisningsassistent		
Kształcenie dorosłych				

Uwaga: Kształcenie dorosłych w Danii obejmuje bardzo szeroką sieć kursów od "wrózenia z fusów " po astrofizykę w ramach zaocznych studiów uniwersyteckich (*Folkeuniversitet*). Istnieją kursy prowadzące do uzyskania kwalifikacji i takie, które do nich nie prowadzą. Nauczyciele (*Voksenunderviser*) także różnią się kwalifikacjami – od nauczycieli bez formalnych kwalifikacji po profesorów uczelni wyższych. Wszyscy są jednak zobowiązani do ukończenia specjalnych kursów dla nauczycieli, niezbędnych do zatrudnienia w sektorze kształcenia dorosłych.

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

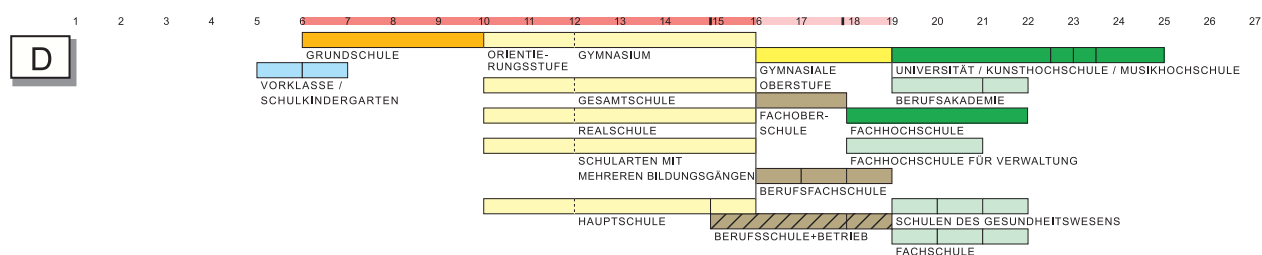
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Niemcy

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Erzieher/in	Erzieher/in	
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Lehrer/in für Lehrämter der Grundschule bzw. der Primarstufe Lehrer/in für übergreifende Lehrämter der Primarstufe und aller oder einzelner Schularten der Sekundarstufe I (+)		Lehrer/in für sonderpädagogische Lehrämter
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Lehrer/in für Lehrämter für alle oder einzelne Schularten der Sekundarstufe I (+) Lehrer/in für Lehrämter für die Sekundarstufe II (allgemeinbildende Fächer) oder für das Gymnasium (+) Lehrer/in für übergreifende Lehrämter der Primarstufe und aller oder einzelner Schularten der Sekundarstufe I (+)		Lehrer/in für sonderpädagogische Lehrämter (+)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Lehrer/in für Fachpraxis im beruflichen Schulwesen Lehrer/in für Lehrämter für die Sekundarstufe II (allgemeinbildende Fächer) oder für das Gymnasium (+) Lehrer/in für Lehrämter für die Sekundarstufe II (berufliche Fächer) oder für die beruflichen Schulen (+)		Lehrer/in für sonderpädagogische Lehrämter (+)
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Hochschuldozent/in Künstlerischer/sche Assistent/in Künstlerischer/sche Mitarbeiter/in Lehrbeauftragter/te Lehrkraft für besondere Aufgaben Oberassistent/in Oberingenieur/in Professor/in Wissenschaftlicher/che Assistent/in Wissenschaftlicher/che Mitarbeiter/in		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

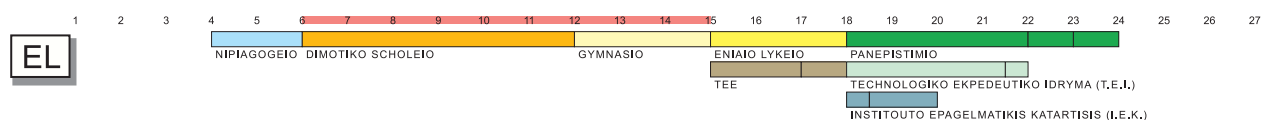
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Grecja

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Nipiagogos (Νηπιαγωγός)		
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Daskalos/la (Δάσκαλος/λα)		Daskalos/la Idikis Agogis (Δάσκαλος/λα Ειδικής Αγωγής)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)		Daskalos/la Idikis Agogis (Δάσκαλος/λα Ειδικής Αγωγής)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)		Daskalos/la Idikis Agogis (Δάσκαλος/λα Ειδικής Αγωγής)
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Ekpaideftis/tria (Εκπαιδευτής/τρια)		
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Anaplirotis/tria Kathigitis/tria (Αναπληρωτής/τρια Καθηγητής/τρια) Epikouros Kathigitis/tria (Επικουρος Καθηγητής/τρια) Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) Kathigitis/tria Efarmogon (Καθηγητής/τρια Εφαρμογών) Lector (Λέκτορας)		
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

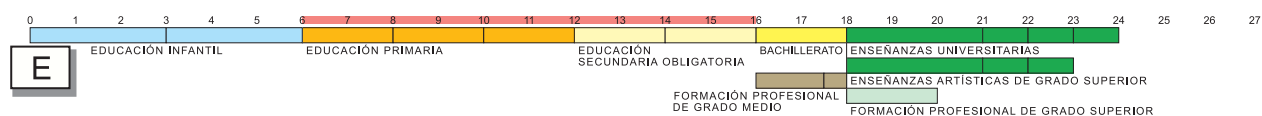
Hiszpania

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Maestro/ra (+) Profesor/a de Apoyo Técnico/ca Superior en Educación Infantil	Profesor/a de Apoyo Técnico/ca Superior en Educación Infantil	Maestro/ra
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Maestro/ra (+) Profesor/a de Apoyo Profesor/a de Música y Artes Escénicas	Profesor/a de Apoyo	Maestro/ra
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Catedrático/ca (con condición de) Profesor/a de Apoyo Profesor/a de Enseñanza Secundaria (+) Profesor/a de Escuela Oficial de Idiomas Profesor/a de Música y Artes Escénicas Profesor/a Técnico/ca de Formación Profesional	Profesor/a de Apoyo	Profesor/a de Enseñanza Secundaria Profesor/a Técnico/ca de Formación Profesional
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Catedrático/ca (con condición de) Profesor/a de Artes Plásticas y Diseño Profesor/a de Enseñanza Secundaria (+) Profesor/a de Escuela Oficial de Idiomas Profesor/a de Música y Artes Escénicas Maestro/ra de Taller de Artes Plásticas y Diseño Profesor/a Técnico/ca de Formación Profesional		Profesor/a de Enseñanza Secundaria Profesor/a Técnico/ca de Formación Profesional
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			

Hiszpania (cd)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Ayudante Catedrático/ca (con condición de) Catedrático/ca de escuela universitaria Catedrático/ca de Música y Artes Escénicas Catedrático/ca de Universidad Maestro/ra de Taller de Artes Plásticas y Diseño Profesor/a de Artes Plásticas y Diseño Profesor/a Asociado/da Profesor/a Emérito/a Profesor/a de Enseñanza Secundaria Profesor/a Técnico/ca de Formación Profesional Profesor/a Titular de escuela universitaria Profesor/a Titular de Universidad Profesor/a Visitante		
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

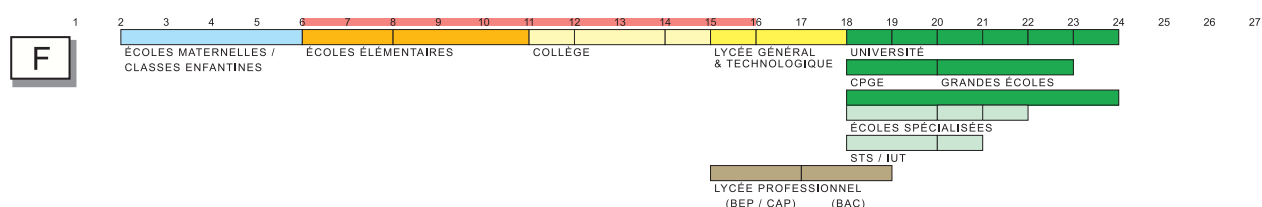
 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Francja

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Professeur/e des écoles (Instituteur/trice)		
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Professeur/e des écoles (Instituteur/trice)		
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Professeur/e certifié/e (+) Professeur/e d'éducation physique et sportive		Professeur/e certifié/e
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Professeur/e agrégé/e (+) Professeur/e certifié/e (+) Professeur/e d'éducation physique et sportive Professeur/e de lycée professionnel		Professeur/e certifié/e
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Attaché/e temporaire d'enseignement et de recherche (ATER) Enseignant/e associé/e Enseignant/e invité/e Lecteur/trice de langues étrangères Maître de conférences (Enseignant/e- chercheur/euse) Maître de langues étrangères Moniteur/trice Professeur/e agrégé/e Professeur/e des universités (Enseignant/e-chercheur/euse)		
Kształcenie dorosłych			

Uwaga: Od 1993r. egzaminy konkursowe na stanowiska nauczycieli w szkolnictwie podstawowym i średnim są otwarte również dla obywateli Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych, na podstawie umowy o EOG.

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

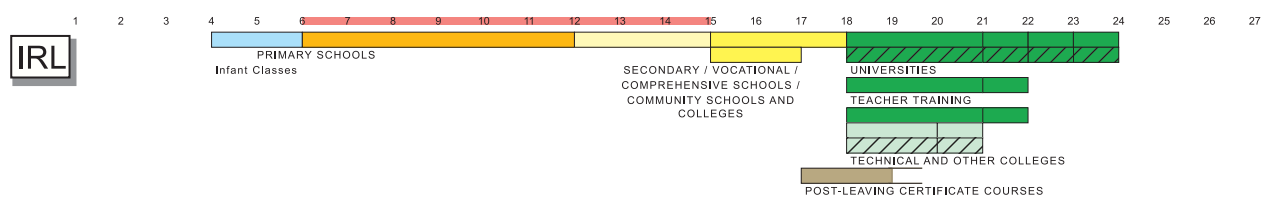
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Irlandia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Childcare worker		
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Assistant Principal Mainstream class teacher Special duties teacher Temporary teacher	Special needs assistant (SNA)	Resource teacher (RT) Special needs assistant (SNA)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Assistant Principal Special duties teacher Teacher (+) Temporary teacher (+)	Special needs assistant (SNA)	Resource teacher (RT) Special needs assistant (SNA)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Assistant Principal Special duties teacher Teacher (+) Temporary teacher (+)	Special needs assistant (SNA)	Resource teacher (RT) Special needs assistant (SNA)
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Teacher (+)		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Assistant lecturer Associate professor Lecturer Senior lecturer Professor		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

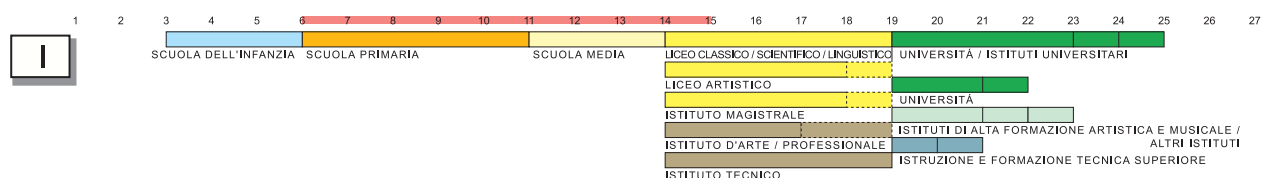
Legenda

■ Edukacja przedszkolna	■ Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	■ Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
■ Szkolnictwo podstawowe	■ Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	■ Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
■ Przedłużona szkoła podstawowa	■ Szkolnictwo policealne	■ Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
■ Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	■ Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	■ Dodatkowy rok
■ Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	■ Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	■ Studia za granicą

Włochy

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Insegnante di scuola dell'infanzia		Insegnante di sostegno
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Insegnante di scuola elementare		Insegnante di sostegno
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Insegnante di scuola media (+)		Insegnante di sostegno
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Insegnante di scuola secondaria superiore (+) Insegnante tecnico-pratico	Tecnico di laboratorio	Insegnante di scuola con particolari finalità Insegnante di sostegno
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Professore associato (o di seconda fascia) Professore a contratto Professore ordinario (o di prima fascia) Professore straordinario	Collaboratore ed esperto linguistico (Lettore/trice) Ricercatore/trice	
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

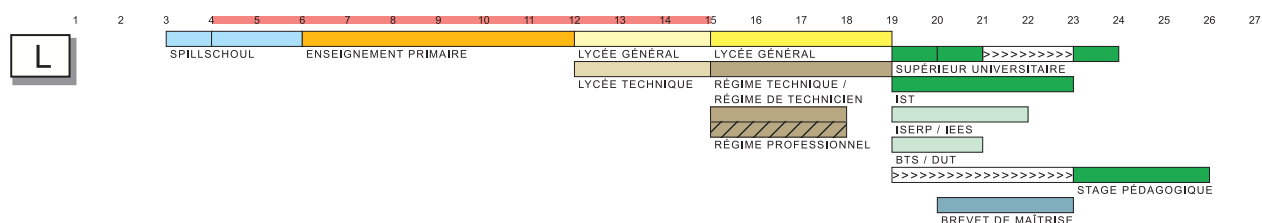
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Luksemburg

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Chargé de direction d'une classe Instituteur/trice	Chargé de direction d'une classe	
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Instituteur/trice		
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Chargé d'éducation Maître d'enseignement technique (+) Maître de cours spéciaux Professeur d'enseignement secondaire (+)		
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Chargé d'éducation Maître de cours spéciaux Professeur d'enseignement secondaire (+)		
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Chargé de cours Professeur du centre universitaire		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Chargé de cours Professeur du centre universitaire		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

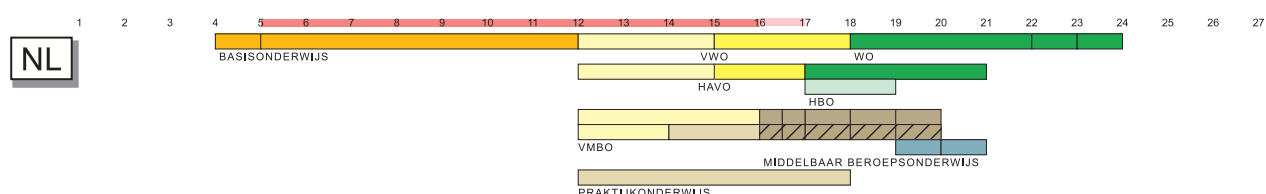
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Holandia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Leraar basisonderwijs Leraar in opleiding (Lio)	Klassenassistent Onderwijsassistent	Leraar speciaal basisonderwijs Leraar speciaal (voortgezet) onderwijs
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Leraar basisonderwijs Leraar in opleiding (Lio)	Klassenassistent Onderwijsassistent	Leraar speciaal basisonderwijs Leraar speciaal (voortgezet) onderwijs
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Leraar in opleiding (Lio) Leraar voortgezet onderwijs (+)	Klassenassistent Onderwijsassistent	Leraar speciaal (voortgezet) onderwijs Leraar speciaal voortgezet onderwijs Leraar voortgezet speciaal onderwijs
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	BVE-docent Coördinerend BVE-docent Hoofdinstructeur (landbouw) praktijkonderwijs Instructeur Leraar in opleiding (Lio) Leraar voortgezet onderwijs (+)	Onderwijsassistent (BVE)	
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Assistent in opleiding Docent Hogeschooldocent Hogeschoolhoofddocent Hoofdinstructeur praktijkonderwijs Hoogleraar Instructeur praktijkonderwijs Instructeur technische vaardigheden Lector Universitair docent Universitair hoofddocent Universiteitsprofessor		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

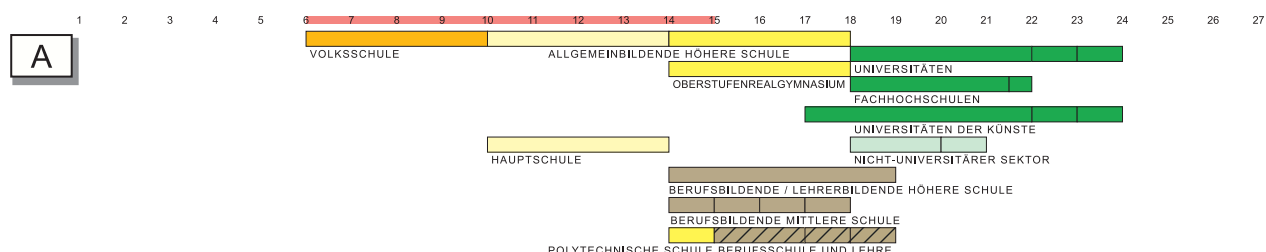
Legenda

■ Edukacja przedszkolna	■ Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	■ Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
■ Szkolnictwo podstawowe	■ Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	■ Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
■ Przedłużona szkoła podstawowa	■ Szkolnictwo policealne	■ Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
■ Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	■ Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	□ Dodatkowy rok
■ Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	■ Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Austria

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Kindergärtner/in		Sonderkindergärtner/in
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Volksschullehrer/in		Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Hauptschullehrer/in (+) Lehrer/in an allgemeinbildenden höheren Schulen (+)		Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Berufsschullehrer/in (+) Lehrer/in an allgemeinbildenden höheren Schulen (+) Lehrer/in an Polytechnischen Schulen (+) Lehrer/in für berufsbildende Gegenstände an berufsbildenden mittleren und höheren Schulen		Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Akademielehrer/in Assistenzprofessor/in Fachhochschul-Lektor/in Fachhochschul-Professor/in Lehrbeauftragter/te Universitätsassistent/in Universitätsdozent/in Universitätslektor/in (Instruktor/in) Universitätsprofessor/in		
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

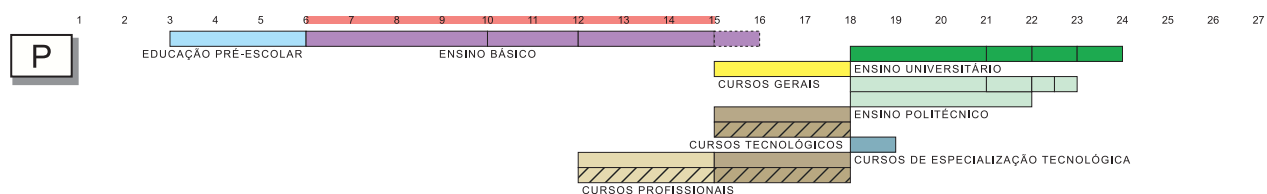
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Portugalia

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Educador/a de infância	Professor/a de apoio educativo	Professor/a de apoio educativo
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Professor/a	Professor/a de apoio educativo	Professor/a de apoio educativo Professor/a de educação especial
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Professor/a (+)	Professor/a de apoio educativo	Professor/a de apoio educativo Professor/a de educação especial (+)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Professor/a (+)	Professor/a de apoio educativo	Professor/a de apoio educativo Professor/a de educação especial (+)
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)			Professor/a de educação especial (+)
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Assistente Assistente conviviado/da Assistente estagiário/ra Leitor/a Professor/a adjunto/ta Professor/a associado/da Professor/a auxiliar Professor/a catedrático/ca Professor/a conviviado/da Professor/a coordenador/a Professor/a visitante	Monitor/a	
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

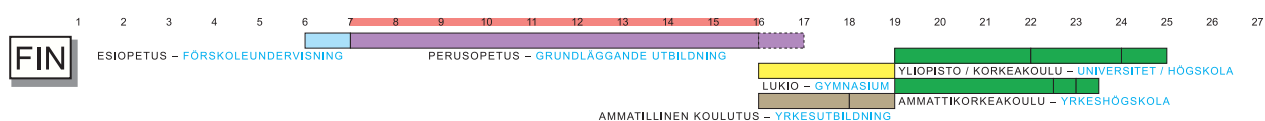
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Finlandia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/ nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Esiopetusta antava opettaja (Lärare som meddelar förskoleundervisning) Lastentarhanopettaja (Barntädgårdslärare) Luokanopettaja (Klasslärare)		Erityislasterhanopettaja (Specialbarntädgårdslärare) Erityisluokanopettaja (Specialklasslärare) Erityisopettaja (Speciallärare or Specialyrkeslärare)
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Aineenopettaja (+) (Ämneslärare) Lehtori (+) (Lektor) Luokanopettaja (Klasslärare)		Erityisluokanopettaja (Specialklasslärare) Erityisopettaja (Speciallärare or Specialyrkeslärare)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Aineenopettaja (+) (Ämneslärare) Lehtori (+) (Lektor) Luokanopettaja (+) (Klasslärare)		Erityisluokanopettaja (Specialklasslärare) Erityisopettaja (Speciallärare or Specialyrkeslärare)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Aineenopettaja (+) (Ämneslärare) Ammatillisten opintojen opettaja (Lärare i yrkesämnen) Lehtori (+) (Lektor) Yhteisten opintojen opettaja (Lärare i gemensamma ämnen.)		Erityisopettaja (Speciallärare or Specialyrkeslärare)
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Apulaisopettaja (Biträdande lärare) or Kliininen opettaja (Klinisk lärare) Lehtori (Lektor) Professori (Professor) Tohtoriassistentti (Doktorassistent) Yliopettaja (Överlärare) Yliopistonlehtori (Universitetslektor)	Assistentti (Assistant) Yliassistentti (Överassistent)	
Kształcenie dorosłych		Aineenopettaja (+) (Ämneslärare) Ammatillisten aineiden aineen opettaja (Lärare i yrkesämnen) Lehtori (+) (Lektor)		

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

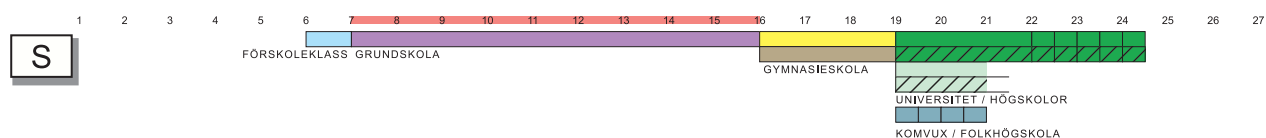
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Szwecja

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Barnskötare Förskollärare		
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Bildlärare Grundskollärare Hushållslärare Idrottslärare Modersmålslärare Musiklärare Slöjdlärare		Specialpedagog (Speciallärare)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Bildlärare Folkhögskollärare Grundskollärare (+) Hushållslärare Idrottslärare Modersmålslärare Musiklärare Slöjdlärare		Specialpedagog (Speciallärare)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Bildlärare Folkhögskollärare Gymnasielärare (+) Hushållslärare Idrottslärare Modersmålslärare Musiklärare Slöjdlärare Yrkeslärare		Specialpedagog (Speciallärare)
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Folkhögskollärare Yrkeslärare		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Adjunkt Forskarassistent Lektor Professor		
Kształcenie dorosłych		Bildlärare Folkhögskollärare Grundskollärare Gymnasielärare Hushållslärare Idrottslärare Musiklärare Slöjdlärare Yrkeslärare		

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Zjednoczone Królestwo (Anglia, Walia i Irlandia Północna)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	UK (E/W/NI) Supply teacher Unattached teacher UK (E) Fast track teacher UK (E/W) Advanced skills teacher (AST) Classroom teacher Graduate teacher Newly qualified teacher (NQT) Overseas teacher Registered teacher UK (NI) Assistant teacher Beginning teacher	UK (E/W/NI) Pre-school assistant (Nursery assistant) UK (E/W) Specialist teaching assistant	UK (E/W/NI) Learning support assistant or LSA (Special needs assistant/Teaching assistant) Specialist teacher
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	UK (E/W/NI) Subject leader (Subject coordinator) Supply teacher Unattached teacher UK (E) Fast track teacher UK (E/W) Advanced skills teacher (AST) Classroom teacher Graduate teacher Newly qualified teacher (NQT) Overseas teacher Registered teacher UK (NI) Assistant teacher Beginning teacher	UK (E/W/NI) Teaching assistant (Classroom assistant) UK (E/W) Pre-school assistant (Nursery assistant) Specialist teaching assistant	UK (E/W/NI) Learning support assistant or LSA (Special needs assistant/Teaching assistant) Special educational needs coordinator (SENCO) Specialist teacher
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	UK (E/W/NI) Specialist teacher Subject leader (Subject coordinator) Supply teacher Tutor Unattached teacher UK (E) Fast track teacher UK (E/W) Advanced skills teacher (AST) Classroom teacher Graduate teacher Newly qualified teacher (NQT) Overseas teacher Registered teacher UK (NI) Assistant teacher Beginning teacher	UK (E/W/NI) Language assistant (Foreign language assistant or FLA) Librarian Teaching assistant (Classroom assistant)	UK (E/W/NI) Learning support assistant or LSA (Special needs assistant/Teaching assistant) Special educational needs coordinator (SENCO) Specialist teacher

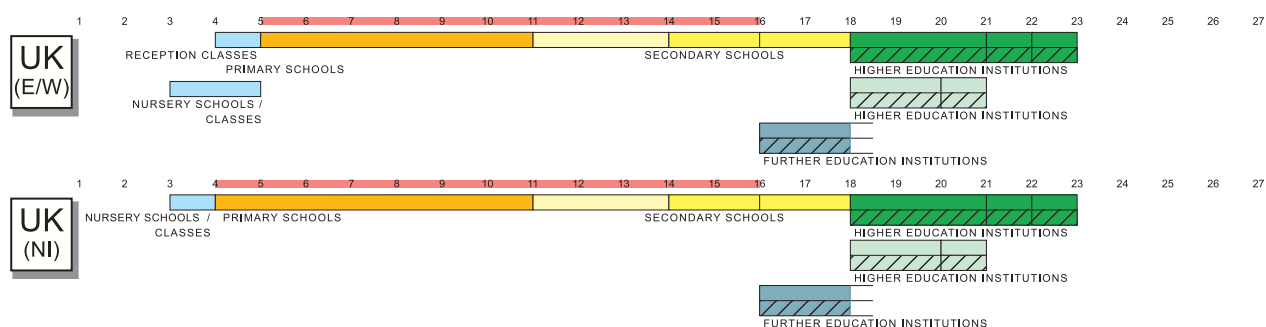
Zjednoczone Królestwo (Anglia, Walia i Irlandia Północna) (cd)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	UK (E/W/NI) Instructor Lecturer Specialist teacher Subject leader (Subject coordinator) Supply teacher Tutor Unattached teacher UK (E) Fast track teacher UK (E/W) Advanced skills teacher (AST) Classroom teacher Graduate teacher Newly qualified teacher (NQT) Overseas teacher Registered teacher UK (NI) Assistant teacher Beginning teacher	UK (E/W/NI) Language assistant (Foreign language assistant or FLA) Librarian Teaching assistant (Classroom assistant)	UK (E/W/NI) Learning support assistant or LSA (Special needs assistant/Teaching assistant) Special educational needs coordinator (SENCO) Specialist teacher
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	UK (E/W/NI) Instructor Lecturer Tutor	UK (E/W/NI) Language assistant (Foreign language assistant or FLA) Librarian	UK (E/W/NI) Learning support assistant or LSA (Special needs assistant/Teaching assistant)
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	UK (E/W/NI) Lecturer Principal lecturer Senior lecturer Tutor	UK (E/W/NI) Graduate teaching assistant (GTA) Language assistant (Foreign language assistant or FLA) Librarian Technical Demonstrator	UK (E/W/NI) Non-medical helper
Kształcenie dorosłych	UK (E/W/NI) Instructor Lecturer Tutor	UK (E/W/NI) Language assistant (Foreign language assistant or FLA) Librarian	UK (E/W/NI) Learning support assistant or LSA (Special needs assistant/Teaching assistant)

Uwaga: Występują różnice w tytułach używanych przez szkoły i przez lokalne władze oświatowe - *local education authorities* (Anglia i Walia)/*Education and Library Boards* (Irlandia Północna). W instytucjach typu further education (szkolnictwo średnie 2 stopnia, policealne i kształcenie dorosłych) oraz w instytucjach szkolnictwa wyższego, tytuły zawodowe używane w praktyce mogą być bardzo różne i w związku z tym nie są w całości uwzględnione w niniejszym glosariuszu.

Tytuły podane w pierwszej i drugiej kolumnie odnoszą się także do nauczycieli pracujących z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkołach ogólnodostępnych lub specjalnych.

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

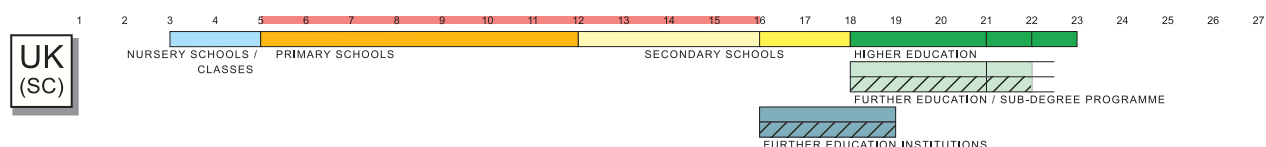
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia		Studia za granicą

Zjednoczone Królestwo (Szkocja)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Nursery nurse (Nursery officer, Early education childcare worker) Senior nursery nurse Teacher	Nursery assistant Play leader	
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Itinerant teacher Senior teacher Teacher	Classroom assistant Nursery nurse (Nursery officer, Early education childcare worker) Senior nursery nurse	Special educational needs auxiliary support (Special educational needs assistant, Behavioural support)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Assistant principal teacher (APT) Principal teacher (PT) Senior teacher Teacher	Language assistant	Special educational needs auxiliary support (Special educational needs assistant, Behavioural support)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Assistant principal teacher (APT) Principal teacher (PT) Teacher	Language assistant	Special educational needs auxiliary support (Special educational needs assistant, Behavioural support)
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Lecturer Principal lecturer Senior lecturer		
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Lecturer Principal lecturer Professor Reader Senior lecturer Visiting professor	University demonstrator	
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

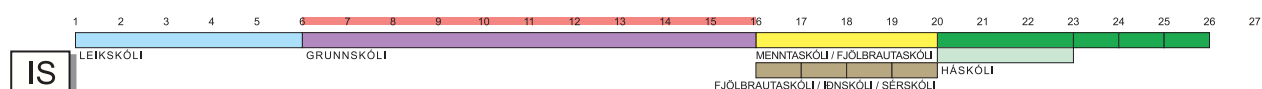
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Islandia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Leikskólakennari	Leiðbeinandi	
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Grunnskólakennari (Kennari) Handmenntakennari Heimilisfræðikennari Íþróttakennari Leiðbeinandi Myndmenntakennari Sérkennari Stundakennari Tónmenntakennari		Sérkennari
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Grunnskólakennari (Kennari) Handmenntakennari Heimilisfræðikennari Íþróttakennari Leiðbeinandi Myndmenntakennari Sérkennari Stundakennari Tónmenntakennari		Sérkennari
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Framhaldsskólakennari (+) (Kennari) Íþróttakennari Kennari Leiðbeinandi Stundakennari		
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Aðjúkt Dósent Háskólakennari Lektor Prófessor Stundakennari		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

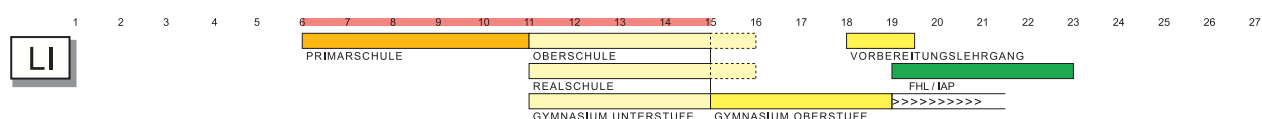
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Lichtenstein

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Kindergärtner/in		
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	DAZ-lehrer/in Primarschullehrer/in	Sprachassistent/in	Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	DAZ-lehrer/in Gymnasiallehrer/in (+) Oberschullehrer/in (+) Realschullehrer/in (+)	Sprachassistent/in	Sonderschullehrer/in
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	DAZ-lehrer/in Gymnasiallehrer/in (+)	Sprachassistent/in	
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Dozent/in (Professor)		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

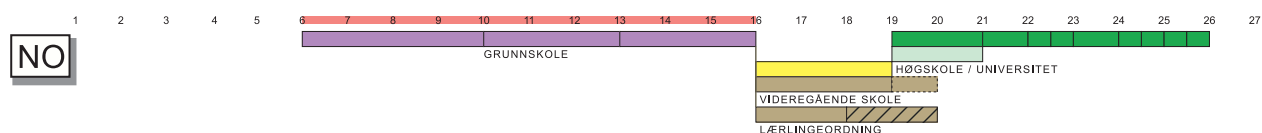
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Norwegia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Førskolelærer	Assistent	
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Adjunkt (+) Allmennlærer Faglærer (+) Førskolelærer	Assistent	Allmennlærer
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Adjunkt (+) Allmennlærer Faglærer (+) Lektor (+)	Assistent	Allmennlærer
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Adjunkt (+) Faglærer (+) Lektor (+)	Assistent	
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Adjunkt (+) Lektor (+)	Assistent	
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Førsteamanuensis Høgskoledosent Professor	Høgskolelærer Høgskolelektor Universitetslektor (Amanuensis)	
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Bulgaria

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Utchitel (Учител)		Utchitel (Учител)
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Utchitel (Учител)		Utchitel (Учител)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Utchitel (Учител) (+)		Utchitel (Учител) (+)
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Utchitel (Учител) (+)		Utchitel (Учител) (+)
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Utchitel (Учител) (+)		Utchitel (Учител) (+)
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Dotzent (Доцент) Prepodavatel (Преподавател) Professor (Професор)	Asistent (Асистент) Glaven asistent (Главен асистент) Starchi asistent (Старши асистент)	
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Republika Czeska

		Nauczyciele/Instruktorzy	Aystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Učitel/ka mateřské školy		Učitel/ka speciální mateřské školy
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Učitel/ka 1.-5. ročníku základní školy	Vychovatel/ka-asistent/ka učitele	Učitel/ka pomocné školy Učitel/ka speciální základní školy Učitel/ka zvláštní školy Vychovatel/ka-asistent/ka učitele
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Učitel/ka odborných předmětů konzervatoře (+) Učitel/ka 6.-9. ročníku základní školy (+) Učitel/ka všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy (+)		Učitel/ka pomocné školy Učitel/ka speciální základní školy Učitel/ka zvláštní školy Vychovatel/ka-asistent/ka učitele
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Učitel/ka odborných předmětů konzervatoře (+) Učitel/ka odborných předmětů střední školy (+) Učitel/ka předmětu praxe Učitel/ka všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy (+)		Učitel/ka odborného učiliště (+) Učitel/ka odborného výcviku speciální školy Učitel/ka praktické školy (+) Učitel/ka speciální střední školy (+)
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Asistent/ka Docent/ka (Doc.) Lektor/ka Odborný/ná asistent/ka Profesor/ka (Prof.) Učitel/ka odborných předmětů konzervatoře (+)		
Kształcenie dorosłych				

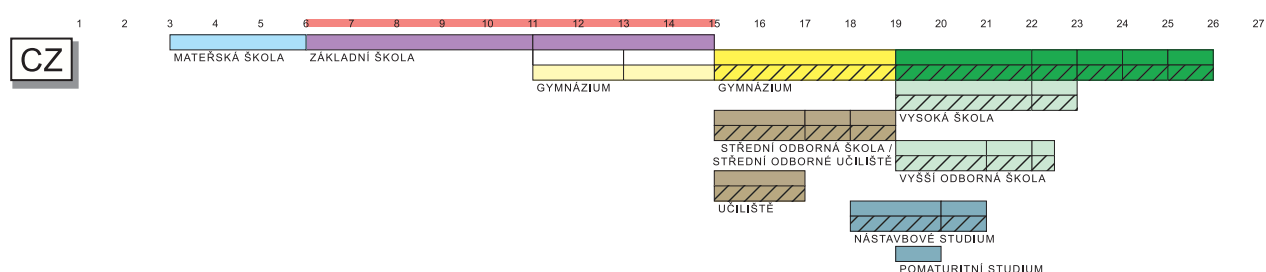
Uwagi: Zgodnie z aktualnie przeprowadzaną reformą administracji państwowej (zmiana ustawy no. 564/1990), przez 2 lata, począwszy od 1 stycznia 2001 roku, *okresní úřad* pełnił funkcję organu prowadzącego dla szkół, które nie mają osobowości prawnej. Po zakończeniu tego okresu przejściowego, zadania władz *okresní úřad* mają być przekazane władzom regionalnym (*krajský úřad*).

Termin "pracownicy akademicy" (*akademický pracovník*) jest ogólnym terminem używanym dla określenia nauczycieli zatrudnionych w instytucjach szkolnictwa wyższego (*vysoké školy*). Do pracowników tej kategorii zalicza się: *profesor*, *docent*, *odborný asistent*, *asistent* i *lektor*. Terminem ogólnym dla wszystkich nauczycieli we wszystkich typach szkół jest "personel pedagogiczny" (*pedagogický pracovník*). *Učitel všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy* (+) oraz *učitel odborných předmětů střední školy* (+) mogą także uczyć w *vyšší odborná škola* (instytucjach oferujących studia krótkiego i średniego cyklu prowadzące do uzyskania kwalifikacji na poziomie szkolnictwa wyższego o charakterze nieakademickim).

Nauczyciele w szkolnictwie specjalnym podstawowym są zwykle nauczycielami kilku przedmiotów, a w szkolnictwie specjalnym średnim, nauczycielami przedmiotu (*učitel pomocné školy*, *učitel speciální základní školy*, *učitel zvláštní školy*).

Nie istnieją odrębne terminy dla nauczycieli uczących na poziomie szkolnictwa policealnego i w oświacie dorosłych.

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

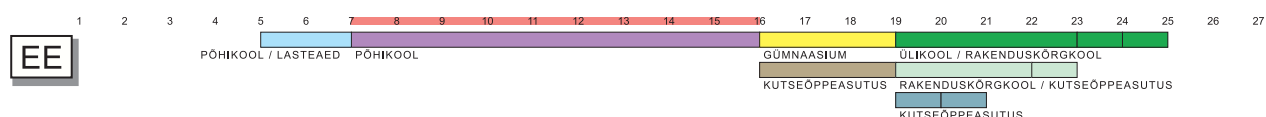
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Estonia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)		Koolieelse lasteasutuse õpetaja (Koolieelse lasteasutuse kasvataja)		
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)		Klassiõpetaja Põhikooli aineõpetaja (+)		Eripedagoog
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)		Gümnaasiumi aineõpetaja (+) Põhikooli aineõpetaja (+)		Eripedagoog
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)		Gümnaasiumi aineõpetaja (+) Kutseõpetaja Kutseõppeasutuse üldhariduslike ainete õpetaja (+)		Eripedagoog
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)		Kutseõpetaja Kutseõppeasutuse üldhariduslike ainete õpetaja (+)		
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)		Assistent Dotsent Lektor Õpetaja Professor		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

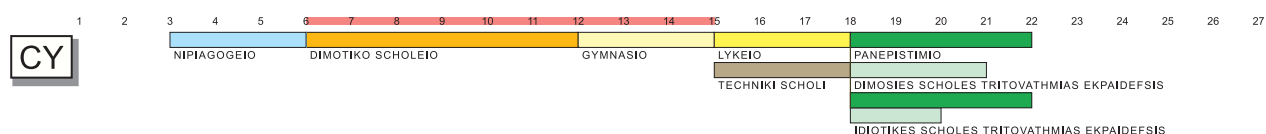
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Cypr

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Nipiagogos (Νηπιαγωγός)		
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Daskalos/la (Δάσκαλος/λα)		Daskalos/la (Δάσκαλος/λα)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)		
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)		
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια) (+)		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Kathigitis/tria (Καθηγητής/τρια)		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

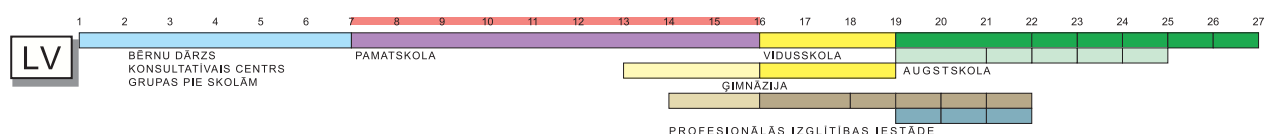
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Łotwa

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Pirmsskolas izglītības skolotājs/a (Pirmsskolas izglītības pedagogs)		Pirmsskolas speciālās izglītības skolotājs/a
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Pamatizglītības skolotājs/a		Speciālās izglītības skolotājs/a
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Pamatizglītības skolotājs/a (+) Profesionālās ievirzes izglītības programmu skolotājs/a Arod(amat) mācības skolotājs/a		Speciālās izglītības skolotājs/a
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Arod(amat) mācības skolotājs/a Profesionālās ievirzes izglītības programmu skolotājs/a Profesionālās izglītības skolotājs/a Vidējās izglītības skolotājs/a (+)		Speciālās izglītības skolotājs/a
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Profesionālās izglītības skolotājs/a		
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Asociētais profesors/e Docents/e Lektors/e Pasniedzējs/a Profesors/e Viesdocents/e Vieslektors/e Viesprofesors/e	Asistents/e	
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

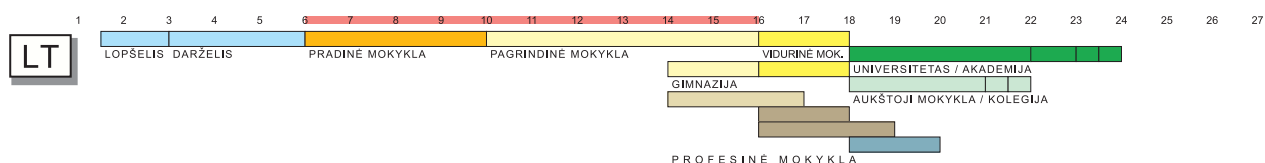
Legenda

Edukacija przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Litwa

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Auklėtojas/ja Kūno kultūros pedagogas/gė (Instruktorius/rė) Mokytojas/ja ekspertas/tė Mokytojas/ja metodininkas/kė Muzikos pedagogas/gė (Muzikos vadovas/vė) Priešmokyklinio ugdymo pedagogas/gė Vyresnysis/nioji mokytojas/ja		Specialusis/lioji pedagogas/gė
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Kūno kultūros pedagogas/gė Mokytojas/ja ekspertas/tė Mokytojas/ja metodininkas/kė Muzikos pedagogas/gė Pradinių klasių mokytojas/ja Vyresnysis/nioji mokytojas/ja		Specialusis/lioji pedagogas/gė
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Bendrojo lavinimo dalyko/kų mokytojas/ja (+) Kūno kultūros pedagogas/gė Mokytojas/ja ekspertas/tė Mokytojas/ja metodininkas/kė Muzikos pedagogas/gė Profesijos mokytojas/ja Vyresnysis/nioji mokytojas/ja		Specialusis/lioji pedagogas/gė
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Bendrojo lavinimo dalyko/kų mokytojas/ja (+) Kūno kultūros pedagogas/gė Mokytojas/ja ekspertas/tė Mokytojas/ja metodininkas/kė Muzikos pedagogas/gė Profesijos mokytojas/ja Vyresnysis/nioji mokytojas/ja		Specialusis/lioji pedagogas/gė
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Profesijos mokytojas/ja		
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Asistentas/tė Dėstytojas/ja (aukštesniosios mokyklos) Docentas/tė Dėstytojas/ja ekspertas/tė Lektorius/rė Profesorius/rė Vyresnysis/nioji dėstytojas/ja		
Kształcenie dorosłych			

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

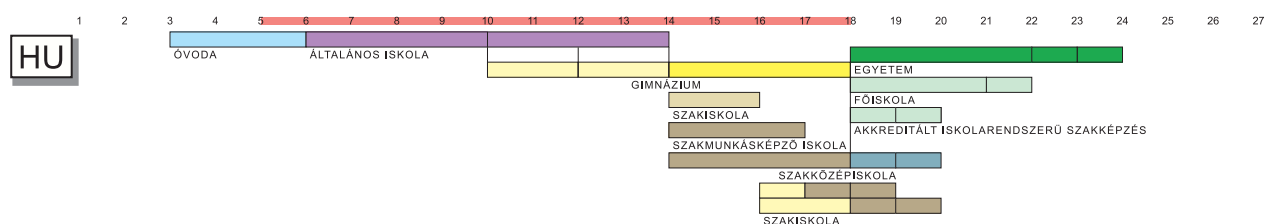
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Węgry

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Óvodapedagógus		Gyógypedagógus
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Tanító		Gyógypedagógus Konduktor
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Könyvtáros-tanár Okleveles tanár (+) Tanár (+)		Gyógypedagógus Konduktor
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Könyvtáros-tanár Okleveles tanár (+) Szakmai tanár (+) Szakoktató (+)		Gyógypedagógus
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Egyetemi adjunktus Egyetemi docens Egyetemi tanár Egyetemi tanársegéd Főiskolai adjunktus Főiskolai docens Főiskolai tanár Főiskolai tanársegéd		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

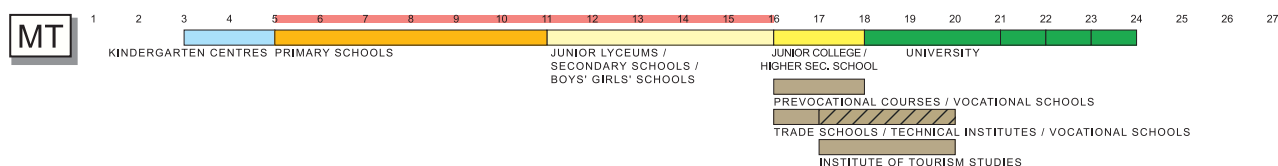
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Malta

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)		Facilitator Kindergarten assistant	Facilitator
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Teacher	Facilitator	Facilitator
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Instructor (+) Teacher (+)	Facilitator	Facilitator
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Assistant lecturer Instructor (+) Teacher (+)	Facilitator	Facilitator
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Assistant lecturer		
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Assistant lecturer Associate professor Lecturer Professor Senior lecturer	Teaching assistant	
Kształcenie dorosłych	Facilitator Adult Education		

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Polska

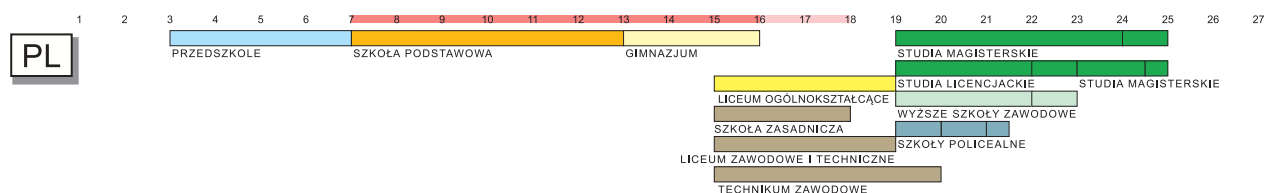
	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Nauczyciel/ka dyplomowany/na Nauczyciel/ka kontraktowy/wa Nauczyciel/ka mianowany/na Nauczyciel/ka stażysta/ka Nauczyciel/ka wychowania przedszkolnego Profesor oświaty		Nauczyciel/ka wspomagający/ca
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Nauczyciel/ka bibliotekarz/rka Nauczyciel/ka dyplomowany/na Nauczyciel/ka kontraktowy/wa Nauczyciel/ka mianowany/na Nauczyciel/ka nauczania początkowego Nauczyciel/ka przedmiotów ogólnokształcących (+) Nauczyciel/ka stażysta/ka Profesor oświaty		Nauczyciel/ka wspomagający/ca
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Nauczyciel/ka bibliotekarz/rka Nauczyciel/ka dyplomowany/na Nauczyciel/ka gimnazjum Nauczyciel/ka kontraktowy/wa Nauczyciel/ka mianowany/na Nauczyciel/ka przedmiotów ogólnokształcących (+) Nauczyciel/ka stażysta/ka Profesor oświaty		Nauczyciel/ka wspomagający/ca
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Nauczyciel/ka bibliotekarz/rka Nauczyciel/ka dyplomowany/na Nauczyciel/ka kontraktowy/wa Nauczyciel/ka mianowany/na Nauczyciel/ka przedmiotów ogólnokształcących (+) Nauczyciel/ka stażysta/ka Nauczyciel/ka teoretycznych przedmiotów zawodowych (+) Nauczyciel/ka praktycznej nauki zawodu Profesor oświaty		Nauczyciel/ka wspomagający/ca
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Nauczyciel/ka bibliotekarz/rka Nauczyciel/ka dyplomowany/na Nauczyciel/ka kontraktowy/wa Nauczyciel/ka mianowany/na Nauczyciel/ka przedmiotów ogólnokształcących (+) Nauczyciel/ka stażysta/ka Nauczyciel/ka teoretycznych przedmiotów zawodowych (+) Nauczyciel/ka praktycznej nauki zawodu Profesor oświaty		

Polska (cd)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Adiunkt Asystent Instruktor Lektor Nauczyciel akademicki Profesor Profesor nadzwyczajny Profesor zwyczajny Starszy wykładowca Wykładowca		
Kształcenie dorosłych			

Uwaga: Terminologia używana na poziomie szkolnictwa średniego 2 stopnia i szkolnictwa policealnego dotyczy również nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświaty dorosłych.

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

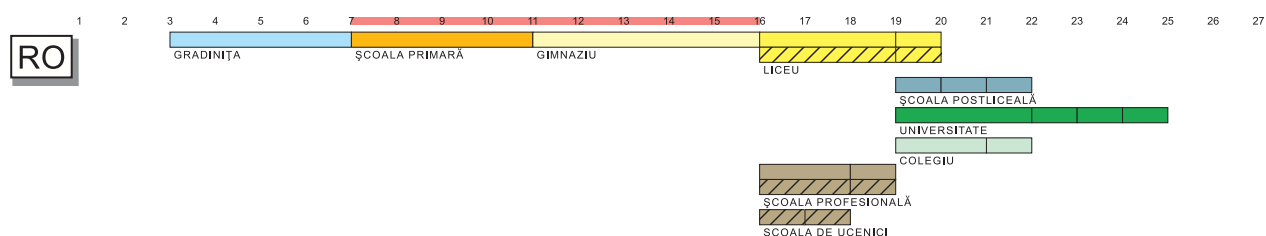
Legenda

 Edukacja przedszkolna	 Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
 Szkolnictwo podstawowe	 Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
 Przedłużona szkoła podstawowa	 Szkolnictwo policealne	 Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	 Dodatkowy rok
 Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	 Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	>> Studia za granicą

Rumunia

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Educator/oare Institutor/oare		Educator/oare Institutor/oare
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Institutor/oare Învățător/oare		Institutor/oare Învățător/oare Profesor/oară de educație specială
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Profesor/oară (+)		Profesor/oară (+) Profesor/oară de educație specială
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Profesor/oară (+)		Profesor/oară (+) Profesor/oară de educație specială
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)	Profesor/oară (+)		Profesor/oară (+)
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Conferențiar universitar Lector universitar Profesor universitar	Asistent/ă universitar/ă Preparator universitar	
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

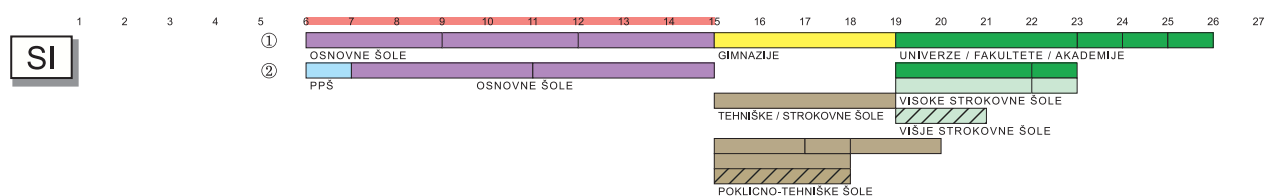
Słowenia

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne (ISCED 0)	Mentor/ica Svetnik/ica Svetovalec/lka Vzgojitelj/ica predšolskih otrok (Vzgojitelj/ica)	Pomočnik/ica vzgojitelja/ljice predšolskih otrok (Pomočnik/ica vzgojitelja/lice)	Mentor/ica Pomočnik/ica vzgojitelja/ljice predšolskih otrok (Pomočnik/ica vzgojitelja/lice) Svetnik/ica Svetovalec/lka Vzgojitelj/ica predšolskih otrok (Vzgojitelj/ica)
Szkolnictwo podstawowe (ISCED 1)	Mentor/ica Osnovnošolski/ka učitelj/ica Svetnik/ica Svetovalec/lka Učitelj/ica razrednega pouka or Učitelj/ica RP (Razredni/na učitelj/ica)	Šolski/ka knjižničar/ka	Mentor/ica Osnovnošolski/ka učitelj/ica Svetnik/ica Svetovalec/lka Šolski/ka knjižničar/ka Učitelj/ica razrednega pouka (Razredni/na učitelj/ica)
Szkolnictwo średnie 1 stopnia (ISCED 2)	Mentor/ica Osnovnošolski/ka učitelj/ica Predmetni/na učitelj/ica (+) or PRU (Učitelj/ica predmetnega pouka) Svetnik/ica Svetovalec/lka	Šolski/ka knjižničar/ka	Mentor/ica Osnovnošolski/ka učitelj/ica Predmetni/na učitelj/ica (+) or PRU (Učitelj/ica predmetnega pouka) Svetnik/ica Svetovalec/lka Šolski/ka knjižničar/ka
Szkolnictwo średnie 2 stopnia (ISCED 3)	Mentor/ica Srednješolski/ka učitelj/ica Svetnik/ica Svetovalec/lka Učitelj/ica (+)	Šolski/ka knjižničar/ka	Mentor/ica Svetnik/ica Svetovalec/lka Šolski/ka knjižničar/ka Učitelj/ica (+)
Szkolnictwo policealne (ISCED 4)	Mentor/ica Srednješolski/ka učitelj/ica Svetnik/ica Svetovalec/lka Učitelj/ica (+)	Šolski/ka knjižničar/ka	
Szkolnictwo wyższe (ISCED 5 i 6)	Docent/ka (Doc.) Izredni/na profesor/ica (Izr. prof., Izr. profesor/ica) Lektor/ica Mentor/ica Predavatelj/ica (Pred.) Predavatelj/ica višje šole (Predavatelj/ica višje strokovne šole) Redni/na profesor/ica (Red. prof., Red. profesor) Svetnik/ica Svetovalec/lka Višji/ja predavatelj/ica (Viš. pred., Viš. predavatelj/ica) Visokošolski/ka učitelj/ica Zaslužni/na profesor/ica	Asistent/ka (As., Asist.) Strokovni/na sodelavec/vka (Strok. sod., Strok. sodelavec/vka) Strokovni/na svetnik/ica (Strok. svet., Strok. svetnik/ica) Šolski/ka knjižničar/ka Učitelj/ica veččin Višji/ja strokovni/na sodelavec/vka (Viš. strok. sod., Viš. strok. sodelavec/vka) Visokošolski/ka sodelavec/vka	

Słowenia (cd)

	Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Kształcenie dorosłych	Mentor/ica Predmetni/na učitelj/ica (+) (Učitelj/ica predmetnega pouka) Svetnik/ica Svetovalec/lka Organizator/ica izobraževanja odraslih (Vodja izobraževanja odraslih, Andragog/inja) Učitelj/ica (+)	Šolski/ka knjižničar/ka	

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

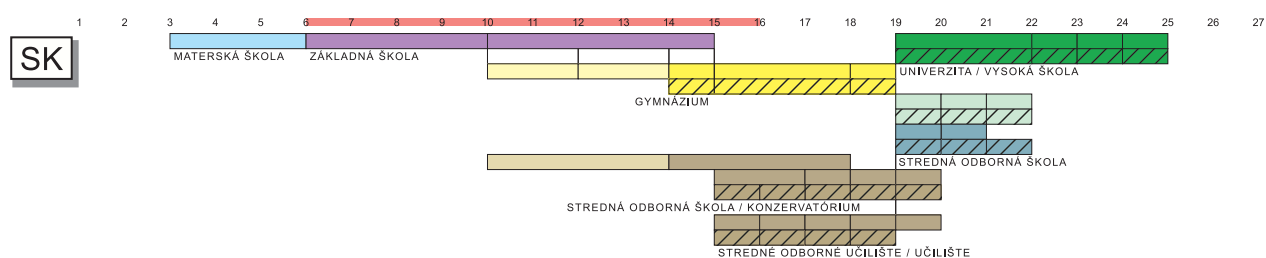
Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

Słowacja

		Nauczyciele/Instruktorzy	Asystenci/Nauczyciele wspomagający	Nauczyciele pracujący z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
Wychowanie przedszkolne	(ISCED 0)	Učiteľ/ka materskej školy		
Szkolnictwo podstawowe	(ISCED 1)	Učiteľ/ka základnej školy pre 1-4 ročník		Učiteľ/ka špeciálnej školy
Szkolnictwo średnie 1 stopnia	(ISCED 2)	Učiteľ/ka základnej školy pre 5-9 ročník (+)		Učiteľ/ka špeciálnej školy
Szkolnictwo średnie 2 stopnia	(ISCED 3)	Učiteľ/ka odborných predmetov Učiteľ/ka všeobecnovzdelávacích predmetov strednej školy (+)		Učiteľ/ka špeciálnej školy
Szkolnictwo policealne	(ISCED 4)			
Szkolnictwo wyższe	(ISCED 5 i 6)	Asistent/ka Docent/ka Lektor/ka Odborný/ná asistent/ka Profesor/ka Učiteľ/ka na vysokej škole		
Kształcenie dorosłych				

Struktury systemów oświaty i szkolnictwa wyższego 2000/01

Legenda

Edukacja przedszkolna	Szkolnictwo zawodowe średnie 1 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w pełnym wymiarze
Szkolnictwo podstawowe	Szkolnictwo zawodowe średnie 2 stopnia	Szkolnictwo obowiązkowe w niepełnym wymiarze
Przedłużona szkoła podstawowa	Szkolnictwo policealne	Szkolnictwo w niepełnym wymiarze lub połączenie nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracy
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 1 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5B	Dodatkowy rok
Szkolnictwo ogólnokształcące średnie 2 stopnia	Szkolnictwo wyższe: ISCED 5A	Studia za granicą

PODZIĘKOWANIA

EUROPEJSKIE BIURO EURYDICE

Koordynacja opracowania: Arlette Delhaxhe

Autorzy: Renata Kosińska, Stéphanie Oberheidt

Redakcja wersji angielskiej: Brian Frost-Smith

Opracowanie techniczne i korekta: Gisèle De Lel, Brian Frost-Smith

KRAJOWE BIURA EURYDICE OPRACOWANIA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW

Unia Europejska	
Belgique/België	
• Wspólnota Francuska • Wspólnota Niemieckojęzyczna • Wspólnota Flamandzka	Opracowanie zbiorowe Opracowanie zbiorowe Opracowanie zbiorowe
Danmark	Opracowanie zbiorowe
Bundesrepublik Deutschland	
• Bund • Länder	Opracowanie zbiorowe Opracowanie zbiorowe
Ellada	Antigoni Faragoulitaki, Anastasia Liapi
España	Irene Arrimadas, Mercedes Lucio-Villegas
France	Aziza Ouadani with the assistance of the Direction des personnels enseignants (Sous-direction des statuts et de la réglementation)
Ireland	Opracowanie zbiorowe
Italia	Opracowanie zbiorowe
Luxembourg	Opracowanie zbiorowe
Nederland	Opracowanie zbiorowe
Österreich	Opracowanie zbiorowe
Portugal	Machado de Araújo and Maria Luisa Maia - Eurydice Unit and Clementina Campos and Maria Isabel Almeida , Serviço de Terminologia, Departamento de Avaliação Prospectiva e Planeamento, Ministério da Educação
Suomi/Finland	Opracowanie zbiorowe
Sverige	Opracowanie zbiorowe
United Kingdom	
• England, Wales and Northern Ireland • Scotland	Opracowanie zbiorowe Opracowanie zbiorowe
Kraje EFTA/EOG	
Ísland	Opracowanie zbiorowe
Liechtenstein	Opracowanie zbiorowe
Norge	Opracowanie zbiorowe
Kraje kandydujące	
Bългария	Opracowanie zbiorowe
Česká Republika	Opracowanie zbiorowe
Eesti	Opracowanie zbiorowe
Kypros	Christina Papasolomontos, Cyprus Pedagogical Unit
Latvija	Opracowanie zbiorowe we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki
Lietuva	Opracowanie zbiorowe we współpracy z Ministerstwem oraz Departamentem Badań i Szkolnictwa Wyższego
Magyarország	Katalin Zoltán we współpracy z Ministerstwem Edukacji
Malta	G. Cachia
Polska	Magdalena Fells
România	Alexandru Modrescu, Tinca Modrescu
Slovenija	Andrej Žižmond
Slovenská Republika	Opracowanie zbiorowe

SIEĆ EURYDICE

Redakcja dokumentu

Europejskie Biuro Eurydice (Eurydice European Unit)
Rue d'Arlon 15
B-1050 Brussels
Tel. (32 2) 238 30 11
Fax (32 2) 230 65 62
E-mail: info@eurydice.org
Internet: <http://www.eurydice.org>

UNIA EUROPEJSKA

BELGIQUE / BELGIË

Unité francophone d'Eurydice
Ministère de la Communauté française
Direction générale des Relations internationales
Bureau 6A/002
Boulevard Leopold II 44
1080 Bruxelles

Vlaamse Eurydice-Eenheid
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs
Afdeling Beleidscoördinatie
Hendrik Consciencegebouw 5C13
Koning Albert II - laan 15
1210 Brussel

Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Agentur Eurydice / Agentur für Europäische Programme
Quantum Centre
Hütte 79 / Bk 28
4700 Eupen

DANMARK

Eurydice's Informationskontor i Danmark
Institutionsstyrelsen
Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25D
1220 København K

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

Eurydice-Informationsstelle beim
Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft, Forschung und
Technologie
Hannoversche Strasse 28-30
10115 Berlin

Eurydice-Informationsstelle der Länder
im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Lennéstrasse 6
53113 Bonn

ELLADA

Ministry of National Education and Religious Affairs
Direction CEE – Section C
Eurydice Unit
Mitropoleos 15
10185 Athens

ESPAÑA

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (MECD)
CIDE – Centro de Investigación y Documentación Educativa
Unidad de Eurydice
c/General Oráa 55
28006 Madrid

FRANCE

Unité d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale,
Délégation aux relations internationales et à la coopération
Centre de ressources pour l'information internationale
Rue de Grenelle 110
75357 Paris

IRELAND

Eurydice Unit
International Section
Department of Education and Science
Marlborough Street
Dublin 1

ITALIA

Ministero della Pubblica Istruzione
c/o INDIRE – Istituto Nazionale di Documentazione per
l'Innovazione e la Ricerca Educativa (ex BDP)
Unità di Eurydice
Via M. Buonarroti 10
50122 Firenze

LUXEMBOURG

Unité d'Eurydice
Ministère de la Culture, de l'Enseignement supérieur et de la
Recherche (CEDIES)
Route de Longwy 280
1940 Luxembourg

NEDERLAND

Eurydice Eenheid Nederland
Afd. Informatiediensten D073
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Postbus 25000 – Europaweg 4
2700 LZ Zoetermeer

ÖSTERREICH

Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft
und Kultur – Abt. I/6b
Eurydice-Informationsstelle
Minoritenplatz 5
1014 Wien

PORTUGAL

Unidade de Eurydice
Ministério da Educação
Departamento de Avaliação, Prospectiva e Planeamento
(DAPP)
Av. 24 de Julho 134
1350 Lisboa

SUOMI / FINLAND

Eurydice Finland
National Board of Education
P.O. Box 380
00531 Helsinki

SVERIGE

Eurydice Unit
Ministry of Education and Science
Drottninggatan 16
103 33 Stockholm

UNITED KINGDOM

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire SL1 2DQ

Eurydice Unit Scotland
International Relations Branch
Scottish Executive Education Department
Area 1 - B (CP)
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ

KRAJE EFTA/EOG

ÍSLAND

Ministry of Education, Science and Culture
Division of Evaluation and Supervision
Eurydice Unit
Sölvhólsgrata 4
150 Reykjavík

LIECHTENSTEIN

National Unit of Eurydice
Schulam
Herrengasse 2
9490 Vaduz

Kraje kandydujące

BÁLGARIJA

Eurydice Unit
Equivalence and Information Centre
International Relations Department
Ministry of Education and Science
2A, Knjaz Dondukov Bld
1000 Sofia

ČESKÁ REPUBLIKA

Eurydice Unit
Institute for Information on Education – ÚIV/IE
Senovážné nám. 26
Praha 06, 11006

EESTI

Eurydice Unit
Estonian Ministry of Education
9/11 Tonismägi St.
15192 Tallinn

MALTA

Education Officer (Statistics)
Eurydice Unit
Department of Planning and Development
Education Division
Floriana CMR 02

KYPROS

Ministry of Education and Culture
Pedagogical Institute
Eurydice Unit
Latsia
P.O. Box 12720
2252 Nicosia

LATVIJA

Eurydice Unit
Ministry of Education and Science
Department of European Integration & Coordination of
International Assistance Programmes
Valnu 2
1050 Riga

NORGE

Royal Norwegian Ministry of Education,
Research and Church Affairs
Eurydice Unit
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo

LIETUVA

Eurydice Unit
Ministry of Education and Science
A. Volano 2/7
2691 Vilnius

MAGYARORSZÁG

Eurydice Unit
Ministry of Education
Szalay u. 10-14
1054 Budapest

POLSKA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Socrates Agency
Mokotowska 43
00-551 Warsaw

ROMÂNIA

Eurydice Unit
Socrates National Agency
1 Schitu Magureanu – 2nd Floor
70626 Bucharest

SLOVENIJA

Ministry of Education, Science and Sport
Eurydice Unit
Župančičeva 6
1000 Ljubljana

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Slovak Academic Association for International Cooperation
Eurydice Unit
Staré grunty 52
842 44 Bratislava